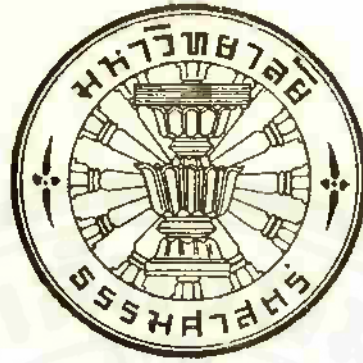

TULIB

3 1379 00867022 7

คำสอนชั้นปริญญาโท

พทชคักราช ๒๔๙๕

ประวัติการเกี่ยวพัน ระหว่างประเทศ

โดย

นายดิเรก ชัยนาม

ฉบับนี้จัดทำโดย

ฉบับนี้หน้าปก

จาก 5 ๗.๘ 2544

คำนำ

หนังสือเล่มนี้ เมื่อสามปีมานี้ นักศึกษาปริญญาโทชั้นหนังสือต่อสภามหาวิทยาลัย ให้เปิดการสอนศึกษาชนปริญญาโททางการทูตขึ้นนอก เพราะเมื่อ ๑๕ ปีก่อนเคยเปิดครั้งหนึ่งแล้ว แต่เนื่องจากไม่มีนักศึกษา จึงต้องระงับไป บัดนี้ นักศึกษาจำนวนมากพร้อมสมควรอยากศึกษา สภามหาวิทยาลัย จึงลงมติให้เปิดขึ้นอีก และให้ข้าพเจ้าเป็นผู้ดำเนินการควบคุมการศึกษาในทางนี้ ข้าพเจ้าได้รับสอนวิชาประวัติศาสตร์เกี่ยวพันระหว่างประเทศ ใน พ.ศ. ๒๔๕๓ และ พ.ศ. ๒๔๕๔ สำหรับในปี ๒๔๕๕ นี้ เนื่องจากศาสตราจารย์พระเจ้าวรวงศ์เธอกรมหมื่นนราธิปพงศ์ประพันธ์ เสด็จเข้ามารับราชการในกรุงเทพฯ ข้าพเจ้าเห็นว่าพระองค์ทรงเชี่ยวชาญวิชานี้มาก และเพื่อเป็นเกียรติแก่มหาวิทยาลัย จึงได้ขอให้สภามหาวิทยาลัยกราบทูลเชิญพระองค์ท่าน ชงกทรงย่นตรับสอนวิชานี้แทนข้าพเจ้าต่อไป แต่เนื่องจากคำสอนของข้าพเจ้าที่ได้บรรยายไว้ใน ๒ ปีที่แล้วแล้ว ยังไม่ได้ตีพิมพ์เป็นตำราในมหาวิทยาลัย จึงมีนักศึกษารบเร้าให้จัดพิมพ์ ข้าพเจ้าเองก็ยังลังเล เพราะว่าเป็นคำสอนซึ่งบอกให้นักศึกษาจดมิได้ตั้งใจจะให้เป็นตำรา อย่างที่เรียกกันว่า Text Book จริงๆ แต่เมื่อนักศึกษาขอร้องมาเป็นส่วนมาก ข้าพเจ้าจึงตกลงส่งคำบรรยายที่บอกให้นักศึกษาจดนี้ มาให้โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย จัดพิมพ์โดยแก้ไขถ้อยคำเล็กน้อย ไม่ได้แก้ไขในสาระสำคัญอย่างใด

หวังว่า หนังสือเล่มนี้ คงจะเป็นประโยชน์แก่นักศึกษาบ้างไม่มากนักน้อย ข้าพเจ้าขอขอบใจนายฉัตร ศรียานนท์ ผู้รักษาการแทนเลขาธิการมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เจ้าหน้าที่โรงพิมพ์ ตลอดจนเจ้าหน้าที่ในคณะรัฐศาสตร์ ที่ได้ช่วยดูแลเป็นธุระ ให้หนังสือเล่มนี้ได้พิมพ์เสร็จเรียบร้อย ซึ่งตรงกับนโยบายของมหาวิทยาลัย ที่จะให้พิมพ์คำบรรยายของครบาอาจารย์ให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้

ติเวก ชัยนาม

วันที่ ๑ ธันวาคม ๒๔๕๕

สารบัญ
คำบรรยาย
ประวัติการเกี่ยวพันระหว่างประเทศ

พ.ศ. ๒๔๕๕

คำปรารภ

บทที่ ๑

องค์การการเมืองสมัยโบราณและความสัมพันธ์ในสมัยนั้น	หน้า
ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐต่าง ๆ สมัยดึกดำบรรพ์	๓
อินเดีย	๕
อียิปต์	๖
นครรัฐกรีก	๗
ความสัมพันธ์ระบบกรีกด้วยกันเอง	๗
จักรวรรดิโรมัน	๑๐
ความสัมพันธ์ของ โรมกับรัฐอื่น ๆ	๑๑
ยุคทมิฬ (Dark Ages)	๑๓
สมัยพิงกัต์	๑๓
อิทธิพลของศาสนา	๑๔

บทที่ ๒๑

ระบบรัฐในปัจจุบัน

	หน้า
เหตุต่าง ๆ ที่ส่งเสริมให้เกิดรัฐในปัจจุบัน	๑๕
สงครามครูเสด, การค้า, ความฉลาดของมนุษย์...ปฏิบัติในทางพาณิชย์	
การปฏิรูปในทางศาสนา	๑๕
รัฐซึ่งมีกษัตริย์ตามต้นตอวงศ์	๒๒
ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐในระบอบสมบูรณาญาสิทธิราช	๒๓
ความคิดในทางประชาธิปไตย	๒๔
ปฏิวัติอุตสาหกรรม	๒๖
ความหมายของคำว่า “รัฐ” ในปัจจุบัน	๒๗
ประชาชาติ (Nation) ประเทศ (Country)	๒๗

บทที่ ๒๒

ชาตินิยม

ความหมายของคำว่า “ชาตินิยม” (Nationalism)	๓๑
ต้นตอชาติ	๓๔
ภูมิศาสตร์	๓๖
เชื้อชาติ	๓๖
ภาษา	๓๗
ศาสนา	๔๓
ประวัติศาสตร์	๔๖
ปัญหาชนกลุ่มน้อย (Minorities)	๔๗

- ก -

บทที่ ๔

การทูตและนโยบายต่างประเทศ

	หน้า
การวางนโยบายต่างประเทศ	๔๘
งานของนักการทูต	๕๗
เครื่องมือของนักทูต	๖๓

บทที่ ๕

เศรษฐกิจและการเมือง

การร่วมมือระหว่างประเทศ	๖๔
นโยบายเศรษฐกิจของรัฐต่าง ๆ	๖๖
ทฤษฎีเสรีการค้าและอุปสรรค	๖๗
เศรษฐกิจชาตินิยม	๖๘
เศรษฐกิจด่างด้นิยม	๗๓
นโยบายการค้าระหว่างประเทศ	๗๒
การลงทุนในต่างประเทศ	๗๓
การคุมราคามาตรผ่านแดน	๗๖

บทที่ ๖

จักรวรรดินิยม

ความหมายของคำว่า "จักรวรรดินิยม"	๗๗
สมัยต่าง ๆ ของจักรวรรดินิยม	๗๘
สมัยที่ ๓ (ค.ศ. ๑๘๗๒-๑๙๑๓)	๗๙

	หน้า
๖, ๒ (ค.ศ. ๑๘๗๐-๑๘๗๐)	๘๒
๖, ๓ (ค.ศ. ๑๘๓๓-๑๘๓๘)	๘๔
วัตถุประสงค์ของจักรวรรดินิยม	๘๕
วิธีต่าง ๆ ของจักรวรรดินิยม	๘๗
ประเทศจักรวรรดินิยม	๘๐

บทที่ ๗

องค์การระหว่างประเทศ

ความคิดในเรื่ององค์การระหว่างประเทศ	๘๖
-------------------------------------	----

บทที่ ๘

การต่างประเทศของจักรภพนานาชาติบริติช

ความหมายของคำว่า "จักรภพ"	๙๐๓
นโยบายของอังกฤษก่อนสงคราม โตกครั้งที่ ๓	๙๐๒
อังกฤษกับสันนิบาตชาติ	๙๐๔
นโยบายอังกฤษเกี่ยวกับญี่ปุ่นในแมนจูเรีย	๙๐๖
อังกฤษกระทบกับอิตาลี	๙๐๘
อังกฤษกับสงครามกลางเมืองสเปน	๙๑๐
อังกฤษกับเยอรมัน สัมผัสฮิตเลอร์	๙๑๓
นโยบาย (Appeasement)	๙๑๓
สงคราม โตกครั้งที่ ๒	๙๑๕
ความสัมพันธ์กับประเทศภาคพื้นยุโรป	๙๑๖

หน้า

ความสัมพันธ์กับอเมริกา

๑๑๘

ความสัมพันธ์กับเครือจักรภพ

๑๒๐

บทที่ ๙

การต่างประเทศของประเทศภาคพื้นยุโรป

ฝรั่งเศส

๑๒๔

อิตาลี

๑๓๓

เยอรมัน

๑๔๑

โซเวียตรัสเซีย

๑๔๗

ประเทศอื่น ๆ ในยุโรป

๑๕๖

บทที่ ๑๐

สหรัฐอเมริกา

นโยบายก่อนสงครามโลกครั้งที่ ๑

๑๕๘

นโยบายตั้งแต่ต้นคริสต์ศตวรรษที่ ๒๐ จนถึงสงครามโลกครั้งที่ ๒

๑๖๐

ความสัมพันธ์ระหว่างสหรัฐอเมริกากับประเทศลาตินอเมริกา

๑๖๖

สหรัฐอเมริกากับตะวันออกไกล

๑๖๘

บทที่ ๑๑

ญี่ปุ่นและจีน

ญี่ปุ่น

๑๗๐

จีน

๑๗๗

- จ -

๒
บทที่ ๑๒

ตะวันออกไกลและวันออกกลาง

ตุรกี
เปอร์เซีย
อิรัก
ปาเลสไตน์

หน้า

๓๗๗

๓๗๕

๓๗๔

๓๗๗

๓
บทที่ ๑๓

แอฟริกา

การสำรวจแอฟริกา
นานาชาติกับแอฟริกา

๒๐๔

๒๐๕

๔
บทที่ ๑๔

อเมริกากลางและอเมริกาใต้

ชาติใดบ้างเข้ามาทำมาหากินในอเมริกาใต้
นโยบายต่างประเทศของประชาชนในภูมิภาคนี้

๒๒๐

๒๒๓

สำนักหอสมุด

คำบรรยาย

ประวัติการเกี่ยวพันระหว่างประเทศ

พ.ศ. ๒๔๙๓-๒๔๙๔

คำปรารภ

ตามหลักสูตรปริญญาโท ทางการทูต ในวิชาที่สอนให้ชื่อว่า “ประวัติการเกี่ยวพันระหว่างประเทศ” ข้าพเจ้าเห็นว่า สำหรับผู้ที่จะเป็นนักการทูต ถ้ารู้เพียงประวัติเท่านั้นจะไม่ช่วยให้เราเข้าใจเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างประเทศและคำรบต่าง ๆ ในสมัยปัจจุบันนอกแต่อธิบายเรื่องอื่น นอกจากประวัติทางต้นนั้น ผู้สอนจึงตัดสินใจบรรยายในวงกว้างเพื่อให้ท่านทั้งหลายนำไปศึกษาและพิจารณาประกอบความรู้ต่อไป ขอขอมความเข้าใจว่า สำหรับการศึกษาชั้นปริญญาโท จะบรรยายโดยละเอียดพิศดารนั้นไม่ได้ เพราะนโยบายของมหาวิทยาลัยสำหรับการศึกษาชั้นปริญญาโท อาจารย์ผู้สอนเป็นแต่อธิบายหลักใหญ่ ๆ สำคัญ ๆ เพื่อเป็นแนวให้นักศึกษาไปค้นคว้าเพิ่มเติมเอาเอง

ปัญหาที่ว่า การวางโครงการสอนสำหรับเรื่องนี้ ควรเป็นเรื่องอะไรบ้าง คำสั่งตราจารย์เจ้าของตำราต่าง ๆ มีมากหลาย ต่างคนต่างก็วางโครงการอธิบายไปตามความคิดเห็นของตน บางอาจารย์ก็มีเรื่องต่าง ๆ แต่ไม่กล่าวถึงเรื่องหลายเรื่อง ซึ่งอีกอาจารย์หนึ่งกลับกล่าวถึง ทงนั้นก็ไปตามความเห็นของอาจารย์แต่ละคน เพราะต่างเห็นชอบต่างยาอย่างไรก็ดี เมื่อได้พิจารณาจากตำราหลายตำราแล้ว ข้าพเจ้าเห็นว่า โครงของกรสอนของข้าพเจ้าสำหรับนักศึกษาของเราควรดังนี้

๑. องค์การเมืองสมัยโบราณ และความสัมพันธ์ในสมัยนั้น
๒. ระบบรัฐในปัจจุบัน
๓. ชาตินิยม
๔. การทูตและนโยบายต่างประเทศ
๕. เศรษฐกิจและการเมือง
๖. จักรวรรดินิยม
๗. องค์การระหว่างประเทศ
๘. การต่างประเทศของจักรภพนานาชาติบริติช
๙. การต่างประเทศของประเทศภาคพื้นยุโรป
๑๐. สหรัฐอเมริกา
๑๑. ยุโรปและจีน
๑๒. ตะวันออกไกลและตะวันออกกลาง
๑๓. ออฟริกา
๑๔. อเมริกากลางและอเมริกาใต้
๑๕. การเมืองของโลกภายหลังสงครามครั้งที่ ๑ ถึงสงครามโลกครั้งที่ ๒
๑๖. การเมืองของโลกภายหลังสงครามครั้งที่ ๒

อันที่จริง ยังมีอีกหลายเรื่อง ซึ่งอยู่ในขอบของ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ แต่โดยที่มหาวิทยาลัยได้จัดเป็นวิชาต่างหากจากวิชานี้ จึงขอให้นักศึกษาฯ โดยเฉพาะจากคำบรรยายในเรื่องนั้น ๆ เช่น เรื่องสนธิสัญญา ความตกลงระหว่างประเทศ กฎหมายระหว่างประเทศพิศดาร เศรษฐกิจระหว่างประเทศ เรื่องการเมืองชนและองค์การสหประชาชาติ.

บทที่ ๑

องค์การการเมืองสมัยโบราณและความสัมพันธ์ในสมัยนั้น

ในการที่จะเข้าใจความสัมพันธ์หรือความเกี่ยวพันระหว่างประเทศในสมัยปัจจุบันได้ เราคงทราบพอเป็นเค้าว่า ประวัติความเป็นไปของรัฐต่างๆ ในสมัยโบราณเป็นมาอย่างไร มีความสัมพันธ์กันอย่างไรก่อน เป็นการพินิจดุษฎีที่จะบรรยายในคำสอนนี้โดยละเอียด แต่ข้าพเจ้าจะพยายามอธิบายถึงหลักการและสาระสำคัญให้ท่านฟัง

นักศึกษาทุกคนได้ศึกษาประวัติศาสตร์มาแล้ว คงทราบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในปัจจุบันนี้สืบเนื่องมาจากอุดมคติ ขรรณนิยมประเพณี และสถาบันการเมืองของยุโรปแต่บางคนก็อาจลืมบ้าง ฉะนั้นในการศึกษาวิชาขอให้นักศึกษากลับไปศึกษาประวัติศาสตร์โลกเพิ่มเติมอีกครั้ง

คำว่าทุกเล่มที่ข้าพเจ้าค้นคว้าเห็นพ้องกันว่า นักศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศจำต้องทราบถึงองค์การการเมืองสมัยโบราณ เช่น สมัยนครรัฐกรีก (City State) สมัยจักรวรรดิโรมัน ดัทริพิวัตต์ คำสอนโรมันคหิตก เพราะเรื่องเหล่านี้มีอิทธิพลเหนือการเมืองของโลก ในปัจจุบันเป็นอันมาก นอกจากนั้น ประวัติความสัมพันธ์ระหว่างประเทศย่อมโยงถึงบ่อเกิดแห่งกฎหมายระหว่างประเทศด้วย โดยที่เรื่องเหล่านี้ เราอาจศึกษาได้โดยละเอียดจากประวัติศาสตร์การปกครองและกฎหมายระหว่างประเทศ ฉะนั้น จึงขออธิบายแต่โดยย่อ ณ ที่นี้

ความสัมพันธ์ระหว่าง แต่ก่อนที่จะอธิบายถึงนครรัฐกรีก จำเป็นต้องกล่าวถึงรัฐต่างๆ สมัยดึกดำบรรพ์ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ในสมัยดึกดำบรรพ์ก่อนกรีกนั้นไปพอให้ทราบเป็นเค้าไว้สักเล็กน้อย

ประวัติการเกี่ยวพันระหว่างประเทศ

นักประวัติศาสตร์ในสมัยต้นคริสต์ศตวรรษที่ ๒๐ ส่วนมากอธิบายว่า ความสัมพันธ์ของรัฐต่างๆ ในสมัยโบราณนั้น มีฐานมาจากการใช้กำลังบังคับเป็นส่วนใหญ่ และรัฐต่างๆ ในสมัยนั้นต่างคนต่างอยู่โดยโดดเดี่ยว หรือมีชนกัทำสงครามกันติดต่อไป แต่ในระหว่าง ๓๐ ปีมานี้ ได้มีนักชุดโบราณวัตถุ และนักวิจัยทั้งหลายได้พิสูจน์ให้เห็นว่า เนื่องจากการค้นคว้า ไม่เป็นดังกล่าวแต่อย่าง เด่มต่อไป และความเข้าใจในชนเดิมนั้นว่า ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐและชาติกุดต่างๆ (Tribes) ในสมัยโบราณนั้นไม่มี หรือมีก็โดยในเรื่องการสู้รบกัน ไม่ขาดสายเท่านั้น จะต้องแก้ไขปรับความเข้าใจกันใหม่

จริงอยู่ ความสัมพันธ์สมัยโบราณดึกดำบรรพ์นั้น และแม้ในสมัยกลางดำเนินไปโดยใช้กำลังไม่น้อย เช่นรัฐใดพอกโต มีกำลังอาชุนมากกว่า ก็บังคับการให้รัฐอื่นหรือชนพวกอื่นคดกลงข้อพิพาทตามที่ตนพอใจ เพราะในสมัยนั้นถือว่าสงครามเป็นสภาพธรรมชาติของมนุษย์และสันติภาพ กลับเป็นสภาพการที่ไม่ใช่เป็นไปโดยธรรมชาติ เป็นของเทียมปลอมซึ่งมีได้ เพราะการทำสนธิสัญญา หรืออนุสัญญา

สมัยพ่อบ้าน
Patriachal
System

ข้าพเจ้าได้เคยอธิบายในการล่อนประวัติศาสตร์การปกครองมาแต่คุณักปราชญ์ทางการเมืองได้ แบ่งสมัยการ ปกครอง ออกเป็น ๓ สมัย คือ

- (๑) สมัยคนป่า หรือชุมชนนุชนอารยะ (Savage Society)
- (๒) สมัยพ่อบ้านหรือชุมชนนุชนบีตาริปไตย (Patriachal Society) และ
- (๓) สมัยการเมืองหรือชุมชนนุชนปัจจุบัน (Modern Political Society)

ในสมัยพ่อบ้านเอง เราทราบแล้วว่า บิดาและญาติผู้ใหญ่เป็นผู้แทนของครอบครัว (Family) และชาติวงศ์ (Clans) ในความสัมพันธ์กับครอบครัวหรือชาติวงศ์อื่น ครั้นต่อมา เมื่อครอบครัวต่างๆ และชาติวงศ์ต่างๆ รวม

ประวัติการเกี่ยวพันระหว่างประเทศ

กันเป็นชาติกุล (Tribes) และในที่สุดรวมกันสร้างเป็นนครหรือสหพันธชาติ กุล (Confederated Tribes) อำนาจการปกครองและความรับผิดชอบในนคร ทั้งหมดจึงตกอยู่กับผู้แทนของสมาคมวงศ์ต่าง ๆ เหล่านี้ แต่ชาติวงศ์หรือหมู่ชน ต่าง ๆ แต่ละหมู่ยังคงมีอำนาจปกครองตนเองโดยอิสระภายในหมู่ของตน แต่ละ หมู่มีความสัมพันธ์ต่อกันโดยถือเป็นญาติพี่น้องกันเอง เพราะถือศาสนาเดียวกัน วงศ์ต่าง ๆ เหล่านี้ถือว่า คนวงศ์อื่น ๆ นอกจากสมาพนชนเป็นชนต่างดาว หรือศัตรู เพราะไม่ถือศาสนาเดียวกัน ฉะนั้นจึงไม่มีสิทธิอย่างใด นอกจากจะมิ ฆอตกกลงโดยสันติวิธีญา หรือมิชอบบังคับทางศาสนาให้ช่วยเหลือเพื่อเท่านั้น เมื่อเป็นเช่นนั้น จึงเห็นได้ว่าในสมัยพอมานนนั้น ความเข้าใจในเรื่อง พันชกรณระหว่างต่างดาวดวยกันนั้นน้อยที่สุด แม้การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ได้มอยู่ไรรหว่างชนหมู่เดียวพวกเดียวกันก็ตามแต่ ระหว่างหมู่ (Group) ด้วย กัน ซึ่งต่างถือว่า ไม่ใช่พวกเดียวกัน การต่อสู้ก็ยังมีต่อไป นอกจากมี เรื่อง ทางศาสนาเข้าแทรกแซงบ้างเท่านั้น

โลกในสมัยโบราณนั้นถือว่า ผู้ชนเยอมนั้ดีทริ เห็นอยู่เพื่ ทั้งในดว บุคคลและทรพยต้น การผ่อนผันต่าง ๆ มิใช่เป็นเพราะความกรุณาสงสารหรือ กวรวบหนบดัดจริตมนุษย์แต่เป็นเพราะนโยบายการเมืองมากกว่า

อย่างไรก็ดี ตามประวัติศาสตร์มิใช่ว่า คนโบราณจะนิยมการรบเดี่ยว หนักค้ห้ามมิได้เช่น พวกอียิปต์เชียน แบบโตเนียน เป็นต้น โดยปกติก็ชอบอยู่ โดยสันติ เว้นไว้แต่ถูกรุกราน ตรงกันข้ามพวกที่นิยมการรบยิ่งกว่าก็คือ พวก แอซซึเรียน อีบริวช ฟินเชียน กรีกและโรมัน

อินเดีย ในอินเดียเมื่อ ๕๐๐ ปีก่อนคริสต์ศักราช หรือสมัย พุทธกาลก็มีประมวลกฎหมายของพระมนูสารจารย์ (Code of Manu) ใน เรื่องการทำสงคราม โดยวางหลักไว้ว่า การปฏิบัติต่อดศัตรูและผู้ที่ไม่มีความจะ

ประวัติการเกี่ยวพันระหว่างประเทศ

ต้องเป็นไปโดยมีจิตใจเป็นมนุษย์และระดลถึงเกียรติยศของตน การต่อสู้ใน
สนามรบไม่ควรฆ่าศัตรูด้วยอาวุธลับ หรือผู้ที่ยอมแพ้แล้ว หรือผู้ไม่มีอาวุธ

อียิปต์ นักประวัติศาสตร์ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศกล่าวว่า
หลักฐานการเกี่ยวพันระหว่างประเทศของสมัยโบราณที่ปรากฏชัดคือ การขุด
พบอียิปต์เกือบ ๓๐๐ แผ่นได้ในอียิปต์เมื่อ ค.ศ. ๑๘๘๘ แผ่นอิฐนี้เรียกชื่อว่า Cunei-
form แสดงเป็นคตหนังสือในสมัยนั้นว่า กษัตริย์หรือฟาโรห์ (Pharaoh) ของ
อียิปต์ได้มีการติดต่อกับกษัตริย์ทางเอเชียในเรื่องใดบ้าง และจดหมายโต้ตอบ
ต่าง ๆ แผ่นอิฐเหล่านี้ไม่เพียงแต่แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างรัฐต่าง ๆ ใน
สมัยนั้นคือ คริสต์ทศวรรษที่ ๑๕ ก่อนคริสตศวรรษหรือกว่า ๓๕๐๐ ปีมาแล้ว แต่ยัง
แสดงถึงการจัดการปกครองจักรวรรดิของอียิปต์ในสมัยนั้นอีกด้วย หลักฐาน
ดังกล่าวนี้ได้อาศัยความเข้าใจผิดที่ว่า บุคคลในสมัยนั้น ๆ ไม่ติดต่อกับใครอยู่
โดดเดี่ยว ตรงกันข้ามกลับปรากฏว่าการติดต่อกันอย่างใกล้ชิดในเรื่องการ
พาณิชย์ วัฒนธรรม และมีสัมพันธ์ไมตรีกันอย่างดียิ่ง นอกจากนี้ยังมีการทำ
สัญญาพันธมิตรระหว่างกันโดยให้โอรสและธิดาของรัฐต่าง ๆ ทำการอภิเศก-
สมรสกัน มีสัญญามิตรภาพกับนักอียิปต์หรืออียิปต์โดยซึ่งกันและกัน การส่งผู้ขาย
ข้ามแดน ฯลฯ ซึ่งมีหลักฐานสนับสนุนมนุษยธรรม

แม้คนอียิปต์ในสมัยนั้นจะมีลักษณะร่างกายที่คงได้อธิบายมาแต่ก่อนแล้วก็ตาม แต่
ตามหลักฐานปรากฏว่า ในบางสมัยก็มีการค้าขายเหิมโหดอยู่เหมือนกัน ในกว่า
ทำสงครามและการปฏิบัติแก่เชลยศึกอย่างทารุณ บ้างก็อ่อน โดยศักดิ์วีระ คตมื่อ
เดี่ยบัง และขณะทำการทรมานเช่นนี้ บางทศกษัตริย์ก็มาประทับเป็นประธาน
ผู้ศึกษาประวัติศาสตร์โบราณมาแล้วคงทราบว่ พวกฮีบรูว์ (Hebrews) คือ
ใคร ฉะนั้นจึงจะไม่อธิบายโดยละเอียด พวกฮีบรูว์คือพวกยิว (Jews) บางที
ก็เรียกว่า พวกลูกหลานอิสราเอล (Children of Israel) พวกนี้เป็นพวกไม่

อยู่กับที่ ท่องเที่ยวไปโดยมีฝูงแกะติดไปด้วย ตามประวัติว่า อพยพมาจาก
 ทะเลทรายตะวันตกออกเอเชียมาอยู่ในซีเรีย และอียิปต์ และถูกพวกอียิปต์เขียน
 กตขัตราวุธ ตามคำภีร์ค้ำศาสนาคริสต์เขียนกล่าวไว้ เมื่อถูกพวกอียิปต์เขียนกตข
 หนักเข้า โมเสส (Moses) จึงพาหนีจากอียิปต์ไปอยู่ ณ ตำบลหนึ่งคือ ปา-
 เลสไตน์ (Palestine) ในปัจจุบันนี้ และสร้างราชอาณาจักรอียิปต์ขึ้น โดยมี
 ราชธานีที่เมืองเจอร์ซาเลม พวกอียิปต์เองกลับปรากฏว่า ดูร้ายทารุณ บ้าเด๋ม
 ยิ่งกว่าพวกอียิปต์เขียนเสียอีก เมื่อพวกอียิปต์เข้าไปในปาเลสไตน์ได้ทำสงคราม
 ต่างพวกพณเมืองปาเลสไตน์อย่างดุเดือด และห้ามไม่ให้คนของตนแต่งงานกับ
 พวกพณเมือง มีการจับชายฉกรรจ์ของปาเลสไตน์ฆ่าเสียเป็นอันมาก แม้สตรี
 และเด็กก็ไม่ไว้

อย่างไรก็ดี พวกอียิปต์เองก็มักกฎหมายวางใจบางในเรื่องการทำ
 สงครามว่าก่อนเข้าตีเมืองใด ให้ถามไปก่อนว่า เมืองนั้นจะยอมแพ้หรือไม่
 ถ้ายอมก็ให้ไว้ชีวิตพณเมือง ถ้าไม่ยอมก็ให้ฆ่าพณเมืองที่เบนชายให้หมด เป็นต้น.

นครรัฐกรีก

โลกในสมัยปัจจุบันเป็นทฤษฎีคุณกรีกสมัยโบราณเป็นอันมาก ยกตัว
 อย่างง่าย ๆ เช่นคำว่า "Democracy" ที่แปลว่า ประชาธิปไตยก็มาจาก
 คำกรีก วรรณคดีปรัชญาต่าง ๆ ก็มาจากกรีกมากหลาย

• พวกกรีกเรียกรัฐของตนว่า "Polis" ซึ่งแปลว่า ที่ตั้งบนเขาอันหมอบ
 ปากการล้อมรอบ ประชากรบริเวณนั้น อาจอพยพหนีภัยจากศัตรูเข้ามาได้
 แต่ต่อมาได้แปลว่ารัฐ เพราะกรีกถือว่าชีวิตจิตใจในทางการเมือง และศาสนา
 ของประชากรทั้งหมดรวมกันอยู่ในเมืองซึ่งเป็นศูนย์กลาง ฉะนั้นคำว่า "City-
 State" หรือนครรัฐในสมัยนั้น คือราว ๓๐๐๐ บ้าง จึงหมายความว่า ชุมชุม

ประวัติการเกี่ยวพันระหว่างประเทศ

พดเมืองซึ่งอยู่ในเมืองซึ่งมีกำแพงล้อมรอบ ในสมัยนั้น นครรัฐหลายร้อยนคร
 รัฐด้วยกัน ต่างมีเอกราชไม่ขึ้นต่อกัน และต่างก็ไม่คิดที่จะรวมกัน แม้จะมี
 วัฒนธรรมภาษา คำสั่งนาเดียวกัน เมื่อเป็นเช่นนี้ในสมัยนั้น จึงมีการรบพุ่ง
 กันเองระหว่างนครรัฐต่อนครรัฐเสมอ นครรัฐแต่ละนครเป็นเมืองเล็ก ๆ อาริสโตเติล
 (Aristotle) ถึงกับอธิบายว่า นครรัฐหนึ่ง ควรจะมีพดเมืองเกินกว่า
 หนึ่งหมื่นและไม่เกินหนึ่งแสน ทั้งนี้เพื่อปกครองสะดวกและให้มีเอกภาพ (Unity)
 ถ้ามีพดเมืองมากต่างก็จะไม่กระหนักในความรับผิดชอบในสมมุติชนพวกตน จะ
 มีไปนึกถึงประโยชน์ส่วนตัวยิ่งกว่าประโยชน์ของรัฐ ในสมัยนั้นพวกกรีกเห็นว่า
 การที่จะเป็นพดเมืองของรัฐนั้นไม่แปลว่าเพียงเป็นผู้เสียภาษีอากร หรือมีสิทธิ
 ออกเสียงเท่านั้น แต่หมายความว่าได้สิทธิในการร่วมมือโดยตรงกับการปกครอง
 บ้านเมือง ตลอดจนการทหารด้วย ผู้ใดที่ใดเป็นพดเมืองของรัฐจะถือว่าเป็น
 ทหาร ศุลกากร และสมาชิกของสังคมชาวพดเมืองด้วย เพราะจะเข้าประชุม
 ปฎิภาสิตการบ้านเมืองเอง ไม่ใช่เลือกผู้แทนเข้าไป อย่างในสมัยปัจจุบัน
 เทพารักษ์ ของนครรัฐจะต้องเป็นเทพารักษ์ของนครตนด้วย ซึ่งตนจะต้องไป
 ร่วมในพิธี นมัสการ

อย่างไรก็ตามก็ต้องไม่ลืมว่าในสมัยนั้นถือความเป็นพดเมืองมีสิทธิทางการเมือง
 นานมน้อย เพราะพวกที่เป็นทาสและต่างด้าว ไม่มีสิทธิเสียมาก

ความสัมพันธ์ระหว่าง เนื่องจากในสมัยนั้น นครรัฐก็มักอยู่หลายร้อยนคร
 รัฐด้วยกัน ด้วยกัน ปัญหาจึงมีว่า ความสัมพันธ์มันกันอย่างไร เราทราบ
 แล้วว่า พวกกรีกในสมัยนั้น แม้จะคำสั่งนาเดียวกัน พุฒภาษาเดียวกัน แต่ไม่ยอม
 รวมกัน และมีอุดมคติ บั๊จเจกชน (Individualist) ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐ
 ต่าง ๆ จึงเป็นไป โดยถือเอาความสะดวกเป็นเรื่อง ๆ หรือความดีนั้นถือว่าเป็น
 ชนชาติเผ่าเดียวกัน และคำสั่งนาเดียวกันเท่านั้น ไม่มีหลักเกณฑ์อันใดพิเศษ

ประวัติการเกี่ยวพันระหว่างประเทศ

ตามทฤษฎีตาม มเหตุดังนั้นคือ แม้นครรัฐแต่ละรัฐไม่ยอมรับกันก็ตาม แต่กรู้ดีกันว่า ตนเป็นเผ่าเดียวกัน ข้อสำคัญที่สุดคือภาษาที่พูดภาษาเดียวกัน นอกจากนั้นชาวกรีกทุกคนกรรรัฐยังนับถือ Zeus หรือพระพฤหัสบดีว่าเป็นพระเจ้าทมิฬอำนาจสูงส่งร่วมกัน ฉะนั้นทุก ๆ ๔ ปี จึงต่างส่งคนของตนไปร่วมแข่งขันกรีฑาที่เมือง Olympics เพื่อเป็นการถวายเป็นคารวะแก่พระพฤหัสบดี ออกประกาศกรณที่เมือง Delphi มีวิหารของเทพอาปอลโล ซึ่งมีชื่อเสียงว่าทำนายโชคชะตาถูกต้อง ชาวเมืองของรัฐต่าง ๆ พวกเขามาขอให้โชคชะตาเนื่องแน่นตลอดปี ความสัมพันธ์เหล่านี้ทำให้รัฐต่าง ๆ รักกันอย่างฉันทพนอง

มีผู้อธิบายว่า เนื่องจากเหตุผลดังกล่าวแล้ว ความสัมพันธ์ในทางการทูตระหว่างนครรัฐต่าง ๆ นั้นจึงเป็นไปโดยสม่ำเสมอไม่ขาดสาย จริงอยู่ไม่มีการตั้งทูตประจำ เพราะนครรัฐมีมากหลาย แต่ก็มีการส่งคณะทูตไปเยี่ยมเยียนกันเป็นนิจ เมื่อมีเหตุไปมาจึงได้มีการตกลงถือเป็นประเพณีว่า ห้ามมิให้จู่ร้ายหรือละเมิดแก่ตอทูต สิทธิเข้าไปพำนักอยู่ในเขตที่ทูตอยู่ สิทธิในการทิวहारต่าง ๆ จะได้รับความคุ้มครอง ไม่ถูกรุกรานจากศัตรู.

การทำสงครามและ การรบพุ่งระหว่างรัฐต่าง ๆ นั้นมีเป็นประจำ เพราะมีการปฏิบัติต่อเชลย หลายร้อยนครรัฐ แต่ก็ไม่เป็นไปโดยร้าย และมีข้อตกลงกันว่าจะไม่เริ่มรบจนกว่าจะได้ประกาศสงครามให้ทราบล่วงหน้าก่อน ทูตอยู่ในฐานะระเมิดมิได้ ทหารซึ่งตายในสนามรบ จะมีสิทธิฝัง

สำหรับเชลยศึกนั้น ไม่ว่าจะจับกรีกด้วยกันหรือชนชาติอื่น ถ้าแพ้โดยไม่มีเงื่อนไข อาจจะประหารชีวิตได้ หรือลดทอนเป็นทาส แต่ต่อมาได้แก้ไขให้มาลง โดยให้มีกรแตกเชลยหรือไต่เป็นเงิน หรือทอง

การปฏิบัติต่อ คนต่างด้าว. เราทราบจากการศึกษาประวัติศาสตร์แล้วว่า ในสมัยนั้นพวกกรีกไม่ชอบคนต่างด้าว ซึ่งในสายตาของกรีก หมายถึง

ประวัติการเกี่ยวพันระหว่างประเทศ

ความดัง คนที่เบเนพดเมืองของนครรัฐอื่น ๆ หรือประเทศอื่น เห็นแก่บุคคลนั้น จะอยู่ในชายซึ่งทางคำสั่งนาให้ทำหน้าที่เอื้อเฟื้อหรือโดยสันติสัญญา ฉะนั้น ชาวกรีก แต่ขณะนครรัฐจึงถือว่า ตนไม่มีพันธกรณีอย่างใดต่อคนต่างต่าง และคนต่างต่าง จึงไม่มีสิทธิอันใด บางนครรัฐมีคนที่ต่างต่างมาก เนื่องจากรัฐนั้นเป็นศูนย์กลางของการค้า จึงอนุญาตให้คนต่างต่างใช้สิทธิ โดยผ่านคนพื้นเมืองซึ่งตั้งขึ้นสำหรับ การเรียกว่า Patron การติดต่อกับศาลหรือชุมนุมชน มักจะมีผู้แทนเรียกว่า Proxeni คล้าย ๆ ตำแหน่งกงสุลในปัจจุบัน นอกจากนี้ มีบางรัฐทำสันติ สัญญากดดันให้หักถ้อยทีถ้อยปฏิบัติต่อกัน หรือให้ความเต็มเอือกภาค ในเรื่อง สิทธิทางแพ่งแก่คนของตน และวิธีตัดสินข้อพิพาทในทางพาณิชย์.

อนุญาโตตุลาการ แต่ความเจริญก้าวหน้าในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างรัฐ ทั่วกรีกได้ปฏิบัติคือ ความพยายามในเรื่องป้องกันการรบกวนและการแสวงหา สันติภาพโดยอนุญาโตตุลาการ จริงอยู่แม้จะไม่สำเร็จเสมอไป แต่พวกกรีกใน สันนิษฐานได้พยายามไม่แพ้พวกเราในสมัยปัจจุบัน กรีกได้ทำตัวอย่างสันติสัญญา ไว้หลายฉบับซึ่งตกลงกันล่วงหน้าว่า หากพิพาทกันให้ตั้งอนุญาโตตุลาการ เช่น พิพาทกันในเรื่อง คำสั่งนา การพาณิชย์ เขตแดน หรือดินแดนอื่นใด.

จักรวรรดิโรมัน

ความเจริญของ จักรวรรดิโรมัน ประมาณ ๓๐๐-๕๐๐ ปีก่อนคริสต์ศักราช คือราว ๒๓๐๐ ปีมานี้ โรมเป็นนครรัฐนครหนึ่งอย่างนครรัฐในกรีก แต่ในที่สุด ในปี ๒๗๒ ปีก่อนคริสต์ศักราช โรมสามารถเอาชนะนครรัฐอื่น ๆ ทั่วไป ในดินแดนซึ่งปัจจุบันเรียกว่า อิตาลีมาชนกับคนหมด เมื่อมีกำลังมากขึ้น โรม เติบโตขยายจักรวรรดินิยม และสามารถแผ่จักรวรรดิออกไปเห็นอดินแดนทั้งหมด ในคาบสมุทร เมดิเตอร์เรเนียน.

ประวัติการเกี่ยวพันระหว่างประเทศ

๑๑

ความสัมพันธ์ของโรม ในการสัมพันธ์ระหว่าง โรมกับรัฐอื่น ๆ นั้น โรมปฏิบัติ กับรัฐอื่น ๆ คล้ายนครรัฐต่าง ๆ ของกรีก เช่นในการทำสงครามกับการ ปฏิบัติต่อคนต่างด้าว กล่าวคือ คำนึงถึงพันธกรณีทางศาสนา แต่ก็ไม่เคร่ง คัดนัก จะคำนึงถึงประโยชน์ของคนและความจำเป็นอื่น ๆ ด้วย การปฏิบัติ ต่อคนต่างด้าวนั้น โรมใจกว้างขวางกว่ากรีก และโรมเดินนโยบายต่างประเทศ ฉลาดกว่ากรีก ทั้งนี้ เพราะชาวโรมันชำนาญในการปกครองและมีสมองเป็นนัก กฎหมายยิ่งกว่ากรีก ดังจะเห็นต่อไป

กฎหมายโรมันเท่าที่พาดพิงถึงความสัมพันธ์ระหว่างรัฐ มีต้องสาขาคือ กฎหมายซึ่งนำศึกษา

๑) Jus Fetiale Jus Fetiale วางหลักการปฏิบัติในเรื่องต่าง ๆ

เหล่านี้ เช่น การประกาศสงคราม การให้สัตยาบันสัญญาสันติภาพ ผู้ที่หมิ่นทักปฏิบัติการให้เป็นตามหลักกฎหมายนี้ ได้แก่พวกนักพรต ๒๐ องค์ นักพรตเหล่านี้เรียกว่า Fetiale กฎหมาย Jus Fetiale วางเงื่อนไขว่า เหตุสุดอันชอบด้วยกฎหมายที่จะทำสงครามได้มี ๔ ข้อ คือ

- (๑) อาณาเขตของโรมันถูกรุกราน หรือละเมิด
- (๒) เอกสิทธิ์ที่ตกถูกละเมิด
- (๓) มีการละเมิดสนธิสัญญา และ
- (๔) ผู้ที่เป็นมิตรไปช่วยรัฐที่เป็นศัตรูในการสงคราม หรือทำสงครามกับพันธมิตรของโรม แม้กระนั้นก็ดี จะถือว่า เป็นการชอบที่จะประกาศสงคราม ก็ต่อเมื่อได้มีการยื่นคำขาด และอีกฝ่ายหนึ่งไม่ปฏิบัติตามแล้ว จึงประกาศสงครามทำโดยพุ่งแหذنเข้าไปในอาณาเขตของศัตรู

๒) Jus Gentium ตามกฎหมายโรมันความสัมพันธ์ระหว่างโรมัน กับต่างด้าวนั้น ย่อมแล้วแต่ว่าโรมันมีสนธิสัญญากับรัฐต่างด้าวนั้นหรือไม่?

ในกรณีไม่มีสัญญา ถ้าบุคคลต่างด้าวหรือสินค้าของรัฐอื่นเข้ามาในอาณาเขตของจักรวรรดิโรมันก็ดี หรือคนโรมันและสินค้าไปยังอาณาเขตของรัฐต่างด้าวก็ดี ไม่ได้ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย บุคคลนั้น ๆ หรือสินค้านั้น ๆ อาจถูกจับเบียดเบียน หรือริบ และกตเวทิตาเป็นทรัพย์สินของผู้จับได้ แต่ถ้าบุคคลที่ตกเป็นทาสกดไปยังรัฐสัญชาติของตนก็ให้ถือว่าเป็นเสรีอีก ทั้งนี้ยกเว้นเหตุซึ่งถือว่าละเมิดมิได้ และผู้ใดละเมิด จะถูกลงโทษให้รัฐซึ่งตนนั้นสังกัดอยู่ลงโทษได้ตามชอบใจ

ในกรณีมีสนธิสัญญามิตรภาพ กฎหมายให้คุ้มครองกฎหมายในเรื่องที่ก่อกำหนดขึ้น เรียกว่า Jus Gentium Jus Gentium เป็นกฎหมายซึ่งวางหลักให้ใช้ทั้งอาณาเขตในจักรวรรดิโรมันบัญญัติถึงเรื่องสัญญา หักส่วน กู้ยืม การได้มาซึ่งสิทธิต่าง ๆ สิทธิเหนือทาส สิทธิในการครอบครอง การยึดทรัพย์สินศัตรู หลักกฎหมายเหล่านี้ ค่อมารวมในกฎหมายแห่งโรมัน ซึ่งเป็นรากฐานของระบบกฎหมายในภาคพื้นยุโรปหลายประเทศ.

ยุคทมิฬ (Dark Ages)

เราทราบจากการศึกษาประวัติศาสตร์ข้างต้นแล้วว่า จักรวรรดิโรมันนั้นแตกออกเป็นสองจักรวรรดิในในคริสต์ศักราช ๔๗๖ โดยแบ่งเป็นจักรวรรดิตะวันออก และจักรวรรดิตะวันตก โดยพวก Franks พวก Vandals พวก Goths มุกรุกเข้ามา พวกเหล่านี้เรียกว่า พวกป่าเถื่อนฮานารยะ (Barbarians) โดย

ที่พวกนโปเลียนรบกับออสเตรียและฝรั่งเศส ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐซึ่งกรีกและโรมปฏิบัติอยู่แต่ครั้งอารยธรรมยุคที่ยุโรปอยู่ระหว่าง ค.ศ. ๕๖๗ ถึง ๘๐๐ จึงเรียกว่า "ยุคทมิฬ"

สมัยฟิวคัล

เราทราบแล้วว่า ยุโรปสมัยโบราณก่อนเกิดรัฐปัจจุบัน มีวิธปกครองซึ่งเรียกว่า Feudalism ในยุโรปตะวันตกเกิดขึ้นในฝรั่งเศส ราวคริสต์ศตวรรษที่ ๕ ในอิตาลีคริสต์ศตวรรษที่ ๖ และวิลเลียมที่ ๑ (William, the Conqueror) นำเข้าไปใช้ในอังกฤษ คริสต์ศตวรรษที่ ๘ ตามระบอบฟิวคัล ได้เกิดมีการตกลงวางระเบียบความสัมพันธ์ระหว่างลอร์ด (Lords) กับพวกฟวคัล (Vassals)

ลักษณะสำคัญของ
ลัทธิฟิวคัล

ลักษณะสำคัญของลัทธิฟิวคัลมีลักษณะสำคัญคือ :-

๑) มีลอร์ด (Lords) กรรมสิทธิ์ในที่ดินเป็นของลอร์ดจึงเป็นหัวหน้าของแคว้นนั้น โดยปกติลอร์ดมักคือขุนนางที่มีอำนาจมากสามารถปกครองดินแดนนั้นได้โดยไม่ให้ผู้ใดมารุกราน

๒) มีฟวคัล (Vassals) ซึ่งอยู่ในที่ดินนั้น ให้สัตย์สาบานกับลอร์ดว่า จะรับใช้ลอร์ดด้วยความจงรักภักดี มีศักดิ์ศรีความมาจะออกรบ

๓) ลอร์ดแบ่งที่ดินบางส่วน ให้พวกนโปเลียนปกครองและทำกินแทน ที่ดินที่ได้รับมอบหมายนี้เรียกว่า fiefs และ

๔) ลอร์ดสัญญาว่าจะคุ้มครองป้องกันฟวคัลจากศัตรูใด หรือการรบกวนของประชาชนซึ่งอยู่ในดินแดนนั้น

ความสัมพันธ์ในสมัย ฟิวคัล ในสมัยฟิวคัล ความสัมพันธ์ระหว่างลอร์ดต่าง ๆ เป็นไปโดยไม่มีหลักเกณฑ์แน่นอน แม้ในสมัยนั้นจะมีหลักกฎหมายและธรรมเนียมประเพณีซึ่งใช้เสมือนกฎหมายแต่ก็ทำตาม แต่ในที่สุดก็

ประวัติศาสตร์เกี่ยวพันระหว่างประเทศ

ถูกควบคุมโดยผู้ที่มีกำลังมากกว่า ผู้ที่มีกำลังมักใช้อำนาจขู่เชิญให้เป็นที่ไปตามความพอใจ

ศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิก

ในสมัยจักรวรรดิโรมัน พวกคริสต์เคียนถูกพวกโรมันกดขี่เป็นอย่างมาก อย่างไรก็ตาม ก่อนจักรวรรดิโรมันจะแตกแยกเมื่อ ค.ศ. ๔๗๖ ก็ยังได้ขยายมาตั้งโรมเองก็กดขี่รับนับถือเอาศาสนาคริสต์เคียนมาเป็นศาสนาประจำชาติ และศาสนาคริสต์เคียนโรมันคาทอลิกได้แพร่ทั่วไปในยุโรป โดยตั้งพระราชแห่งโรม คือพระองค์เป็นประมุขของศาสนาและเรียกพระองค์ว่า ดันตะปาปา (Pope) ซึ่งมาจากคำลาติน "papa" แปลว่า "บิดา" ดันตะปาปามีอำนาจคล้ายจักรพรรดิเหนือพวกถือศาสนาคริสต์เคียนทั่วไปในยุโรป

อิทธิพลของศาสนา
เหนือการปกครอง
ของฝ่ายบ้านเมือง
และความสัมพันธ์
ระหว่างรัฐ

ต่อมาในสมัยกลาง ดันตะปาปาประกาศว่า ในงาน
ราชาภิเศกของกษัตริย์คริสต์เคียนทั้งหลาย ดันตะปาปาต้องเป็น
ผู้ตั้งรวมมหามกุฎให้ เพราะว่า พระผู้เป็นเจ้าเป็นผู้มอบค้ำค้ำ

สิทธิ์ไว้ให้แก่ดันตะปาปาต้องดาบ คือดาบทางศาสนาและทางบ้านเมือง ความทางบ้านเมืองนั้นดันตะปาปา จะมอบให้แก่กษัตริย์อีกค้ำหนึ่ง กษัตริย์องค์ใดขัดขืนไม่ยอมอ่อนน้อม ดันตะปาปาก็จะประกาศขับพวชนิกกรรม (excommunicate) จากศาสนา หรือโดยให้กษัตริย์อื่นทำสงคราม ในด้านความสัมพันธ์ระหว่างรัฐนั้น ดันตะปาปาก็มีอำนาจอยู่ไม่ใช่น้อย เช่นทรงประกาศให้คู่สงครามงดเว้นการทวารุณบ้ำเดือนต่อกัน การไม่ทำร้ายผู้ที่ไม่ใช่ทหาร ทรงห้ามไม่ให้รบกันในวันศาสนา เช่นวันอาทิตย์หรือวันศุกร์เป็นต้น และเคยปรากฏบางครั้งทางศาสนาเข้ามาเป็นค้ำคนกลางเจรจา หรืออนุญาตค้ำตุลาการ เพอร์ระงับข้อพิพาทหรือระงับสงคราม

บทที่ ๒

ระบบรัฐในปัจจุบัน

เหตุต่าง ๆ ที่ส่งเสริม ค้ำวาระเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างประเทศทุกเล่มอธิบาย ให้เกิดรัฐในปัจจุบัน ถึงรัฐปัจจุบัน (Modern States) ทั้งนี้ เป็นดังจำเป็น เพราะ การที่จะเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างรัฐ ต้องเข้าใจด้วยว่ารัฐในสมัยปัจจุบันคือ อะไรเราทราบจากการศึกษาประวัติศาสตร์แล้วว่ารัฐตามความเข้าใจในสมัยปัจจุบัน มีเพียงเริ่มมีมาราว ๓๐๐-๔๐๐ ปีมานเองก่อนนั้น ไม่มีรัฐที่แน่นอน รัฐในปัจจุบันนี้ เกิดขึ้นได้เพราะการเติบโตมัตถพิพัตต์ การเปลี่ยนความสัมพันธ์ทางค้าสำนากับฝ่าย บ้านเมือง ชีวิตเศรษฐกิจการค้า การเมืองขยายกว้างของกิจการทั่วไป แต่ ปัญหาที่ว่า มีเหตุอันใดบ้างที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวและในที่สุดก็นำมาซึ่งการเกิดของรัฐในปัจจุบัน คำว่าต่าง ๆ อธิบายถึงเหตุต่าง ๆ ใ้ไว้มากหลาย แต่ที่สำคัญก็คือ สงครามครูเสด การพบทางเดินทางการค้าใหม่ (Trade Routes) และดินแดนนอกยุโรป การปฏิวัติในทางพาณิชย์ การสถาปนาระบบอบสมบูรณาญาสิทธิราชของกษัตริย์ การปฏิรูปคริสต์ศาสนา ระบบประชาธิปไตย และ ปฏิวัติอุตสาหกรรม เป็นต้น

เหตุใหญ่ ๆ ดังกล่าวนี้ จะได้อธิบายโดยย่อดังต่อไปนี้:--

๑. สงครามครูเสด

สงครามครูเสด เป็นการรณอกเห็นชอบอธิบายนี้ ที่จะกล่าวโดยละเอียด (ค.ศ. ๑๐๙๖-๑๒๗๐). ถึงสงครามครูเสด แต่ขออธิบายย่อ ๆ ว่า เป็นสงครามซึ่งพวก กษัตริย์คริสต์ศาสนารวมกันไปทำสงครามกับพวกมอส์เดม เพื่อแย่งเอาเมือง เจริญชาแถมคืน เป็นกรรรมหลายครั้ง แต่ไม่สำเร็จถึงสำเร็จก็ครอบครองอยู่ไม่ได้ นาน พวกมอส์เดมก็ต้อนได้

อย่างไรก็ดี สงครามครูเสดได้มีผลกระทบกระเทือนในด้านปกครองและการค้ามากหลาย

ก) ผลกระทบเนื่องถึงอำนาจศักดินาและพวกลัทธิ

สงครามครูเสดมีผลกระทบกระเทือนถึงสถาบันการปกครองของยุโรปหลายทาง เช่น ดันตระกูลปาปาอำนาจเงิน อำนาจต่าง ๆ ย่อมพียงค่าดังดันตระกูลปาปาอีกนัยหนึ่งอำนาจของศักดินาตกลงมาก เพื่อไปรบครูเสด อำนาจเงินหลายถึงกับยอมปลดปล่อยให้พสก (Vassals) มีอิสระพ้นจากพันธกรณีเดิม โดยขอเงินตอบแทน เพื่อมาเป็นกำลังในการสงคราม ในฝรั่งเศสศักดินาแม้จะยอมพียงค่าดังดันตระกูลปาปาก็ดำตาม แต่กลับมีอำนาจภายในมากขึ้น เพราะศักดินาไปรบเป็นส่วนใหญ่ หรือไม่กลับเลยก็มี เมื่อเป็นเช่นนี้ศักดินาก็เลยถือโอกาสใช้อำนาจแทนศักดินาอื่น ๆ ส่วนคนชั้นกลางนั้นเริ่มมีอำนาจขึ้น เพราะได้รับความเกรงใจในฐานะที่มีส่วนในการไปรบ และได้ปกครองที่ดินส่วนแทนพวกศักดินาที่ไม่กลับมา

ข) ผลในทางพาณิชย์

สงครามครูเสดทำให้ชาวยุโรปค้นคว้าในทางการค้า ทราบถึงอาระยะชนตะวันออก เกิดมีการค้าระหว่างยุโรปกับเอเชียขึ้น เพราะเอเชียไมเนอร์เป็นศูนย์กลางระหว่างยุโรปกับเอเชีย

๒. การค้าเริ่มต้นตัว

ภายหลังเมื่อจักรวรรดิโรมันแตก และในยุคต้นของระบอบฟิวดัลการค้าขายในสมัยนั้นยังไปอย่างโบราณ คือท้องถิ่นแต่ละท้องถิ่นค้าอยู่กับกัน โดยเดียว ไม่มีการค้าติดต่อกัน และในท้องถิ่นเดียวกันโดยมากก็ใช้การแลกเปลี่ยน (barter) จริงอยู่ มีการสั่งของออกไปขายต่างถิ่นบ้าง แต่จำนวนจำกัด และผู้ที่ขาย

ก็เป็นพวกนักพรตหรือพวกขุนนาง ระหว่างคริสต์ศตวรรษที่ ๑๒ ถึง ๑๕ มีการปฏิวัติชีวิตเศรษฐกิจในยุโรปตะวันตก มีการค้าขายคึกคักขึ้น ทางฝั่งทะเลเมดิเตอร์เรเนียน ต่อดต่จนถึงอินเดียและประเทศในตะวันออก นครต่าง ๆ ในอิตาลีรุ่งเรืองเจริญ เพราะวานครเหล่านี้ตั้งอยู่ในเส้นทางเดินเรือมาทางเอเชีย ในขณะที่เดียวกัน ทางยุโรปเหนือก็มีการค้าขายซึ่งกันและกันมากขึ้น

ผลของความเจริญ เมื่อการค้าและการอุตสาหกรรมเจริญขึ้นเช่นนี้ ได้ย้งในการค้า ผลมากมายมาสู่ยุโรป ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง

๑. ด้านเศรษฐกิจ

เมื่อการค้ามาก ก็เกิดปัญหาต่าง ๆ ขึ้น เช่น การสร้างเงินตราการวางอัตราแลกเปลี่ยนระหว่างประเทศ กฎหมายคุ้มครองป้องกัน การค้า การตั้งราคาซื้อขาย ฯลฯ

๒) ด้านสังคมและการเมือง

ผลอันที่สองก็คือ ทำให้เห็นว่า ระบบฟิวดัล พ้นสมัยเสียแล้ว เมื่อการค้ามากขึ้น ความเจริญมากขึ้น ผู้คนมากขึ้น เมืองต่าง ๆ ก็เกิดขึ้น เมื่อเมืองเกิดขึ้น ผู้ที่อยู่ในเมืองนั้นก็ควรจะมีอิสระในการจัดการบ้านเมืองขึ้น ไม่ควรอยู่ในการปกครองของเจ้าอาณานิคม ในตอนนั้นจึงเป็นเหตุเห็นได้ว่าการมีทนต์ทพยซึ่งในสมัยฟิวดัลหมายถึงการมีทนต์ทนนั้นเป็นการพ้นสมัย เพราะอาจมีสิ่งของอย่างอื่น เช่น เงินทองมีต้นกำเนิดคือเงิน ซึ่งได้มาจากการค้าแทนที่จะใช้โคแดง ไม่น้อยหน้าพวกเจ้าอาณานิคมที่คิดพวกคหะยที่รารอชชนนถยได้ว่าเป็นพวกนายทุนรุ่นใหม่ และเกิดมีอำนาจทางการเมืองขึ้น พวกนายทุนรุ่นใหม่ จึงรวมกำลังกับกษัตริย์เพื่อลดอำนาจพวกขุนนางและเจ้าอาณานิคมและให้กษัตริย์มีอำนาจแผ่ทั่วไป อย่างไรก็ตามก็ดี ระบบฟิวดัลก็คงยังดำเนินอยู่ แต่แทนที่ฟิวดัลจะให้

ประวัติการเกี่ยวพันระหว่างประเทศ

เชื่อมั่นเป็นเครื่องตอบแทนการคุ้มครองด้วยสิ่งของและบริการ กลับได้นำเงินตรา
 มาใช้แทน เมื่อมีการใช้เงินตราคนมากขึ้น และมีมุมมองมากขึ้น จึงทำให้การเก็บ
 ภาษีอากรง่ายขึ้น แต่อำนาจการเก็บภาษีอากรน้อยกับกษัตริย์ เมื่อกษัตริย์
 เก็บภาษีเองได้ก็มีอำนาจยิ่งขึ้น เพราะเงินที่ได้มาจากการเก็บภาษี กษัตริย์
 อาจนำไปจ้างทหารไว้เป็นกำลังสำหรับปราบพวกดворянинได้ เนื่องจากความ
 เจริญด้านเศรษฐกิจนั้น พวกพ่อค้าจึงเห็นว่า ระบบฟิวดัลไม่ได้สามารถให้ความ
 คุ้มครองตนได้เพียงพอ เพราะการค้าไม่ได้จำกัดอยู่ในท้องถิ่นดังกล่าว พวก
 พ่อค้าเหล่านั้นต้องการจะให้กษัตริย์ หรือผู้มีอำนาจสูงสุดมักของทัพ เพื่อคุ้มครอง
 สิทธิของตน มีผู้แทนรัฐบาลสำหรับคอยเจรจาจากรัฐบาลต่างประเทศ เพื่อคุ้มครอง
 และส่งเสริมผลประโยชน์ของตนในเรื่องเหล่านี้ กษัตริย์สามารถทำได้ เมื่อเป็น
 เช่นนั้นจึงเห็นได้ว่า ระบบฟิวดัลไม่ได้สามารถ แต่กษัตริย์สามารถที่จะให้กฎหมาย
 ใ้ทั่วไประอบในดินแดน มีการจำกัดไปสำหรับระบบข้อพิพาท มีเงินตราอย่าง
 เดียวกัน ให้ความคุ้มครองได้กว้างขวางยิ่งกว่าอำมาตย์

๓) มนุษย์เริ่มฉลาดขึ้น

ในสมัยฟิวดัลนั้น ชาวยุโรปไม่สนใจในธรรมชาติที่แวดล้อม ดังใดที่
 บรรพบุรุษปฏิบัติมากปฏิบัติตาม ไม่เคยใช้ความคิดหาเหตุผลว่าจริงหรือไม่
 สมควรหรือไม่ ต่งหน้าแต่ทำนาหรืออาชีพอื่นใดไปวันหนึ่งๆ นอกจากนั้นศาสนา
 คริสต์เคียนยังได้ออกด้วยว่า ผู้ที่นับถือศาสนาคริสต์เคียนต้องไม่คันค้ำ ได้ถาม
 หรือสงสัยในคำดังสอน ซึ่งหลักการบางอย่างเป็นการขัดกับหลักวิทยาศาสตร์
 แต่สงครามครูเสดเกิด ความเจริญในด้านการค้าและเศรษฐกิจ ตลอดจนการ
 ศึกษาแพร่หลายขึ้น ได้ทำให้ใจให้พวกเหล่านั้นสนใจในเรื่องของโลกมากขึ้น มด
 เหตุที่ก่อให้เกิดการค้นคว้าหาความจริง เนื่องจากอยากหรืออยากเห็นจริง ๆ
 ประการหนึ่ง หรือไม่ก็อยากเพิ่มพูนทรัพย์เงินทองให้ตนมีมากขึ้น

ประวัติการเกี่ยวพันระหว่างประเทศ

๑๕

มีผู้ท่องเที่ยวเดินทางไปในที่ต่างๆ มากมาย เช่น มาร์ โคโโปโล ที่ท่องเที่ยวไปถึงเมืองจีน และเขียนหนังสือไว้เป็นหลักฐานจนถึงทุกวันนี้ มีพวกพ่อค้าเกิดท่องเที่ยวมาทางตะวันออก อ้อมทวีปอาฟริกามาอินเดีย และในปี ค.ศ. ๑๔๘๒ คริสโตเฟอร์ โคลัมบัสไปพบทวีปอเมริกาโดยบังเอิญตั้งที่เรือดราบบันอยู่แล้ว

๔) ปฏิวัติในทางพาณิชย์กรรม

คำว่า “ปฏิวัติในทางพาณิชย์กรรม” (Commercial Revolution) เป็นคำซึ่งใช้ภายหลังที่ได้มีการเปลี่ยนแปลงในการค้าและพาณิชย์ ภายหลังที่มีผู้พบเส้นทางเดินเรือทั่วไป และพบดินแดนใหม่ๆ เช่น อเมริกา เมื่อมีการเดินเรือมากขึ้นก็มีความคิดให้การเดินทางเรือปลอดภัยและรวดเร็วขึ้น มีการคิดสร้างประภาคารสำหรับบอกกันเรือชนเกาะแก่ง การสร้างอ่าวท่าเรือ การนำร่อง ฯลฯ

เมื่อการพาณิชย์เจริญมากเช่นนี้ การแข่งขันก็มากขึ้น ชาติที่กระตือรือร้นท่องเที่ยวมากที่สุด ทั้งในด้านการค้าและสำรวจหาที่ดินแดนมี ปอร์ตุเกส สเปน อังกฤษ ฝรั่งเศส และเนเธอร์แลนด์ มีผู้อธิบายระหว่าง ค.ศ. ๑๕๐๐ ถึง

๑๕๖๓ อาจกล่าวได้ว่าเป็นศักราชของการแข่งขันระหว่างจักรวรรดิพาณิชย์ (rival commercial empires) แต่นักศึกษาประวัติศาสตร์จะสังเกตได้ว่าในสมัยดังกล่าวนั้น ชาวยุโรปท่ามกต่างทวีป และตะวันออกยุโรปไม่ได้มีส่วนในการท่องเที่ยวขยายดินแดนเหล่านี้เลย ทั้งนี้ โดยเหตุผลที่ว่าเยอรมันนั้นในเวลานั้นแบ่งออกเป็นหลายสิบรัฐ อิตาลี่ก็เช่นเดียวกัน ยังไม่รวมเป็นรัฐเดี่ยว รัสเซียก็อยู่ห่างไกลจากศูนย์กลางของการค้า

ผลในทางเศรษฐกิจ

ปฏิวัติพาณิชย์กรรม มีผลเปลี่ยนแปลงดังประการ

๑) ในทางเศรษฐกิจ มีนักประดิษฐ์กรรมและนักวิทยาศาสตร์ พากันคิดปรับปรุงการเดินทางให้ดีขึ้น ตั๋วเรือให้ดีขึ้นสำหรับเดินในมหา

ประวัติการเกี่ยวพันระหว่างประเทศ

ต่อมา การค้าระหว่างประเทศเพิ่มขึ้น เปิดค้าขายการเดินทางระหว่างเมืองต่าง ๆ ชายทะเลแตกตายเป็นเมืองท่าสำคัญ ๆ เกิดมีระบบนายทุน มีธนาคารตลาดเงินตราและหุ้น การประกันภัย เกิดลัทธิพาณิชย์นิยม (mercantalism) การติดต่อรวมการเกษตรกรรมเจริญขึ้น ทั้งหมดนี้เป็นผลจากการแสวงหาทางไปสู่การปฏิวัติทางอุตสาหกรรม

ผลในทางวัฒนธรรม ๒) ในทางด้านวัฒนธรรมและการปกครองนั้น มีและการปกครองหลายประการ เช่น เริ่มมีความคิดในทางวิทยาศาสตร์ปัจจุบัน (Modern Science) ความคิดเห็นในด้านโกศตยกรรม (Intellectual) การเปลี่ยนแปลงรูปของสังคม เริ่มมีรัฐสมบูรณาญาสิทธิราช การเปลี่ยนแปลงในความเชื่อถือทางศาสนาและฐานะของฝ่ายปกครอง ทางบรรพชิต.

๕) การปฏิรูปทางศาสนา ค.ศ. ๑๕๑๕ - ๑๖๔๘

ทัศนะทางศาสนา คำว่า "การปฏิรูป" หรือ "The Reformation" เป็นศัพท์ซึ่งใช้สำหรับเหตุการณ์ซึ่งเกิดขึ้นในยุโรปเกี่ยวกับการปฏิวัติในศาสนาคริสต์เดียนซึ่งมีผลสำคัญเกี่ยวกับการเกิดของรัฐปัจจุบัน

ในด้านคริสต์ศตวรรษที่ ๑๖ ยุโรปตะวันตกมีศาสนาเดียว คือ คริสต์ศาสนา และนิกายเดียว คือ โรมันคริสติก ประชากรแทบทุกคนสังกัดอยู่ในนิกายนี้ โดยนิกายโรมันคริสติกเป็นนิกายที่ทางการสนับสนุนในประทศต่าง ๆ ฉะนั้น ทศยุโรปจึงมีนิกายนี้ ซึ่งมีความงามมาก และประมุขของศาสนาคือสันตะปาปาได้มีอิทธิบายมาแต่

กษัตริย์ในยุโรปไม่สู้พอใจที่สันตะปาปามีอำนาจกว้างไกลเข้ามาทางกิจการบ้านเมือง แต่ก็ไม่ทราบจะทำอย่างไร เราทราบแล้วว่าในสมัยนั้น ราษฎรเกิดมีความคิดตาดชช วิรุจกหาเหตุผล ไม่ยอมหมอบนุ้หุดับตาเชื่อ

ประวัติการเกี่ยวพันระหว่างประเทศ

ในระหว่าง ค.ศ. ๑๕๒๐ ถึง ๑๕๗๐ ความไม่พอใจเหล่านี้ได้ปรากฏขึ้นอย่างเปิดเผยโดยไม่เกรงกลัวอำนาจทางปกครองหรือทางศาสนา หัวหน้าพวกเหล่านี้ได้แก่ Martin Luther John Calvin และ Huldreich Zwingli ดังที่เราทราบอยู่แล้ว พวกเหล่านี้คิดว่า ต้นตอของปัญหาไม่มีอำนาจที่จะผูกขาดควบคุมความคิดเห็นของคริสต์ศาสนิกชนทั่วไปว่าต้องปฏิบัติอย่างไร ผลของการศึกษาค้นคว้าได้แยกนิกายใหม่คือ นิกายโปรเตสแตนต์ปรากฏอยู่ทุกวันนี้ พวกที่หันมานับถือนิกายนี้ได้แก่ประเทศต่าง ๆ ทางฝั่งทะเลบอลติก อังกฤษ เยอรมันเหนือ ส่วนเยอรมันทางใต้และประเทศทางฝั่งเมดิเตอร์เรเนียนยังคงถือนิกายโรมันคาทอลิกอยู่

ลักษณะทางการเมือง ในประเทศต่าง ๆ ที่รับเอานิกายโปรเตสแตนต์เป็นหลัก กษัตริย์ได้ประกาศพระองค์เป็นหัวหน้า โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อขยายพระราชอำนาจและเพื่อรวมดินแดนต่าง ๆ ที่ครอบครองอยู่ มาปกครองทางฝ่ายฆราวาส เพราะไม่พอใจพระมหากษัตริย์ที่ต้นตอของปัญหาไม่มีอำนาจเห็นอรรถาธิบายในประเทศของพระองค์ โดยอาศัยศาสนาเป็นเครื่องมือนอกจากนี้ยังเห็นอำนาจนักพรตโรมันคาทอลิก มีเงินและทรัพย์สินมาก กษัตริย์เหล่านี้จึงประสงค์ให้ศาสนาอยู่ใต้ฝ่ายปกครอง การที่ทางฝ่ายศาสนามีทรัพย์สินมาก ทำให้กษัตริย์อยากได้มาเป็นของพระองค์ เด็ดข้อโอกาสรับทรัพย์สินฝ่ายโรมันคาทอลิกเสีย ตรงกันข้ามกษัตริย์ทางประเทศที่นับถือนิกายโรมันคาทอลิกนั้นเด่า มิใช่ทุกองค์ศรัทธาในนิกายโรมันคาทอลิกอย่างดุจดั่งทุกองค์ บางองค์นับถือนิกายโรมันคาทอลิก เพราะเห็นเป็นโอกาสอันดีที่จะใช้เป็นเครื่องมือเข้ายึดดินแดนฝ่ายโปรเตสแตนต์และเป็นการขยายราชอาณาจักรออกไปในตัว

ผลของการแตกแยก การแตกแยกนี้เรอวังมานานจนเกิดสงครามขึ้นในป
ทางศาสนา ค.ศ. ๑๖๑๘ ระหว่างกษัตริย์ที่นับถือนิกายทงตอง สงคราม

ประวัติการเกี่ยวพันระหว่างประเทศ

คราวนี้เรียกว่าสงคราม ๓๐ ปี (Thirty Years' War) ผลแห่งสงครามนี้ คือ สนธิสัญญาเมือง เวสต์ฟาเลีย (Treaty of Westphalia) ค.ศ. ๑๖๔๘ สนธิสัญญานี้ฉบับนี้ได้รับนับถือหลักสำคัญบางประการ คือ ประเทศต่างๆ มีสิทธิเต็มที่จะถือว่าในภายไปเป็นนิกายประจำประเทศของตน นิกายโรมันคาทอลิกหมดสิทธิ์ที่จะขยายอำนาจเข้าไปในดินแดนของประเทศที่เป็นภาคีของสนธิสัญญา กษัตริย์และเจ้าผู้ครองนครต่างๆ มีอำนาจการปกครองเห็นชอบค้ำประกัน

๖) รัฐซึ่งมีกษัตริย์ตามสันตติวงศ์

อิทธิพลของกษัตริย์ เราทราบจากการศึกษาประวัติศาสตร์แล้วว่า รัฐในการสร้างรัฐ ปัจจุบันสืบเนื่องมาจากกษัตริย์ซึ่งทรงเป็นกษัตริย์สืบต่อมาตามปัจจุบัน สันตติวงศ์ เช่นกษัตริย์ราชวงศ์โฮเฮินซอลเลิร์นแห่งเยอรมัน กษัตริย์ราชวงศ์ฮาโนเวอร์ และวินด์เซอร์ของอังกฤษเป็นต้น ราชวงศ์หรือ Dynasty หมายความว่า กษัตริย์ในราชวงศ์นั้น ครองแผ่นดินประเทศนั้น ๆ สืบเนื่องติดต่อกันมาตามสายโลหิต เราทราบแล้วว่าในสมัยพืดัดดินนั้น กษัตริย์มีอำนาจน้อยเพราะอำนาจจริงจึงไปตกอยู่กับพวกศักดินา แต่ในที่สุด กษัตริย์สามารถบังคับให้ศักดินาต่างๆ และขุนนางชั้นผู้น้อยมาอยู่ใต้อำนาจและสามารถแผ่พระราชอำนาจเหนือราษฎรทั่ว ๆ ไป การที่กษัตริย์สามารถตั้งระบบพืดัดดินนี้โดยเหตุหลายประการ เช่นอำนาจพวกศักดินาตกลง เพราะสงครามครูเสด การปฏิวัติในทางการพาณิชย์กรรม การเศรษฐกิจทางค้าขาย ความเจริญของวิทยาศาสตร์มีอาวุธสมัยโบราณสำหรับทำสงคราม เช่น มีผู้คิดค้นดินดำ (Gun powder) ได้ทำให้ศักดินาที่ถือว่ามีประสาทแข็งแรงไม่เกรงกลัวใครหมดกำลังลง และในประการสุดท้ายทางสันตะปาปาไม่มีอำนาจเข้ามาทางฝ่ายปกครอง

ประวัติการเกี่ยวพันระหว่างประเทศ

สมบูรณาญาสิทธิราช
กับความสัมพันธ์
ระหว่างประเทศ

เมื่อกษัตริย์มีอำนาจมากเช่นนั้น จึงทรงเห็นว่า ดินแดนทั้งหมด ตลอดจน ทวีป ประชากร ในราชอาณาจักร เดิมอันหนึ่งทวีขึ้นตั้งจนพระองค์ และความคิดต่อระหว่างประเทศต่าง ๆ จึงเป็นไประหว่างกษัตริย์ต่อกษัตริย์มากกว่า กษัตริย์ทรงมีพระราชอำนาจเด็ดขาด ทรงทำสนธิสัญญา สัญญาทางพันธไมตรี ประกาศสงคราม สัญญาสันติภาพ ในพระนามของพระองค์ บางคราวการอภิเษกสมรสระหว่างสมาชิกพระราชวงศ์ ในรัฐต่าง ๆ ก็เป็นเหตุอันหนึ่งที่มาซึ่งการขยายดินแดน ในสมัยนั้นไม่มีกฎหมายบัญญัติควบคุมการปฏิบัติของกษัตริย์ในนโยบายต่างประเทศ รวมความว่า กตัญญูในการทูต กษัตริย์ควบคุมเอง ในสมัยนั้น ๆ ยังไม่มีกระทรวงการต่างประเทศสำหรับเป็นเจ้าหน้าที่ ในการเดินนโยบาย ต่างประเทศ โดยเฉพาะกษัตริย์ติดต่อ กษัตริย์โดยมีผู้แทน โดยเฉพาะของพระองค์คือ เอกอัครราชทูต (Ambassadors) เอกอัครราชทูตจึงได้เกียรติและเอกสิทธิ์ความคุ้มครองมาก เพราะถือว่าเป็นผู้แทนของกษัตริย์ ความมั่นคงเองเป็นมุตของเกียรติทูตในปัจจุบัน เมื่อเป็นผู้แทน กษัตริย์ โดยเฉพาะ ทูตจึงได้รับเกียรติมากมาขณะประจำอยู่ในราชสำนักของต่างประเทศ

นโยบายต่างประเทศ
ของกษัตริย์

เมื่อกษัตริย์มีอำนาจมากเช่นนั้น นโยบายของประเทศ
ของกษัตริย์
ที่กษัตริย์เป็นประมุขนั้น จึงเป็นภาระที่ต้องให้เห็นว่า ความประสงค์ ของกษัตริย์เป็นอย่างไร ซึ่งไม่ใช่เป็นความประสงค์ ของราษฎรเสมอไป ถ้าจะสำรวจดูประวัติศาสตร์ยุโรปในสมัยนั้น จะเห็นได้ว่า กษัตริย์ส่วนมากในสมัยนั้นต้องการอำนาจ (power) เกียรติภูมิ (prestige) และชื่อเสียง (glory) กษัตริย์ต่อกษัตริย์ต่างแข่งกัน ต้องการขยายอำนาจออกไปให้กว้างเห็นอดินแดนของผู้อื่น ทำสัญญาพันธมิตรเพื่อร่วมรุกราน หรือป้องกัน

๗. ความคิดในทางประชาธิปไตย

แต่การที่กษัตริย์มีอำนาจมากเช่นนี้ เป็นเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดรัฐต่าง ๆ
 แนนอนขึ้น โดยมีกษัตริย์เป็นประมุข ในยุโรปแทบทุกรัฐมีกษัตริย์ทรงนบน แต่
 ต่อมาเมื่อมีความเจริญในทางวรรณกรรมและจิตวิทยาแล้ว ราษฎรพากันเห็น
 ว่า การที่กษัตริย์มีอำนาจไม่จำกัดเช่นนี้ มีอันตรายมาก ถ้ากษัตริย์ทรงตั้ง
 พระองค์อยู่ในคตพิชราชธรรม และสามารถก็ดีไป แต่ถ้าเหลวไหล ราษฎรก็
 พดอยตัวมากด้วย และก็ปรากฏบ่อย ๆ ที่ประเทศชาติต้องเค็ดรชัน เพราะ
 กษัตริย์ จึงมีผู้แสดงความคิดเห็นว่าควรจำกัดอำนาจกษัตริย์เสียให้ทรงเป็นเพียง
 ประมุข ส่วนการบริหารบ้านเมืองจริง ๆ ราษฎรเข้าจัดการเอง บางพวกรุนแรง
 ถึงกับเสนอให้เลิกระบบมีกษัตริย์โดยให้ใช้ระบบสาธารณรัฐ

เมื่อความคิดดังกล่าวแพร่ไป ในที่สุดจึงมีการเปลี่ยนแปลงระบอบการ
 ปกครองต่าง ๆ ไป บางรัฐก็เปลี่ยนโดยปฏิวัติ บางรัฐก็โดยสันติวิธี
 การเปลี่ยนแปลง เป็นภวระนอกวัตถุประสงค์ของคำบรรยายนั้น ที่จะอธิบาย
 ระบอบการปกครอง ถึงประวัติ ของการเปลี่ยนแปลงระบอบการปกครองจากสมบูร-
 ในประเทศต่าง ๆ ณาญาสิทธิราชในประเทศต่าง ๆ ของยุโรป มาสู่ประชาธิปไตย
 เพราะมีบรรยายอยู่แล้วในวิชารัฐธรรมนูญพิศดาร อย่างไรก็ตาม ก็มีบางประเทศ
 ที่ยังคงใช้ระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชอยู่บ้าง เช่น รัสเซีย สมีซาร์นิโคดาส
 ที่ ๒ แต่ภายหลังสงครามโลกครั้งที่ ๑ ประเทศที่เกิดขึ้นใหม่ ๆ ได้ใช้ระบอบประชา
 ธิปไตยทั้งสิ้น ในสมัยนั้น มีความเข้าใจกันว่า ทุกประเทศคงจะรับเอาระบอบ
 นี้ไปใช้โดยทั่วกัน อย่างไรก็ตาม ต่อมาเกิดมีระบบเผด็จการขึ้น ในหลายประเทศ
 ดังที่ทราบกันอยู่แล้ว

ระบอบประชาธิปไตย เมื่อหลาย ประเทศ เปลี่ยน ระบอบการ ปกครอง มาเป็น
 กับความสัมพันธ์, ประชาธิปไตย จะโดยยังคงมีกษัตริย์หรือมีประธานาธิบดีก็ตาม
 ระหว่างประเทศ

ได้มีผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไม่น้อย เพราะ
 เราทราบแต่ที่ว่าสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช นั้นนโยบายต่างประเทศอยู่ในพระราช
 อำนาจของกษัตริย์แต่องค์เดียว อย่างไรก็ดี ตามประวัติศาสตร์ที่เราเห็นว่า
 ผลอันกระทบแรงนั้นเกิดจากประเทศที่เปลี่ยนแปลงโดยปฏิวัติ เพราะการเปลี่ยน
 แปลงโดยปฏิวัติ (Revolution) หมายรวมถึงการเปลี่ยนตัวผู้ปกครองทั้งชุด
 ซึ่งในสมัยนั้น หมายถึงเปลี่ยนตัวราชการประจำส่วนมากอีกด้วยไม่ใช่เพียง
 เปลี่ยนตัวรัฐมนตรีหรือเด็นามัด เมื่อเป็นเช่นนั้น รัฐอื่นใดที่ไม่ชอบผู้บริหารใหม่
 แต่ชอบพวกเก่าก็หมายถึงความสัมพันธ์อันมอญกอนดอยด ตองกิ่งเครียดไปด้วย

ในสมัยที่กษัตริย์มีอำนาจเด็ดขาดนั้น กษัตริย์แต่ละรัฐมักช่วยกันปราบ
 พวกที่จะคิดกบฏโค่นอำนาจกษัตริย์ด้วยกัน และถ้ากษัตริย์องค์ใดถูกปลดจากราช
 บถดังก กษัตริย์ของรัฐอื่น ๆ ก็มักจะรวมกันช่วยพยายามให้กษัตริย์องค์ที่ถูกปลด
 นั้นกลับมาได้ด้วยราชอำนาจ เพราะกษัตริย์ทรงเห็นว่า ถ้าปล่อยให้กบฏขึ้นได้ ใน
 รัฐหนึ่งก็จะตามมาถึงรัฐของพระองค์ แต่ก็เห็นออกเห็นใจกันยิ่งกว่า ในเรื่อง
 เหล่านี้ ขอให้ศึกษาจากประวัติศาสตร์ยุโรปในคริสต์ศตวรรษที่ ๑๘-๑๙ ซึ่งมีตัวอย่าง
 มากหลาย ครั้นเมื่อเปลี่ยนระบอบการปกครองมาเป็นประชาธิปไตยแล้ว
 ผู้บริหารของรัฐก็เปลี่ยนนั่นเอง ก็ย่อมต้องเอาใจช่วยพวกที่คิดจะเปลี่ยนเป็น
 ระบอบ อย่างคนในรัฐอื่น ๆ การเอาใจช่วยนี้ บางคราว ก็แสดงออก โดย ตรงบ้าง
 ทางอ้อมบ้าง ผลก็คือเกิดมีใจกันระหว่าง พวกส้นนั้นระบอบประชาธิปไตย
 กับพวกปฏิวัติ (Reactionaries) คือพวกที่ระบอบเดิม จริงอยู่ความ
 สัมพันธ์ระหว่างประเทศนั้น ตามหลักไม่จำ ต้องคำนึงถึงระบอบการปกครองเลย
 แต่ก็มีหลายประเทศที่ปกครองระบอบประชาธิปไตย แต่ก็ยังมีมิตรกับประเทศที่ปก-

ครองโดยระบอบสมบูรณาญาสิทธิราช หรือเผด็จการได้ เช่นฝรั่งเศสก่อนสงครามโลกครั้งที่ ๑ เป็นพันธมิตรกับรัสเซียซึ่งพระเจ้าซาร์ปกครองโดยอัครราชปไตยหรือเมื่อก่อนฮิตเลอร์เข้าตีโปแลนด์ ได้ทำสัญญาไมตรีความกับคอมมิวนิสต์รัสเซีย แต่ก็จะเห็นได้ว่าเป็น สัญญา ซึ่ง ทำกัน เพื่อ ประโยชน์ ใน ทาง การ เมือง ชั่วคราว (temporary political expediency) ในที่สุด ฮิตเลอร์ก็เข้าตีรัสเซีย อย่างไรก็ดี ถ้ามีระบอบการปกครองอย่างเดียวกันมักจะร่วมมือกันง่ายกว่า ดังจะเห็นในปัจจุบันนี้ แยกออกเป็นสองค่ายประชาธิปไตยกับค่ายคอมมิวนิสต์

๘. ปฏิวัติอุตสาหกรรม

เราทราบแล้วว่า ปฏิวัติอุตสาหกรรมเกิดขึ้น ในอังกฤษก่อนในราวปลายคริสต์ศตวรรษที่ ๑๘ แล้ว แลไปใหญ่ยุโรป มีผู้คิดเครื่องจักรกลไทด่างๆ ขึ้นได้ ทำให้การผลิตและจำหน่ายสินค้าเพิ่มปริมาณมากกว่าสมัยก่อนหลายสิบหลายร้อยเท่า เครื่องจักรกลไทดี้ดขึ้นใช้ได้ทุกอาชีพ เช่น การกลสีกรรม พาณิชยกรรม และอุตสาหกรรม ทำให้เกิดโรงงานขึ้นมากมาย ผู้คนเกิดหนาแน่นขึ้น ตำบลเล็กๆ กลายเป็นเมือง เมืองเล็กๆ กลายเป็นเมืองใหญ่ การคมนาคมสะดวกขึ้นและรวดเร็ว เพราะมีวิทยุ โทรเลข โทรภาพ การไปรษณีย์ รถยนต์ รถไฟ เรือไฟ เครื่องบิน ประเทศต่างๆ ซึ่งเดิมไม่เคยติดต่อกัน เพราะอยู่ห่างไกล ผดแห่งการปฏิวัติอุตสาหกรรมได้ทำให้ติดต่อกันได้ภายในวันหนึ่งหรือสองวัน

ปฏิวัติอุตสาหกรรม
มีผลถึงความสัมพันธ์
ระหว่างประเทศ

เนื่องจาก ชีวิต เศรษฐกิจซึ่ง เดิมเป็นไปโดย เชื่องช้าได้
เปลี่ยนแปลง รูปปลั่งกล่าวแต่เพียง การติดต่อกับประเทศต่างๆ ก็
เปลี่ยนแปลงไป เดิมความสัมพันธ์ติดต่อกันน้อยเมื่อมีการติดต่อกัน
ทางเศรษฐกิจมากมาย เช่นนี้ ความสัมพันธ์ในทางอื่นก็เป็นเงาตามตัวและความ

สัมพันธ์กัน โลกนี้ไปทั่วโลก เมื่อมีการติดต่อกันมาก การกระทบกันก็ต้องมีมากขึ้นตามลำดับ เป็นเหตุการณ์อันหนึ่งซึ่งบังคับให้ประเทศต่างๆ หาทางร่วมมือซึ่งกันและกันเพื่อประโยชน์ของตน ในเรื่องเศรษฐกิจนั้นขอให้ศึกษาโดยละเอียดจากคำบรรยายเรื่องเศรษฐกิจระหว่างประเทศของศาสตราจารย์ ม.จ. สกตธรรมานกร วรกรรม สำหรับข้าพเจ้าจะได้บรรยายพอเป็นดังเขป เมื่อถึงบทว่าด้วยเศรษฐกิจ และการเมืองระหว่างประเทศ

รัฐในปัจจุบัน

เมื่อเราทราบลำดับความเจริญของรัฐในปัจจุบันแล้ว ปัญหาต่อไปที่ควรต้องพิจารณาก็คือ รัฐนั้นมีความหมายเพียงใด?

วิเคราะห์ศัพท์ นักปราชญ์กฎหมายระหว่างประเทศ และนักรัฐศาสตร์ คำว่า "รัฐ" ได้ตั้งข้อสังเกตไว้ว่า คำว่า "รัฐ" (State) นั้น ยังมีผู้เข้าใจปะปนกับคำอื่นซึ่งความจริงมีความหมายต่างกัน เช่นคำว่า "ประชาชาติ" (Nation) และ "ประเทศ" (Country)

ตามคำรากกฎหมายระหว่างประเทศหลายเล่ม ให้วิเคราะห์ศัพท์คำว่า "รัฐ" (State) ไว้ดังนี้—

"รัฐ คือคณะบุคคลซึ่งรวมกันอยู่เป็นปึกแผ่นถาวร มีเขตราชบทันหนึ่งแห่งหนึ่งโดยแน่นอน ซึ่งตนเป็นเจ้าของและรวมอยู่ได้อำนาจอันเดียวกัน มีการปกครองเป็นระเบียบ เพื่อให้บุคคลได้ใช้เสรีภาพ หรือเสรียสิทธิของตนได้"

จากคำนิยามนี้พอแยกออกได้ว่า สาระสำคัญของรัฐมี ๔ ประการคือ—

- ๑) ต้องมีหมู่ชน (people) หรือจะเรียกง่าย ๆ ก็คือ พดเมืองไม่ว่าเพศใด เชื้อชาติใด ศาสนาใด หรือผิวใด
- ๒) ต้องมีดินแดน (territory) แน่นนอน ซึ่งจะเล็กหรือใหญ่ไม่สำคัญ

- ๓) ต้องมีองค์การปกครอง (government) ซึ่งมีอำนาจทางนิติบัญญัติ อำนาจบริหาร และอำนาจตุลาการ ดำเนินการปกครองให้เป็นระเบียบและมีความสงบเรียบร้อยเพื่อให้ทุกคนที่อยู่ในรัฐมีสิทธิ ตามสิทธิที่เขาคอร์มีและมีหน้าที่ตามกฎหมายวางไว้ และ
- ๔) ต้องมีเอกราชและอธิปไตย (sovereignty) กล่าวคือไม่อยู่ในบังคับของอำนาจของใครทั้งภายในและภายนอก

ที่อธิบายมานี้เป็นคำอธิบายโดยย่อ เพราะนักศึกษาคงศึกษามาละเอียดจากคำบรรยายกฎหมายระหว่างประเทศพิศดารแล้ว

เมื่อเข้าใจว่า "รัฐ" คืออะไรแล้ว จึงถือโอกาสอธิบายคำว่า "ประชาชาติ" (Nation) เสียด้วย

ประชาชาติ (Nation) หมายถึงความถึงหมู่ชนซึ่งมีความเกี่ยวข้องกัน ในทางเผ่าพันธุ์ เดียวกัน ภาษาเดียวกัน ขนบธรรมเนียม ความรู้สึกนึกคิด ความเชื่อถือ ความเต็มใจ อักนัยหนึ่ง วัฒนธรรม และอารยธรรมทำนองเดียวกัน และอยู่ร่วมกันมาเป็นเวลายาวนาน ตามคำนิยามนี้รัฐอาจประกอบด้วยหลายประชาชาติก็ได้ เช่น สหรัฐอเมริกา โปแลนด์ เช็กโกสโลวาเกีย เป็นต้น

ประเทศ (Country) นั้น หมายถึงที่ดินแห่งใดแห่งหนึ่ง ซึ่งในที่ดินแห่งนั้นราษฎรจำนวนมากพูดภาษาอย่างเดียวกัน และมีประโยชน์ในทางเศรษฐกิจและวัฒนธรรมอย่างเดียวกัน เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศบริเตนใหญ่ ฯลฯ

ประวัติการเกี่ยวพันระหว่างประเทศ

ครอบครัวแห่ง
ประชาชาติ
(Family of
Nations)

สนธิสัญญาเมืองเวสต์ฟาเลีย ค.ศ. ๑๖๔๘ ดังกล่าวมา
แล้ว ถือได้ว่าเป็นเอกสารชนิดที่วางระบบรัฐปัจจุบันขึ้น สนธิ
สัญญาดังกล่าวนั้น นอกจากตกลงในเรื่องศาสนาแล้ว ยังได้ยอม
รับนับถือว่า รัฐใดมีอาณาเขตเพียงใด แต่ในขณะนั้นหมายถึง
รัฐต่าง ๆ ในยุโรปตะวันตกและยุโรปภาคกลางเท่านั้น แต่ต่อมาก็เกิดมีการรับ
รองรัฐใหม่เข้ามาเป็นลำดับอีก อีกนัยหนึ่งยอมคิดค้ำค่อมความสัมพันธ์ด้วยในฐานะ
เป็นรัฐเอกราช แต่รัฐที่จะเข้ามาใหม่นั้นต้องพิสูจน์ให้เห็นว่าตนเป็นรัฐที่ตั้งคม
สามารถรับเข้าได้เป็นลำดับอีกได้

นับตั้งแต่ ค.ศ. ๑๖๔๘ เป็นต้นมาจนทุกวันนี้ ระบบรัฐปัจจุบันได้แพร่ขยาย
ไปจนทั่วโลก เริ่มจากยุโรป ต่อมาก็มีสหรัฐอเมริกา ประเทศต่าง ๆ ทาง
อเมริกาใต้ ในชั้นแรกรัฐใหม่ ๆ ที่เข้ามา ก็มีแต่เฉพาะรัฐผิวขาวที่นับถือศาสนา
คริสต์เคียวน ต่อมาารัฐทางตะวันออก หรือรัฐที่ไม่ได้ถือศาสนาคริสต์เคียวนก็มี ตุรกี
(ค.ศ. ๑๘๕๖) ญี่ปุ่น (ค.ศ. ๑๘๕๘) จีน (ค.ศ. ๑๘๖๐) ไทย (ค.ศ. ๑๘๘๒)
และอื่น ๆ อีกมากหลาย รวมความว่า เมื่อทำสนธิสัญญาเวสต์ฟาเลียมีรัฐอยู่
ไม่กี่รัฐ แต่ในปัจจุบันนี้มีไม่น้อยกว่า ๖๐ รัฐ

การที่เกิดรัฐต่าง ๆ และเป็นลำดับแห่งครอบครัวนานาชาติ ได้มีผู้
อธิบายว่า เพราะเหตุใหญ่ ๓ ประการ:-

- ๑) ตัทธิชนวนิยมทำให้เกิดรัฐใหม่ ๆ ขึ้น โดยตั้งราชอาณาจักรของ
การปกครองแบบพิวคัตต์
- ๒) การค้นพบดินแดนใหม่ และการสำรวจดินแดนต่าง ๆ ได้เปิดหูเปิด
ตาให้ชาวยุโรปรู้จักโลกมากขึ้น มีการค้าขายติดต่อกัน การที่ชาวยุโรปอพยพ
ไปตั้งภูมิลำเนาทางโลกซีกตะวันตก ซึ่งในภาคพื้น ๆ นั้น ในสมัย ค.ศ. ๑๖๔๘

ประวัติการเกี่ยวพันระหว่างประเทศ

ยังเป็นพวกบาเบเรียนอยู่ และในปัจจุบันซึ่งสำคัญที่สุดคือ ดลธิชาตินิยมแห่งชาติ
ให้มัฐิแยกออกจากจักรวรรดิ ในสมัยสัญญาเวสต์ฟาเลียชนชาตินิยมในทางชาติ
พันธ์ (Ethnic Nationalism) ยังมีอยู่น้อย จักรวรรดิสเปนล่มลง และเกิด
รัฐใหม่ถึง ๒๐ รัฐ คือในอเมริกาใต้และอเมริกากลาง

ผลของการที่มีสมเด็จ เมื่อมัฐิมากขึ้นโดยขยายไปทั่วโลกแล้ว มุตรฐานเดิม
มากขึ้น ทั้งรัฐต่าง ๆ ให้เป็นสมาชิกของครอบครัวประชาชาติในสมัย
ต้นธิสัญญาเวสต์ฟาเลียจึงต้องเปลี่ยนแปลงไป เนื่องจากความเจริญของวิทยา-
ศาสตร์ การขนส่ง การคมนาคม ดีรวดเร็วจน จึงทำให้เห็นว่าโลกแคบ
กว่าสมัยนั้น การติดต่อระหว่างรัฐจึงมีมากขึ้น รัฐซึ่งอยู่ห่างกันคนละมุมโลกก็
สามารถติดต่อกันได้โดยส่งจดรวดเร็ว เดิมหนึ่งว่าม้อณาเขตติดกัน และ
ความจริงส่งจดยิ่งกว่าสมัย ๓๐๐ ปีมานี้เสียอีก ฉะนั้นความคิดเดิมที่ว่า รัฐจะ
มาอยู่ในสมาชิกในชุมชนเดียวกันต้องมีอาณาเขตใกล้ชิดกัน เชื้อชาติเดียวกัน
ศาสนาเดียวกัน จึงต้องเลิกและมาคำนึงถึงประโยชน์และการติดต่อซึ่งกันและกัน
การติดต่อซึ่งในสมัย ๕๐๐-๓๐๐ ปีมานี้มีเพียงเล็กน้อย ในปัจจุบันกลับมีหลาย
อย่าง ซึ่งอาจทางส่วนตัว สังคม ญาติ พาณิชย์ การเงิน กฎหมาย การทูต
การปกครอง และ ฯลฯ จึงฉันทนาการของระบบรัฐปัจจุบันคงกล่าวมานี้ ได้ก่อให้เกิด
เกิดความจำเป็นที่จะต้องมีองค์การระหว่างประเทศขึ้น เพื่อสมานรูปในการติดต่อ
ต่าง ๆ โดยตกลงทำสหภาพ (Union) เช่น สหภาพการไปรษณีย์ การอณามัย
การศุติการ การคมนาคม และเศรษฐกิจ การเงิน ฯลฯ

สหภาพเหล่านี้ เป็นบ่อเกิดอันหนึ่งของความคิดที่จะมีองค์การระหว่างประเทศ
เมื่อเกิดความเจริญในการติดต่อมากมายขึ้นเช่นนี้ จึงมีการปรับปรุงวาง
หลักเกณฑ์การทูต การติดต่อระหว่างประเทศให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

บทที่ ๓

ชาตินิยม

ในเรื่องความเกี่ยวพันระหว่างประเทศ เรื่องชาตินิยม (Nationalism) เป็นปัญหาสำคัญยิ่งอันหนึ่ง

นิยามคำว่า ชาตินิยมคือ ความสำนึกหรือความรู้สึกในความจงรักภักดีต่อ "ชาตินิยม" (Nationalism) ฝักใฝ่ต่อหรือความสำนึกในชาติพันธุ์เดียวกัน (Ethnic) และเป็นชนนุมนุสนท์วัฒนธรรมอย่างเดียวกัน ฉะนั้น จะเห็นได้ว่าความสำนึกในชาตินิยม นึกถึงการรักชาติและสำนึกในสัญชาติร่วมกัน ความสำนึกดังกล่าวแต่นั้นมาตั้งแต่สมัยคริสต์ศตวรรษที่ ๑๗ तकต่างว่า ชาตินิยมเป็นเรือสำคัญมาก เพราะเหตุว่าได้เป็นเครื่องผูกพันบุคคลต่าง ๆ ให้รวมกันเป็นหมู่ใหญ่ ๆ อันเป็นเหตุให้หมู่ชนเป็นจำนวนมาก ซึ่งอยู่กระจัดกระจายกันทั่วไปบนดินแดนอันกว้างใหญ่เป็นเหตุให้เกิดรัฐขึ้น ตรงกันข้าม ในกรณีเมื่บุคคลหลายสัญชาติซึ่งอยู่บนดินแดนของรัฐเดียวกัน ความสำนึกในชาตินิยมของหมู่หนึ่ง ๆ เป็นเหตุให้บั่นทอนกำลังของรัฐนั้น เพราะว่าหมู่หนึ่ง ๆ ก็มีความปรารถนาที่จะมีรัฐต่างหากของตน หรือไปรวมกับหมู่อื่นซึ่งตนถือว่าเป็นพวกเดียวกัน แต่หมู่อื่นนั้น ตงมีฐานะได้การปกครองของรัฐอื่น ฉะนั้น ชาตินิยมเองอาจมีผลได้ ๒ ทางคือ ดังเสริมให้รัฐมีกำลังแข็งแรงเป็นบงกชณ์หรือบั่นทอนให้เกิดการแตกแยกในรัฐ แต่ไม่ว่ากรณีจะเป็นอย่างไรก็ตาม ชาตินิยมเป็นมูตอันสำคัญซึ่งมีผลกระทบถึงนโยบายต่างประเทศของรัฐ

คำว่า "สัญชาติ" เป็นกร คำคุณที่เรจะต้องเข้าใจ คำว่า "สัญชาติ" (Nationality) (Nationality) น้อยก่อน ในทางการเมืองระหว่างประเทศมีความหมาย ๒ ทาง คือ อาจหมายถึงการที่บุคคลเป็นสมาชิกในประชาชาติที่มี

ชาติพันธุ์เดียวกัน หรือหมายถึงสภาพตามกฎหมายของบุคคลซึ่งผูกพัน โดยข้อกฎหมายที่จะต้องจงรักภักดีต่อรัฐ

รูปต่าง ๆ ของ ชาตินิยม อย่างไรก็ดี จินตภาพ (Conception) ในเรื่องชาตินิยม นิยมและการเป็นพลเมืองของรัฐนี้ ยังมีความแตกต่างกันอยู่ในรัฐต่าง ๆ เช่นในประเทศฝรั่งเศสมีจินตภาพว่า ชาตินิยมนั้นคือเครื่องหมายในทางจิตใจอันแสดงออกมว่า ประชาชนมีเจตน์จำนงที่จะอยู่ร่วมกันเป็นสมาชิกของรัฐนี้ เจตน์จำนงนี้มีฐานมาจากข้อเท็จจริงหลายประการ เช่น การมีชาติประเพณี มีประวัติศาสตร์ มีภาษาที่พูด มีวัฒนธรรมและค่านิยมร่วมกันมาช้านาน หลุดตกต่างอันเป็นหลุดตกทั่ว ๆ ไป แต่ก็มีข้อยกเว้น เช่น เราทราบแล้วว่าในประเทศสวิตเซอร์แลนด์ มีประชากรพูดหลายภาษา ฝรั่งเศสบ้าง เยอรมันบ้าง อิตาลีบ้าง แมกระนั้นก็ชาวสวิสทั้งหมดก็มีเจตน์จำนงที่จะอยู่ร่วมกันเป็นชาติหนึ่งชาติเดียว

ตรงกันข้าม ชาวบริติชและอเมริกัน แม้แต่จะพูดภาษาเดียวกัน และมีประวัติอันคล้ายคลึงกัน แต่ทั้ง ๒ ชาติก็ไม่มีเจตน์จำนงที่จะอยู่ร่วมกัน รวมความว่า ความแตกต่างย่อมมีอยู่ แต่วัตถุประสงค์สำคัญก็คือ เจตน์จำนงที่จะอยู่ร่วมกันนั้นเป็นข้อสำคัญ

ลำดับความเจริญของชาตินิยม

ปรากฏการณ์ซึ่งเราเรียกกันว่า “ชาตินิยม” นี้ เริ่มมีรูปร่างขึ้นในคริสต์ศตวรรษที่ ๑๖ แต่เติบโตเต็มรูปในคริสต์ศตวรรษที่ ๑๘ และ ๒๐ จริงอยู่ในสมัยกลางนั้น ความรักชาติ (Patriotism) หรือความจงรักภักดี (Loyalty) มีอยู่ในหมู่ชนต่าง ๆ แต่เป็นความรักชาติซึ่งไม่ใช่มุ่งต่อสัญชาติ แต่มุ่งต่อหมู่บ้านหรือท้องถิ่นหรือต่อส่วนหนึ่งหรือต่อองค์พระมหากษัตริย์หรือต่อเจ้าผู้ค้ำจุนใน

ประวัติการเกี่ยวพันระหว่างประเทศ

ท้องถิ่นหรือต่อพระผู้เป็นเจ้า ปัญหาจึงมีอยู่ว่า เหตุใดความรักชาติในสมัยดังกล่าวแล้วจึงเปิดขึ้นมาถึงสัญชาติ (Nationality) ยิ่งกว่าสิ่งอื่น

อิทธิพลของกษัตริย์ เราทราบแล้วว่าชาตินิยมมันเกิดขึ้นในยุโรป กษัตริย์ในอังกฤษกั๊ด ในฝรั่งเศสกั๊ด ในสเปนกั๊ด ได้เริ่มไม่ยอมอยู่ใต้อำนาจของสันตะปาปา และต่อมากษัตริย์สามารถรวบรวมดินแดนเป็นนิกแผ่นดินโดยศรัทธาจนพวกขุนนางสมัยฟิวคัลด์ และใช้อำนาจปกครองโดยตรง แทนที่จะมอบอำนาจเป็นชั้น ๆ อย่างสมัยฟิวคัลด์ ในที่สุดกษัตริย์จึงกลายเป็นศูนย์กลางของความจงรักภักดี

ประชาชนเริ่มมีความคิดเห็นแตกต่างกัน ในชั้นเดิมทุกประเทศในยุโรปนับถือศาสนาภายในโรมัน คริสต์ศกอย่างเดียวกันหมด แต่ต่อมากษัตริย์หลายรัฐขึ้นและเกิดนิกายโปรเตสแตนต์ขึ้น ความคิดในเรื่องที่ว่า การนับถือศาสนาจะต้องเป็นนิกายเดียวกันจึงเลิกกันไป ภาษาละตินซึ่งเดิมใช้เป็นภาษาทั่วไปในวงนักปราชญ์เริ่มเสื่อมลงและภาษาแห่งท้องถิ่นได้ถูกนำเข้ามาใช้แทน ความคิดโบราณที่ว่าทุกสิ่งทุกอย่างต้องปฏิบัติเหมือนกันหมด ซึ่งคนสมัยก่อนนิยมชมชอบนั้น กษัตริย์ในสมัยคริสต์ศักราชที่ ๑๗ - ๑๘ ได้เป็นผู้นำโดยอ้างว่าหมดสมัยเสียแล้ว การแข่งขันเพื่อเป็นใหญ่ในทางพาณิชย์ระหว่างรัฐใหม่ๆ และการแข่งขันเพื่อที่จะได้อาณานิคมได้เป็นเหตุแห่งความซึ่งสงคราม และก่อให้เกิดความรู้สึกไม่ชอบคนต่างด้าวและชาติต่างๆ ต่างก็เริ่มเขียนประวัติศาสตร์ เฉพาะอย่างลงในเรื่องชัยชนะและการแพ้สงครามของชาติตน

บทเรียนจากปฏิวัติฝรั่งเศส เมื่อเกิดปฏิวัติฝรั่งเศสในสมัยนั้น ได้มีการโฆษณาชวนเชื่อและการรุกรานของนโปเลียน ประชาชนก็โดยเช่นเต็มที่โดยอ้างเสรีภาพ เสรีมณฑล และภราดรภาพ นักปฏิวัติฝรั่งเศสสมัยนั้นได้ประกาศสิทธิมนุษยจะวางนโยบายว่าจะช่วยให้พลเมือง ซึ่งอยู่ในรัฐอื่นมีอิสระ หลุดพ้นจากการกดขี่ของกษัตริย์ เรา

ทราบแล้วว่า พระเจ้านโปเลียนที่ ๓ แห่งฝรั่งเศสได้ทำสงครามกับดินแดนแห่งยุโรป
ได้มากมาย ผลแห่งการสงครามซึ่งนโปเลียนชนะมี ๒ ประการ คือ

๑. ทั่วโลกให้ราชรัฐในดินแดนที่ถูกรุกรานเกิดความรังเกียจว่า คนเป็นคน
ในสัญชาติหนึ่งเหมือนกัน เหตุใดจะมาเป็นภาษาเขาและคนฝรั่งเศสก็เป็นชาติอื่น
๒. ทำให้รัฐต่างๆ ซึ่งถ่วงนโปเลียนรวมหัวกัน ในที่สุดบังคับให้
ฝรั่งเศสถอยกลับไปอยู่ในดินแดนเดิม

อาจกล่าวได้ว่าในราวต้นคริสต์ศตวรรษที่ ๑๙ ชาตินิยมได้แผ่ไปยุโรปและ
ฝั่งนั้น ชาวเยอรมันก็ ชาวสเปนก็ มีความตระหนักในลัทธิ ชาวอังกฤษ
ก็เช่นเดียวกัน และชาติอื่นๆ ในยุโรปหลายประเทศได้ก่อการปฏิวัติและได้เอกราช
กันตามๆ กัน

มูลฐานของสัญชาติ

ผู้ตั้งปัญหาว่า ทำไมถึงเกิดมีสัญชาติ (Nationalities) ขึ้น ผู้
อธิบายว่า เพราะรวมชาติของมนุษย์บาง ภูมิภาคบ้าง ชาติบ้าง หรือ
เพราะว่าลักษณะของมนุษย์ชอบอยู่รวมกัน เมื่ออยู่รวมกันก็เป็น ชาติพันธุ์
(Ethnic) เดียวกัน แต่ผู้ค้านว่า คำตอบดังกล่าวมาแต่ยังไม่ได้อธิบายเลย
ว่าทำไมหมู่คนเหล่านี้จะต้องกลายเป็น Nationalities เดียวกัน ส่วนหมู่คนอื่น
กลับมี Nationalities อย่างอื่น เช่น หมู่ชนนอร์ดิกบ้างอย่างเดียวกัน หรือ
นิยมทฤษฎีการเมืองอย่างเดียวกัน หรือมีประโยชน์ในทางเศรษฐกิจร่วมกัน
ฉะนั้น ถ้าฟังเพียงภูมิภาคหรืออย่างเดียวกัน จะอธิบายเรื่อง Nationalities
ไม่ได้ และพรมแดนทางธรรมชาติ เช่น ภูเขา แม่น้ำ ไม่สามารถกั้น National-
alities ได้ เพราะว่ามีบุคคลที่ต่าง Nationalities มีมาหลาย ที่อยู่ร่วมกันบน
ดินแดนผืนเดียวกัน แต่กลับปรากฏว่ามีคน Nationalities เดียวกัน แต่อยู่

กระจัดกระจายในที่ต่าง ๆ จริงอยู่ ภูมิศาสตร์ทำให้เห็นได้ว่า หมู่ชนได้อยู่ใน
เขตของใคร แต่ไม่ได้ซับซ้อนหาเรื่อง Nationalities

แต่คำว่า "Nationalities" หรือ "สัญชาติ" นั้น เป็นความหมายที่แคบ
กว่า คำว่า "เชื้อชาติ" (Races) ความหมายในเรื่องเชื้อชาตินั้น หมายถึง
ว่า หมู่ชน ซึ่งสืบต้นตอมาจากบรรพบุรุษร่วมกัน มีสายสัมพันธ์ทางโลหิต มี
รูปร่างลักษณะความคิดคล้ายคลึงกัน นักมนุษยวิทยา (Anthropologists) ได้
แบ่งว่าในโลกเรามีเชื้อชาติมนุษย์ใหญ่ ๆ อยู่ ๓ หมู่ หมู่ขาวหรือยุโรป (whites)
หมู่นีกรอยด์ (Negroid) ซึ่งได้แก่พวกแอฟริกา เอเชียใต้ และอินโดนีเซีย หมู่
มองโกลอยด์ (Mongoloid) หมายถึงพวกที่อยู่ในเอเชียตะวันออกกลาง จีน ญี่ปุ่น
เป็นต้น ตามนี้จะเห็นได้ว่าคำว่า "เชื้อชาติ" นั้นกว้าง เช่น จีนกับไทยก็อยู่ใน
หมู่ Mongoloid เดียวกัน แต่คณะ Nationalities หมู่เชื้อชาติที่แบ่งนั้น เป็น
หมู่ใหญ่ ๆ นักมนุษยวิทยาอธิบายว่า ถ้าจะซอยลงไปอีกก็อีกมาก แต่ก็รวม
อยู่ใน ๓ หมู่ใหญ่ ๆ นี้ อนึ่ง เนื่องจากการรวมและการผสมเชื้อชาติกันมากมาย
จึงเป็นการยากที่จะพูดว่า บุคคลใดมีเชื้อชาติบริสุทธิ์ และบุคคลที่มีเชื้อชาติผสม
นั่นเองก็ก่อให้เกิดมีสัญชาติขึ้น นอกจากนั้นหมู่ชนซึ่งตามลักษณะแสดงว่าเชื้อ
ชาติเดียว แต่กลับปรากฏว่ามีสัญชาติต่างกัน ฉะนั้นจึงกล่าวได้ว่า Nationalities
ไม่ใช่มีพื้นฐานจากเชื้อชาติ (Race) แต่เป็นความเชื่อกันว่า รัชชาตินั้นคือการมี
เชื้อชาติเดียวกัน จึงมีอิทธิพลทำให้ยากร่วมกันเป็น Nationalities เดียวกัน
ความคิดในเรื่องที่ว่า มีบรรพบุรุษร่วมกัน ซึ่งไม่ถูกต้องจนทำให้เกิดความคิดว่า
ผู้ที่อยู่ใน Nationality เดียวกันเป็นญาติกัน

อย่างไรก็ดี ในการที่จะเข้าใจปรากฏการณ์ปัจจุบันของชาตินิยมจำเป็นต้อง
จะต้องเข้าใจ factors หรือส่วนประกอบเหล่านี้ ซึ่งเป็นเรื่องที่ทำให้เกิดลัทธิชา
ตินิยมขึ้น

ประวัติการเกี่ยวพันระหว่างประเทศ

๑) ภูมิศาสตร์   ปัญหาเรื่องภูมิศาสตร์ (geography) เป็นปัญหาแรก
ถ้าเราพิจารณาแผนที่ของโลกจะเห็นได้ว่า ภูมิศาสตร์ได้เป็นส่วนประกอบสำคัญ
ในการสร้างการบ้นหน่วยการเมือง การปกครอง (Political Units) แม่น้ำ
ภูเขาหรือทะเล ได้เป็นดั่งกีดขวางให้มนุษย์อยู่แยกกันมาหลายพันหลายหมื่นปี
และเมื่อเกิดประชาชาติ (Nations) ขึ้น ประชากรในประชาชาตินั้นก็ยอมรับเอา
เครื่องกีดขวางเหล่านี้เป็นพรมแดนธรรมชาติ ตัวอย่างที่เห็นได้ชัด เช่น การที่
อังกฤษเป็นเกาะอยู่โดยเดี่ยวจากภาคพื้นยุโรป เป็นเหตุสำคัญอันหนึ่งที่ทำให้
ประชากรบนเกาะรวมกันเป็นประชาชาติ พรมแดนระหว่างแผ่นดินฝรั่งเศษกับ
ไต้ไซเทอกรเวอริ่งส์ บัตกาเรียกบรมาเนียกไซแมนาตาม ไทยกับอินโดจีนก็
ไซแมนาไซงเป็นคน แต่ก็มีหลายประเทศที่ไม่มีเครื่องกีดขวางธรรมชาติเป็นพรม
แดน อีกนัยหนึ่งไซท์ล็กเด้าท์นเป็นเครื่องหมายหรือที่เรียกว่าพรมแดนซึ่งมนุษย์
สร้างขึ้น (Artificial) ผู้ที่เคยขบถยกตนจากฝรั่งเศษเข้าเบดเยียมคงเคยเห็น
แล้วว่า ไม่มีเครื่องกีดขวางธรรมชาติโดย อย่างไรก้ เครื่องกีดขวางธรรมชาติ
นั้น ในสมัยนี้เกือบจะไม่มีประโยชน์อันหนึ่งอันใดการรุกรานเสียแล้ว แต่ก็ยังเป็น
เครื่องแสดงอาณาเขตได้ดีกว่าคฤขังท้าวชน

๒) เชื้อชาติ   เราทราบแล้วว่า รัฐต้องมีมนุษย์ซึ่งอาจเป็นเชื้อชาติใดก็ได้
(Race) และสัญชาติเดียวกัน แต่อาจมีเชื้อชาติต่างกันได้ แต่ในเยอรมัน
สมัยฮิตเลอร์ถึงกับออกกฎหมายโดยเห็นว่า ที่จะเป็นสัญชาติเดียวกัน จะต้องมี
เชื้อชาติอันเดียวกันโดยบริสุทธิ์ (pure race) คือเป็นชาวเยอรมันโดยไม่มี
เชื้ออื่น ถ้าเป็นยิวถือว่ามีไม่ใช่ citizen ซึ่งจะได้สิทธิในฐานะเป็นพลเมืองของไรช์
เยอรมัน ปัญหาจึงมีว่าเชื้อชาติ (race) คืออะไร? และมีประชาชาติ (Nation)
ได้บ้างที่คนในสัญชาติของตนส่วนมากมีเชื้อชาติบริสุทธิ์ตลอดมา

คำว่า "เชื้อชาติ" (Race) มักจะแปรไปในทางที่หมายถึงความต่างกัน
 ในรูปร่างหรือลักษณะของหมู่ชนต่าง ๆ ในโลกนี้ ตัวอย่างที่เห็นง่าย เช่น จีนกับ
 คนอังกฤษ หรือฝรั่งแก่ กับแขกนิโกร แต่จำพวกนี้เป็นพวกที่เห็นชัดเจน แต่บาง
 พวกก็ดูยากกว่าเชื้อชาติใดบ้าง สำหรับผู้ไม่ชำนาญ เช่นพวกยุโรปด้วยกัน ก็มี
 พวกสลาฟ (Slavs) พวกนอร์ดิก (Nordic) ฯลฯ

จริงอยู่ เชื้อชาติหมู่ใหญ่ ๆ ก็แบ่งออก ๓ หมู่ดังกล่าวในตอนต้นแล้ว แต่
 แบ่งย่อย ๆ ออกไปอีกหลายสิบ หลายร้อยเชื้อชาติ เนื่องจากมีเชื้อชาติมากเช่น
 นี้ แต่ละเชื้อชาติซึ่งมีลักษณะนี้ตั้งเป็นไปตามบรรยากาศที่ล้อมรอบ คือทาง
 ดินฟ้าอากาศ และเศรษฐกิจ ผู้คนที่อยู่ในบริเวณสิ่งแวดล้อมนั้น จึงเกิดความ
 รู้สึกว่าเหมือนกัน แต่เกิดความรู้สึกต่างเชื้อชาติซึ่งตนตั้งกตอยู่ดีกว่า เชื้อชาติ
 อื่น ๆ

เรื่องเชื้อชาตินี้ จริงอยู่ควรเป็นเหตุผลักดันหนึ่งที่ทำให้ความคิดในเรื่อง
 สัญชาติ (Nationality) และชาตินิยม (Nationalism) แต่โดยมากมักตกเป็น
 เครื่องมือของนักการเมืองระหว่างประเทศ และก็มีผู้เข้าใจผิดในเรื่องเชื้อชาติ
 อยู่หลายประการ

ก) ความเข้าใจผิดว่า เชื้อชาติเป็นมาตรฐานของการจัดแบ่งได้ว่า วัฒนธรรม
 ภาษาที่พูด ศักดิ์บุญญา และลักษณะอื่น ๆ ของมนุษย์มีอย่างใด ซึ่งความ
 จริงไม่เป็นเช่นนั้น ถึงแม้มีเชื้อชาติเดียวกัน แต่อยู่คนละที่คนละแห่งอาจมีอุป
 นิสัยไม่เหมือนกันก็ได้ แต่ข้อสำคัญเชื้อชาติเป็นแต่แสดงว่า รูปร่างลักษณะ
 ของร่างกายต่างกันอย่างไรเท่านั้น

ข) ความเข้าใจผิดข้อที่สองคือ พวกเชื้อชาตินิยมทางเชื้อชาติว่า เมื่อ
 บุคคลได้มีรูปร่างลักษณะเหมือนกันในลักษณะหนึ่งหรือหลายลักษณะแล้ว ต้อง
 เป็นเชื้อชาติเดียวกันอย่างไม่มีปัญหา นักมนุษยวิทยาได้ถกเถียงกันมาก แต่ส่วน

ประวัติการเกี่ยวพันระหว่างประเทศ

มากที่สุดเห็นว่า จะวางหลักการแน่นอนไม่ได้ บางท่านก็เห็นว่าควรจะเป็นเชื้อชาติใด ให้คิด บางก็ว่าให้ดูผล บางท่านก็ว่าต้องดูหลายอย่าง เช่น ผู้มี ผิด คาง จมูก คีรีพระ

ค) ปัญหาในเรื่องความบริสุทธิ์ของเชื้อชาตินั้น เป็นเรื่องที่ยากหาเอาเอง ไม่มีเชื้อชาติใดที่บริสุทธิ์จริงๆ ได้ นักมนุษยวิทยากล่าวว่า ประชาชาติที่ชัดเดียงวัน ก็มีเชื้อชาติคงยสืบเชื้อชาติ ฝรั่งเศส ๓๓ สเปน ๖ เยอรมันเองก็ถึง ๕ บริเตนใหญ่ก็อย่างน้อยถึง ๕

ง) ความเข้าใจผิดที่ว่าเชื้อชาติต่างๆ นั้น อาจพิจารณาได้ เพราะมีความแตกต่างกันในความคิด วัฒนธรรม และการเมือง ความเข้าใจผิดในข้อนี้เยอรมันนั้นในสมัยฮิตเลอร์โฆษณามากมาย พวกนักกล่าวหา เชื้อชาตินอร์ดิก (Nordic) เป็นเชื้อชาติที่ดั่งดังยิ่งกว่าเชื้อชาติอื่น ฉะนั้น คนเยอรมันจะต้องรักษานเชื้อชาตินอร์ดิกให้บริสุทธิ์เสมอ เพราะเชื้อชาตินอร์ดิกมีปัญญา มีร่างกายดีกว่าเชื้อชาติอื่น ๆ แต่ก็มีมนุษยวิทยาอื่น ๆ ก็แย้งว่า ไม่จริง จริงอยู่ไม่มีนักมนุษยวิทยาคนใดที่ประกาศว่า เชื้อชาติต่างๆ เท่าเทียมกันหมดในความคิดความอ่าน แต่ก็ได้ประกาศว่า หลักการจะต้องมีว่าเชื้อชาติใดจะต้องดีกว่าเสมอไป เช่นคนญี่ปุ่นก็อาจจะมีรูปร่างสูงใหญ่กว่าคนเยอรมันหรือสก็อตแลนด์ก็ได้ และก็มีคนผิวเหลืองมากหลายที่ฉลาดกว่าคนผิวขาว

๓) ภาษา ถ้าดับต่อไปในเรื่องชาตินิยมก็คือภาษาที่พูด การใช้ภาษา (Language) อย่างเดียวกัน ก่อให้เกิดชาตินิยมได้เท่านั้นเอง เรื่องภูมิศาสตร์และเชื้อชาติ ภาษาเป็นสื่อกลาง มนุษย์เราใช้แตกเปิดยื่นความคิดซึ่งกันและกันเป็นเครื่องมือซึ่งแสดงให้เห็นความต่างกันระหว่างประชาชาติ (Nation) และมีตัวอย่างที่ประชาชาติบางแห่งต้องการเอกราชก็มี จะเอาภาษาที่ใช้ขึ้นมาแสดงอย่างรัฐแอริโซนาเมื่อตนจะออกจากสหราชอาณาจักร ได้แสดงว่า ตนเองพูด

ภาษาแตกต่างจากอังกฤษ มีผู้ทำสถิติว่า ในโลกนี้มีประมาณ ๓๐๐๐ กว่าภาษา ซึ่งรวมทั้งภาษาในท้องถิ่นของประเทศต่างๆ ด้วย แต่ภาษาที่ใช้กันมกนั้น มีไม่กี่ภาษาซึ่งได้แก่จีน อินโดอารยัน อังกฤษ รัสเซีย เยอรมัน ฝรั่งเศส ญี่ปุ่น สเปน อิตาลีเดียน

มีผู้เข้าใจผิดอีกเช่นเดียวกันว่า ภาษา (Language) กับเชื้อชาติ (race) ก็อย่างเดียวกัน เพราะว่า เมื่อเด็กเกิดมาก็พูดภาษาของบิดามารดา ซึ่งเป็นภาษาที่บรรพบุรุษตนมาชานาน ซึ่งเมื่อพูดภาษาเดียวกันก็ต้องเป็นเชื้อชาติเดียวกัน โดยเหตุนี้ ภาษาจึงต้องเป็นสัญลักษณ์ (Symbol) ของเชื้อชาติ ในชั้นเป็นความเข้าใจคาดเคลื่อน เพราะว่า ภาษา กับเชื้อชาติของไม่เกี่ยวข้องกันโดยแท้ มนุษย์เป็นอนันต์มากที่พูดภาษาซึ่งไม่ใช่ของเชื้อชาติตนเอง เพราะภาษาที่คนพูดนั้นเองมาจากบรรพบุรุษหลายร้อยหลายพันปี ถูกรับแก้ดัดแปรเข้ามาครอบครองดินแดนของตนก็เปลี่ยนใช้ภาษาของสัตว์ก็มี ชาวไอริช เดิมพูดภาษา Gaelic แต่เมื่อถูกอังกฤษครอบครองก็เปลี่ยนเป็นพูดอังกฤษ แม้กระนั้นนักประวัติศาสตร์ยังคงบอกภาษา Gaelic เองก็ไม่ใช้ภาษาดังเดิมของไอริช ภาษา Gaelic เป็นภาษาซึ่งพวกต่างดาวก่อนอังกฤษนำเข้ามา ภาษาดังเดิมจริงคือ Hamitic ซึ่งขณะนั้นอยู่ในแอฟริกาเหนือ แอระเบีย ฉะนั้นการที่มนุษย์เกิดมาพูดภาษาใดภาษาหนึ่งนั้น ไม่ได้อยู่ที่เชื้อชาติ แต่อยู่ที่สิ่งแวดล้อม เช่นคนไทย ไปเกิดในอังกฤษและเด็กนั้นอยู่ในโรงเรียนเด็ก และอยู่กับคนอังกฤษโดยไม่ได้มาปะปนกับคนไทย พอ ๕-๕ ขวบ เด็กนั้นก็จะต้องอังกฤษอย่างเด็กอังกฤษ ตัวอย่างในประวัติศาสตร์ก็มีอยู่เช่นพวก Gauls ในฝรั่งเศส เมื่อต้องพบบ้านเดิมพูดภาษา Celtic แต่พอถูกโรมันมาครอบครอง ต่อมาราว ๒๕๐ ปีก็เปลี่ยนไปพูดละติน หรือตัวอย่างที่เห็นชัดๆ ในปัจจุบันก็คือ สหรัฐอเมริกา เราทราบแต่จึ่งว่า ในสหรัฐอเมริกามีคนมาจากประเทศต่างๆ เช่นเยอรมัน อิตาลี ฝรั่งเศส

ประวัติการเกี่ยวพันระหว่างประเทศ

ไปแดนใดแต่ละประเทศอื่น ๆ อีกมากมาย แต่พออยู่มาสองชั่วอายุคน ก็กลายเป็นอเมริกาและพูดอังกฤษ ถิ่นภาษาดังเดิมของคน

ตามประวัติศาสตร์ปรากฏว่า ประเทศใดที่ตักศิลาตินิยมรุนแรง ผู้มีอำนาจที่ปกครองก็มักจะเอาภาษาที่พูดมา คำนึงแต่ บังคับให้ ใช้ภาษา อย่างเดียวกันทั่วประเทศ จริงอยู่การใช้ภาษาอย่างเดียวกันทั่วประเทศ อาจเป็นการส่งเสริมให้ชาติเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน (Solidarity) เพราะการพูดหลายภาษาอาจทำให้พูดเมืองในประเทศนั้นจิตใจแตกแยกกัน ไม่จงรักภักดีต่อชาติบ้านเมือง และก็เคยปรากฏแล้ว เมื่อสงครามโลกครั้งที่ ๑ กองทัพออสเตรเลีย อังกฤษ ฝรั่งเศส ประกอบด้วยทหารที่พูดหลายภาษา และถึงกับทหารเหล่านั้นหันตาทัพ หาดาย ๆ กองพันแต่เจ้าตัวราต่าง ๆ ได้แนะนำแม้ว่าแม้ว่าผู้ตั้งในประเทศ ในเรื่องชาตินิยมจะรุนแรงก็ตาม แต่ผู้มีอำนาจควรจะเดินนโยบายระมัดระวังต่อชนหมู่น้อย จริงอยู่อาจมีผู้แย้งว่า ถ้าไม่บังคับให้ใช้ภาษาเดียวกันก็จะเกิดข้อขัดแย้งต่าง ๆ และจะแยกไปอยู่กับรัฐอื่นซึ่งในข้อนี้ ไม่ใช่เพราะการให้อิสระในการพูดภาษา แต่เป็นเรื่องการเมืองระหว่างประเทศ เช่น เยอรมันนี ซูเดตเลน (Sudeten) เป็นต้น ประเทศที่พูดเมืองพูดหลายภาษาอยู่ด้วยกันเรียบร้อยก็มีตัวอย่าง เช่น สวิตเซอร์แลนด์ ทั้งนี้ เพราะชาวสวิสได้รับความเสมอภาคเหมือนกันหมดไม่ว่าจะพูดภาษาใด และภาษาราชการของสวิสก็คือภาษา ทั้งสามซึ่งราษฎรใช้ก็คือ เยอรมัน ฝรั่งเศส และอิตาเลียน แต่เรื่องยุ่งยากที่กระทบกันก็มาจากการที่ผู้ปกครองบังคับให้พูดเฉพาะภาษาเดียว

ตรงกันข้าม การไม่บังคับ แต่ปล่อยให้ค่อยเป็นค่อยไป กลับส่งเสริมให้ชนในชาติหนึ่งร่วมกันเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน จริงอยู่ การพูดภาษาต่างกัน ทำให้ไม่สนิทกันไม่ร่วมมือกันและเข้าใจผิดกันง่าย แต่ประวัติศาสตร์ก็ได้พิสูจน์แล้ว ถ้าประเทศใดใช้ภาษาบังคับผลร้ายมักจะเกิดแก่ชนชาติตั้งตนมากนั้นเอง แต่ถ้าชนหมู่น้อยไม่

ถูกบังคับกับดัดแปลงปรากฏว่าภาษาส่วนใหญ่ที่อังกฤษให้ใช้นั้น สนทนกันน้อยกับมาใช้
เองแต่ไม่ใช่โดยทันทีทันใด ตัวอย่างเช่นในสหรัฐอเมริกาตั้งกต่างแล้วในเบอง
คน

อย่างไรก็ดี อาจกล่าวได้ว่าภาษาเป็น factor อันหนึ่งซึ่งมีอำนาจใน
เรื่องชาตินิยม

๔) ศาสนา ประวัติศาสตร์ได้พิสูจน์ให้เห็นแล้วว่าศาสนาที่มีส่วนสำคัญ
อันหนึ่งในการตั้งเสริมตหิชาตินิยม

ศาสนาใหญ่ในโลกนี้มี ศาสนาคริสต์เตียนซึ่งแบ่งออกเป็นหลายนิกาย
พระพุทธศาสนา ศาสนาโมฮัมหมัด ศาสนาฮินดู ฯลฯ ครึ่งอยู่ในปัจจุบันนี้
อิทธิพลของศาสนาในการชักจูงตั้งเสริมชาตินิยมมีน้อยกว่าสมัยโบราณเพราะใน
ปัจจุบันนี้ การศึกษา ความเจริญด้านอื่น ๆ มีมากขึ้นและหลายประเทศก็ถือ
ศาสนาคล้ายคลึงกัน

อย่างไรก็ดีจะเห็นได้ว่าในการจัดการศาสนาของประเทศต่าง ๆ โดยมาก
มักจะคำนึงถึงประชาชนส่วนมากเป็นสำคัญ เช่น อังกฤษก็ถือ Church of
England เป็นนิกายประจำถือของตนถือ Presbyterian Church เยอรมัน
ถือ Lutheran Church ฯลฯ

เมื่อ ๓๐๐-๔๐๐ ปีก่อนนี้ การขัดกันทางศาสนาเป็นเหตุให้ชาติต่อชาติ
โกรธเคืองกันมีหลายชาติ อังกฤษเคยทำสงครามกับเดปญญ์ โดยรู้ดีว่าเป็นการ
ช่วยป้องกันนิกาย โปรเตสแตนต์ เดปญญ์ทำสงครามกับประเทศอื่นหลายครั้งก็โดย
ถือว่าเพื่อป้องกันนิกายโรมันคาทอลิก ในสมัยนั้นผู้ใดไม่ถือศาสนาถือว่าเป็นศาสนา
ประจำชาติตนจะถูกถือว่าเป็นกบฏ เช่นในอังกฤษก็เคยกดขี่ผู้ถือศาสนา
นิกายโรมันคาทอลิก ในฝรั่งเศสก็เคยกดขี่ผู้ถือศาสนา นิกาย โปรเตสแตนต์ เป็นต้น

ประวัติการเกี่ยวพันระหว่างประเทศ

๔) ประวัติศาสตร์ ประวัติศาสตร์มีอิทธิพลรุนแรงมากในการทำให้หมู่ชน
 การศึกษาและการ รวมกันเพื่อเรียกร้องอิสรเสรี ความรู้สึกว่า บรรพบุรุษเคย
 ไทยตาชามเชื้อ รวมกันมขยชนะเหนือชนชาติอื่น เคยสร้างเอกราชแบบปกแผ่น
 ไม่เคยแพ้ชาติอื่น เคยถูกชาติอื่นกดขี่ข่มเหงขยแ่งเอาดินแดนไป แต่นักประวัติ-
 ศาสตร์ในชนทักต่างอ้างการกดขี่ข่มเหง ความปราชัยเป็นตอนที่เร้าใจรุนแรงยิ่ง
 ที่สุด นอกจากนการถูกขงคือนแทรกแซงการเมืองภายในก็เช่นเดียวกัน มีผู้
 กล่าวว่ เมื่อรัสเซียเป็นคอมมิวนิสต์ใหม่ ๆ คือ เมื่อ ค.ศ. ๑๙๑๗-๑๙๑๘
 เนื่องจากมีหลายประเทศพยายามจะแทรกแซง ราชฏวเตยเตย ๆ มีดินนราชฏว
 รัสเซียเองอาจจะช่วยกันโค่นระบอบนเองตั้งแต่วแรก

การศึกษาก็มีส่วนสำคัญในเรื่องชาตินิยม ในโรงเรียนนักเรียนจะเรียน
 ประวัติของชาติตนและชาติอื่นที่มติดต่อกับชาติของตน การสอนให้มีความรัก
 ชาติบางครวความรักชาติของครูบาอาจารย์เองรุนแรง ถึงกับดสอนนักเรียนให้
 ตระหนักถึงชาติถึงความตงามที่บรรพบุรุษได้ถดถองคุณชาติมาดวยเหงอดวยโหด
 จนนำเอกราชมาได้ หรือการทลกดขี่ขมเหงเบียดเบียด บางทคำสอนนเตยเกิดไป
 จนถึงเป็นคำเท็จกม ในสมัยนไปเตยนที่ด้ามโรงเรียนในฝรั่งเคดมมีการสอนให้
 นักเรียนบูชาภษตรียและระบอบภษตรียมอำนาจ แต่พอถึงสมัยสำรวรณที่ด้าม
 กลับดสอนให้บูชาประชาธิปไตยและให้มีความพยายามคิดแก้แค้นชาติขมเหง ซึ่ง
 หมายถึงเยอรมันน

ในเยอรมันนสมัยไกเซอร์เอง ตามโรงเรียนกลับดสอนว่าควรบูชาไกเซอร์
 และชาติเยอรมันนเป็นชาติใหญ่ยิ่ง ในญี่ปุ่นมีการสอนว่าต้องเคารพจักรพรรดิอย่าง
 พระผู้เป็นเจ้าของ

การโฆษณาชวนเชื่ออันหนักหนาในประเทศเผด็จการ เช่นเช่น ควบคุมการศึกษาเยาวชนให้เป็นไปตามนโยบาย ความคุ้มครองคนยาก การค้นเทคโนโลยี (information) ข่าวสารทุกอย่าง หนังสือพิมพ์ ภาพยนตร์ วิทยุ ฯลฯ เพื่อให้ราษฎรมีความริ่รวยใจไปตามแนวที่รัฐบาลต้องการไม่ให้รู้เห็นชาวอื่นที่รัฐบาลเห็นว่าจะเป็นการทำให้ราษฎรจิตใจไขว่ไขว่ไปได้

ชนหมู่น้อย Minorities

ตามที่ได้อธิบายมาแล้วในเบื้องต้น เป็นการกล่าวถึงอุปกรณต่าง ๆ อันนำมาซึ่งความคิดชาตินิยม ผลในเรื่องชาตินิยมจึงมีว่าถ้าในรัฐใดรัฐหนึ่ง ราษฎรมีความคิดร่วมกันว่าเป็นพวกเดียวกัน รัฐนั้นมักจะมี ความแข็งแรงและเป็นปึกแผ่นแต่ก็มักจะมีนโยบายการ แต่ในเรื่องชาตินิยมอันก่อให้เกิดความ ยุ่งยากน้อยที่ชนหมู่น้อยในรัฐนั้น ๆ เช่นในเชโกสโลวาเกียก่อนสงครามโลกครั้งที่สองนั้นคนเชอมน้อยในเชเคเตนหลายล้าน แต่ก็ยังเป็นจำนวนน้อยกว่าชาวเชก Czechs เช่นนี้ถือว่าชาวเชอมนั้นเป็นชนหมู่น้อยในเชโกสโลวาเกีย ชนหมู่น้อยซึ่งอยู่ในรัฐต่าง ๆ เมื่อเกิดมีความคิดในชาตินิยมขึ้น ก็มักจะร้องขอในเรื่องเหล่านี้ คือ ขออพยพไปยังประเทศที่ตนถือความเชื่อชาติร่วมด้วย ที่เรียกกันว่า Irredentism หรือ ปรารถนาจะปกครองตนเอง คำขอชนดินนี้ เรียกว่าการกำหนดตัวเอง Self-Determination

นโยบายของประเทศ นโยบายซึ่งประเทศต่าง ๆ ใช้ต่อชนหมู่น้อยในประเทศต่าง ๆ ในการจัดการ ของคนเมืองนี้ กับชนหมู่น้อย ก. บังคับ รัฐบาลซึ่งเป็นฝ่ายชนหมู่มาก ใช้อำนาจ ในประเทศของตน ทุกอย่างตามข้อบังคับให้ ชนหมู่น้อยปฏิบัติตามความประสงค์ ของตน เช่นบังคับไม่ให้มีสิทธิต่าง ๆ อย่างชนหมู่มาก อาทิ ในเรื่องการศึกษา

ในเรื่องการเมือง ในเรื่องภาษา หรือให้ชนหมู่น้อยหมดไปโดยจับออกนอกอาณาเขตหรือโดยฆ่า เช่นตุรกีเคยทำกับพวกอาหรับและพวกนาคีทำกับพวกยิว

๒. การปฏิบัติอย่างดี เชียง วิชนยงไม่รุนแรงเท่าวิชนหนึ่ง เช่น อนุญาตให้ชนหมู่น้อยมีโรงเรียนของตน มีภาษาใช้ของตนได้ แต่ในขณะเดียวกันบนทอนฐานะทางสังคมหรือเศรษฐกิจ วิชนรัฐบาลของชนหมู่มากต้องการให้ชนหมู่น้อยตระหงพวกของตน

๓. ให้ความเสมอภาคเท่ากับชนหมู่มากของประเทศนั้นทุกประการ และอนุญาตให้ตั้งวงวัฒนธรรมของตนได้ ให้มีสิทธิใช้ภาษาของตนในการคิดคือเป็นภาษาราชการได้ ส่วนการให้โอกาสเท่ากันนั้น หมายความว่าเปิดโอกาสให้ชนหมู่น้อยมีโอกาสอย่างเดียวกับชนหมู่มาก ทั้งอาจเลือกขึ้นเป็นผู้บริหารบ้านเมืองได้ถ้ามีความสามารถเหมือนกัน วิชนมีหลายประเทศใช้แต่ไม่ได้ผลดีเท่าบริเตนใหญ่ จนแทบไม่มีใครกล้าฟันว่า บริเตนใหญ่จะเกิดปัญหาชนหมู่น้อยในบริเตนใหญ่มีคนเชื้อชาตินอกจากอังกฤษ มีเวสต์ สก็อตและไอริช รัฐบาลอนุญาตให้พวกเวสต์ใช้ภาษาของตนได้ สก็อตยังคงมีระบบการใช้กฎหมายและการศึกษาของตนและมีโอกาสเป็นคนใหญ่โตได้เท่า ๆ กับคนอังกฤษ ด้วยความเป็นธรรมเช่นนี้จึงไม่มีใครอยากแยกจากอังกฤษ

ปัญหาเรื่องชนหมู่น้อย ปัญหาเรื่องชนหมู่น้อยใน ที่ประชุมระหว่างประเทศได้เคยพบ โดย ๒ วิชน คือ

วิชนที่ ๑. พยายามเปลี่ยนแปลงปรับปรุงตั้งพรหมแดนของประเทศให้มีชนหมู่น้อยในประเทศนั้นน้อยที่สุด วิชนได้ใช้เมื่อคราวทำตนริตัญญาที่แวร์ซาย ค.ศ. ๑๙๑๙ โดยนำหลักกำหนดตัวเอง (Self-Determination) มาใช้และเขียนแผนที่ของยุโรปตะวันออกใหม่ เนื่องจากการใช้วิชนปรากฏว่ามีชนหมู่น้อยราว

๗๐ ด้านได้ตั้งบริบูรณ์จน แมกระหนด กยงมีคนเยอรมันตกตายเป็นชนหม่นน้อย
ตกค้างอยู่ในประเทศอื่นออกมา เมื่อเดร์จดังความคราวนฝ่ายตีพจนมตรก
พยายามยดหดกนในการพิจารณาทำสัญญาสันติภาพกับประเทศต่าง ๆ แต่ก็เป็
การพันวิสัยที่จะไม่ให้คนหม่นน้อยเพร ะทุกประเทศยอมมีคนเชื้อชาติอื่นแทรกอยู่
ด้วยทางด้าน

วิธีที่ ๒. กระทำโดยอพยพชนหม่นน้อยไปยังประเทศที่ชนเหล่านี้เชื้อชาติ
ร่วมกัน วิธีนี้เคยใช้ปฏิบัติโดยกรีซ ในคราวทำสัญญากับตุรกี เมื่อ ค.ศ. ๑๙๒๓
อพยพคนกรีซซึ่งอยู่ในตุรกีราวหนึ่งล้านไปอยู่ในกรีซ และอพยพชาวมอส์เต็ม
ในกรีซกลับไปที่ตุรกี และฮิตเลอร์ได้เคยตั้งอพยพคนเยอรมันในไทโรลได้ของ
ฮิตาดีและในรัฐบอดติกเมื่อ ค.ศ. ๑๙๓๙ กลับไปเยอรมันนี้ วิธีนี้ไม่พอใจด้วยกัน
ทุกฝ่าย คือฝ่ายประเทศเจ้าของก็ไม่อยากให้อพยพไป และผู้ที่ถูกตั้งอพยพก็
ไม่พอใจทั้ง ๆ ที่ตนเป็นชนหม่นน้อย เพราะอยู่ในดินแดนนั้นมาแต่ปู่ ย่า ตา
ยาย เรียกว่านั่งรกรากใจแล้ว อนึ่งวิธีดังกล่าวสำหรับในสมัยปัจจุบันดังลี้
ว่าจะเป็นภาวะเมตติหิมนุชย์ตามหลักของปฏิญญาสิทธิมนุษยย์แห่งองค์การสห
ประชาชาติด้วย

ในประเทศที่เกิดปัญหาเรื่องชนหม่นน้อยชน ผู้ปกครองซึ่งเป็นฝ่ายชนหม
นมากมักจะอ้างว่าชนหม่นน้อยนั้นเป็นคนละพวกกับตน แม้จะมีสัญชาติเดียวกันตาม
กฎหมายของประเทศตน พวกชนหม่นน้อยก็พยายามอยู่ร่วมกันแต่ก็แสดงตนว่า
เป็นคนละพวกต่างจากชนหม่นมาก การเกิดปัญหาชนหม่นน้อยจึงมีที่มาได้ทั้ง
ต้องฝ่าย ซึ่งฝ่ายชนหม่นน้อยเองซึ่งมีความคิดในเรื่องชาตินิยมจึงแสดงท่าทชน
หรือเพราะฝ่ายชนหม่นมากเองเป็นผู้ก่อชนกอน โดยกดขี่แยกชนวรรณะปฏิบัติการ
โดยดำแข็ง

ประวัติการเกี่ยวพันระหว่างประเทศ

ไม่ว่าเหตุจะถูกเกิดจากฝ่ายใดก่อนก็ตาม เมื่อเกิดขึ้นแล้วกันมักจะมผลิตประ
กัน ฝ่ายชนหมู่มากเนื่องจากเป็นฝ่ายปกครองจึงพยายามกดฝ่ายหมู่น้อย โดย
ตบต้างภาษาพูด คำสั่งหรือวัฒนธรรม ทางฝ่ายชนหมู่น้อยเมื่อถูกบีบบังคับพยายาม
ร้องไห้โลกทราบบ โดยอ้างสิทธิมนุษยว่าควรจะมสิทธิที่จะได้อยู่โดยปกติสุขตาม
ชาติพันธุ์ของตน ฝ่ายชนหมู่มากอ้างว่ามีสิทธิทุกอย่างที่จะทำต่อชนหมู่น้อย ทั้งนี้
เพื่อความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง และโดยที่รัฐของตนมีอดีตระเอกราช
อธิปไตยจึงมีสิทธิทุกอย่างควรจะทำที่ไม่จะเกิดสนธิสัญญาระหว่างประเทศ ฝ่าย
ข้างน้อยก็ร้องว่าผิดมนุษยธรรม ผิดหลักประชาธิปไตย

ปัญหาชนหมู่น้อยจะไม่เกิดขึ้นถ้าในประเทศนั้นปกครองโดยประชาธิปไตย
แท้จริงหรือถ้าชนหมู่น้อยนั้นเต็มครใจที่จะดัดตนเอง (Assimilate) กับชนหมู
่มาก หรือไม่มีประเทศอื่นเข้ามาแย่งแข่งหรือฝ่ายชนหมู่มากมีหวังดำเชื่อม
ว่าตนปลอดภัยจากชนหมู่น้อย

ความจริงก่อนสงครามโลกครั้งที่ ๓ นั้น ปัญหาชนหมู่น้อยไม่รุนแรง
แต่เมื่อเสร็จสงครามโลกครั้งที่ ๓ นี้ มีการประชุมเพื่อให้ความยุติธรรมแก่ชน
หมู่น้อย เช่นแก๊พรมแดนประเทศต่าง ๆ ฝ่ายสัมพันธมิตรมีประกันสิทธิพวก
เหล่านี้เป็นเหตุอันหนึ่งให้ทั้งสองฝ่าย คือฝ่ายน้อยและฝ่ายมากมีความรู้สึก
ตระหนักในชาตินิยมรุนแรงขึ้น เกิดหวาดเกรงว่าต่างฝ่ายจะเป็นภัยอันตรายต่อกัน
ซึ่งความจริงก็เคยอยู่ด้วยกันมาหลายร้อยปีไม่กระทบกระทั่งกันอย่างรุนแรง แต่เมื่อ
มีความรู้สึกชาตินิยมรุนแรงขึ้น เช่นต่างฝ่ายต่างเริ่มมีความเห็นรุนแรงในเรื่อง
สิทธิของตน และยงหนกชนในเมื่อประเทศบางประเทศเข้าถือทางสนับสนุนชน
หมู่น้อยนั้น

ประวัติการเกี่ยวพันระหว่างประเทศ

๔๗

ความจริงทุกประเทศมีชนหมุ่่น้อย แม้แต่เมืองเราก็มเช่น จีน แต่ประเทศเราเองประเพณีนับถือพระพุทธศาสนา เรามีใจกว้างขวาง ชาวจีนซึ่งมาอาศัยได้รับความสงัดกลบบายทุกอย่าง และปัญหาชนหมุ่่น้อยไม่ได้เกิดขึ้นแก่ทุกประเทศ ตัวอย่างในสหรัฐอเมริกา อาเจนตินา บราซิล หรือประเทศเราก็ดชนหมุ่่น้อยเข้ามาอาศัยอยู่โดยสมัครใจตั้งบ้านเมืองของตนเองโดยตั้งใจจะมาหากินและพร้อมที่จะตั้งระคิดความเห็นต่าง ๆ ในเชื้อชาติของตนโดยยอมรับวัฒนธรรมของประเทศที่ตนเข้าไปอาศัย แต่ปัญหาชนหมุ่่น้อยที่มีอยู่เด่นอกคือในยุโรป เพราะพวกหมุ่่นอยนั้นตัวนมากก้อยที่เดิม แต่รบกันทีหนึ่งก็เปลี่ยนกันทีหนึ่ง บันพวกหมุ่่นอยมีสัญชาติหนึ่ง อีก ๓๐ ปีข้างหน้าต้องเปลี่ยนสัญชาติไปอีก

สำนักหอสมุด

บทที่ ๔

การทูตและนโยบายต่างประเทศ

ประเทศเอกราช ทุก ประเทศ ต้อง มี นโยบาย ต่าง ประเทศ (Foreign Policy) และมีการดำเนินการทูต (Diplomacy) ของตน ประเทศที่แข็งแรง มีกำลังเพียงใดก็ตาม ถ้ามีนโยบายต่างประเทศไม่ดี ด้เกิดการทูตไม่ดี ก็ย่อมประหว ความหายนะ นำความเดือดร้อนมาสู่ประชาชนชาติของตน ถึงแม้เป็นประเทศเล็ก แต่มีนโยบายต่างประเทศดีถูกต้อง ด้เกิดการทูตดีก็นำมาซึ่งความเจริญแก่ประชา ชาติของตนและความนับหน้าถือตาจากนานาชาติ ยังมีผู้เข้าใจผิดว่านโยบาย ต่างประเทศนั้นไม่ต่างกับการทูต (Diplomacy) ความจริงต่างกัน

นโยบายต่างประเทศ หมายความว่า ความมุ่งหมาย ที่ประเทศ ของคนจะ ปฏิบัติในการต่างประเทศ เท่าที่เกี่ยวกับ ประเทศ ของตนคือ ประเทศอื่น ๆ ผู้วาง นโยบายนี้คือรัฐบาล

เมื่อวางนโยบายแล้วจึงดำเนินการทูตให้เป็นไปตามนโยบายนั้น เซอร์ เออร์เนสต์ซาเตา นักการทูตเรื่องนามของอังกฤษให้บรรณาธิบรยว่า “การทูตได้ แก่การใช้ไหว้วัดและความแนบเนียน (Intelligence and Tact) ในการดำเนิน ความสัมพันธ์ กับต่างประเทศต่าง ๆ การทูตจึงเป็นกลไก ซึ่งทำงานให้เป็นผลตาม นโยบาย”

เมื่อทราบว่่านโยบายต่างประเทศคืออะไรแล้ว ปัญหาคืออยู่ที่ถ้าประเทศ เอกราชมีอัสต์ระที่จะวางนโยบายอย่างไร ได้หรือไม่ คำตอบคือว่าตามทฤษฎี นนมีอัสต์ระเต็มที แต่ในทางปฏิบัติทำไม่ได้ เพราะอาจขัดต่ออันริตติญาหรือ กฎหมายระหว่างประเทศหรือกฎบัตรสหประชาชาติได้ แต่ก็มีเรื่องมากหลาย ซึ่งประเทศไม่ถูกผูกพัน โดยสัญญาหรือ โดยกฎหมายระหว่างประเทศเลย แม้กระ

หนักที่ประเทศต่างๆ ก็ไม่วางนโยบายตามใจชอบ ตามอารมณ์ แต่วางนโยบายโดยมีหลักเกณฑ์ต่างๆ

ในการวางนโยบายประเทศต่างๆ มักจะมุ่งผลต่อไปนี้ คือ ความมั่นคง (security) ความเจริญ (prosperity) หรืออำนาจ (power) ชักนัยหนึ่งประโยชน์ของประเทศคนมาที่หนึ่ง ไม่มีประเทศใดที่มั่นนโยบายโดยคำนึงถึงประโยชน์ของชาติอื่นก่อน ปัญหาที่ต่อไปว่าในการมุ่งผลดังกล่าวนี้ มีกรณีอันใดบ้างที่กระทบเห็นต่อการมุ่งผลดังนั้น กรณีเหล่านั้นได้แก่

๑. ทิศทางภูมิศาสตร์ของประเทศตน
๒. ความเจริญในทางเศรษฐกิจของตนมีเพียงใด
๓. ทรัพยากรธรรมชาติของตนมีเพียงใด
๔. จำนวนพลเมือง อุปนิสัย และความล้ากันในชาตินิยมของพลเมืองมีเพียงใด
๕. นิตินิประเพณีของชาติมีอย่างใด (National traditions) และ
๖. ถิ่นที่ตั้งทหารมีเพียงใด
๗. ภูมิศาสตร์

เรื่องสถานะทางภูมิศาสตร์เป็นข้อสำคัญในการวางนโยบายมากประเทศซึ่งตั้งอยู่โดดเดี่ยวห่างจากประเทศอื่นย่อมมีความปลอดภัย มากกว่าประเทศที่อาณาเขตติดต่อกับประเทศอื่น เช่น บริเตนใหญ่ เป็นต้น แต่ประโยชน์ในชั้นนี้อาจเสื่อมลงก็ได้ในเมื่อมีเหตุอื่นชน เช่น เมื่อ ๕๐ ปีก่อน บริเตนใหญ่ปลอดภัยจากประเทศอื่นเกือบร้อยเปอร์เซ็นต์ แต่ทุกวันนี้ไม่เรียกว่าปลอดภัยดังจะเห็นได้ใน

สงครามที่แตงกวา ใจมัตทางเครื่องบินและเกือบถูกเยอรมันชนะ เพราะ
ความเจริญทางวิทยาศาสตร์ แต่อย่างไรก็ดี ภูมิศาสตร์ก็ยังช่วยได้ไม่มากนัก
คิดว่าประเทศอื่นที่มัตดินแดนติดต่อกัน

ประเทศที่คงอยู่ริมเส้นทางการเดินเรือย่อมได้ โอกาสมีความเจริญในทาง
เศรษฐกิจยิ่งกว่าประเทศที่อยู่ห่างไกล ประเทศที่อยู่ห่างไกลก็อยากเจริญบ้าง
ก็คิดพยายามที่จะมีอาณาเขตใกล้เคียงบ้าง ท่านได้ศึกษาประวัติศาสตร์มาอย่าง
ดีแล้วคงระลึกได้ว่ารัสเซียไม่จำในสมัยใด คือสมัยซาร์หรือปัจจุบัน อยากรมีเมือง
ท่าที่เรือเดินเข้าออกได้โดยทะเลไม่เป็นหน้าแข็งตลอดปี ทางด้านยุโรปและมหา-
สมุทรแปซิฟิกการที่รัสเซียประสงค์จะเช่นกมสองเหตุผล คือเกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์
และเศรษฐกิจ

๒. เศรษฐกิจ

ชีวิตเศรษฐกิจของประเทศมีส่วนสำคัญเช่นเดียวกัน ในกาจางนโยบาย
ทุกวันนี้ประเทศต่าง ๆ แบ่งออกได้เป็นส่วนประเภทคือ กติกรรม อุตสาหกรรม
หรือทั้งกติกรรมและอุตสาหกรรม

ประเทศกติกรรม ประเทศซึ่งราษฎรส่วนมากมีอาชีพทางกติกรรมนั้น
ราษฎรมักอยู่ตามชนบท ไม่ใช่ในเมืองหรือนคร และมาตรฐานแห่งการครอง
ชีพต่ำ คือการกินอยู่ยังไม่เข้ามาตรฐาน แต่ประเทศกติกรรมมักจะมีอาหาร
เลี้ยงตนเองได้ และเหตุนี้พอส่งไปขายนอกประเทศ ตลอดจนวัตถุประสงค์อื่น แต่
ไม่มีโรงงานอุตสาหกรรมใหญ่ ผลผลิตของทำงานหิน และเหล็ก ประเทศ
กติกรรมต้องพึ่งประเทศอื่น ๆ ในด้านหาตลาดสำหรับขายวัตถุดิบ และแร่ต่าง ๆ

และต้องพึ่งวัตถุดิบไว้ และยิ่งในโตกปัจจุบันนี้ ยิ่งสำคัญใหญ่ ก็คือประเทศ
 กสิกรรม ทำอาวश्यकุศลภัณฑ์ไม่ได้ จึงต้องพึ่งประเทศอุตสาหกรรม ประเทศ
 ที่กล่าวได้ว่าเป็นประเทศกสิกรรมเช่นไทยเรา ประเทศในอเมริกาใต้ แอฟริกา
 และประเทศในยุโรปภาคเนย์

ประเทศอุตสาหกรรม ที่เรียกว่า ประเทศอุตสาหกรรมนั้นไม่ แปลว่า
 ประเทศนั้นไม่มีกสิกรรมเลย ความจริงมีบ้าง แต่เป็นเล็กน้อย ส่วนมากทำ
 อุตสาหกรรมและราษฎรอยู่กันเป็นส่วนใหญ่ในเมือง ตามโรงงานซึ่งตั้งอยู่ริม
 แม่น้ำ ริมท่าเรือ หรือตามทางซึ่งมีการคมนาคมสะดวก ราษฎรในประเทศอุตสาหกรรม
 ใหม่มักตราฐานการครองชีพสูงกว่ากสิกรรม เพราะบ้านเมืองประเทศดัง
 นี้ มักเจริญทางวิทยาศาสตร์แล้ว และถ้าจะยกว่า ราษฎรมีโอกาสได้รับความ
 สุขุมมาก มีบ้านอยู่สะดวกสบาย มีความดีดกดีบายมากหลาย มีอนามัยมีการ
 สาธารณสุขดีกว่า แต่ประเทศอุตสาหกรรมก็ต้องพึ่งประเทศอื่นอีก เพราะมี
 แต่โรงงาน อาหารจึงไม่พอเพียงคนของตนเอง ตลอดจนวัตถุดิบ อย่างอังกฤษ
 ก่อนปฏิวัติ อุตสาหกรรมเพียงตัวเองได้ พอกลายเป็นประเทศอุตสาหกรรม
 หนึ่ง ต้องสั่งอาหาร จากต่างประเทศมากมาย ต้องสั่งวัตถุดิบ จากประเทศ
 กสิกรรมเป็นจำนวนมาก ในสมัยโบราณถือกันว่า หัตถกรรมสำคัญคือหิน
 แต่ในปัจจุบันสมัย นอกจากหินแล้ว ในประเทศอุตสาหกรรม หุ่น หุ่นกลึง กลาย
 เป็นหัตถกรรมสำคัญซึ่งซื้อขายกันได้รวดเร็ว ประเทศอุตสาหกรรมใหญ่ๆ ได้
 แก่ ฝรั่งเศส อังกฤษ เยอรมัน อิตาลี ญี่ปุ่น

ประวัติการเกี่ยวพันระหว่างประเทศ

ประเทศที่เป็นทั้งอุตสาหกรรมและอุตสาหกรรม ประเทศจำพวกนี้ คือทาง

การอุตสาหกรรม และอุตสาหกรรมกำลังกัน ไม่หนักไปทางใด และทรัพยากรก็มี
ท่ว ๆ ไป เช่นมีทั้งอาหาร ถ่านหิน เหล็ก วัตถุดิบ และแร่ต่าง ๆ ประเทศ
ประเภทนี้ใหญ่ ๆ ได้แก่ สหรัฐอเมริกา และสหภาพโซเวียต

๓. ทรัพยากรของชาติ

มูลกรณข้ออ้างคือทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งเกี่ยวพันกับเรื่องเศรษฐกิจ
ดังกล่าวแล้ว ทรัพยากรธรรมชาติในที่นี้หมายถึงวัตถุต่างๆ ซึ่งมีในรัฐของคน
ซึ่งสามารถนำมาใช้เป็นประโยชน์ได้ เช่น ดิน ป่า อากาศ ผลิตภัณฑ์ทาง
กลกรรมแร่ต่าง ๆ นำสำหรับการชลประทาน และกำลังไฟฟ้า ประเทศต่าง ๆ
ที่ได้พึ่งในขณะนี้มาก ก็คือสหรัฐอเมริกา สหภาพโซเวียต และจักรวรรดินานาชาติ
บริติช แต่ประเทศส่วนใหญ่ไม่ได้ประโยชน์ดังกล่าว คือจำเป็นอย่างยิ่งของพง
ผู้อื่น อีกนัยหนึ่งเป็นการพินิจด้วยสำหรับประเทศส่วนใหญ่ที่จะไม่พึ่งประเทศอื่น ๆ
ในด้านเศรษฐกิจ เมื่อเป็นเช่นนั้น นโยบายซึ่งประเทศเหล่านี้จะวางก็เพื่อควบคุม
การตั้งเข้ามาหรือส่งออก ซึ่งวัตถุเหล่านี้ให้เป็นไปตามนโยบายความปลอดภัย
ซึ่งยอมกระทบถึงประเทศอื่น โดยที่ทรัพยากรเหล่านี้เป็นเครื่องมือสำคัญเป็น
หรือตาย เกี่ยวกับความเจริญของบ้านเมืองและความมั่นคง ในยามสงคราม
ฉะนั้นจึงต้องแข่งขันกันเพื่อได้ไว้ซึ่งทรัพยากรเหล่านี้ การแข่งขันกันนี้ในที่สุดก็
เกิดกระทบ กับประเทศอื่น หรือเป็นเหตุให้ เปลี่ยนแปลงนโยบายโดยยอมผ่อนผันไม่
ให้กระทบกระเทือน

เนื่องจากการกระทบที่จะได้ทรัพยากรเหล่านี้ จึงเป็นเหตุอันหนึ่งใน
หลายเหตุที่เกิดสงครามขึ้น ในระยะ ๕๐ ปีที่ล่วงมาแล้ว เช่นเรื่องถ่านหินใน
มณฑลยัตซาดตอเรน แร่ต่าง ๆ ในแมนจูเรียและจีนเหนือ หรือการที่เยอรมัน

เข้าต่อไปแต่ในสงครามโลกครั้งที่ ๒ นี้ ก็มุ่งเข้าเอาภาคพื้นแห่งอุตสาหกรรม
ก่อน รัสเซียเข้าไปแต่ก็มุ่งเอาความมั่นคงทางภาคตะวันออก

๕. พดเมือง

ฉันคิดว่าพดเมืองของประเทศทุกประเทศมีความสามารถทุกอย่างเท่ากัน
หมด ในกรณีเช่นนี้ย่อมเห็นได้ชัดว่า ปริมาณมากย่อมมีประโยชน์ในการนับ
บังคับประเทศอื่น มีหลายประเทศเห็นว่า ประเทศจะใหญ่โตแข็งแรงต้องมีพด
เมืองมาก และตามสถิติก็แสดงให้เห็นว่า ในระยะ ๓๐๐ ปีที่ล่วงมา พดเมืองของ
โลกได้เพิ่มขึ้นถึง ๓๐๐ เปอร์เซ็นต์ การเพิ่มขึ้นเพราะว่าวิทยาศาสตร์สมัยใหม่ได้
ช่วยมาก คือ ทำให้สถิติคนตายแก่อายุน้อยลดลง และความเจริญของสังคมใน
เรื่องการค้าของสหประชาชาติชน เครือข่ายหมัดชน บ้านเรือนคนชน

ประเทศที่มีพดเมืองมาก แต่ทรัพยากรน้อย ก็ย่อมค้นคว้าดินแดนเพิ่ม
ขึ้นหรือส่งเสริมการค้าอุตสาหกรรมและการค้าต่างประเทศให้มากขึ้น หรือชักชวน
ให้มีการอพยพออกไปต่างประเทศ สำหรับประเทศที่มีพดเมืองน้อยผู้ปกครองก็
พยายามให้มากขึ้น โดยส่งเสริมทุกทางตลอดทั้งให้มีการสำรวจและทำประโยชน์
ในทรัพยากรมากขึ้น แต่ความมากของพดเมืองยังมีอิทธิพลน้อยโยบายน้อย
กว่าลักษณะอุปนิสัยของพดเมืองนั่นเอง

การวางแผนโยบายและเดินการทุกอย่างให้ดำเนินลุล่วงไป เป็นส่วนอันหนึ่งอัน
อยู่ที่ลักษณะของพดเมืองในด้านสังคมและวัฒนธรรมอีกด้วย รัฐบาลที่ประกอบด้วย
พดเมืองเชื้อชาติเดียวย่อมมีอยู่ในฐานะที่จะวางแผนโยบายและปฏิบัติกันได้เข้มแข็ง
เพราะหวังในความสนับสนุนมั่นคงจากราษฎร แต่รัฐบาลที่ประกอบด้วยพดเมือง
สัญชาติใหญ่ๆหลายสัญชาติหรือหลายเชื้อชาติ ย่อมต้องระมัดระวังเพราะราษฎร
สัญชาติอื่น ๆ หรือเชื้อชาติอื่น ๆ อาจไม่สนับสนุน

นอกจากนี้ การศึกษา วัฒนธรรม ของพลเมืองก็มีส่วนประกอบด้วย ถ้าราษฎรจำนวนมากไว้การศึกษา ก็ย่อมทำให้รัฐบาลต้องระมัดระวังยิ่งขึ้นในนโยบายของตน

๕. นิตិประเพณีของชาติ (Tradition)

ประเทศที่มีเอกราชมีประวัติศาสตร์มาช้านาน ย่อมมีความสัมพันธ์กับต่างประเทศมาช้านาน ฉะนั้นจึงคงได้มีนโยบายต่างประเทศมาหลากหลาย และนโยบายบางข้อก็คงยังมีอยู่ เนื่องจากถือเป็นนิติประเพณีหรือ (Tradition) นิติประเพณีคือกรปฏิบัติซึ่งถือกันมาแต่ ปู่ ย่า ตา ยาย ไม่ว่าจะเป็โดยทางสังคม การศึกษาและวิธีอื่นใด เช่นการที่ดัมมี่ปู่ย่าตายายวางนโยบายไว้เช่นนั้น เพราะสภาพการเมืองระหว่างประเทศจำต้องวางเช่นนั้น แต่ต่อมาสภาพเปลี่ยนแปลง แต่ก็ยังคงยึดนโยบายนั้นอยู่ ตัวอย่างการที่ฝรั่งเค้ดกับเยอรมันรบกันเด้เมื่อ ได้ทำให้รัฐบาลของทั้งสองชาติมีนโยบายอันใดอันหนึ่งต่อกันเรื่อยมา หรือนโยบายของประธานาธิบดีมอนโร หรือนโยบายของอังกฤษ ที่ต้องมกกองทัพเรือใหญ่ที่สุด ก็กลายเป็นนิติประเพณีและเพ็งจะยอมเป็นรองสหรัฐอเมริกาในบัดนี้

๖. ก่าตั้งทวาร

มุตซึ่งมีผลถึงการวางนโยบายข้อสุดท้ายคือก่าตั้งทวารในดั้มยัก่อน ในการให้ประเทศอื่นรับรองนับถือสิทธิของตน รัฐบาลนั้นก็ตั้งก่าตั้งของตนเป็นสิ่งสำคัญ เพราะในดั้มยนั้นยังไม่มองคการรวมก่าตั้งกัน เมื่อเป็นเช่นนั้นประเทศที่จะตั้งพึงตนเอง จึงแสวงหาทางคุ้มครองโดยนำรุงก่าตั้งบ้าง ทำสัญญาพันธไมตรีบ้าง ฯลฯ ในข้อสุดท้ายนี้สำคัญที่สุด เพราะเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลยิ่งในการวางนโยบาย

เครื่องมือให้เป็นไปตามนโยบาย

เมื่อพิจารณาจากนโยบายแล้ว รัฐจึงปฏิบัติการให้เป็นไปตามนโยบาย
นั้น ๆ ออกนัยหนึ่งเพื่อจุดจุดหมายอันสำคัญ คือความมั่นคง ความเจริญหรือความ
มั่งคั่งหรืออำนาจ เครื่องมือนั้นมีหลายอย่าง;—

- (๑) กำจัดทหาร ซึ่งหมายถึงทั้งบก เรือ และอากาศ
- (๒) อารุธทางเศรษฐกิจและการเงิน
- (๓) การเจรจาทางการทูต และ
- (๔) การโฆษณาชวนเชื่อ

กำลังทางทหาร

ทราบได้ที่มนุษย์ยังมีชีวิตอยู่ ประเทศต่าง ๆ ที่มีกำลัง
พอกคงยังมีกำลังทหารไว้สำหรับเป็นเครื่องมือต่อสู้ ในชนผู้ศรัทธา
เป็นเครื่องมือที่จะให้ชาติของตนคงอยู่เป็นอิสระได้ เป็นเครื่องมือที่จะป้องกัน
สิทธิอันชอบด้วยกฎหมาย และบางครั้งอาจเป็นเครื่องมือสำหรับที่จะบุกรุกทำลาย
สิทธิของชาติอื่นเพื่อได้มาซึ่งประโยชน์ที่ตนต้องการ จริงอยู่เรามีกฎหมายระหว่าง
ประเทศ เรามีกฎบัตรสหประชาชาติ แต่บางครั้งกฎหมายหรือกฎบัตรก็ไม่
สามารถช่วยได้ เพราะข้อโต้แย้งเป็นปัญหาการเมืองซึ่งคู่พิพาทต่างไม่ยอมซึ่ง
กันและกัน ไม่ยอมให้ผู้ไกล่เกลี่ยโดยสันติวิธี เมื่อเป็นเช่นนั้นข้อพิพาทนั้นจะระงับ
ได้ก็โดยรบกันเพื่อป้องกันตัวประเทศ จึงรู้สึกได้ว่าถ้าตนไม่มีกำลังทหาร ตนก็จะ
ไม่ปลอดภัยหรือจะเอาประโยชน์จากชาติอื่นไม่ได้ต่างจึงตั้งเสริมกำลังทั้งบก ทั้ง
เรือและทัพอากาศกันทุกวัน แม้ในปัจจุบันนี้ซึ่งสงครามโลกเพิ่งได้จมาไม่กี่ปี

กำลังทางเศรษฐกิจ

เครื่องมืออันที่สองคือ เศรษฐกิจ เครื่องมืออันใช้ได้
ทั้งในยามสงบกับยามสงคราม เป็นเครื่องมือสำหรับบีบให้
ประเทศอื่นยอมแพ้หรืออ่อนน้อมปราชัยปราชนอมในยามสงบ วิชาเศรษฐศาสตร์คือ บิด

ประวัติการเกี่ยวพันระหว่างประเทศ

ไม่ค้าขายด้วย โดยเด็ดขาดหรือให้ซื้อขายได้เฉพาะสินค้าบางอย่าง การทำเช่นนั้นจะมีผลจริงจึงก่อก่อเมื่อประเทศที่ถูกปฏิบัติต้องพึ่งพา สินค้าส่วนใหญ่ จากประเทศนั้น แต่ในชั้นนี้จะไม่ทำกัน เพราะอาจถูกตอบแทนก็ได้ หรือถ้าประเทศที่ถูกปฏิบัติหมดทำจริง ๆ ก็อาจประกาศสงคราม

นอกจากนี้ยังมี การควบคุมการค้าระหว่างประเทศโดยภาษี และควบคุมสินค้าเข้า สินค้าออก เช่น เก็บภาษีให้สูง หรือกำหนดโควตาสินค้าเข้า สินค้าออกซึ่งรู้ว่า จะกระทบถึงประเทศที่ตนมุ่งหมาย

อีกวิธีหนึ่งคือการเงิน เช่น ควบคุมการที่ธนาคารในประเทศของตนจะให้เครดิตแก่ชนชาติของประเทศที่ตนไม่พอใจ วิธีนี้รัฐบาลสหรัฐอเมริกาใช้เสมอ เช่น เมื่อก่อนสงครามคราวนี้ มีบริษัทในต่างประเทศหลายประเทศผลิตกรดไนเตรดแข่งขันกับบริษัทอเมริกัน และปรากฏว่าบริษัทต่างประเทศเหล่านั้นยอมเงินธนาคารในอเมริกา กระทรวงการต่างประเทศอเมริกันถึงกับแจ้งไปยังธนาคารในสหรัฐอเมริกาว่าไม่ควรให้กู้ ในอเมริกาได้มีการปฏิบัติบ่อย ๆ บางคราวรัฐบาลที่ปฏิบัติต่ำเร่ใจ แต่สหรัฐอเมริกาไม่ชอบจึงไม่ยอมรับรับรองเพื่อให้ได้ผล รัฐบาลแนะนำการจ่ายยาให้ รัฐบาลนั้น หรือบุคคลของประเทศนั้นกู้เงิน เมื่อฐานะการเงินไม่ดี ในที่สุดรัฐบาลนั้นก็ล้มไป

การเจรจาทางการทูต ข้าพเจ้าได้กล่าวในตอนต้นแล้วว่า การทูตคือการใช้
 ๒๖๖
 เขาและความแนบเนียนในการดำเนินความสัมพันธ์กับต่างประ-
 ๒๖๗
 ๒๖๘
 ๒๖๙
 ๒๗๐
 ๒๗๑
 ๒๗๒
 ๒๗๓
 ๒๗๔
 ๒๗๕
 ๒๗๖
 ๒๗๗
 ๒๗๘
 ๒๗๙
 ๒๘๐
 ๒๘๑
 ๒๘๒
 ๒๘๓
 ๒๘๔
 ๒๘๕
 ๒๘๖
 ๒๘๗
 ๒๘๘
 ๒๘๙
 ๒๙๐
 ๒๙๑
 ๒๙๒
 ๒๙๓
 ๒๙๔
 ๒๙๕
 ๒๙๖
 ๒๙๗
 ๒๙๘
 ๒๙๙
 ๓๐๐
 ๓๐๑
 ๓๐๒
 ๓๐๓
 ๓๐๔
 ๓๐๕
 ๓๐๖
 ๓๐๗
 ๓๐๘
 ๓๐๙
 ๓๑๐
 ๓๑๑
 ๓๑๒
 ๓๑๓
 ๓๑๔
 ๓๑๕
 ๓๑๖
 ๓๑๗
 ๓๑๘
 ๓๑๙
 ๓๒๐
 ๓๒๑
 ๓๒๒
 ๓๒๓
 ๓๒๔
 ๓๒๕
 ๓๒๖
 ๓๒๗
 ๓๒๘
 ๓๒๙
 ๓๓๐
 ๓๓๑
 ๓๓๒
 ๓๓๓
 ๓๓๔
 ๓๓๕
 ๓๓๖
 ๓๓๗
 ๓๓๘
 ๓๓๙
 ๓๔๐
 ๓๔๑
 ๓๔๒
 ๓๔๓
 ๓๔๔
 ๓๔๕
 ๓๔๖
 ๓๔๗
 ๓๔๘
 ๓๔๙
 ๓๕๐
 ๓๕๑
 ๓๕๒
 ๓๕๓
 ๓๕๔
 ๓๕๕
 ๓๕๖
 ๓๕๗
 ๓๕๘
 ๓๕๙
 ๓๖๐
 ๓๖๑
 ๓๖๒
 ๓๖๓
 ๓๖๔
 ๓๖๕
 ๓๖๖
 ๓๖๗
 ๓๖๘
 ๓๖๙
 ๓๗๐
 ๓๗๑
 ๓๗๒
 ๓๗๓
 ๓๗๔
 ๓๗๕
 ๓๗๖
 ๓๗๗
 ๓๗๘
 ๓๗๙
 ๓๘๐
 ๓๘๑
 ๓๘๒
 ๓๘๓
 ๓๘๔
 ๓๘๕
 ๓๘๖
 ๓๘๗
 ๓๘๘
 ๓๘๙
 ๓๙๐
 ๓๙๑
 ๓๙๒
 ๓๙๓
 ๓๙๔
 ๓๙๕
 ๓๙๖
 ๓๙๗
 ๓๙๘
 ๓๙๙
 ๔๐๐
 ๔๐๑
 ๔๐๒
 ๔๐๓
 ๔๐๔
 ๔๐๕
 ๔๐๖
 ๔๐๗
 ๔๐๘
 ๔๐๙
 ๔๑๐
 ๔๑๑
 ๔๑๒
 ๔๑๓
 ๔๑๔
 ๔๑๕
 ๔๑๖
 ๔๑๗
 ๔๑๘
 ๔๑๙
 ๔๒๐
 ๔๒๑
 ๔๒๒
 ๔๒๓
 ๔๒๔
 ๔๒๕
 ๔๒๖
 ๔๒๗
 ๔๒๘
 ๔๒๙
 ๔๓๐
 ๔๓๑
 ๔๓๒
 ๔๓๓
 ๔๓๔
 ๔๓๕
 ๔๓๖
 ๔๓๗
 ๔๓๘
 ๔๓๙
 ๔๔๐
 ๔๔๑
 ๔๔๒
 ๔๔๓
 ๔๔๔
 ๔๔๕
 ๔๔๖
 ๔๔๗
 ๔๔๘
 ๔๔๙
 ๔๕๐
 ๔๕๑
 ๔๕๒
 ๔๕๓
 ๔๕๔
 ๔๕๕
 ๔๕๖
 ๔๕๗
 ๔๕๘
 ๔๕๙
 ๔๖๐
 ๔๖๑
 ๔๖๒
 ๔๖๓
 ๔๖๔
 ๔๖๕
 ๔๖๖
 ๔๖๗
 ๔๖๘
 ๔๖๙
 ๔๗๐
 ๔๗๑
 ๔๗๒
 ๔๗๓
 ๔๗๔
 ๔๗๕
 ๔๗๖
 ๔๗๗
 ๔๗๘
 ๔๗๙
 ๔๘๐
 ๔๘๑
 ๔๘๒
 ๔๘๓
 ๔๘๔
 ๔๘๕
 ๔๘๖
 ๔๘๗
 ๔๘๘
 ๔๘๙
 ๔๙๐
 ๔๙๑
 ๔๙๒
 ๔๙๓
 ๔๙๔
 ๔๙๕
 ๔๙๖
 ๔๙๗
 ๔๙๘
 ๔๙๙
 ๕๐๐
 ๕๐๑
 ๕๐๒
 ๕๐๓
 ๕๐๔
 ๕๐๕
 ๕๐๖
 ๕๐๗
 ๕๐๘
 ๕๐๙
 ๕๑๐
 ๕๑๑
 ๕๑๒
 ๕๑๓
 ๕๑๔
 ๕๑๕
 ๕๑๖
 ๕๑๗
 ๕๑๘
 ๕๑๙
 ๕๒๐
 ๕๒๑
 ๕๒๒
 ๕๒๓
 ๕๒๔
 ๕๒๕
 ๕๒๖
 ๕๒๗
 ๕๒๘
 ๕๒๙
 ๕๓๐
 ๕๓๑
 ๕๓๒
 ๕๓๓
 ๕๓๔
 ๕๓๕
 ๕๓๖
 ๕๓๗
 ๕๓๘
 ๕๓๙
 ๕๔๐
 ๕๔๑
 ๕๔๒
 ๕๔๓
 ๕๔๔
 ๕๔๕
 ๕๔๖
 ๕๔๗
 ๕๔๘
 ๕๔๙
 ๕๕๐
 ๕๕๑
 ๕๕๒
 ๕๕๓
 ๕๕๔
 ๕๕๕
 ๕๕๖
 ๕๕๗
 ๕๕๘
 ๕๕๙
 ๕๖๐
 ๕๖๑
 ๕๖๒
 ๕๖๓
 ๕๖๔
 ๕๖๕
 ๕๖๖
 ๕๖๗
 ๕๖๘
 ๕๖๙
 ๕๗๐
 ๕๗๑
 ๕๗๒
 ๕๗๓
 ๕๗๔
 ๕๗๕
 ๕๗๖
 ๕๗๗
 ๕๗๘
 ๕๗๙
 ๕๘๐
 ๕๘๑
 ๕๘๒
 ๕๘๓
 ๕๘๔
 ๕๘๕
 ๕๘๖
 ๕๘๗
 ๕๘๘
 ๕๘๙
 ๕๙๐
 ๕๙๑
 ๕๙๒
 ๕๙๓
 ๕๙๔
 ๕๙๕
 ๕๙๖
 ๕๙๗
 ๕๙๘
 ๕๙๙
 ๖๐๐
 ๖๐๑
 ๖๐๒
 ๖๐๓
 ๖๐๔
 ๖๐๕
 ๖๐๖
 ๖๐๗
 ๖๐๘
 ๖๐๙
 ๖๑๐
 ๖๑๑
 ๖๑๒
 ๖๑๓
 ๖๑๔
 ๖๑๕
 ๖๑๖
 ๖๑๗
 ๖๑๘
 ๖๑๙
 ๖๒๐
 ๖๒๑
 ๖๒๒
 ๖๒๓
 ๖๒๔
 ๖๒๕
 ๖๒๖
 ๖๒๗
 ๖๒๘
 ๖๒๙
 ๖๓๐
 ๖๓๑
 ๖๓๒
 ๖๓๓
 ๖๓๔
 ๖๓๕
 ๖๓๖
 ๖๓๗
 ๖๓๘
 ๖๓๙
 ๖๔๐
 ๖๔๑
 ๖๔๒
 ๖๔๓
 ๖๔๔
 ๖๔๕
 ๖๔๖
 ๖๔๗
 ๖๔๘
 ๖๔๙
 ๖๕๐
 ๖๕๑
 ๖๕๒
 ๖๕๓
 ๖๕๔
 ๖๕๕
 ๖๕๖
 ๖๕๗
 ๖๕๘
 ๖๕๙
 ๖๖๐
 ๖๖๑
 ๖๖๒
 ๖๖๓
 ๖๖๔
 ๖๖๕
 ๖๖๖
 ๖๖๗
 ๖๖๘
 ๖๖๙
 ๖๗๐
 ๖๗๑
 ๖๗๒
 ๖๗๓
 ๖๗๔
 ๖๗๕
 ๖๗๖
 ๖๗๗
 ๖๗๘
 ๖๗๙
 ๖๘๐
 ๖๘๑
 ๖๘๒
 ๖๘๓
 ๖๘๔
 ๖๘๕
 ๖๘๖
 ๖๘๗
 ๖๘๘
 ๖๘๙
 ๖๙๐
 ๖๙๑
 ๖๙๒
 ๖๙๓
 ๖๙๔
 ๖๙๕
 ๖๙๖
 ๖๙๗
 ๖๙๘
 ๖๙๙
 ๗๐๐
 ๗๐๑
 ๗๐๒
 ๗๐๓
 ๗๐๔
 ๗๐๕
 ๗๐๖
 ๗๐๗
 ๗๐๘
 ๗๐๙
 ๗๑๐
 ๗๑๑
 ๗๑๒
 ๗๑๓
 ๗๑๔
 ๗๑๕
 ๗๑๖
 ๗๑๗
 ๗๑๘
 ๗๑๙
 ๗๒๐
 ๗๒๑
 ๗๒๒
 ๗๒๓
 ๗๒๔
 ๗๒๕
 ๗๒๖
 ๗๒๗
 ๗๒๘
 ๗๒๙
 ๗๓๐
 ๗๓๑
 ๗๓๒
 ๗๓๓
 ๗๓๔
 ๗๓๕
 ๗๓๖
 ๗๓๗
 ๗๓๘
 ๗๓๙
 ๗๔๐
 ๗๔๑
 ๗๔๒
 ๗๔๓
 ๗๔๔
 ๗๔๕
 ๗๔๖
 ๗๔๗
 ๗๔๘
 ๗๔๙
 ๗๕๐
 ๗๕๑
 ๗๕๒
 ๗๕๓
 ๗๕๔
 ๗๕๕
 ๗๕๖
 ๗๕๗
 ๗๕๘
 ๗๕๙
 ๗๖๐
 ๗๖๑
 ๗๖๒
 ๗๖๓
 ๗๖๔
 ๗๖๕
 ๗๖๖
 ๗๖๗
 ๗๖๘
 ๗๖๙
 ๗๗๐
 ๗๗๑
 ๗๗๒
 ๗๗๓
 ๗๗๔
 ๗๗๕
 ๗๗๖
 ๗๗๗
 ๗๗๘
 ๗๗๙
 ๗๘๐
 ๗๘๑
 ๗๘๒
 ๗๘๓
 ๗๘๔
 ๗๘๕
 ๗๘๖
 ๗๘๗
 ๗๘๘
 ๗๘๙
 ๗๙๐
 ๗๙๑
 ๗๙๒
 ๗๙๓
 ๗๙๔
 ๗๙๕
 ๗๙๖
 ๗๙๗
 ๗๙๘
 ๗๙๙
 ๘๐๐
 ๘๐๑
 ๘๐๒
 ๘๐๓
 ๘๐๔
 ๘๐๕
 ๘๐๖
 ๘๐๗
 ๘๐๘
 ๘๐๙
 ๘๑๐
 ๘๑๑
 ๘๑๒
 ๘๑๓
 ๘๑๔
 ๘๑๕
 ๘๑๖
 ๘๑๗
 ๘๑๘
 ๘๑๙
 ๘๒๐
 ๘๒๑
 ๘๒๒
 ๘๒๓
 ๘๒๔
 ๘๒๕
 ๘๒๖
 ๘๒๗
 ๘๒๘
 ๘๒๙
 ๘๓๐
 ๘๓๑
 ๘๓๒
 ๘๓๓
 ๘๓๔
 ๘๓๕
 ๘๓๖
 ๘๓๗
 ๘๓๘
 ๘๓๙
 ๘๔๐
 ๘๔๑
 ๘๔๒
 ๘๔๓
 ๘๔๔
 ๘๔๕
 ๘๔๖
 ๘๔๗
 ๘๔๘
 ๘๔๙
 ๘๕๐
 ๘๕๑
 ๘๕๒
 ๘๕๓
 ๘๕๔
 ๘๕๕
 ๘๕๖
 ๘๕๗
 ๘๕๘
 ๘๕๙
 ๘๖๐
 ๘๖๑
 ๘๖๒
 ๘๖๓
 ๘๖๔
 ๘๖๕
 ๘๖๖
 ๘๖๗
 ๘๖๘
 ๘๖๙
 ๘๗๐
 ๘๗๑
 ๘๗๒
 ๘๗๓
 ๘๗๔
 ๘๗๕
 ๘๗๖
 ๘๗๗
 ๘๗๘
 ๘๗๙
 ๘๘๐
 ๘๘๑
 ๘๘๒
 ๘๘๓
 ๘๘๔
 ๘๘๕
 ๘๘๖
 ๘๘๗
 ๘๘๘
 ๘๘๙
 ๘๙๐
 ๘๙๑
 ๘๙๒
 ๘๙๓
 ๘๙๔
 ๘๙๕
 ๘๙๖
 ๘๙๗
 ๘๙๘
 ๘๙๙
 ๙๐๐
 ๙๐๑
 ๙๐๒
 ๙๐๓
 ๙๐๔
 ๙๐๕
 ๙๐๖
 ๙๐๗
 ๙๐๘
 ๙๐๙
 ๙๑๐
 ๙๑๑
 ๙๑๒
 ๙๑๓
 ๙๑๔
 ๙๑๕
 ๙๑๖
 ๙๑๗
 ๙๑๘
 ๙๑๙
 ๙๒๐
 ๙๒๑
 ๙๒๒
 ๙๒๓
 ๙๒๔
 ๙๒๕
 ๙๒๖
 ๙๒๗
 ๙๒๘
 ๙๒๙
 ๙๓๐
 ๙๓๑
 ๙๓๒
 ๙๓๓
 ๙๓๔
 ๙๓๕
 ๙๓๖
 ๙๓๗
 ๙๓๘
 ๙๓๙
 ๙๔๐
 ๙๔๑
 ๙๔๒
 ๙๔๓
 ๙๔๔
 ๙๔๕
 ๙๔๖
 ๙๔๗
 ๙๔๘
 ๙๔๙
 ๙๕๐
 ๙๕๑
 ๙๕๒
 ๙๕๓
 ๙๕๔
 ๙๕๕
 ๙๕๖
 ๙๕๗
 ๙๕๘
 ๙๕๙
 ๙๖๐
 ๙๖๑
 ๙๖๒
 ๙๖๓
 ๙๖๔
 ๙๖๕
 ๙๖๖
 ๙๖๗
 ๙๖๘
 ๙๖๙
 ๙๗๐
 ๙๗๑
 ๙๗๒
 ๙๗๓
 ๙๗๔
 ๙๗๕
 ๙๗๖
 ๙๗๗
 ๙๗๘
 ๙๗๙
 ๙๘๐
 ๙๘๑
 ๙๘๒
 ๙๘๓
 ๙๘๔
 ๙๘๕
 ๙๘๖
 ๙๘๗
 ๙๘๘
 ๙๘๙
 ๙๙๐
 ๙๙๑
 ๙๙๒
 ๙๙๓
 ๙๙๔
 ๙๙๕
 ๙๙๖
 ๙๙๗
 ๙๙๘
 ๙๙๙
 ๑๐๐๐

ทุกวันนี้ประเทศเอกราชที่เป็นสมาชิกสหประชาชาติ ๖๐ ประเทศและที่ยังไม่ได้เป็น

ตามที่ข้าพเจ้าได้บรรยายมาเดฉานเป็นการแสดงให้เห็นว่า ประเทศ ต่าง ๆ
ทุกประเทศก่อนจะวางนโยบายต่างประเทศมักคำนึงถึงข้อเท็จจริง สภาพของ
ประเทศตนเป็นอย่างใดแล้วจึงวางนโยบายลงไป เมื่อวางลงไปแล้วก็ดำเนินการ
ทูตเพื่อให้บรรลุประสงค์ตามนโยบายซึ่งเข้าหลักการทหารโดยเด่นชัดการเป็นผู้วาง
แผนการณ์โดยคนคือ ข้อเท็จจริงมา ประกอบและ ในต่างประเทศสำคัญที่สุดก็
คือทุกประเทศมุ่งความมั่นคงและความเจริญแก่ประเทศตน รวมความว่านโยบาย
ของทุกประเทศนั้นเพื่อประเทศตนเป็นอันดับก่อนประเทศอื่นมาอันดับ ๒ ตาม
ประวัติศาสตร์การเมือง ระหว่างประเทศ ไม่เคย มีเลยว่ามีประเทศใดเดินนโยบาย
เพราะถือประโยชน์ของประเทศอื่นก่อนประเทศตน

บท ๕ ประการของการทูต

เราทราบแล้วว่าหน้าที่การทูตคือใคร มีหน้าที่อย่างไร การทูตเป็นเครื่องมือ
ของการปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบายอย่างใด ปัญหาต่อไปที่ควรแยกขาดลงไป
ก็คือการทูตมีหน้าที่อย่างไรบ้าง การทูตมีความสำคัญยิ่ง เพราะการทูตมีไว้เพื่อ
ส่งจน รักษาสันติภาพ เพื่อส่งเสริมประโยชน์ของชาติตนโดยสันติวิธีกล่าวอย่าง
งานของการทูต มี

(๑) การทูตต้องกำหนดค่านิยมเดฉานว่า การที่จะบรรลุจุดมุ่งหมายของ
ตนนั้นการตั้งพลังของตนมีจริงจริงหรืออาจจะมีได้เพียงใด

(๒) การทูตต้องประเมินดูว่าประชาชาติอื่นเขามีจุดมุ่งหมายอะไร และมี
กำลังจริงจริงหรืออาจมีได้เพียงใด

(๓) การทูตต้องกำหนดค่านิยมเดฉานว่าจุดมุ่งหวัง วัตถุประสงค์ของ
ประเทศต่าง ๆ รวมทั้งของประเทศตนด้วยนั้นประสานตรงรอยกันหรือไม่

(๔) การทูตต้องใช้วิถีทางให้เหมาะสม ถูกกับการดำเนินการให้ไปสู่
ความมุ่งหมายนั้น

การผิดพลาดในงานข้อใดข้อหนึ่งดังกล่าวอาจเป็นเหตุให้นโยบายล้มเหลวได้ และเป็นเหตุให้เกิดสงครามย่อยหรือสงคราม โดกได้

อธิบายข้อ (๑) ประเทศที่ต้องการบรรลุจุดหมายอันใดอันหนึ่ง แต่ไม่มีกำลังซึ่งหมายถึงกำลังทั่วไปที่จะบรรลุได้ จะต้องเผชิญกับการเสี่ยงภัยในทางสงคราม เพราะเมื่อต้องการและดำเนินนโยบายโดยไม่มีกำลังถึงกำลังทั่วไปแล้วและประเทศอื่นอาจรู้ว่ากำลังคนไม่มีเท่าใดก็อาจจะถูกย่น เมื่อถูกย่นจึงถดถอยมาพิจารณากำลัง เห็นว่าสู้ไม่ได้ทั้งกำลังทหารและเศรษฐกิจ กำลังคนและก็ไม่กล้ารบ จึงต้องเปลี่ยนนโยบายเป็นถอยและปรับปรุงนโยบายใหม่ เช่นนี้เรียกว่านโยบายต่างประเทศล้มเหลวเป็นทศหุมนเยยหุยน มีอีกทางหนึ่งคือสาธารณะมคติในประเทศของตนรุนแรงให้สู้เพราะรัฐบาลมีนโยบายไปเช่นนั้น สาธารณะมคติก็นึกว่าตนคงมีกำลัง ถ้าไม่มีกำลังรัฐบาลคงจะไม่มีนโยบายเช่นนั้น เมื่อเป็นเช่นนั้นประเทศนั้นก็จะดันทุรังเดินหน้าต่อไปโดยยอมจ่ายทุกอย่าง และล้มเลิกถึงหลักประโยชน์สูงสุดของชาติคือความปลอดภัย ความมั่นคง เพราะมุ่งจะไปให้ถึงจุดที่มุ่งไว้ ผลก็คือสงคราม

อธิบายข้อ (๒) ไม่ว่าประเทศใดอาจจะนำมาซึ่งสงครามได้ ถ้าทางการทูตประเมินวัตถุ ประสงค์ของ ประเทศอื่น ผิดพลาด ตลอดจนกำลังของประเทศนั้น ๆ ด้วย เช่นประเทศ ก. ประเมินว่า ประเทศ ข. คงมีกำลังมาก ฉะนั้น คำเรียกร้องของประเทศ ข. ให้รุนแรงเพียงไร ประเทศ ก. ก็มักจะพยายามผ่อนตาม จนในที่สุดเมื่อถูก ข. บับรุกหนัก ๆ เข้าจนเห็นว่าถ้ายอมก็หมดฐานะเป็นเอกราชประเทศ ก. จึงยึดชนมาสู้ แต่มาสู้ ในตอนนั้นก็เสียเปรียบเสียเปรียบ เพราะกำลังถูกรัดเสียเกือบหมด

ตรงกันข้ามการประเมินกำลังว่าอ้อมายหนึ่ง กำลังน้อยกว่าหรือไม่ เท่าไร นักก็มีผลเช่นเดียวกัน ในกรณีเช่นนั้นประเทศ ก. ก็คงจะทนงหรือเชื่องมนในกำลัง

ของตัวจนเกินไป ประเทศ ก. กัดบ้เรียกร้องประเทศ ข. อย่างรุนแรง เพราะคิด
ว่า ข. ไม่มีกำลังพอที่จะสู้ แต่ความจริง ข. มีกำลังพอ ถ้า ข. ตอบปฏิเสธ ก.
จะอยู่ในฐานะลำบาก คือถอนคำเรียกร้องหรือเปลี่ยนแปลงงดหย่อนให้คำเรียก
ร้องอ่อนเพลาลง ซึ่งในกรณีนี้เรียกว่ายอมแพหรือมละนัยกันเรื่อยไป ผลก็คือ
สงคราม

อธิบายข้อ (๓) ประเทศใดต้องการดำเนินนโยบายต่างประเทศที่ตนคาด
และตั้งใจ จะต้องคอยเปรียบเทียบวัตถุประสงค์ของนโยบายตนกับของประเทศอื่น
ที่เกี่ยวข้องกับตน ตลอดจนประเทศที่มีฐานะคล้าย ๆ กันเสมอว่าพอไปกันได้
หรือไม่ ถ้าไปกันได้ ก็ไม่เกิดปัญหาขึ้น เช่น ประเทศ ก. กับประเทศ ข. มี
อาณาเขตพรมแดนติดต่อกัน นโยบายของ ก. คือเป็นมิตรกับเพื่อนบ้านไม่คิด
เอาดินแดนของเพื่อนบ้าน อยากรักษาแยกเปลี่ยนดินแดนกับเพื่อนบ้าน โดย
หัดถ้อยทีถ้อยคอยแทนกัน ไม่ก่อกวนในเรื่องการค้าระหว่างประเทศเพื่อนบ้าน
ประเทศ ข. ก็จะต้องสำรวจดูว่าตนมีนโยบายอย่างไร ประเทศ ข. ดำรงแต่
ปรากฏว่าตนก็มีนโยบายเช่นนตรงกัน ก็แปลว่าดีต่อกัน การกระทบกันก็ไม่มี
แต่ถ้าประเทศ ก. มีนโยบายอย่างหนึ่ง ข. มีอีกอย่างหนึ่ง ประเทศ ก. จะต้อง
พิจารณาดูไปให้ซึ่งว่า วัตถุประสงค์ของตนนั้นสำคัญเกี่ยวกับประเทศชาติของ
ตนถึงกับจะต้องดำเนินไปให้ได้หรือไม่ ทั้งๆ ที่จะขัดกับวัตถุประสงค์ของประเทศ
ข. ถ้าประเทศ ก. พิจารณาแล้วเห็นว่า ประโยชน์สำคัญของตนดังอำนาจ
ซึ่งกันคุ้มครอบรักษาได้โดยไม่ต้องเดินนโยบายดังกล่าว ก. ก็ควรเดินนโยบายนั้น
ตรงกันข้าม ถ้า ก. เห็นว่านโยบายนั้นสำคัญเกี่ยวกับประโยชน์ของชาติ
ก็จะต้องตั้งปัญหาถามตนเองว่า นโยบายของ ข. ซึ่งขัดกับของตนนั้นสำคัญ
เกี่ยวกับประโยชน์ของชาติ ข. หรือไม่ ถ้าเห็นว่ามีดี ก็ยิ่ง ก. ก็ต้องพยายาม
เจรจาให้ ข. เดินนโยบายนั้นโดยเสนอประโยชน์ซึ่งไม่สำคัญของ ก. ให้ ข. อีก

นัยหนึ่งโดยการเจรจาต่อรองซึ่งกันและกันทางการทูต การปรานีผ่อนได้บ้างเสียบ้างจะสามารถหาทางออกได้ ซึ่งไม่ขัดประโยชน์สูงสุดของทั้งสองประเทศ

ในประการสุดท้ายวัตถุประสงค์ของ ก. และ ข. ทั้งสองถ้อยความเป็นจริงสำคัญยิ่ง ก็อาจหาทางออกอีกได้โดยพิจารณาบททวนประโยชน์ของทั้งสองฝ่ายใหม่โดยผ่อนผันซึ่งกันและกันอีก และวางวัตถุประสงค์ให้ไปกันได้ แต่อันตรายมีอยู่ในขณะนี้ว่า ทั้งสองฝ่ายกำลังเดินเข้าสู่วังวนสงคราม ถึงแม้ว่าทั้งสองฝ่ายจะมีนโยบายการเจรจาที่สุจริตก็มิอาจหลีกเลี่ยงได้

ขีปนาวุธ (๔) งานในข้อสุดท้ายของการทูตที่ฉลาดโดยหวังอย่างยิ่งที่จะให้มีสันติไม่ให้เกิดสงครามเกิดขึ้นได้ ก็คือการเลือกวิถีทางที่เหมาะสมสำหรับดำเนินการเพื่อไปสู่วัตถุประสงค์ วิถี Means ซึ่งการทูตมีอยู่สำหรับเลือกใช้มีอยู่ ๓ คือ การเจรจาให้อีกฝ่ายเห็นตาม (persuasion) การปรานีปรานอม (compromise) และขู่จะใช้กำลัง (threat of force) แต่การทูตที่ไม่ใช้วิถีอันเสียนอกจากขู่จะใช้กำลังเรียกว่าเป็นการทูตที่ไม่ฉลาดและไม่สันติ ในขณะที่เดียวกันการทูตขี้ดแต่หักเจรจาให้อีกฝ่ายหนึ่งเห็นคล้อยตาม และ ปรานี ปรานอม จะเรียกว่าฉลาดไม่ได้ (intelligent) โดยปกติผู้แทนของประเทศที่ถืออำนาจเป็นมหาประเทศเพื่อที่จะรักษาประโยชน์ของชาติของตนและมีให้ สงครามเกิดขึ้นได้ มักจะตั้งใจใช้วิธีการหลายอย่าง เช่น ให้อีกฝ่ายตระหนักในกำลังทหารของตน แต่ในขณะที่เดียวกันพยายามเจรจาให้อีกฝ่ายคล้อยตามและให้เห็นประโยชน์แห่งการปรานีปรานอม

ศิลปะของการทูตคือ รู้จักว่าตอนใดขณะใดที่ควรจะดำเนินการอย่างไรใดอันหนึ่งรู้จักและและเทศะ

เครื่องมือของการทูต

งาน & ประการของการทูต ดังกล่าวมาแล้วเป็นชาติสำคัญอันเป็นมูตฐานการดำเนินนโยบายต่างประเทศ

เครื่องมือของการทูตที่จะดำเนินงาน & ประการนั้นมียุ ๒

(๑) กระทรวงการต่างประเทศของประเทศนั้นและ (๒) ผู้แทนทางการทูตซึ่งประจำอยู่ในนครหลวงหรือราชธานีของประเทศอื่น ๆ

กระทรวงการต่างประเทศเป็นแห่งที่สร้างนโยบายการต่างประเทศ เป็นมรดมืองที่รวบรวมปัญหาและข้อเท็จจริงที่ได้มาจากต่างประเทศแล้ววางนโยบายเมื่อวางนโยบายแล้ว จึงส่งให้ผู้แทนซึ่งประจำอยู่นต่างประเทศดำเนินการไปตามนโยบายนั้น มีผู้อธิบายว่ากระทรวงการต่างประเทศคือสมอง ผู้แทนทางการทูตคือ หู ตา ขา มือ ฯลฯ นักการทูตที่ประจำอยู่ในต่างประเทศช่วยปฏิบัติหน้าที่แทนรัฐบาลของตนตามประการ

(๑) ผู้แทนทางสัญลักษณ์ (Symbolic)

(๒) ผู้แทนทางกฎหมาย (Legal)

(๓) ผู้แทนทางการเมือง (Political)

ก) ผู้แทนทางสัญลักษณ์

ในประการแรกนักการทูตเป็นผู้แทนของประเทศของตนในทางสัญลักษณ์ กล่าวคือ ในงานพิธีการต่าง ๆ ในประเทศนั้นและคณะทูตได้รับเชิญ นักการทูตผู้นั้นจะต้องเป็นผู้แทนชาติของตนโดยแสดงตนให้ปรากฏ หน้าที่อันทุกสมัยดลือกันว่าเป็นเกียรติยศซึ่งทูตจะต้องระมัดระวังรักษาไม่ให้ใครดหมิ่นดูแคลนและตนเองก็ต้องประพฤติให้ดีด้วย เป็นการกระทำซึ่งจะหตลงได้ถ้าเกียรติภูมิของชาติของประเทศตนนั้น ต่างประเทศเคารพนับถือเพียงใด และเป็นกากระทำซึ่งแสดงว่า

ประเทศคนเคารพนับถือในเกียรติยศของประเทศนั้น ตัวอย่าง เอกอัครราชทูตไทยประจำพระราชสำนักเซนต์เยรมีเป็นผู้แทนทั้งรัฐบาล แด่องค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในการรับรองทางราชการต่าง ๆ ของรัฐบาลอังกฤษหรือสถาบันอังกฤษหรือของสถานทูตต่าง ๆ ในประเทศนั้น หรือในการรับรองของตนเองที่สถานเอกอัครราชทูตจะเป็นการรับรองทั่วไปหรือการให้อาหารค่ำแก่ผู้อื่น

การเลี้ยงเหล่านาน ทูตอาจเลี้ยงรัฐมนตรี หรืออธิบดี หรือพนักงานเมืองหรือเพื่อนทูตด้วยกัน หรือบุคคลสำคัญในวงสังคมชั้นสูงของประเทศ ในสมัยก่อนถือกันว่าคารเวียงหรือหาวใหญ่โตแสดงว่าดีนเปิดองมากจึงจะสมเกียรติ แต่ในปัจจุบัณไม่ถือหัดกนนเดียแฉว แต่ถือหัดกตงน ยมเยมในการต้อนรับ ในการสนทนาเพียงซกให้เหมาระดม ไม่ใช่เอาดีตรหรือผู้ไม่ชอบกันมารับววมกัน จัดห้องให้อาหารอบอูนในกรณีหนาง หรือให้เขียนสบายดีในกรณีฤวร้อน บางคราอกายหัดงอาหารจะมีภาพยนตรหรือคนตรของชาติคนกเหมาระดมและถือฉวาเป็นยอดเยียมแห่งการต้อนรับแฉว

การเลี้ยงนตองถือฉวา นักการทูตไม่ได้ทำในนามของตน แต่ทำในฐานะเป็นผู้แทนทางดัณญตักษณของประเทศ

๑) ผู้แทนทางกฎหมาย

ทูตเป็นผู้แทนทางกฎหมาย คือ เป็นผู้เจรจาในนามรัฐบาลในเรื่องต่าง ๆ ซึ่งผูกพันรัฐบาลของตนในกรณีเช่นสนธิสัญญาและรัฐบาลส่งไปให้ลงนาม การลงนามนทกเทากบเป็นผู้แทนทางกฎหมาย นอกจากนทกดยังเป็นผู้ดูแลทุกขดัชของชนชาติเดียวกันที่เข้าไปอยู่ในประเทศนั้น นอกจากน ในกรณีมีประชุมระหว่างประเทศทูตอาจได้รับคำสั่งให้เข้าประชุมในนามรัฐบาล หรือในกรณีเป็นผู้แทนไปประชุมสหประชาชาติเป็นต้น

ค) ผู้แทนทางการเมือง

ข้อห้ามสำคัญสำหรับนักการทูต การวางนโยบายต่างประเทศนั้นไม่ใช่
กระทรวงการต่างประเทศโดยเด็ดขาดเท่านั้นที่เป็นผู้วาง แต่นักการทูตมีอำนาจช่วย
อยู่มาก ดังจะเห็นได้ต่อไป

งานของนักการทูต & ประการดังกล่าวแล้ว มีบางประการที่นักการทูตมีหน้า
ที่โดยเฉพาะ คือ ข้อต้องซึ่งว่าด้วยการประเมินคุณค่าประสงค์ของชาติอันตลอด
ทั้งทางตรง ในข้อนี้ นักการทูตจึงมีหน้าที่ของต้องต้องสืบค้นค้นคว้าเติมทั้งทาง
ตรงและทางอ้อม เช่น โดยติดต่อกับข้าราชการและนักการเมืองของประเทศนั้น
หรือจากการอันหนึ่งอันใดซึ่งเป็นที่ทราบโดยอ้อมซึ่งข้าราชการนั้น

นอกจากเป็นที่เห็นได้ชัดอยู่แล้ว คุชยังมีหน้าที่แบ่งปากเป็นมอออกด้วย ทุต้อง
พยายามให้รู้มีอำนาจของประเทศที่ตนไปประจำอยู่ตลอดทั้งหน่วยปากเลี้ยงดว
ชาตินิยมในประเทศนั้น และนักการเมืองเข้าใจนโยบายของประเทศตน และ
ถ้าสามารถทำได้ต้องพยายามให้เขาเห็นดีเห็นชอบด้วย ในข้อนี้ บุคคล
ลักษณะของทุและทุเข้าใจวัฒนธรรมของพลเมืองชาตินั้นเป็นเงื่อนไขสำคัญ
โดยปกติรัฐบาลของทุเป็นผู้ตั้งนามว่านโยบายมีอย่างใด เป็นนโยบายกว้างๆ
แต่ในการปฏิบัติให้เป็นไปตามคำสั่งนั้นย่อมขึ้นอยู่กับพินิจจย (judgement) และ
ผู้ไม่ตายมือของทุผู้หนึ่งเองโดยเฉพาะ บางคราวรัฐบาลอาจตั้งไปว่า ในการ
เจรจาเรื่องหนึ่งเรื่องนั้นให้ทุเจรจาให้เขาเห็นค้อยตามหรือจะจะใช้กำลัง หรือใช้
ตุยพินิจทั้งปดอบทั้งข้ไปด้วยในคัว แต่นักเป็นแนวกว้าง การที่จะใช้อย่างใด
เมื่อใดก็คัวงอยู่ทุตุยพินิจสุ่มคัมภีรภาพของทุ

บทที่ ๕

เศรษฐกิจและการเมือง

อันที่จริงนักศึกษาคงจะได้ศึกษาเรื่องเศรษฐกิจและการเมือง มาบ้างแล้ว ในลักษณะวิชาการเศรษฐกิจระหว่างประเทศ แต่โดยที่ลักษณะวิชาการเกี่ยวพันระหว่างประเทศย่อมพาดพิงถึงการศึกษา การเศรษฐกิจและการเมืองระหว่างประเทศอยู่ด้วย ฉะนั้น ข้าพเจ้าจึงจำเป็นต้องนำบรรยายพอสมควร

ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์เอกชนต่อเอกชน มีอยู่หลายประการ เช่น การแข่งขัน (Competition) การร่วมมือ (Co-operation) และการขัดแย้งกัน (Conflict) ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐก็เช่นเดียวกัน ถ้าเราศึกษาโดยละเอียดต่อไปในเรื่องเศรษฐกิจของโลกนั้นจะเห็นได้ว่า

(๑) โลกนี้ต้องพึ่งพาซึ่งกันและกัน (interdependence) การต้องพึ่งกันและกันนี้เป็นเหตุนำมาซึ่งการร่วมมือกัน การแข่งขันกันและการขัดแย้งกัน

(๒) จะเห็นได้ว่าเศรษฐกิจของโลก (world economics) เป็นปัญหาที่ยากดัดซับซ้อน เฉพาะอย่างยิ่งเท่าที่สัมพันธ์กับพลังการเมือง (Political Power)

(๓) นักศึกษาการเมืองของโลก ไม่ว่าจะมีความคิดอย่างไร จะต้องเผชิญข้อเท็จจริงในเรื่องเศรษฐกิจ ในการตัดสินใจในปัญหานั้น ๆ เช่น เจตนาในทางเศรษฐกิจ (Economic Motive) การขัดกันทางเศรษฐกิจ (Economic controversies) ภาษี (tariff) ธนวิสัยและสงคราม ดังเหล่านี้เป็นรากฐานสำคัญในการที่จะเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

เหตุของ
การร่วมมือ

ในระหว่าง ๕๐ ปีที่ผ่านมา มุมหลายประการ ที่ทำให้รัฐต่าง ๆ
ร่วมมือกันยิ่งขึ้น

(๑) มตอันต่ำคืบยั้ง คือการที่รัฐต่าง ๆ รู้ดีถึงอำนาจของพงพาซึ่งกันและกันภายหลังที่เกิดปฏิกิริยาต่อต้านกันแล้ว การพงพาซึ่งกันและกันยังจำเป็นมากขึ้น เพราะว่ามีผลกระทบซึ่งกันและกันจากอุตสาหกรรมมากขึ้น มาตรฐานการครองชีพสูงขึ้น ซึ่งเป็นเหตุให้มีการเรียกร้องต้องการใช้ของหลายชนิดและจำนวนมาก เมื่อเป็นเช่นนั้น ประเทศที่ผลิตต้องผลิตมากขึ้น ต้องพิจารณาในเรื่องการขนส่ง รัฐที่มีอุตสาหกรรมเป็นส่วนใหญ่ ไม่มีอาหารพอที่จะเลี้ยงราษฎรของตนเองได้ ตลอดจนวัตถุซึ่งคนมีไม้ดีพอหรือไม่มีเลย มาประกอบประดิษฐ์เป็นเครื่องใช้สำเร็จ ส่วนรัฐอุตสาหกรรมก็ต้องพึ่งตลาดต่างประเทศ ในการส่งวัตถุดิบไปขายและต้องพึ่งต่างประเทศในการซื้อ วัตถุที่สำเร็จและสิ่งของอื่น ๆ ต้องพึ่งต่างประเทศในการกู้เงิน เพื่อเอามาทำถนน ขุดคลองสร้างรถไฟและกิจการอื่น ๆ มากหลาย มีหลายรัฐที่ต้องพึ่งรัฐอื่น ในการค้าเลี้ยงส่งของออกนอกประเทศและนำสินค้าเข้าประเทศ เฉพาะอย่างยิ่งรัฐที่ไม่มีเรือเดินสมุทร ชนิดต่าง ๆ เดินทางไปรัฐอื่นเพื่อค้าขายหรือท่องเที่ยวหาความสุขสำราญ ในการนี้รัฐซึ่งบุคคลท่องเที่ยวเหล่านั้นมักต้องพึ่งรัฐต่าง ๆ ที่บุคคลนั้นผ่านไปหรือเข้าไปพำนัก ในอันที่จะให้ความคุ้มครองรักษาสิทธิเสรีภาพซึ่งควรสมควรได้ทุกประการ

(๒) ทุกวันนี้ รัฐต้อง รับจำมี พันธกรณีต่อ พลเมือง ของตน ในอันที่จะปฏิบัติกรหลายอย่าง และให้บริการหลายบริการซึ่งเต็มปัดอภัยให้เป็นของเอกชนหรือไม่มีใครทำเลย ตัวอย่างเมื่อคริสต์ศตวรรษก่อนไม่มีการตกลงกันในเรื่องการไปรษณีย์หรือการดูแลอนามัยของราษฎร แต่ในปัจจุบันนี้เรามีกฎหมายหลายร้อยฉบับ ซึ่งเพื่อคุ้มครอง ส่งเสริม ประโยชน์ ของราษฎร ทุกด้าน ไม่ว่าทางอนามัยหรือสิทธิอื่น ๆ แต่รัฐย่อมมีสิทธิในการที่จะออกกฎหมายคุ้มครองบังคับใช้เฉพาะบนดินแดนของตนเท่านั้น ไม่มีสิทธิขยายกฎหมายของตนให้บังคับใช้ใน

ดินแดนของรัฐอื่น ๆ เมื่อเป็นเช่นนี้ เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของกันแต่ละรัฐซึ่งต้องพึ่งพาซึ่งกันและกันให้ช่วยคุ้มครองรักษา

(๓) สงครามในปัจจุบันนี้มีผลร้ายแรงยิ่งกว่าสมัยก่อน ไม่เพียงรัฐคู่สงครามเท่านั้นที่รบความเสียหาย แม้รัฐประเทศที่สามที่ไม่เกี่ยวข้องก็รบความเสียหายไม่มากนักน้อย และถ้าสงครามนั้นกลายเป็นสงครามระหว่างประเทศมหาอำนาจด้วยกันแล้ว ประเทศเล็ก ๆ ก็มักจะถูบบังคับให้เข้าพัวพันกลายเป็นสงครามโลก เมื่อเป็นเช่นนี้ รัฐต่างจึงต่างพยายามที่จะร่วมมือกันเพื่อส่งเสริมให้คงไว้ซึ่งสันติ

นโยบายเศรษฐกิจ รัฐทุกรัฐต้องเข้าแทรกแซงในกิจการของเอกชนบ้างไม่มากนักของรัฐต่าง ๆ น้อยในอาชีพเกี่ยวกับการผลิต การขนส่ง การขายออกตลาดและการบริโภคลดลงของต่างๆ ยิ่งความรู้ ในวิทยาศาสตร์เจริญก้าวหน้ามากขึ้นเพียงใด การเข้าแทรกแซงกันนั้นจะต้องมากขึ้น บางรัฐก็เข้าดำเนินการในกิจการดังกล่าวเสียเองบางส่วนหรือทั้งหมด การที่รัฐดำเนินการดังว่ามานี้ อาจเป็นเพราะ

(๑) รัฐอาจปรารถนาที่จะเร้าใจ (Stimulate) หรือให้ที่ขอลอย (Discourage) หรือห้ามการผลิตกรรม หรือการบริโภคกรรม

(๒) รัฐอาจปรารถนาที่จะส่งเสริมกิจการบางอย่างของชุมชนโดยถือว่ามีประโยชน์ตอบแทนทางเศรษฐกิจหรือไม่สำคัญ (economic return) เช่นอาจพยายามป้องกันมิให้มีการผูกขาด (monopoly) ให้คนงานในโรงงานได้รับประกันว่าอย่างน้อยจะได้รับการดูแลความดีความสมควร การจัดการศึกษา การดูแลให้ชนานับประชาชนพลเมืองดีขึ้น การที่รัฐมีนโยบายเศรษฐกิจเหล่านี้ อาจนำมาซึ่งผลกระทบต่อไปยังรัฐอื่น ผลกระทบนั้นทำให้เกิดความสำคัญในทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศสองทาง คือ เศรษฐกิจ ชาตินิยม (economic na-

ประวัติการเกี่ยวพันระหว่างประเทศ

งานที่ทำการจะดียง เมื่อมีการแตกเบียดชนซื้อขายสินค้า โดยเสรีแล้วเอกชนแต่ละคนก็จะว่ารายที่สุดเท่าที่ความสามารถของคนจะอำนวยผลของระบบเสรีรัฐกิจชนคนก็อาจจะทำให้รัฐต่อรัฐกระทบกันและสงครามก็จะไม่เกิดหรือเกิดน้อยลง เพราะเหตุว่าการแข่งขันเป็นไประหว่างเอกชนต่อเอกชนไม่ใช่ระหว่างรัฐต่อรัฐ

อุปสรรคของทฤษฎีเสรีการค้า

แต่ทฤษฎีดังกล่าวประเทศต่าง ๆ ไม่ได้นำไปใช้เต็มที่ ทฤษฎีเสรีนิยมเพื่อเป็นการต่อต้านลัทธิพาณิชย์นิยม (mercantilism) ในคริสต์ศตวรรษที่ ๑๘ ตามลัทธิพาณิชย์นิยม กษัตริย์มีมติให้เข้าแทรกแซงในการดำเนินของเสรีรัฐกิจ คุมอาณานิคมไว้ เพื่อเป็นตลาดสำหรับขายของของรัฐของ พระองค์และ เพื่อเป็น ชุมกำลังวัตถุดิบตลอดจนผูกขาดการค้าและการเดินเรือของอาณานิคมเหล่านั้น ทฤษฎีเสรีการค้าได้ทำให้บาง ประเทศในยุโรปลดอัตราภาษี ศุลกากรตงบ้างในระหว่างตอนกลางและปลายของคริสต์ศตวรรษที่ ๕ โดยอังกฤษเป็นผู้สนับสนุนในสมัยนั้นได้เริ่มปฏิวัติอุตสาหกรรมขึ้นแต่ในอังกฤษ ทฤษฎีทำให้อังกฤษได้ประโยชน์มากเพราะในสมัยนั้นอังกฤษเกือบจะเป็นผู้ผลิตอุตสาหกรรมแล้วและเหล็กแต่ผู้เดียว ส่วนประเทศบน ภาคพื้นยุโรปและสหรัฐอเมริกา ยังมีอาชัพทาง ลัทธิกรรมเป็นส่วนใหญ่จำกัดของ ฟัง วัตถุเหล่านี้ แต่ในการต่อมา รัฐต่าง ๆ ได้เปลี่ยนนโยบายจากการเก็บภาษีศุลกากรต่ำหรือเสรีการค้า ไปสู่ระบบป้องกัน โดยตั้งกำแพงภาษี การที่เปลี่ยนนโยบายเช่นนี้เพราะเหตุหลายประการ คือเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงอื่น ๆ ปฏิวัติอุตสาหกรรมได้แพร่ไปจากอังกฤษไปสู่ประเทศอื่น ๆ อุตสาหกรรมต่าง ๆ ที่เกิดใหม่ในประเทศนั้นต้องการคุ้มครองป้องกันจากการแข่งขันกับผลิตผลของอังกฤษซึ่งมีราคาถูกกว่า ชาวหนาในสหรัฐอเมริกาจัดซื้อและออกดีเตรเดี่ย

เริ่มเรียกร้องให้รัฐบาลของตนพิจารณาในเรื่องภาษีศุลกากรเพราะผลึกกรรมใน
การเกษตร เริ่มมีมากขึ้นเนื่อง จากผลของ อดสู้ากรรมและ ต่างแย่ง กันหาตลาด
การแข่งขัน ระหว่างประเทศมีมากขึ้นทุกวัน ทั้งนี้เนื่อง จากความ เจริญทางวิทยา-
ศาสตร์ การขนส่ง ซึ่งเป็นเหตุให้ค่าขนส่งถูกลงกว่าสมัยก่อน

เศรษฐกิจชาตินิยม
Economic
Nationalism

ระหว่างที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ ดัทธิชาตินิยมได้เกิด
ขึ้นดังได้อธิบายมาแล้วคือ คัดค้านชาติต่ำคัญกว่าตั้งอันหมดไม่
ว่าการกระทำของชาติจะไปกระทบประโยชน์ของชาติอื่นหรือไม่
และจะสมควรและยุติธรรมหรือไม่ เมื่อมีลัทธิชาตินิยมเช่นนี้จึงก้าวไปถึงเศรษฐกิจ
ด้วย เกิดมีความคิดเห็นว่าจะควบคุมชีวิตเศรษฐกิจให้ตั้งรอยเพื่อส่งเสริมความ
มั่นคงของชาติ แม้ความเจริญในทางเศรษฐกิจของเอกชนจะถูกกระทบกระเทือน
ก็ตาม ถ้าจำเป็นและในกรณีของชาติคนแข่งขันกับ ต่างต่ำ ในกรณีหาตลาด
หาวัตถุดิบ และการเดินเรือ รัฐบาลก็เข้าช่วยเหลือคนของชาติเป็นต้น ระหว่าง
ค.ศ. ๑๘๘๐ ถึง ค.ศ. ๑๙๑๔ ซึ่งเป็นยุคสงครามโลกครั้งที่ ๑ ประเทศมหา
ประเทศในครึ่งนทุกประเทศเดินนโยบายจักรวรรดินิยม (imperialism) โดย
หนักไปในทางที่ตองการมีอิทธิวะในทางเศรษฐกิจ เดีงตนเองได้ สงครามโลก
ครั้งที่ ๑ ได้ให้โลกเห็นว่าการขนส่งสงครามซึ่งทำกันมาชยัดเยอนั้นไม่ใช่อยู่ที่คน
อย่างเดียวแต่ช่นอยู่ที่เครื่องจักรอุตสาหกรรมซึ่งคอยบ่อนกองทัพลด้วยอาวุธ ยุทธ-
ภัณฑ์และเครื่องมือทุกชนิดเกี่ยวกับสงคราม เมื่อเดร์วังสงครามโลกครั้งที่ ๑
แล้ว มีรัฐเกิดใหม่ในยุโรปหลายรัฐ รัฐเหล่านี้ได้นำนโยบายการคุ้มครองบ้องกัน
(protectionism) และชาตินิยมในทางเศรษฐกิจมาใช้ในขณะเดียวกัน รัฐที่แพ้
สงครามก็เกิดแต่ดงความไม่พอใจในการที่ตองผูกมัดโดยสนธิสัญญาแวร์ซายและ
แต่ดงโดยเบ็ดเตลยว่าจะเดินนโยบายชาตินิยมในทางเศรษฐกิจ ทางรัสเซี่ยนัก

ประวัติการเกี่ยวพันระหว่างประเทศ

เกิดปฏิวัติ ผู้มีอำนาจในยุคนั้นก็คือคณะพรรคคอมมิวนิสต์ซึ่งแสดงนโยบายว่า โดกันควรมีมุขชนชั้นเดียว คือ ชนกรรมาชีพ (proletariat) ไม่แบ่งชน ชั้น ด้ทริ เศรษฐกิจขึ้นได้แพร่ไปยุโรป พวกที่ชอบชาตินิยมอยู่แต่จึ่งแถลงว่าการที่จะ ไม่ให้บุคคลชนต่าง ๆ แยกแยกกันไดกคองนำชาตินิยมมาใช้ ดังจะเห็นได้ใน อิตาลีสัมมุต์ โสดีน และเยอรมันนั้ดมัยฮิตเลอร์ ซึ่งนิยมชาตินิยมรุนแรง

หลักการอันเป็นรากฐานสำคัญของชาตินิยมทางเศรษฐกิจนั้นตรงกันข้าม กับหลักการ ของเสรีในการค้า (freetrade) หลักชาตินิยมถือว่า หน่วยเศรษฐกิจ (economic unit) นั้นคือ รัฐในทางการเมือง (Political State) และไม่ใช่ตัว บุคคลชาตินิยมในทางเศรษฐกิจเด็กคิดที่จะพึ่งพิง ต่าง ประเทศและพยายามที่จะให้ มีการผลิตภายในดินแดนของตน มีวัตถุทุกอย่างเกี่ยวกับอุตสาหกรรมและผลิต ต่าง ๆ ทางกลักรวมรวมทั้งวัตถุดิบอื่น ๆ ที่จำเป็นและตัดออกทางการเงินและการ เคนเรือกับต่างประเทศ ชาตินิยมในทางเศรษฐกิจต้องการการค้าระหว่างประเทศ เพื่อประโยชน์ในทางการเมือง เช่นเห็นว่าวัตถุดิบชนิดหนึ่งผลิตในประเทศถ้ำตั้ง ไปยังประเทศ ก. ซึ่งเป็นผู้แข่งขันในการค้าอย่างเดียวกันหรือประเทศ ข. ซึ่งอาจ จะเป็นชาติศัตรูได้ในการ ข้างหน้าก็ตั้งไม่ให้ขายไปให้ เริ่มขึ้นพักต่อตราษา ุ่สุดการกรขาเข้าเพื่อให้อาหารของคนผลิตสินค้าให้มาก ถึงแม้ว่าจะต้องลงทุนแพง กว่าตั้งเข้ามาหรือคุณภาพต่ำกว่า นโยบายเหล่านี้เป็นมูลซึ่งนำมาซึ่งการกระทบ กัน การแข่งขันกันและความบาดหมางระหว่างรัฐ

นโยบายผสมระหว่าง เศรษฐกิจชาตินิยม และเสรีในการค้า
ชนิดทั่วไปหมด

แต่ในทาง ปฏิบัติได้พิสูจน์ให้เห็นแล้วว่าไม่มีรัฐใดที่จะ อยู่ในฐานะเพียงพอเองได้อย่างบริบูรณ์ (complete economic self sufficiency) นอกจากรัฐนั้นจะได้ดินแดนที่มทรัพยากรทุก ซึ่งก็เป็นการพหุนิยม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในงมยปัจจุบัน ฉะนั้น

นโยบายการค้า

ความสัมพันธ์ระหว่าง ประเทศ ในทาง เศรษฐกิจ นั้นมี

หลายประการ เช่น การส่งของออกไปขาย การสั่งของเข้าประเทศ การชำระเงิน การกู้ยืมเงิน ฯลฯ การค้า เช่น การส่งของเข้าหรือส่งของออกนั้นเรียกว่า Visible Trade ส่วนการกู้ยืม การเครดิต ฯลฯ เรียกว่า Invisible Trade เมื่อมีการค้าระหว่างประเทศ ผู้ปกครองของประเทศก็ต้องคอยพิจารณาในเรื่อง Balance of International Trade ว่าเป็นอยู่อย่างใด เช่น คุ้มในทางใดบ้าง favourable หรือไม่ favourable ที่เรียกว่าการค้าระหว่างประเทศนั้นเพราะเป็นการค้าข้ามพรมแดนจริง ๆ ไม่ใช่เพราะรัฐเข้ามาเป็นคู่ค้าขาย โดยปรกติ การค้าต่างประเทศของรัฐก็คือการค้าทางหมดซึ่งรวมทั้งเอกชนแต่ละรัฐต่อเอกชนแต่ละรัฐอื่น แต่ส่วนมากเป็นระหว่างเอกชนต่อเอกชน เว้นไว้แต่การค้าต่างประเทศของ ไซบีเรีย

๑. การแข่งขันเพื่อ

นโยบายในการค้าระหว่างประเทศย่อมโยงไปถึงปัญหา

ตลาด

การแข่งขัน เพื่อหาตลาดการเพิ่มผลิตวัตถุไปขายให้มากขึ้น

ความคิดเศรษฐกิจชาตินิยมยังรุนแรงขึ้น ในเรื่องเหล่านี้ขอให้คำอธิบายเรื่อง เศรษฐกิจระหว่างประเทศ

๒. การคุ้มครอง

รัฐโดยมากมักพิจารณาคุณค่าตลาดภายในของตนจาก

ตลาดภายใน

การแข่งขันคนต่างค้าหรือรัฐต่างประเทศ โดยใช้หลายวิธีเช่น การ

พิทักษ์ลิขสิทธิ์ การจำกัดโควตา ระบบการออกใบอนุญาต (Licence System) การควบคุมอัตราแลกเปลี่ยนต่างประเทศ

๓. วัตถุประสงค์

เราทราบแล้วว่าไม่มีรัฐใดที่มีวัตถุประสงค์ต้องการใช้ควบคุม

ทุกอย่างได้ต้องพึ่งประเทศอื่นไม่มากนักขย ยังวัตถุประสงค์แล้วไม่มีประเทศใดมีพอ

เพียงตนเองได้ แม้สหรัฐอเมริกาซึ่งเจริญทางกลักรรรมและอุตสาหกรรมเป็นที่หนึ่งในโลก มีอาหารบริบูรณ์ มีเหล็ก ถ่านหิน น้ำมัน ทองแดง ฝ้าย ฯลฯ แต่ก็ไม่มียางค้ำบัก ฯลฯ

ตามกฎหมายระหว่างประเทศ รัฐย่อมมีอำนาจเหนือดินแดนของตน มีสิทธิที่จะควบคุมการผลิต การขนส่ง การส่งออกซึ่งวัตถุดิบ ได้และห้ามหรือควบคุมเก็บภาษีวัตถุดิบที่เข้ามาในประเทศได้ตราบท่าที่ไม่ละเมิดสนธิสัญญา แต่ก็ได้อธิบายแล้วในการที่รัฐจะดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดนั้น ต้องชั่งทางได้ทางเดียวว่าจะกระทบถึงรัฐอื่นสำคัญเพียงใดด้วย

ปัญหาเรื่องวัตถุดิบเป็นเรื่องใหญ่ขอให้ศึกษาจากคำอธิบาย ในวิชาเศรษฐกิจระหว่างประเทศ ที่ว่าเป็นเรื่องใหญ่ก็คือ มีปัญหาและกระทบกันระหว่างประเทศที่มี (Have) กับประเทศไม่มี (Havenots)

ปัญหาเรื่องวัตถุดิบ สหประชาชาติกำลังพิจารณาอยู่ในอันที่จะขบความยุ่งยากจากการแก่งแย่งกัน

อันที่จริงเมื่อ ค.ศ. ๑๙๔๗ สันนิบาตชาติเคยตั้งกรรมการพิจารณาปัญหา และได้เสนอความเห็นว่ามีประเด็นใหญ่สองข้อ (๑) ความยากลำบากในการที่จะบ่อนวัตถุดิบให้ทั่วถึงกัน และ (๒) รัฐที่ร้องว่ามี ความยากลำบากในการแสวงหาวัตถุดิบและการชำระเงิน

การลงทุนในต่างประเทศ ความจริงการลงทุนในต่างประเทศนั้นประวัติมาหลายร้อยปีแล้วในสมัยกลาง พวกนายทุนเมืองเวนิสในอิตาลีเคยให้เจ้าครองนครต่าง ๆ ในยุโรปกู้เงินอยู่เสมอ แต่การลงทุนในต่างประเทศ (Foreign Investment) ตามความหมายในปัจจุบันมาเริ่มจริงจังก็เมื่อเกิดปฏิวัติอุตสาหกรรมแล้ว เอกชนที่มั่งคั่งพร้อมซ่อหุ้น หุ้นกู้ ในต่างประเทศการลงทุน

ในต่างประเทศซึ่งเดิมเฉพาะรัฐบาลเท่านั้นเป็นผู้ให้หรือนำเงินไปลงทุน บัดนี้เอกชนมากหลายกลายเป็นผู้มีส่วนได้เสียมากขึ้น ถึงแม้เอกชนแต่ละคนจะรักชาติเพียงใดจะยึดคติชาตินิยมเพียงใด แต่บุคคลเหล่านั้นเห็นว่าการลงทุนเป็นคนละเรื่องไม่ควรเอาเรื่องชาติหรืออธิปไตยมาเป็นข้อกีดขวาง ในฝรั่งเศสก่อนเกิดสงครามโลกครั้งที่ ๑ และครั้งที่ ๒ มีชาวฝรั่งเศสหลายคนให้ชาวเยอรมันกู้เงินและก็เคยปรากฏพวคนายทุนหลายประเทศให้สหภาพโซเวียตกู้เงิน ซึ่งนโยบายของสหภาพโซเวียตในทางเศรษฐกิจก็คือเลิกจ้างระบบนายทุนทั่วโลก คนจึงเห็นได้ว่าเงินซึ่งเรียกว่าทุน นิยมเหมือนกันกับการค้าอันหรือมาในท่ามกลางซึ่งไหลไปมาจากดินแดนหนึ่งเข้าไปสู่ดินแดนหนึ่งโดยเสรีจนกว่ารัฐบาลของรัฐใดรัฐหนึ่งจะเข้าแทรกแซงห้ามย้อมแสวงหาระดับค่าในทะเลอันโด เงินทุนก็เช่นเดียวกันแหล่งใดจะอำนวยความสะดวกประโยชน์ให้ดีที่สุด เงินทุนก็จะวิ่งไปหา เช่นผู้ให้ก็จะได้ดอกเบี้ย เงินที่ลงไปจะปลอดภัยไม่สูญหายหรือจะได้ประโยชน์ตอบแทน เช่นสามารถควบคุมวัตถุดิบหรือประโยชน์ในทางการเมือง ผลก็คือไม่ว่านโยบายของเจ้าของเงินจะเป็นอย่างไรก็ตาม เงินเหล่านี้ได้ไหลไปทั่วโลก ก่อนเกิดสงครามโลกครั้งที่ ๑ ประเทศที่ส่งเงินออกไปลงทุนต่างประเทศได้แก่ อังกฤษ ฝรั่งเศส เยอรมันเนเธอร์แลนด์ สวิตเซอร์แลนด์และเนเธอร์แลนด์ ส่วนสหรัฐอเมริกาถ้าตั้งเริ่มเป็นนายทุน มีผู้คาดหมายว่าในสมัยนั้นเงินที่ปล่อยออกไปทั้งหมดรวมกันประมาณแปดร้อยพันล้านบาท แต่เมื่อเสร็จสงครามโลกครั้งที่ ๑ แล้ว เยอรมันก็ถูกทำลายเป็นประเทศถูกหนรายใหญ่ที่สุดประเทศหนึ่ง และสหรัฐอเมริกาในฐานะเป็นเจ้าของรายใหญ่ประเทศหนึ่ง

การกู้เงินและการลงทุนระหว่างประเทศมีสองแบบ แบบที่หนึ่ง คือ เป็นไปตามธรรมดาโดยเสรี ตามหลักเศรษฐกิจของ Supply และ Demand ส่วน

อีกแบบหนึ่งคือมีผู้อำนวยความสะดวก โดยปกติ คือรัฐบาลอำนวยความสะดวกและควบคุมการเดิน
ของทุนที่จะเข้าออกนอกประเทศ สำหรับแบบหลังนี้ กฎต่าง ๆ ของเศรษฐกิจ
มักจะไม่ได้ขึ้นอยู่กับข้อพิจารณาแต่คำนึงถึงปัญหาการเมือง

การกู้และการลงทุนนั้นผู้ที่เกี่ยวข้องคือผู้กู้และผู้ยืม ซึ่งแบ่งออกเป็น ๔
ประเภท (๑) เงินทุนเอกชน ซึ่งนำไปลงทุนในต่างประเทศเพื่อตั้งเสริมวิสาหกิจ
ของเอกชน (๒) เงินกู้เอกชนให้รัฐบาลต่างประเทศ (๓) รัฐบาลต่อรัฐบาล
กันเองและ (๔) รัฐบาลนำเงินไปลงทุนในต่างประเทศร่วมกับวิสาหกิจเอกชน
ซึ่งเป็นชาวต่างประเทศ

ความประสงค์ในการ ก่อตั้งเงินทุนออกนอกประเทศมีหลายประการ เช่น
ส่งเงินทุนออกนอก (๑) ส่งออกไปโดยหวังเป็นการลงทุนเพื่อหากำไรในด้านการค้า
ประเทศ (Capital Exports) จริง ๆ คือต้องการให้ผลตอบแทนสูงกว่าลงทุนภายใน ในขณะที่
เดียวกันเพราะเชื่อว่าเงินนั้นจะไม่สูญหาย (๒) ลงทุนเพื่อได้
วัตถุประสงค์ประกอบอุตสาหกรรมภายใน เช่น นายทุนอังกฤษและออสเตรเลียนำเงิน
มาลงทุนในมลายูเพื่อได้ตะบุกเป็นต้น (๓) ลงทุนเพื่อตั้งเสริมการค้าต่างประเทศ
เช่น มีประเทศหนึ่งอยากซื้อสินค้าจากสหรัฐอเมริกา จึงให้รัฐบาลประเทศนั้น
กู้เงินแล้วขายออกไป ในกรณีเช่นนี้ ความจริงเงินไม่ได้ออกนอกสหรัฐอเมริกา
เพียงแต่รัฐบาลอเมริกันเปิดเครดิตในธนาคารของอเมริกา ให้รัฐบาลที่กู้ตาม
จำนวนที่กู้ โดยปกติในสัญญาที่มักจะระบุให้ผู้กู้ ขอซื้อจากประเทศเจ้าหนี้ ใน
กรณีเช่นนี้จะเห็นได้ว่า การค้าคิดตามเงินทันที หรือบางครั้งอาจในกรณีรัฐบาล
กู้เงินจากรัฐบาลต่างประเทศเพื่อมาลงทุนสร้างทางรถไฟ ท่าเหมืองแร่หรือ
โครงการอื่น ๆ รัฐบาลเจ้าหนี้ย่อมมักจะระบุให้ซื้อของจากประเทศของตน

ประวัติการเกี่ยวพันระหว่างประเทศ

(๔) บางคราวการส่งทุนออกไปนอกประเทศเพื่อสร้างอุตสาหกรรมภายในต่าง
 ประเทศ ทุนเพื่อทดแทนค่าแพ่งภาษีซึ่งประเทศที่จะไปตั้งโรงงานอุตสาหกรรม
 นั้นอาจกีดกัน เช่น บริษัทรถยนต์ฟอร์ดขายรถยนต์ไปยังอังกฤษมีตลาดขายหมื่นคัน
 แต่โดยอังกฤษเก็บภาษีศุลกากรแรง รถนั้นเมื่อเข้าไปในอังกฤษราคาจึง
 สูงจน เพื่อเลี่ยงภาษี บริษัทฟอร์ดจึงไปตั้ง โรงงานเองในอังกฤษ โดยตั้งเป็น
 บริษัทจำกัดแบบนิติบุคคลมีสัญชาติอังกฤษ แต่ความจริงคนอเมริกันเป็นเจ้าของ
 การไปตั้งบริษัทเช่นนี้มักเท่ากับเอาทุนไปตั้งในอังกฤษ (๕) บางคราวการส่งเงิน
 ไปลงทุนในต่างประเทศมีวัตถุประสงค์เพื่อการเมือง เช่น เพื่อห้ามิตรหรือช่วยมิตร
 เพื่อนไม่ให้ประเทศที่ตนคิดว่าจะเป็นศัตรูมาตั้ง หรือเพื่อบบบังคับเพื่อให้ถูก
 ฝ่ายตกลงตามเงื่อนไขทางการเมืองของตนประสงค์ หรือเป็นการเตรียมพร้อมอำนาจ
 ควบคุมประเทศนั้นทางการเมืองโดยกล่าวหาว่าไม่สามารรถชำระหนี้ เช่นอังกฤษ
 ทำต่ออียิปต์และเปอร์เซียในปลายคริสต์ศตวรรษที่ ๑๙ และต้นคริสต์ศตวรรษที่ ๒๐

การคมนาคมและ ในสมัยปัจจุบัน ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศบังคับ
 ผ่านแดน ให้มีความจำเป็นต้องมี การคมนาคม การผ่านแดนที่สะดวก
 รวดเร็วปลอดภัยและถูก รัฐหนึ่ง ๆ หากเจริญพอสามารถอำนวยความสะดวก
 ดังกล่าวได้ก็เฉพาะภายในดินแดนของตน แต่หากนอกดินแดนเข้าสู่เขตของรัฐอื่น
 แล้วจะเป็นได้ก็โดยรัฐหนึ่งให้ความร่วมมือ ความร่วมมือดังกล่าวนี้ ทุกรัฐ
 ตระหนักว่าจำเป็นจึงได้พิจารณาตกลงช่วยเหลือกันมา ๕๐ ปีมาแล้ว โดยทำ
 สนธิสัญญาระหว่างกัน เพื่อการผ่านแดน ระหว่างหลายประเทศหรือโดยความตกลง
 ทางสหประชาชาติ เช่นการเดินทางเรือในท้องทะเลหลวง แม้ระหว่างประเทศ
 การเดินรถไฟระหว่างประเทศ การใช้ถนนระหว่างประเทศ การเดินอากาศ
 ระหว่างประเทศ ตำกตไปรษณีย์ การวิทยุสื่อสาร ฯลฯ

บทที่ ๖

จักรวรรดินิยม

คำว่า “จักรวรรดินิยม” เราแปลจากคำว่า “Imperialism” ในภาษาอังกฤษ คำนี้มีความหมายได้หลายทาง ความหมายซึ่งบุคคลทั่วไปเข้าใจกันก็คือ การก่อสร้างจักรวรรดิ (empire) จักรวรรดิเป็นองค์การการเมือง (political organization) ซึ่งหมู่ชนชาติหนึ่งในองค์การนั้นควบคุมหมู่ชนชาติอื่น ตามประวัติศาสตร์ในสมัยโบราณก็มีจักรวรรดินิยมหลายเช่น จักรวรรดิบาบิโลเนียน อียิปต์โบราณ แอัสซีเรีย และโรมัน

คำว่าจักรวรรดินิยมในปัจจุบันนี้ใช้กันแพร่หลายมากเช่น ประเทศ ก. ไม่พอใจในนโยบายของประเทศ ข. ก็กล่าวว่าเป็นประเทศ ข. ดำเนินนโยบายจักรวรรดินิยม (imperialistic) ซึ่งความจริงทั้งสองประเทศนั้นอาจมีนโยบายอย่างเดียวกัน คือจักรวรรดินิยม หรือไม่ใช่ก็ได้ทั้งสองทาง อังกฤษเมื่อ ๒๐ ปีมาแล้วดำเนินนโยบายจักรวรรดินิยมจริง แต่ปัจจุบันนี้กำลังคลายลง แต่ผู้ไม่ชอบอังกฤษก็ยังกล่าวหาว่าอังกฤษยังมีนโยบายจักรวรรดินิยม ซึ่งผิดลึกลับอย่างไรจะได้อธิบายต่อไป ผู้ไม่ชอบสหรัฐอเมริกา ก็กล่าวหาว่าอเมริกาดำเนินนโยบายจักรวรรดินิยม คำว่าจักรวรรดินิยมใช้โดยไปถึงระบบเศรษฐกิจระบบการเมืองด้วย เวลานี้ผู้ที่นิยมลัทธิเศรษฐกิจเสรีนิยม พวกนายธนาคาร อุตสาหกรรม ก็ถูกกล่าวหาว่าเป็นพวกจักรวรรดินิยมโดยพวกคอมมิวนิสต์รัสเซียเองก็ถูกฝ่ายเสรีนิยมหาว่าดำเนินนโยบายจักรวรรดินิยม ความจริงคำว่าจักรวรรดินิยมนี้หมายความว่านโยบายที่จะสร้างจักรวรรดินิยมอย่างที่ยังอังกฤษเคยดำเนินมาเมื่อ ๒๐ ปีก่อน หรือนโยบายที่ญี่ปุ่นเดินก่อนสงครามโลกครั้งที่สอง เมื่อค้างไซกันฟูมเฟือยจึงทำให้ความเข้าใจไขว่เขว เมื่อคนหนึ่งไม่ชอบนโยบายต่างประเทศของอีกคนหนึ่งก็กล่าวหากันว่า

ประวัติการเกี่ยวพันระหว่างประเทศ

เป็น Imperialism จึงเป็นหน้าที่ของนักทฤษฎีเจ้าตำราต่าง ๆ ตลอดจน นักศึกษาจะต้องเข้าใจตั้งใจให้ถูกต้อง

ความเข้าใจผิดในความมีคนเบื่อนอนมารวมทั้งนักรการเมืองของประเทศต่าง ๆ หมยของจักรวรรดินิยม ซึ่งไม่ได้ศึกษาในวิชาการจริงจัง เข้าใจว่าถ้าประเทศใดเดินนโยบายต่างประเทศก็จะให้ตนมีกำลังมอานาจึงขงน เป็นการแต่งตั้งจักรวรรดินิยม ถือว่าทราบโคที่ประเทศเหล่านั้นนโยบายซึ่งตนไม่ชอบอยู่ก็เห็นว่าโคกถูกคุกคาม ฉะนั้นเมื่อประเทศที่ตนกตวและเกลียดเดินนโยบายเพิ่มพุดกำลัง กยงเห็นมากขงน ว่าประเทศนั้น ๆ กำลังเดินหน้าเพื่อครองโคกเป็นการแต่งตั้งจักรวรรดินิยม

ในประการที่สี่ของนโยบายต่างประเทศคือการส่งมอบซึ่งจักรวรรดิของตน มีอยู่แล้ว ไม่แปรตัวเป็นจักรวรรดินิยม ในข้อนี้เคยกันมาก คือตัวคนมากเชื่อกันว่า การที่บริเตนใหญ่ ฝรั่งเศส สหภาพโซเวียต หรือสหรัฐอเมริกาดำเนินนโยบายที่ จะคงไว้ซึ่งฐานะของตนในภูมิภาคแห่งใดแห่งหนึ่งนั้นคือจักรวรรดินิยม พวกเขา ใจว่า การคงไว้หรือการป้องกันรักษาและรักษาแต่ลัษณะของจักรวรรดิซึ่งมีอยู่ แล้วเหมือนกับจักรวรรดินิยมอีกนัยหนึ่ง เข้าใจว่านโยบายรักษาไว้ซึ่งสถานะเดิม (Status Quo) เหมือนกับนโยบายแสวงหาเมืองชน

ความจริงความคิดเรื่องจักรวรรดินิยมในสมัยคริสต์ศตวรรษที่ ๑๙ นี้ อังกฤษเป็นผู้คิดตนเองคิดไว้แต่ตัวคอบคนดีฟลัด นายกรัฐมนตรีอังกฤษเป็นผู้เริ่ม ใช้ในขณะทำการณรงค้หาเสียงในการเลือกตั้งเมื่อ ค.ศ. ๑๘๗๔ ความคิดจักรวรรดินิยมของอังกฤษซึ่งเริ่มสมัยคิสต์เวตแต่ตั้งได้เริ่มโดยโยเซฟแชมเบอร์เลน และ ต่อมาโดยวินสตันเชอร์ชิล เป็นความคิดตรงกันข้ามกับลัษณะนิยมของพวกเสรีนิยม พวกคิสต์เวต เห็นว่านโยบายของอังกฤษควร (๑) การรวมบริเตนใหญ่ และเมืองชนให้เป็นแบกแผ่น เป็นจักรวรรดิที่มีเอกภาพโดยช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

ในการตั้งภาษีศุลกากร เพื่อคุ้มครองป้องกัน (๒) การส่งมอบที่ดินอาณาเขต
ไว้ให้แก่อังกฤษ (๓) การรวมกำลังทหารเป็นเอกภาพ และ (๔) มุ่งจัดการ
กลางประกอบด้วยผู้แทนประจำในกรุงลอนดอน

เมื่อเริ่มใช้นโยบายของอังกฤษอันเด็ดขาด คือขงตั้งข้อดในการได้ขานา
นิคมแล้ว ฉะนั้นนโยบายในขณะนั้นจึงเป็นไปเพื่อกักษาไว้ซึ่งดินแดนไม่ใช้นโยบาย
ขยาย เป็นนโยบายเพื่อหาประโยชน์จากตั้งซึ่งมีอยู่แล้ว การที่ เซอร์ซิดเดง
ระหว่งส่งความโดกครงหน้า เขาจะไม่ยอมเป็นนายกที่ระดาจจักรวรรดิของบริติช
ไม่แปลว่า เป็น Imperialistic แต่ความจริงเป็น Conservative คือเพื่อกษา
สถานะเดิมของจักรวรรดิต่างหาก

อย่างไรก็ดีความเห็นดังกล่าวมานี้ ยังมีผู้แย้งว่า แน่ขอขยายออกไป
ไม่ได้ก็ เพราะไม่อยู่ในฐานะที่จะขยายได้ แต่ก็มีโอกาสที่คงขยายการรักษ
สถานะเดิมนั้นแหละคือ Imperialism

สมัยต่าง ๆ ของ ความคิดเรื่องจักรวรรดินิยมมีมาตั้งแต่สมัยโบราณ แต่
จักรวรรดินิยม ที่จะอธิบายคือไปนหมายถึงสมัยกต่างแตรปัจจุบัน ซึ่งอาจแบ่ง
ออกเป็นสามสมัย คือ :-

- (๑) ระหว่าง ค.ศ. ๑๕๘๒ ถึง ค.ศ. ๑๗๐๓
- (๒) ระหว่าง ค.ศ. ๑๗๗๐ ถึง ค.ศ. ๑๘๒๐ และ
- (๓) ระหว่าง ค.ศ. ๑๘๓๑ ถึง ค.ศ. ๑๘๓๘ มีเหตุเกิดสงครามโลกครั้งที่

ที่ ๒

สมัยที่ ๑ (ค.ศ. ๑๕๕๒-๑๗๐๓)

ในราวกลางคริสต์ศตวรรษที่ ๑๕ ยุโรปตื่นตัวในเรื่องการพาณิชย์และมี
แสวงหาแว่มค้าต่าง ๆ เป็นอันมาก เช่นเงินและทองเป็นต้น ในสมัยนั้นกษัตริย์ใน

ประวัติการเกี่ยวพันระหว่างประเทศ

ยุโรปต่างมีพระราชอำนาจมากดังที่เราทราบจากคำบรรยายในเบื้องต้นแล้ว กษัตริย์เองก็ต้องการแว่นแคว้นและทองมาเพื่อบำรุงความดีของพระองค์ และใช้จ่ายในการทำสงคราม แต่บังเอิญในระหว่างนั้นการค้าอยู่ในกำมือของนครต่าง ๆ ใน อิตาลี กษัตริย์จึงส่งอำนาจยึดถือการค้าระหว่างเส้นทางค้าใหม่ ปอร์ตเกตต์ เป็นชาติที่พบเส้นทางเดินเรือไปอินเดียโดยอ้อมทางฝั่งตะวันตกของทวีปแอฟริกา ในการนี้ปอร์ตเกตต์จึงสามารถตั้งท่าการค้าตามเมืองท่าต่าง ๆ ของแอฟริกาตามมหาสมุทรอินเดียและอินเดียตะวันออกสืบค้าในขณะนั้นคือเครื่องเทศ เรือพาณิชย์ของปอร์ตเกตต์นำสินค้ามาเมืองลิสบอนโดยมีกองทัพเรือคุ้มกัน ลิสบอนจึงกลายเป็นศูนย์กลางของการค้าอินเดียตะวันออก ซึ่งนายพาณิชย์ของประเทศต่าง ๆ เดินทางมาเพื่อซื้อสินค้าและขายสินค้า ต่อมาเมื่อคริสโตเฟอร์ โคลอมบัสเดินทางมาพบอเมริกาเมื่อ ค.ศ. ๑๔๙๒ สเปนจึงเป็นประเทศแรกที่พบทวีปอเมริกาหมู่ทวีปมหาศาลมีทองคำและแร่มีค่ามากหลาย สเปนกลายเป็นประเทศมั่งคั่งที่สุดในยุโรป ประเทศอื่น ๆ เกิดอิจฉาจึงพยายามส่งคนไปสำรวจเพื่อหาทางเดินเรือและหาดินแดนใหม่บ้าง

ต่อมาในระหว่างคริสต์ศตวรรษที่ ๑๖ และ ๑๗ ยุโรปเกิดมีความคิดขึ้นว่าการที่รัฐจะเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและทางทหาร รัฐจะต้องมีอาณานิคมพื้นทะเล (Overseas colonies) เนื่องจากมีมือการค้าเรือและการค้าเพียงชนชั้นเจริญขึ้น จึงทำให้พ่อค้าร่ำรวยขึ้น ผลิตรกรรมเริ่มทั่วขึ้น และต่างชนช่วยหาตลาดเพื่อนำสินค้าออกไปขาย ดังนั้นเรียกว่าลัทธิ (Mercantilism) หรือพาณิชย์นิยม หลักเศรษฐกิจของ Mercantilism ถือว่าการที่ชาติจะเจริญมั่งคั่งต้องพยายามขายให้ได้มากที่สุดและซื้อมนอยที่สุด เมื่อเป็นเช่นนี้รัฐต่าง ๆ จึงต้องการอาณานิคมที่สามารถตั้งอุตสาหกรรมได้ อาณานิคมที่จะไม่ต้องการเก็บภาษศุลกากรขายออกและเป็นอาณานิคมที่จะเป็นตลาดสำหรับประเทศเจ้าของส่งสินค้าเข้าไปขายได้สะดวกโดย

ไม่ถูกต้องนัก ในกลางคริสต์ศตวรรษที่ ๑๗ อังกฤษและฝรั่งเศสได้กลายเป็นประเทศ
นำในการค้า นอกจากนั้นก็มีประเทศอื่น ๆ เช่น สเปน เนเธอร์แลนด์

ระยะว่างระหว่างสมัยที่ ๑ กับสมัยที่ ๒

ค.ศ. ๑๗๖๔ - ๑๘๖๕

การแสวงหาอาณานิคมของประเทศต่าง ๆ ในยุโรปดังกล่าวมาแล้ว มี
อายุไม่สั้นนาน ระหว่าง ค.ศ. ๑๗๖๓ ถึง ค.ศ. ๑๗๖๓ จักรวรรดิที่มีอาณานิคมคอง
เต็มไปถึง ๕ จักรวรรดิ ในคริสต์ศตวรรษที่ ๑๗ นี้ อังกฤษกับฝรั่งเศสแข่งขันชิงดิน
แดนของอาณานิคมมาก ในสมัยนั้นฝรั่งเศสมีอาณานิคมมากหลายทางอเมริกาเหนือ
ส่วนอังกฤษนั้นมีทางฝั่งมหาสมุทรแอตแลนติก นอกจากนั้นทางอินเดีย อังกฤษ และ
ฝรั่งเศสก็เป็นคู่แข่งกันอีก โดยมีบริษัทค้าขายของทั้งสองชาติเข้าไปตั้งอยู่ ในปี
ค.ศ. ๑๗๕๓ Dupleisi ประธานบริษัทฝรั่งเศสมีนโยบายที่จะให้บริษัทของตนมี
อำนาจทางการเมืองเหนืออินเดียจึงทำสนธิสัญญาพันธมิตรกับพวกมหาราชาโดย
รับสอนทหารและจัดกำลังกองทัพให้ตามแบบยุโรป ผลก็เป็นไปตามความมุ่งหมาย
คือ บริษัทฝรั่งเศสเริ่มมีอิทธิพลไป ๆ ไป บริษัทอังกฤษเห็นท่าจะไม่ได้การ
ข่าวอังกฤษคนหนึ่งชื่อ Robert Clive ซึ่งเป็นคนงานของบริษัทมีความคิดเช่น
เดียวกับ Dupleisi ได้เสนอให้บริษัทของตนเดินกับพวกมหาราชาทำนองเดียวกับ
กับ Dupleisi ในเรื่องทหาร ซึ่งบริษัทเห็นด้วย บริษัทอังกฤษจึงเริ่มมีอิทธิพล
ไม่น้อยกว่าบริษัทฝรั่งเศส ในราวกลางคริสต์ศตวรรษที่ ๑๗ บริษัทอังกฤษสามารถ
มีอำนาจทางการเมืองเหนือเมืองคัลคัตตา บอมเบย์ และมัทราส ส่วนบริษัท
ฝรั่งเศสเหนือเมืองชัวทและปอนดิเชอร์ ต่อมาเกิดสงครามขึ้นระหว่างสองบริษัท
นี้โดยทั้งสองฝ่ายใช้ทหารอินเดียรบ ฝ่ายอังกฤษซึ่ง Robert Clive เป็นแม่ทัพ
ชนะ ในขณะที่เดียวกันอังกฤษช่วยฝรั่งเศสในสงครามซึ่งเรียกกันว่า

Seven Years' War และทำสัญญาสันติภาพที่กรุงปารีส ค.ศ. ๑๗๖๓ โดยฝรั่งเศสยอมให้อังกฤษมีอำนาจทุกอย่างในอินเดียเว้นแต่เมืองเล็ก ๆ ต้องตามเมือง ฝรั่งเศสยอมยกเมืองทางอเมริกาเหนือให้อังกฤษ ส่วนอังกฤษเองก็ยกอเมริกาเหนือปฏิวัติ ในที่สุดต้องทำสัญญาที่กรุงปารีสรับนับถือสหรัฐอเมริกาใน ค.ศ. ๑๗๘๓ ระหว่าง ค.ศ. ๑๗๙๐ ถึง ๑๗๙๕ ต่เปญและเปอร์ตุเกศได้ขยายอาณาเขตในอเมริกาใต้โดยถูกพวกชนพื้นเมืองปฏิวัติและสร้างเอกราชของตนขึ้น

ในราวปลายคริสต์ศตวรรษที่ ๑๘ ในฝรั่งเศสเกิดมีนักเศรษฐกิจเสนอว่าในการค้าของเอกชนควรมีเสรีทุกอย่าง Laissez Faire ความคิดนี้อาจมีผลเป็นผู้นำสนับสนุนตามที่เรากำลังศึกษาเกี่ยวกับวิชาเศรษฐกิจ ดัชนีพวกพ่อค้าชอบมาก มีผู้ตั้งเสรีนิยม Free trade มากขึ้นดังได้อธิบายมาแล้วในบทที่ว่าเศรษฐกิจและการเมือง หดกนมีผู้เห็นด้วยมากขึ้นเพราะสถิติการขายของอังกฤษให้แก่อเมริกาสูงขึ้นยิ่งกว่าสมัยสหรัฐอเมริกาเป็นอาณานิคม ในอังกฤษมีผู้ตั้งดัชนีทั่วไป นักอุตสาหกรรมพากันเร่งเร้าให้รัฐบาลเลิกไม่เก็บภาษีศุลกากร ในที่สุดรัฐบาลอังกฤษได้เลิกไม่เก็บภาษีสินค้ามาถึง ๘๕๐ อย่าง มีผู้เห็นกันมากกว่าจักรวรรดินิยมไม่ได้เด็ดเดี่ยว เพราะไม่จำเป็น ความคิดเห็นได้มีอิทธิพลเหนือรัฐบาลอังกฤษจนรัฐบาลไม่สนใจในการแสวงหาอาณานิคม จริงอยู่ระหว่างอังกฤษได้ดินแดนเพิ่มขึ้นบ้างแต่ก็โดยจำเป็นในทางกรทหาร หรือโดยเหตุอื่นซึ่งจำต้องให้รัฐบาลอังกฤษผนวกดินแดนนั้น

สมัยที่ ๒ (ค.ศ. ๑๘๗๐-๑๙๒๐)

ต่อมาในกลางคริสต์ศตวรรษที่ ๑๙ วิชาค้าสัตว์เจริญรุ่งเรืองขึ้น อังกฤษเป็นประเทศนำในการประคิษฐวัตถุสำเร็จโดยราคาถูกลง ๆ ส่งไปขายทั่วโลกเยอรมันนี้ ฝรั่งเศสและสหรัฐอเมริกาเริ่มค้นคว้าตระหนักว่าการอุตสาหกรรมมี

ประโยชน์จะทำให้ชาติเจริญร่ำรวย ถนน ระหว่าง ค.ศ. ๑๘๗๐ ถึง ๑๘๙๐ ๕๐๐
 ประเทศในจักรวรรดิรวมทั้งในเรืออุตสาหกรรมเป็นการใหญ่ เนื่องจากผลิต-
 กรรมของโลกเริ่มมีมากขึ้น อังกฤษจึงขายได้น้อยลง ระหว่าง ค.ศ. ๑๘๗๐ ถึง
 ๑๙๐๓ อุตสาหกรรมเหล็กของอังกฤษเพิ่มเพียง ๕% แต่ของอเมริกาเพิ่มถึง ๙๐๖%
 เยอรมันถึง ๖๐๙% อุตสาหกรรมผ้าฝ้าย ระหว่าง ค.ศ. ๑๘๙๐ ถึง ๑๙๐๐ อังกฤษ
 เพิ่ม ๘% อเมริกาเพิ่ม ๕% ระหว่าง ค.ศ. ๑๘๗๐ ถึง ๑๘๙๐ อเมริกาขายสินค้าออก
 นอกประเทศได้ ๔ เท่าปริมาณเศษ เยอรมันสองเท่า อังกฤษเพียง ๔๕% ผลก็คือ
 การแข่งอย่างชนิดที่เรียกว่าเซียดคอ (Cut throat) นอกจากนั้นประเทศที่ตกตายเป็น
 เป็นประเทศอุตสาหกรรมใหม่ ๆ ก็เริ่มตั้งกำแพงภาษีให้สูงขึ้น เพื่อกันมิให้สินค้า
 ชนิดที่ตนกำลังผลิตเข้ามาคั่งค้างภายใน การที่พ่อค้าในยุโรปและอเมริกาอยาก
 ทำการค้าระหว่างประเทศเพราะว่าในปลายคริสต์ศตวรรษที่ ๑๙ ความเจริญในการ
 ขนส่งการคมนาคมก็ก้าวหน้ามากขึ้น วิทยาศาสตร์ไม่เพียงแต่ทำให้พ่อค้าร่ำรวย
 เนื่องจากส่งสินค้าไปขายในประเทศที่ไกล ๆ แต่ยังช่วยในการขนส่งกองทหารดำ-
 หรับไปช่วยญประเทศอื่น ๆ ดินแดนใดที่ใครไปพบก่อน ต่างก็รีบสร้างฐานทัพเรือ
 ไว้คุ้มครอง หนึ่งหัตถ์มีอยู่ว่า การพาณิชย์จะดำเนินไม่ได้โดยสะดวก หากว่าการ
 คมนาคมและขนส่ง เช่นรถไฟ โทรเลขไม่มี ประเทศต่าง ๆ จึงแย่งกันหาดีมีปทาน
 เนื่องจากเครื่องจักรได้ช่วยให้การประดิษฐ์เร็วและราคาถูกกว่า แต่ในขณะเดียวก
 ก็ต้องลงทุนมาก ถ้าผลิตน้อยก็ไม่ได้กำไร แต่การผลิตมากก็หมายความว่าต้อง
 มีวัตถุดิบมาก วัตถุดิบเหล่านี้หาไม่ได้ในประเทศอุตสาหกรรม นอกจากประเทศ
 รัสเซียหรือกรรณ ตัวอย่างอังกฤษในต้นขบวนการนี้ต้องการเข้ามาทำมาค้าขายที่
 ฐานผลิต ดินแดนที่มีฝ้ายคือสหรัฐทางใต้ของสหรัฐอเมริกา อียิปต์ เมื่อเป็นเช่น
 อังกฤษจึงต้องเข้าครองอียิปต์ ย่างมีทางมะเดาะและดังกา ไม่เพียงวัตถุดิบ
 อย่างเดียว แม้แต่อาหารบางประเทศ ก็ต้องพึ่งเมืองร้อน เช่นกาแฟ โกโก้ ชา

ประวัติการเกี่ยวพันระหว่างประเทศ

จากต่างได้ว่า ในสมัยที่สงครามเป็นต้นมาสำคัญของการวรรคตินิยม ซึ่งมีชื่อเสียง
ในทางทราวม (Notorious) มาจกทุกวันนี้ มหาประเทศต่างพากันแข่งขันหา
อาณานิคมโดยเหตุผลดังกล่าว ต่างแต่ระหว่งทางอาฟริกาบ้าง ทางเอเชียบ้าง
ผลกคชสงครามโลกครั้งที่หนึ่ง (ค.ศ. ๑๙๑๔-๑๙๑๘) ประเทศต่าง ๆ ที่แข่งขัน
มีดังนี้ ในยุโรป อิตาลี เยอรมันน์ รัสเซีย และเบตเยียม นอกยุโรปก็ได้แก่ญี่ปุ่น
และสหรัฐอเมริกา

สมัยที่ ๓ (ค.ศ. ๑๙๓๑-๑๙๓๘)

สมัยนี้อาจต่างได้ว่าจักรวรรคตินิยมเข้าชนงอมลึกจะลดน้อยลง เพราะ
สงครามสงครามโลกครั้งที่หนึ่ง มหาประเทศเช่นเยอรมันน์แพ้สงคราม
รัฐเซียเกิดปฏิวัติโดยพวกบอลเชวิค เกิดประเทศเล็ก ๆ ในยุโรปหลายประเทศ
ความคิดในเรื่องชาตินิยมมีมากขึ้น นักศึกษาตามมหาวิทยาลัยและโรงเรียน
ต่าง ๆ พากันเห็นว่าการปกครองระบอบประชาธิปไตยเป็นระบอบดีกว่าระบอบอื่น
ชาติต่าง ๆ ที่อยู่ใบบังคับมหาประเทศ เช่น อินเดีย มอส์เต็ม อาหรับ อินโดจีนเซีย
ฟิลิปปินส์ เริ่มตื่นตัวอยากปกครองตนเอง อาณานิคมต่าง ๆ ซึ่งเดิมมีความ
สำคัญ เพราะเป็นแหล่งให้วัตถุดิบและตลาดวัตถุดิบแท้ กลายเป็นแหล่ง
อุตสาหกรรมน้อยมาก โดยชาวตะวันตกเองยังกวดำนการที่ของกฤษ ฝรั่งเศส
และญี่ปุ่นนำเงินไปลงทุนอุตสาหกรรมต่าง ๆ ตามอาณานิคมนั้น เป็นเหตุให้
ผลิตภัณฑ์ทำให้อาณานิคมกลายเป็นคู่แข่งกับผลิตภัณฑ์ที่ทำในประเทศเจ้าของ
อาณานิคมนั่นเอง ซึ่งความประสงค์เดิมทีไปตั้งโรงงานในอาณานิคมก็เห็นว่า
ได้หยุดกและทำไรมากกว่าทำในประเทศมารดา (Mother Country) พวกพน
เมืองเริ่มมีความคิดว่าพวกนายทุนเหล่านี้ผลิตออกเขากำไรมาก จากผลงานของ
คนในเขตเดียวกัน มีนักการเมืองที่ใจกว้างขวาง แต่ถึงความคิดเห็นว่า การมี

จักรวรรดิอาณานิคมนั้นมีประโยชน์ในทางเศรษฐกิจและการเงินจริงอย่างที่เข้าใจหรือเชื่อกันหรือไม่ และเห็นว่าเป็นภาระควรจะปลดปล่อย เพื่อให้ฐานะเศรษฐกิจภายในแข็งแกร่ง แต่ตรงกันข้ามอีกชาติ เยอรมันนั้นและญี่ปุ่นกำลังแบ่งคนเต็มที่ในการขยายจักรวรรดิ

วัตถุประสงค์ของจักรวรรดินิยม

การที่ประเทศต่าง ๆ ทุ่มเทกำลังลงทุนลงแรงและชีวิตเพื่อบังคับให้ชนชาติอื่น ซึ่งอยู่ห่างไกลเป็นทาสของตน เพื่อประสงค์อะไร คำตอบคือเพื่อความมั่นคงของชาติตน หรือความมั่งคั่งของชาติตน หรือเกียรติภูมิของชาติตน หรือข้อใดข้อหนึ่งผสมกันหรือ โดยเหตุผลทุกข้อ

๑. ความมั่นคง บางประเทศเดินนโยบายจักรวรรดินิยม เพื่อเพิ่มความมั่นคงแก่ชาติของตน (National Security) เช่น เพื่อป้องกันดินแดน ในบ้านเมืองของตนเอง หรืออาณานิคมที่มีอยู่แล้ว เช่น ฝรั่งเศสและอังกฤษ มีอาณานิคมกระจายไปอยู่หลายภูมิภาคของโลก เพื่อที่จะคุ้มครองรักษาอาณานิคมเหล่านั้นไว้ ก็ต้องเดินนโยบายจักรวรรดินิยม กล่าวคือต้องคิดหาทางตั้งฐานทัพเรือที่ไกล ๆ ต่อกันเต็มเซอเฟดิง ฐานทัพอากาศ ชู้อยู่ ต้องพิจารณาคุ้มครองเส้นทางคมนาคม ทางทะเลเมดิเตอร์เรเนียน คลองสุเอซ อ่าวเอเดน อินเดีย และสิงคโปร์ เพื่อที่จะสามารถรักษาจุดเหล่านั้นได้ ก็จำเป็นต้องที่จะได้ดินแดนที่ติดต่อกับจุดเหล่านั้น เพื่อคุ้มครองแนวทางเดินเรืออีกสายหนึ่ง ในกรณีเกิดคัมภีรทางเมดิเตอร์เรเนียน ต้องคิดคุ้มครองสายอ้อมทวีปอาฟริกา และเส้นทางบก ข้ามทวีปอาฟริกา เพราะถ้าจุดสำคัญเหล่านั้นตกไปอยู่ในมือของประเทศที่มีกำลัง ถ้าประเทศอื่นมีกำลังกว่านั้น มีนโยบายที่จะได้ดินแดนเหล่านั้น ก็คงจะใช้กำลัง

ประวัติการเกี่ยวพันระหว่างประเทศ

บับเขาได้ง่าย ๆ ในบางกรณีการแสวงหาอาณานิคมก็เพื่อเอาคนพื้นเมืองนั้น มาฝึก สำหรับเป็นกำลังหนุนในยามสงคราม เช่นฝรั่งเศส ใช้กำลังหนุนจาก ทหารพื้นเมือง ในแอลจีเรีย ทิวนิส และโมร็อกโค อิตาลีใช้ทหารอาฟริกัน ไปช่วยอิตาลีอเบเบีย บางคราวความประสงค์ในทางทหารนั่นเอง ตรงกันนโยบาย ทางเศรษฐกิจด้วย เช่นดินแดนโคลัมบรูร์ด้วยทรัพยากรธรรมชาติเช่น ถ่านหิน เหล็ก หรือน้ำมัน

๒. ความมั่งคั่ง บางคราวนโยบายจักรวรรดินิยม มีชนเพราะต้องการ ทรัพยากร นโยบายโดยตรงกันทุกสมัย เช่นในสมัยแรกตั้งกัถั่วแก้ว เดิมเอกชน ต้องการมั่งมี แต่บางคราวทางรัฐบาลก็เข้าช่วยเหลือ เราทราบแต่จว่าในอินเดีย ท้ององกลุขและฝรั่งเศสตั้งบริษัทการค้าใหญ่ ๆ ขึ้น เพื่อการค้าพหุทะเล และ บริษัทเหล่านี้ได้รับมอบอำนาจให้ปกครอง และติดต่อกับเจ้าของประเทศพื้นเมือง อย่างกว้างขวาง วัตถุประสงค์สำคัญตามข้อนี้คือ ใช้อาณานิคมที่ประสงค์กัน เป็นแหล่งสำหรับได้วัตถุดิบ สำหรับเป็นตลาดการค้าของตน ซึ่งประเทศที่เดิน นโยบายจักรวรรดินิยมสามารถควบคุมและหากำไร ซึ่งอาจเป็นเงินหรือวัตถุหรือ ประโยชน์อื่น ๆ จากอาณานิคมนั้น ๆ

๓. เกียรติภูมิ บางคราวนโยบายจักรวรรดินิยมเกิดจากอยากได้เกียรติ ภูมิให้ประเทศอื่นนับหน้าถือตา โดยไม่คำนึงว่าจะได้ประโยชน์ทางความมั่นคงหรือ ความมั่งคั่งหรือไม่ อีกนัยหนึ่งเกิดขึ้นโดยอารมณ์ (Emotion) เช่น ชาติชาตินิยมทำให้อยากเห็นว่าชาติของตนใหญ่ มีเกียรติภูมิ มีเกียรติยศ เมื่อมีความ รู้สึกเช่นนั้น ก็เกิดความคิดที่จะต้องคุ้มครองบังคับชนชาติของตนและทรัพยากรดิน ของบุคคลเหล่านั้น ก็ออกไปพำนักอยู่ในดินแดนนั้น ๆ และคอยดูแต่ว่าคนของตน จะถูกรังแกหรือไม่ และคอยหาเรื่องเพื่อจะได้ยกชนกัถั่วหวาได้ คำว่าเกียรติภูมิ

ในทันท้ายถึงความปรารถนาที่จะให้ชาติอันยอมรับฐานะของตนว่า เป็นมหา-
ประเทศ หรือไม่ก็เป็นประเทศซึ่งใหญ่โตที่ชาติอื่นจะต้องเกรงขงเกรงใจพอ
สมควร เช่นอดีตเมื่อ ค.ศ. ๑๗๓๕ เจ้าค็อช็โอบีเยกัโดยมุสได้ตั้งเจมใจว่า
เมื่อ ค.ศ. ๑๗๗๐ เคยถูกค็อช็โอบีเยปรามที่ Adowa ฝรั่งเศสตั้งล่อว่ากาที่ดำเนิน
นโยบายจักรวรรดินิยม เพราะมีหน้าที่ที่จะนำอารยธรรมไปให้ชนพื้นเมือง
เยอรมันนั้นมิใช่ไกลเขอรล่อว่ามหน้าที่นำวัฒนธรรม (Kultur) ไปให้ชาวอาฟริกัน

วิธีต่าง ๆ ของจักรวรรดินิยม

เราทราบแล้วว่าเหตุที่จูงให้ประเทศต่าง ๆ เดินนโยบายจักรวรรดินิยมนั้น
มี ๓ ประการ เช่นเดียวกัน มีสาม วิธีที่ประเทศต่าง ๆ เดินเพื่อไปสู่จุดมุ่งหมาย

๑. ใช้กำลังทหาร วิธีที่ไซกันแพร่หลาย และใช้กันมาตั้งแต่สมัยโบราณ
แต่เป็นวิธีที่ในสมัยปัจจุบัน ถือว่าเป็นวิธีที่ดุดันที่สุด คือโดยใช้กำลังทหารเข้า
ยึดเอา เช่นฝรั่งเศสเคยใช้ในกรณีขยายอาณานิคมทางอาฟริกา อังกฤษเคยใช้
กรณีเข้าคุมอียิปต์ และเคปโคโคไน แต่ในการใช้กำลังทหารมีบางครั้งทำให้
เกิดวิกฤตการณ์ระหว่างประเทศรุนแรงขึ้นได้ เพราะมีสองประเทศหรือสามประเทศ
เกิดชนทหารเข้าสู้ดินแดนแห่งเดียวกัน เช่น เมื่อ ค.ศ. ๑๘๗๘ ทหารฝรั่งเศสและ
อังกฤษเกิดชนเข้าเมือง Fashoda ในอาฟริกาเพื่อแสดงว่าชาติของตนมีอำนาจ
เหนือดินแดนนั้น แต่ในที่สุดฝรั่งเศสยอมถอนทหารไป

วิธีใช้กำลังทหารประเทศที่ไซเห็นว่าเมื่อเข้ายึดครองได้แล้ว ความ
สัมพันธ์อันเกิดขึ้นเนื่องจากเหตุการณ์ใหม่นี้ จะถูกเปลี่ยนแปลงก็โดยมีสงคราม
ขึ้น เนื่องจากชาติเพียงอย่างเดียว ซึ่งเป็นการยากมากสำหรับชาติที่แพ้ไปแล้ว อย่างไรก็ตาม
ก็มีการใช้กำลังทหารในสมัยนั้นเห็นกันว่า เป็นการเดินการพบน เพราะบดินทมิ
ของกิจการสหประชาชาติ การใช้กำลังเอาตอ ๆ นี้ ไม่มีผู้ใดทำแล้ว นอกจาก

ประวัติการเกี่ยวพันระหว่างประเทศ

สร้างเหตุชนเดี้ยกอน นอกจากนั้นเมื่อเป็นการพนันแฉวมทั้งต้องทางคช ชนะ หรือแพ ชาคโคกอสังครามเพื่อกจรวรรคินิยม และถ้าชนะก็อาจมีดินแดนกว้างขวาง แต่โดยมากเมื่อได้ตัว ไม่ค่อยพอยากได้เพิ่มขึ้น ในที่สุดเดี้ยกอนไปหมด อย่างนโปเลียน หรือฮิตเลอร์ หรือญี่ปุ่น การเดินนโยบายโดยใช้กำลังทหารนี้ เป็นกรพนันที่เดิมพันสูงที่สุด

๒. ใช้กำลังทาง เศรษฐกิจ   วิชาที่ตองคือใช้การรุกแซกซึมทางเศรษฐกิจ (Economic Penetration) วิชานี้มีผลซ้ำกว่าใช้กำลังทางทหาร อังกฤษ และฝรั่งเคตเคยใช้ การที่อังกฤษมีอิทธิพลยิ่งในอาหรับ ก็เนื่องจาคนโยบายทาง เศรษฐกิจ จนถึงกับเรียกกันว่า Oil Diplomacy การที่ฝรั่งเคตมีอิทธิพล เห็นอรุเมเนี่ย ระหว่างสงครามโลกครั้งที่ ๑ กับ ครั้งที่ ๒ ก็เนื่องมาจากเศรษฐกิจ ทำนองเดียวกัน ถ้าชาวนรัฐอเมริกาถางเป็นรัฐเอกราชทุกรัฐ แต่ชีวิต เศรษฐกิจของชาวนรัฐเหล่านี้ชนอยู่อย่างเต็มที่ ในการที่จะขายของให้แก่ สหรัฐอเมริกา ชาคเหล่านี้ไม่สามารเดินนโยบายภายในหรือนโยบายต่างประเทศ ซึ่งสหรัฐอเมริกานไม่เห็นด้วย การแซกซึมทางเศรษฐกิจนั้นทำกันหลายวิธี ซึ่ง ตัดจนแต่ดัมพันชันกัน เช่นการนำเงินไปลงทุนในประเทศที่ยังต่ำตง (Backward countries) เพื่อให้มีการส่งเสริมความเจริญในทางทรัพย์สิน บางครากก็ให้ รัฐบาตนั้น ๆ กู้เงิน เพื่อดำเนินการตามโครงการนบางอย่าง ในการนี้เจ้าหน ก็ต้องมีส่วนควบคุมการใช้จ่ายของประเทศนั้น บางครากก็ได้ดัมพทานดินรทไฟ ซึ่งทำให้มีอิทธิพลทางการเมืองเห็นอประเทศนั้น เพราะการรทไฟย่อมมีประโยชน์ ในการส่งเสริมการค้า การเหมืองแร่ และการบ้ำไม้ และการเศรษฐกิจอื่น ๆ โดยสรุปก็คือทำให้มีโอกาสคุมเศรษฐกิจของประเทศนั้นได้ เหตุใดการแซกซึม ทางเศรษฐกิจจึงดัมพันชันบนนโยบายจักรวรรคินิยม คำตอบก็คือตามประวัติ-

ศาสตร์ได้แสดงให้เห็นแล้วว่า การชักชวนดังกล่าวได้นำไปซึ่งการยึดเอาเมือง
 นนทบุรี โดยอ้างเหตุผลว่า เพื่อคุ้มครองป้องกันทรัพย์สินที่ตั้งทุนไป ชีวิตของ
 ชาตินั้นเช่น รัฐบาลที่กู้เงินไปอาจปฏิเสธหนี้หรือเกรงว่าจะไม่อยู่ในฐานะที่จะ
 ชำระหนี้ได้ หรือนำกลับจะเกิดปฏิวัติขึ้น ทรัพย์สินของรัฐบาลและบุคคลใน
 สัญชาติของรัฐบาลเจ้าของเงินอาจเสียหาย หรือมีการแอนตชาดต่างประเทศ
 ก้าวต่อไปก็คือ รัฐบาลเจ้าของเงินเข้าแทรกแซง เช่นโดยส่งทหารเข้าไป เข้ายึด
 โรงภาษี เพื่อเก็บศุลกากรเอง เรียกค่าเสียหายต่าง ๆ รวมทั้งค่าส่งทหารเข้าไป
 เมื่อรัฐบาลถูกหนี้ไม่สามารรถ ก็ประกาศเป็นรัฐในอารักขา หรือมีฉันทกัประกาศ
 ผนวกเอาดินแดนตรง ๆ

๓. ใว้ฉันทกรรม วิชาไม่ประสงค์ที่จะเอาดินแดนโดยตรง หรือเข้าควบคุม
 ชีวิตเศรษฐกิจ แต่ต้องการมีชัยชนะและความควบคุมความนึกคิดของราษฎรในดินแดน
 นั้น หรือเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์ระหว่างดินแดนนั้นกับรัฐบาลที่เดินนโยบาย
 ได้ดียงชน วิชาทำได้ ย่อมได้ผลดียิ่งกว่าสิ่งของวิเศษแรก เพราะเปลี่ยนจิตใจ
 คนทั้งชาติ ประเทศที่เดินนโยบายไม่ต้องใช้กำลังทหารหรืออำนาจทางเศรษฐกิจ
 ข้เช่นบับคน วิชาฮิตเลอร์เคยใช้ โดยให้เกณฑ์ ๕ ตำแหน่งงาน คือใช้คนพื้นเมือง
 นั้นเอง และดำเร้วอย่างดีในออสเตรียสมัยซุสติก โดยรัฐบาลออสเตรียเองเชิญ
 ให้กองทัพเยอรมันเข้าออสเตรีย ระหว่างสงครามโลกครั้งที่สองนี้ ในฝรั่งเศส
 โนเนอริเวย์ก็มีพวกควิตั้งค้พวกคอมมิวนิสต์กเช่นเดียวกัน วิชาของพวกคอม-
 มิวนิสต์ค้ยังค่างกับฮิตเลอร์ ฮิตเลอร์ยังมีการใช้กำลังค้ ๆ บ้าง แต่คอมมิวนิสต์
 มีพวกพ้องทั่วโลก และให้พวกพ้องนั้นเองดำเนินงานเพราะเป็นคนเชื้อชาติ
 นั้น ๆ เอง

ประเทศจักรวรรดินิยม

ในปีที่เกิดสงครามโลกครั้งที่ ๒ คือ ค.ศ. ๑๙๓๙ ประเทศที่เรียกได้ว่า Imperialistics ตามลำดับขนาดใหญ่โต คือ (๑) อังกฤษ (๒) ฝรั่งเศส (๓) อิตาลี (๔) เบตเยียม (๕) ปอร์ตุเกส (๖) เนเคอร์แดนต์ (๗) สหรัฐอเมริกา (๘) ญี่ปุ่น และ (๙) สเปน แต่ถ้านับตามจำนวนพลเมืองในอาณานิคม เดชะลำดับจะเป็นดังนี้ (๑) อังกฤษ (๒) ฝรั่งเศส (๓) ญี่ปุ่น (๔) เนเคอร์แดนต์ (๕) สหรัฐอเมริกา (๖) อิตาลี (๗) เบตเยียม (๘) ปอร์ตุเกส และ (๙) สเปน.

ประวัติของประเทศต่างๆ ที่มีจักรวรรดิหรือเคยมีจักรวรรดิ

๑) จักรวรรดิบริติช อังกฤษครองดินแดนหนึ่งในห้าของพื้นดินในโลก และประชากรที่อยู่ในบังคับก็มีถึง ๓ ใน ๕ ประชากรซึ่งประกอบด้วยหลายเชื้อชาติหลายภาษา หลายผิว การที่อังกฤษมีจักรวรรดิใหญ่โตเช่นนั้น มีประวัติของการตั้งมดินแดนมาหลายศตวรรษ เริ่มในราวปลายคริสต์ศตวรรษที่ ๑๖ จักรวรรดิบริติชเป็นจักรวรรดิที่ใหญ่ที่สุดในโลก นับตั้งแต่จักรวรรดิโรมันมา อาณานิคมแรกของอังกฤษคือ นิอเฟานด์แลนด์ ซึ่งได้เมื่อ ค.ศ. ๑๕๘๗ ต่อมาก็คือเมืองเวอร์จิเนียในอเมริกา และก็เรื่อยมา ดังจะได้บรรยายต่อไป

อังกฤษได้บางส่วนของคานาดา จากฝรั่งเศส เมื่อ ค.ศ. ๑๗๑๓ โอนมาเป็นของอังกฤษทั้งหมด เมื่อ ค.ศ. ๑๗๖๓ ทางอินดีสตะวันตกก็เริ่มได้ตั้งแต่ ค.ศ. ๑๖๐๕ เริ่มมีอำนาจทางอินเดีย ตั้งแต่ ค.ศ. ๑๗๕๗ แต่มีอำนาจทั่วไปตั้งแต่ปี ค.ศ. ๑๘๕๗

ทวีปแอฟริกา ทางแอฟริกา ชาวอังกฤษเป็นผู้มาค้าขายก่อนชาติอื่น แต่การค้าของอังกฤษในสมัยนั้นคือ มิชชันนารีแอฟริกันเขาไปขายเป็นทาส มีผู้คำนวณว่า ระหว่าง ค.ศ. ๑๕๗๖ ถึง ๑๗๐๐ พวกนิโกรประมาณสองล้านถูกขายออกไปเป็นทาสที่อเมริกา ในปี ค.ศ. ๑๖๑๗ ภายหลังจากที่เมืองเจอร์นิเนียในอเมริกาเห็นอرباحของทาส อังกฤษถึงกับตั้งบริษัทซื้อขายขนทผองสัตว์ของแอฟริกา และระหว่าง ค.ศ. ๑๖๖๑ ถึง ๑๗๘๗ ได้ Gold Coast และ Sierra Leone ทางแอฟริกาฝั่งตะวันออก จากฮอดเดนตัน ถึงปลายคริสต์ศตวรรษที่ ๑๘ ทวีปแอฟริกาทั้งทวีปถูกแบ่งหมดระหว่างมหาประเทศ โดยอังกฤษได้ส่วนแบ่งที่ใหญ่ที่สุด

ในปี ค.ศ. ๑๖๖๘ เริ่มเบ็ดเตล็ดของซูเซซ อียิปต์ เกาะมอดตา และแหลมจิบรอลตา กลายเป็นโซ่ลำคัมของการคมนาคมระหว่างเกาะอังกฤษกับอินเดีย ตะวันออกไกล ในปี ค.ศ. ๑๖๘๒ เกิดจลาจลในตุรกี อังกฤษจึงเข้าครองอียิปต์ ซึ่งขณะนั้นเป็นเมืองขึ้นของตุรกี โดยให้เหตุผลว่าเพื่อรักษาประโยชน์ของอังกฤษ และของชาวยุโรปชาติอื่น ๆ ทั่วคราว แต่การยึดครองนี้ยาวนานจนถึง ค.ศ. ๑๗๖๖ คือ ๘๔ ปี อังกฤษจึงยอมให้เอกราชแก่อียิปต์ แต่ยังมีเงื่อนไขในการทหาร และเกี่ยวกับสิทธิบางประการเห็นชอบของซูเซซ เรื่องอียิปต์นี้ ความจริงฝรั่งเคสอยากได้เหมือนกัน จนถึงเกือบจะทำสงครามกับอังกฤษ แต่ในที่สุดสามารถตกลงกับอังกฤษได้โดยอังกฤษแบ่งผลประโยชน์ทางอื่นให้ คือให้ฝรั่งเคสไปได้ โมร็อกโก ในปี ค.ศ. ๑๖๘๘ อังกฤษเข้าครองซูดาน

ตามที่กล่าวมานี้จะเห็นได้ว่า ถึงปลายคริสต์ศตวรรษที่ ๑๘ อังกฤษสามารถคุมเส้นทางไปอินเดียได้

ประวัติการเกี่ยวพันระหว่างประเทศ

๒) ตะวันออกไกล ก่อน ค.ศ. ๑๘๔๑ ตะวันออกไกลแทบไม่ติดต่อกับโลกภายนอก จีนยังไม่อยากให้ใครเข้ามาติดต่อกับตน อังกฤษอยากจะทำค้าฝิ่น แต่รัฐบาลจีนขัดขวาง จนเกิดสงครามระหว่างจีนกับอังกฤษ จีนแพ้ต้องทำสัญญากรุงนานกิง ค.ศ. ๑๘๔๒ โดยจีนยินยอมให้มีคนตั้งขึ้นค้าฝิ่นให้อังกฤษ และอนุญาตให้เมืองท่าของจีน ๕ เมือง คือ กวางตุ้ง เซี่ยงไฮ้ เอ๋อหมิง ฟูซา และ Ningpo เป็นเมืองท่าซึ่งพ่อค้าต่างดาวอาจเข้ามาพำนักและตั้งร้านโรงค้าขายได้ นอกจากนี้ อังกฤษยังได้เกาะฮ่องกงอีกด้วย จีนต้องให้ประเทศอื่น ๆ มีสิทธิในสภาพนอกอาณาเขต การวางอัตราภาษีศุลกากรอยู่ในอำนาจของต่างประเทศ ต่อมาอังกฤษได้ยึดอริเยียวเหนือ มาตาย

๓) ออสเตรเลีย ในปลายคริสต์ศตวรรษที่ ๑๘ กับต้นศตวรรษที่ ๑๙ ฝรั่งค้นพบออสเตรเลีย ในที่สุดอังกฤษประกาศเป็นของอังกฤษพร้อมกับนิวซีแลนด์ ในชั้นเดิมออสเตรเลียถูกใช้เป็นเกาะตั้งหีบแร่เทศหนักไทยจากเกาะอังกฤษ แต่มาเลิกเมื่อ ค.ศ. ๑๘๖๗ ในปี ค.ศ. ๑๘๐๐ อาณานิคมอื่น ๆ คือ New South Wales, Queensland, Victoria, South Australia, West Australia และ Tasmania รวมกันเป็นจักรวรรดิออสเตรเลีย.

๔) จักรวรรดิฝรั่งเศส ความจริง ฝรั่งเศสเคยมีอาณานิคมมาแต่โบราณแต่ไปเกือบหมดเมื่อ ค.ศ. ๑๖๖๓ ฉะนั้น เมื่อมีการฟื้นฟูจักรวรรดินิยมกันขึ้นอีกในปลายคริสต์ศตวรรษที่ ๑๘ ฝรั่งเศสจึงตั้งอาณานิคมใน ค.ศ. ๑๘๑๕ ฝรั่งเศสมีเมืองท่าในอินเดีย ๕ เมือง มีอาณานิคมเล็ก ๆ ตามฝั่งแอฟริกา และเกาะบางเกาะ ในปี ค.ศ. ๑๘๓๐ ฝรั่งเศสพยายามแย่งอาณานิคมของสเปน ทางอเมริกาใต้ แต่ถูกอังกฤษขัดขวาง

ประวัติการเกี่ยวพันระหว่างประเทศ

๕๓

ถึง ค.ศ. ๒๘๓๐ เป็นปีที่อวกจากต่างได้ว่า เริ่มศักราชของจักรวรรดิฝรั่งเศส ปัจจุบันฝรั่งเศสเริ่มยึดเขตแคว้นของอาฟริกา ปี ค.ศ. ๑๘๔๒ ได้เกาะ Tahiti ต่อมาก็คืออินโดจีนและโซมาลแลนด์ในสมัยนั้นไปเดือนที่ ๓ ฝรั่งเศสพยายามเอาเม็กซิโกโดยตั้งให้เจ้าชายเมกซิมิเลียนแห่งฮอส์เตรียฮังการีไปเป็นจักรพรรดิแต่ถูกชาวพื้นเมืองกบฏจับประหารชีวิต ระหว่าง ค.ศ. ๑๘๓๕ ถึง ๑๘๗๗ ฝรั่งเศสมีอาณานิคมประมาณ ๘ แห่งกว่าตารางไมล์ ปี ๑๘๗๐ ฝรั่งเศสแพ้เยอรมันนี้ เจ้าชาย บิสมาร์ก จึงหนุนให้ฝรั่งเศสไปหาดินแดนชดใช้ทางอาฟริกาและเอเชีย ค.ศ. ๑๘๘๓ ฝรั่งเศสเข้าทิวนิซอยู่ในอ่าวริวกวา ค.ศ. ๑๘๓๒ ฝรั่งเศสได้มามรอกโค และเกาะมาครัดส์คาร์

๕. อิตาเลี ในมหาประเทศในยุโรปด้วยกัน อิตาลีเป็นประเทศที่ ก้าวถึงน้อยที่สุด อิตาลีเคียดฝรั่งเศสมากที่สุดที่แย่งเอาทิวนิซในอาฟริกาไป ความจริงอิตาลีมีผลประโยชน์มีชนชาติอิตาเลียนอยู่ในทิวนิซมากกว่าฝรั่งเศส แต่โดยที่อิตาลีก้าวถึงน้อย อิตาลีจึงคิดหามิตรที่มีกำลังโดยไปเข้า Triple Alliance กับเยอรมันและฮอส์เตรีย ฮังการี ต่อมาฮอส์เตรียฮังการีก็เข้ายึดครองเมืองท่าทางฝั่งตะวันตกของทะเลแดงและทะเลทราย Buxrea และโซมาลแลนด์อิตาลีพยายามจะเอาอามบัสซีเนีย แต่ถูกอามบัสซีเนียได้ แดกยับเยินในปี ค.ศ. ๑๘๘๖ ระหว่าง ค.ศ. ๑๘๓๑ ถึง ๑๘๑๒ อิตาลียึด Tripoli และ Libya จากตุรกี ระหว่างสงครามบอดชาน ๑๘๑๒-๑๘๓๑ อิตาลีได้สิทธิปกครองอิตบาเนียทางอ้อมซึ่งต่อมาใน ค.ศ. ๑๘๓๘ ได้ประกาศผนวกอิตบาเนียและใน ค.ศ. ๑๘๓๘ ได้กดขี่ไปอามบัสซีเนียได้

ประวัติการเกี่ยวพันระหว่างประเทศ

๖. เยอรมันนี

มีผู้กล่าวว่าการที่เยอรมันนี ไม่รวมกับประเทศอื่น ๆ

แสดงหาอาณาเขตเพราะเยอรมันนีรวมเป็นจักรวรรดิเข้าเกินไป
เพียงมารวมเมื่อสมัยบิสมาร์ก เมื่อ ค.ศ. ๑๘๗๐ ความจริงไม่ใช่เช่นนั้น เพราะ
แม่เมื่อเยอรมันนีเป็นจักรวรรดิแล้วก็ตาม บิสมาร์กก็ยังดำริว่าจะหาอาณาเขต
อีกได้ เพราะเยอรมันนีมีกำลังมาก แต่นโยบายของบิสมาร์กเห็นว่าไม่ได้
ประโยชน์ นอกจากนั้นนโยบายทางรัฐสภาเยอรมันนีเองส่วนมากก็นิยมเสรีการค้า
(free trade) ยิ่งกว่าการขยายจักรวรรดิ จริงอยู่ในตอนหลังบิสมาร์กยอม
บ้างแต่ก็เพียงดินแดนเล็ก ๆ น้อย ๆ เยอรมันนีเพิ่งมาเปลี่ยนนโยบายจะหาอาณา
เขตอย่างมหาประเทศอื่นก็ตอนหลังบิสมาร์กถูกไกเซอร์ปลดแล้ว

๗. รัสเซีย

รัสเซียต่างกับประเทศอื่น ๆ ในยุโรปตะวันตก กล่าว

คือรัสเซียขยายดินแดนก่อนการฟื้นฟูจักรวรรดินิยมของชาติ
อื่น ๆ ชาวรัสเซียที่ไม่มทศนจะทำกิน ท้องเที่ยวหาที่ตนไปทางไซบีเรีย และลง
ไปทางคอเคซัสและคอนแสตนติโนเปิล ในขณะที่เดียวกันรัฐบาลรัสเซียสมัยนั้น
ก็อยากหาทางออกทะเล ซึ่งเรือเดินเข้าออกได้ตลอดปี น้ำไม่แข็ง ใน ค.ศ. ๑๗๒๐
รัสเซียแย่งเอาเมืองเฮลซิงกิ และตั้งเวียจากสกีเตนและสร้างกรุงเซนต์ปีเตอร
สเบิร์ก (คือเมืองเลนินกราดในปัจจุบัน) ในทางใต้รัสเซียได้ครุฑจากฝั่งทะเล
ดำเหนือของทะเลดำ ตกตงกับบอลต์เรียรัสเซียและปรัสเซียแบ่งไปแดนนี้ ใน
ค.ศ. ๑๘๐๘ สิบเอ้าพันแดนและเบซาราบเนีย ในคริสต์ศตวรรษที่ ๑๙ ขยายการ
ปกครองมาทางด้านแปซิฟิกคือแมนจูเรีย

๘. สหรัฐอเมริกา

ในปลายคริสต์ศตวรรษที่ ๑๘ สหรัฐอเมริกามีดินแดนชั้น

เดียวที่ไม่ได้ติดต่อกับประเทศคืออาลาสกา แต่ต่อมาก็ได้หมู่เกาะ
ฮาไวอิ (Hawaii) ซามัวปอโตริโต ฟิจิปีนังส์ กวม คิวบา

๘. ญี่ปุ่น ในกลางคริสต์ศตวรรษที่ ๑๙ เมื่อญี่ปุ่นถูกบังคับให้ติดต่อกับชาวตะวันตก พวกตะวันตกไม่คิดฝันว่าการที่ไปบังคับให้ญี่ปุ่นทำมาค้าขาย เปิดเมืองไปมาหาสู่ด้วยนั้นจะเป็นการช่วยให้ญี่ปุ่นกลายเป็นมหาประเทศ จักรวรรดินิยมและกอบอิทธิพลที่ยากจะหยั่งในกาการเมืองระหว่างประเทศเพียง ๔๐ ปี ภายหลังจากที่ญี่ปุ่นยอมติดต่อกับตะวันตก ญี่ปุ่นกลายเป็นประเทศอุตสาหกรรมและมหาอำนาจและเรียกของมีดินแดนอย่างฝรั่งทันที

ญี่ปุ่นประกาศสงครามกับจีนใน ค.ศ. ๑๙๓๕ ญี่ปุ่นชนะแต่แทนที่จะได้มรดกเต็มตามที่ตกลงพองมหาประเทศอื่น ๆ เขาชองโดยให้ได้มรดกซึ่งเรียกได้ว่าไม่เต็มคำ ต่อมาญี่ปุ่นได้ฟอโรโมซา ไคเกอหัต ไดปอรรคอาเซอร์ แหตมเจียวตุง ได้ซึกฮาดินตอนไต ในที่สุดจึงตั้งรัฐมณฑลโดยแย่งจากจีนแล้วตั้งจักรพรรดิหุ่นขึ้น

จักรวรรดิของชาติเล็กในยุโรปที่มีอาณานิคม คือ เนเธอร์แลนด์

เบตเยียม เดนมาร์ก โปรตุเกส และสเปน

จักรวรรดิสเปนของด่งใน ค.ศ. ๑๘๙๘ คือ อาณานิคมที่มีอยู่ทั่วไปเกือบทั้งหมดถูกชาติอื่นเอาไปพร้อมกันกับปฏิวัติกลับเป็นเอกราช เวตนาห์สเปนมีอยู่บ้างก็คือทางมอริสโกและทางฝั่งอาฟริกาตะวันตก

โปรตุเกสยังคงมีเกาะมาเก๊าจีน และเกาะบางเกาะทางอาฟริกา

เดนมาร์กยังคงมีกรีนแลนด์

เบตเยียมยังคงมีอาณานิคมทางอาฟริกา ซึ่งได้ไว้ ๒๐ ปีมาน

เนเธอร์แลนด์มีอาณานิคมใหญ่กว่าชาติเล็กอื่น ๆ ที่กล่าวมาแต่ หนึ่งล้านคนที่สุด คือ หมู่เกาะเนเธอร์แลนด์ อินเดียตะวันออกหรืออินโดนีเซียเพิ่งได้เอกราชเมื่อเร็ว ๆ นี้

บทที่ ๗

องค์การระหว่างประเทศ

ในสมัยปัจจุบันนี้ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศมีอยู่มากมายและใกล้ชิดต่างกับสมัยโบราณ แม้กระนั้นก็ดี รัฐต่าง ๆ ก็ได้พิจารณาเห็นว่าในการดำเนินความสัมพันธ์กับนานาประเทศจำเป็นต้องมีเจ้าหน้าที่พิเศษ จึงได้คิดอันตงกระทรวงการต่างประเทศ มีเจ้าหน้าที่ทางการทูตและกงสุลขึ้น แต่เนื่องจากความสัมพันธ์ที่เพิ่มขึ้น และมีเรื่องยุ่งยากซับซ้อนขึ้นปัญหามากมาย รัฐต่าง ๆ ต้องพึ่งพาซึ่งกันและกัน เกิดสงครามขึ้นบ่อย ๆ และแต่ละครั้งก็เสียหายมากมายยิ่งกว่าสมัยโบราณ จึงมีผู้คิดสร้างวิธีการพิเศษและให้มีองค์การเพื่อปฏิบัติระหว่างกันในเรื่องที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ เนื่องจากองค์การนี้มีส่วนสำคัญในการดำเนินการในต่างประเทศในสมัยปัจจุบันและการปฏิบัติได้พิสูจน์ให้เห็นแล้วว่าประเทศต่าง ๆ ต้องพึ่งพาซึ่งกันและกัน ฉะนั้นจะได้บรรยายโดยย่อถึงประวัติขององค์การระหว่างประเทศ

นักรัฐศาสตร์บางท่านอธิบายว่าการปกครองบ้านเมืองในรัฐปัจจุบันนี้แบ่งวิธีการออกเป็นสองสาขาใหญ่ ๆ คือ การเมือง (politics) และ การบริหารหรือการปกครอง (administration) การเมืองหมายรวมถึงทุกอย่างที่เกี่ยวกับการแข่งขันเพื่อได้อำนาจกุมกติกาของรัฐและการมีนโยบายต่าง ๆ กัน โดยออกเป็นกฎหมาย ส่วนการปกครอง คือ การดำเนินการให้เป็นไปตามนโยบาย แต่นักรัฐศาสตร์บางท่านก็เห็นว่าควรจะแยกออกเป็น ๓ คือ การเมือง การปกครอง และการวินิจฉัย (adjudication) ซึ่งหมายถึงอำนาจทางศาลในการแปลกฎหมายและคดีดินคดี

เมื่อเป็นเช่นนั้นจึงมีผู้ตั้งคำถามเห็นว่าทางการเมืองระหว่างประเทศควร
จะเทียบอนุโตมตกับการปกครองของบ้านเมือง จริงอยู่ไม่ตรงกันนักเพราะใน
ระหว่างประเทศด้วยกันไม่มีใครมีอำนาจเด็ดขาด ถึงแม้จะมีองค์การสหประชาชาติ
มีกฎหมายระหว่างประเทศ แต่เพื่อความสอดคล้องและเข้าใจควรต้องเทียบกันดู

(๑) สถานิติบัญญัติระหว่างประเทศ (International Legislation)

เราทราบจากการศึกษากฎหมายระหว่างประเทศแล้วว่า ที่มาของ
กฎหมายระหว่างประเทศนั้นหมดยกทาง เช่นธรรมเนียมประเพณี สันติสัญญา
หรือความเห็นของนักปราชญ์กฎหมาย ธรรมเนียมประเพณีเกิดโดยสภาพของมัน
เอง เคยปฏิบัติกันมานาน นานเข้าก็กลายเป็นกฎหมายระหว่างประเทศได้
โดยไม่มีองค์การพิเศษวางหลักอย่างใด สันติสัญญาเกิดขึ้นโดยสองประเทศขึ้นไป
ตกลงกันว่าในเรื่องหนึ่งเรื่องใดให้ปฏิบัติกันอย่างไรโดยนักการทูตผู้แทนของ
แต่ละฝ่ายเจรจากัน แต่ต่อมาในระหว่าง ๕๐ ปีที่ล่วงมานี้รัฐต่าง ๆ ได้จัดให้มี
การประชุมกันขึ้นแล้วใช้การประชุมตนเองเป็นเครื่องมือของการเจรจาเพื่อทำ
สันติสัญญา การประชุมบางครั้งอาจเพื่อวางหลักที่จะปฏิบัติเหมือนกันหมด แต่
บางครั้งก็แบ่งเป็นภูมิภาคตามความต้องการหรือเกี่ยวกับรัฐซึ่งมิได้ส่วนได้เสีย
โดยเฉพาะ ตามที่อธิบายมานี้จะเห็นได้ว่า วิถีออกกฎหมายของแต่ละรัฐกับการ
เจรจาสันติสัญญาโดยที่ประชุมของสมาชิกนานาชาติกันต่างกันไปโดยสิ้น
หนเหมือนกัน คือ ทั้งสองอย่างต้องไปออกกฎหมายให้ทุกคนปฏิบัติตาม

(๒) การปกครองระหว่างประเทศ (International Administration)

โดยปกติการประชุมระหว่างประเทศเมื่อทำสันติสัญญากันแล้วก็จะมอบให้
รัฐซึ่งเป็นภาคีแต่ละรัฐไปปฏิบัติการให้เป็นตามกฎหมายระหว่างประเทศและสันติ
สัญญานั้น โดยเชื่อเกี่ยวติดกันที่ว่า รัฐแต่ละรัฐจะปฏิบัติตามพันธกรณีโดยสุจริต

ในกรณี มีการละเมิดสิทธิของรัฐใดรัฐหนึ่ง กฎหมายระหว่างประเทศอนุญาตให้รัฐที่เสียหายเรียกค่าสินไหมทดแทนได้ รัฐมีวิธีการที่จะจัดการ คือ ประท้วง (Protest) เจรจา (Negotiation) ตอบแทน (Reprisal) ใช้กำลัง (use of force) และทำสงคราม หรือรัฐต้องตำรัฐหรือหลายรัฐอาจรวมกันช่วยจัดการเพื่อคุ้มครองรักษาสันติภาพได้รัฐต่าง ๆ มักทำพันธมิตร (Alliance) เพื่อคุ้มครองสิทธิหรือเพื่อละเมิดสิทธิของรัฐอื่นก็มี เมื่อภายหลังสงครามโลกครั้งที่ ๑ และตั้งสันนิบาตชาติขึ้น รัฐต่าง ๆ จึงเห็นพ้องต้องกันว่ารัฐทั้งหมดควรจะรวมกันเป็นกลุ่มเพื่อป้องกันคุ้มครองสิทธิของสมาชิกซึ่งอาจถูกรัฐใดรัฐหนึ่งละเมิด แต่ในการปฏิบัติจริง ๆ ยากมากและในข้อนี้ต่างกับการปกครองภายในของรัฐ ภายในรัฐนั้นถ้าราษฎรละเมิดกฎหมายรัฐมีกติกาและกึ่งดังพร้อมบูรณ์ที่จะบังคับให้ผู้ละเมิดยอม สามารถให้ผู้ละเมิดหมดความสามารถต่าง ๆ รวมทั้งปลิดชีวิตด้วย แต่สมาชิกในครอบครัวของรัฐนั้น ที่ประชุมระหว่างรัฐอนุญาตให้แต่ละรัฐอาจจัดการให้เป็นไปตามสันติสัญญาหรือในกรณีละเมิด การจะบังคับให้ปฏิบัติตามสันติสัญญาก็ไม่ได้ผลจริงจังอย่างภายในรัฐนั่นเอง อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันนี้เนื่องจากมีกฎบัตรสหประชาชาติและมีสำนักเลขาธิการใหญ่ซึ่งเป็นศูนย์กลางของการบริหารประสานกับรัฐต่าง ๆ ซึ่งเป็นสมาชิกการค้าเงินการก็คงจะได้ผลยิ่งกว่าสมัยสันนิบาตชาติ แต่จะให้ได้ผลอย่างการปกครองในรัฐนั้นเป็นการพันวิสัย

(๓) การวินิจฉัย (Adjudication)

ภายในรัฐ ถ้าสมาชิกหรือราษฎรในรัฐวิวาทโต้เถียงกันเกี่ยวกับสิทธิตามกฎหมาย รัฐมีศาลไว้ให้พิจารณาพิพากษา แต่ในกรณีการพิพาทระหว่างรัฐ รัฐซึ่งเป็นคู่พิพาทอีกฝ่ายไม่ถูกบังคับให้ยอมให้ศาลใดศาลหนึ่งวินิจฉัยแต่ใน

ระหว่าง ๘๐ ปีที่ล่วงมาแล้วหลายรัฐยินยอมระงับข้อพิพาทระหว่างกัน โดยสันติวิธี เช่นโดยการเจรจาตกลงกันเพื่อจัดการพิเศษที่เรียกว่า good office จากวิธีที่ ดำเนินการไกล่เกลี่ยหรือปรานีปรานอม หรือการตั้งอนุญาโตตุลาการหรือ เสนอให้ศาลประจำยุติธรรมระหว่างประเทศวินิจฉัย

(๔) การประชุมระหว่างประเทศ

การประชุมระหว่างประเทศจะมีขึ้นได้ก็ต่อเมื่อมีหลายรัฐเห็นว่ามีความเร่งด่วน จะต้องเจรจากดลงกันในปีปัญหา ซึ่งมีต้นตอได้เสียด้วยกัน จริ่งอยู่ รัฐหนึ่งอาจ เสร็จจากกับอีกรัฐหนึ่ง เมื่อตกลงกันแล้ว ก็เจรจากับอีกรัฐคือ ๆ ไปก็ได้ แทนที่ จะประชุมกันแต่ครั้งเดียวเวลาบางครั้งก็เกิดระแวงซึ่งกันและกัน ฉะนั้นในปัจจุบัน นี้ เมื่อมีปัญหาซึ่งเกี่ยวกับหลายประเทศแล้ว จึงมักประชุม กัน โดยมีผู้แทนของ หลายประเทศเข้าอภิปราย

วิธีการ เริ่มนัดประชุมและการดำเนินการประชุมนั้นขอให้ศึกษาจากคำ อธิบายระเบียบปฏิบัติทางการทูตและต่างประเทศ

จบเท่าที่บรรยาย

ใน พ.ศ. ๒๔๙๓

สำนักหอสมุด

สำนักหอสมุด

คำบรรยาย ใน พ.ศ. ๒๔๙๔ ต่อจาก พ.ศ. ๒๔๙๓

บทที่ ๘

การต่างประเทศของจักรภพนาชาตบริติช

ในชั้นเดิมได้เคยแจ้งไว้ว่าจะอธิบายเหตุการณ์ทางการเมืองของโลก โดยแยกออกเป็นสองสมัย คือ สมัยก่อนสงครามโลกครั้งที่ ๒ สมัยหนึ่ง และภายหลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ อีกสมัยหนึ่ง แต่มาพิจารณาเห็นว่า เวลานี้ตัวราวต่างๆ ในเรื่องเหล่านี้มากมายแล้ว ซึ่งนักศึกษาอาจหาได้ตามที่ได้เคยจัดข้อความไว้ให้แล้ว อย่างไรก็ตามก็จะได้อธิบายเช่นเดียวกันในตอนหลัง ในชั้นนี้เห็นว่าถ้าอธิบายให้เห็นเป็นทำนองของความรวดเร็วโดยแบ่งเป็นประวัติการต่างประเทศของประเทศที่สำคัญตามทวีปต่างๆ เป็นทวีปๆ ไป จะทำให้นักศึกษาได้เค้าของการเมืองระหว่างประเทศ อันจะเป็นเครื่องมือทำให้เข้าใจเหตุการณ์การเมืองตอนสำคัญได้อย่างดี อีกนัยหนึ่งคำอธิบายในบทที่ ๘ ถึง ๑๕ นี้จะเป็นการวางรากฐานให้ก่อน ดังว่า จะข้ามไปศึกษาถึงเหตุการณ์ทางการเมือง ซึ่งอธิบายเฉพาะเรื่องนั้นๆ เท่านั้น

ในบทนี้จะอธิบายถึงการต่างประเทศของจักรภพนาชาตบริติช ซึ่งมีบริเตนใหญ่เป็นสำคัญ และประกอบด้วยอาณัติกร (Dominion) อื่นๆ เช่น แคนาดา ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ แอฟริกาใต้ ปาเลสไตน์ ดังกา และอินเดีย ซึ่งเป็นประเทศปกครองตนเองโดยสมบูรณ์ คำว่า อาณัติกร (Dominion) หมายความว่า บรรดาประชาคม (Communities) ภายในจักรภพนาชาตบริติช มีสถานภาพ (Status) เท่าเทียมกัน ไม่อยู่ใต้อำนาจบังคับแก่กันและกัน ในการภายในหรือภายนอกแต่อย่างใด แต่รวมกันอยู่ด้วยความสัมพันธ์ร่วมกันต่อราชมกุฏ (Crown) และร่วมสืบทอดอยู่ด้วยกันโดยเสรี ในฐานะที่เป็นสมาชิก

แห่งจักรภพผู้สำเร็จราชการในอาณาจักรต่าง ๆ นี้ มีฐานะเป็นเพียงผู้แทนพระมหากษัตริย์บริติช ทงนยกเวินอินเดีย อินเดียมีฐานะพิเศษคืออยู่ในจักรภพแต่ไม่ยอมมีผู้สำเร็จราชการ กตบมีประธานาธิบดีเหมือนประเทศอื่นที่ปกครองแบบสาธารณรัฐ

เราทราบแล้วว่าในคริสต์ศตวรรษที่ ๑๘ บรรดาอาณาจักรดังกล่าวมาแต่ก่อน ล้วนมากยังไม่ได้อิเกราชต์มบูรณเช่นออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ อินเดีย ดังกา เป็นต้น ฉนั้น การดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ เราจึงได้ยินแต่ว่าอังกฤษหรือบริเตนใหญ่ (Great Britain) เป็นผู้เดินแทนทงนยก และในคริสต์ศตวรรษที่ ๑๘ นี้เอง อังกฤษเป็นมหาประเทศใหญ่ของประเทศหนึ่งในพวกมหาประเทศด้วยกันไม่รองใคร นอกจากนก็ยังเป็นประเทศนำในการอุตสาหกรรม การพาณิชย์และการเงิน และในคริสต์ศตวรรษที่ ๑๘ นี้เอง อังกฤษ ผนวกดินแดนในจักรวรรดิขึ้นเป็นอันมาก ใน ค.ศ. ๑๘๐๐ อังกฤษมีเนื้อที่กว้างด้านตารางไมล์แต่ในปี ค.ศ. ๑๘๑๔ ซึ่งเป็นปีเกิดสงครามโลกครั้งที่ ๑ พลเมืองในจักรวรรดิจาก ๒๐ ล้าน ถึง ๔๗๐ ล้าน มีกำลังทัพเรือใหญ่ที่สุดในโลก มีฐานทัพถ้ำถ้ำเต็มถ้ำถ้ำหินความจุสำคัญทั่วโลก ล้วนมหาประเทศอื่นนั้นเป็นประเทศอยู่บนภาคพื้นยุโรป ฉนั้น กองทัพเรือของอังกฤษจึงสามารถทำให้มหาประเทศอื่นบนบกเกรงใจปัญหาในยุโรปเรื่องใด ถ้าอังกฤษเข้าแทรกแซงก็มักสำเร็จ การที่อังกฤษมีกำลังทัพเรือเข้มแข็ง เช่นนี้ทำให้เป็นร่วมโพธิ์ร่วมใครแก่ประเทศเล็กอื่น ๆ ที่มีจักรวรรดิขึ้นกด้วย เช่น เบลเยียม ฝรั่งเศส โปรตุเกส และเนเธอร์แลนด์ ถึงกับมีคำเรียกว่า "Pax Britannica" ซึ่งแปลว่า อังกฤษอยู่ที่ไหนเป็นรับรองได้ว่า มีสันติภาพ

ทง ๆ ที่อังกฤษเป็นมหาประเทศ ใคร ๆ เกรงใจก็ตาม แต่ก็มีหลายประเทศพยายามแข่งขันแต่ก็ไม่สำเร็จ แต่มหาประเทศอื่นที่แสดงการแข่งชันจริงจึงเป็นประเทศแรก ก็ได้แก่รัสเซียสมัชชา ในปี ค.ศ. ๑๘๗๑-๑๘๗๓ รัสเซีย

เริ่มสร้างทางรถไฟสาย Trans Siberia จากเมืองเลนินกราด (ในสมัยนั้นเป็นราชธานีเรียกว่ากรงเซนต์ปีเตอส์เบิร์ก) ถึงเมืองวลาดิวอสตอค ซึ่งอยู่ติดทะเลญี่ปุ่น การที่รัสเซียสร้างทางรถไฟถึงปลายตะวันออกได้เช่นนี้ ทำให้องกลุสหवाद เพราะรัสเซียกลายเป็นประเทศคู่แข่งอันสำคัญทางจักรวรรดินิยมทางตะวันออก ต่อมาในปี ค.ศ. ๑๘๘๓ รัสเซียก็เซ็นสัญญาทางทหารกับฝรั่งเศสอภักศึกษาคงทราบจากการศึกษาหนังสือการทูตที่ข้าพเจ้าเขียนไว้แล้วว่า สัญญาที่รัสเซียกับฝรั่งเศสทำกันนั้นเป็นการกันเยอรมันและอิตาลี เป็นการต่อต้านสัญญาไตรมิตร (Triple alliance) แต่ทำให้มีผลเปลี่ยนแปลงฐานะการเมืองระหว่างประเทศในยุโรปมาก ก่อให้มีสถานการณ์เรียกว่า ดุลย์อำนาจ (Balance of Power) ขึ้น กล่าวคือ คนซึ่งเดิมถ่วงอยู่ข้างเดวิดคือเยอรมันนี ออกเดี่ยวอังกฤษกับอิตาลี และอิตาลี บดนมรัสเซีย และฝรั่งเศสถ่วงอีกข้างหนึ่ง แต่สัญญานี้ทำให้องกลุสหवादอยู่บ้าง เพราะเป็นการคุกคามการครองอำนาจทางทะเลของอังกฤษทางทะเลเมดิเตอร์ราเนียน มหาสมุทรแอตแลนติกและอินเดีย ยิ่งกว่านั้นเยอรมันนีกประกาศเพิ่มกำลังกองทัพเรือขึ้นอีก ทง ๆ ใหองกลุสหवादไม่จำเป็น การที่เยอรมันได้ริมน้ำถึงทัพเรือสหवादใหองกลุสหवादมากที่สุด

เพื่อเป็นการต่อต้านการคุกคามต่อฐานะองกลุสหवादอัน อังกฤษได้ทำสนธิสัญญาดัมพฟ์ไมตรีกับญี่ปุ่นใน ค.ศ. ๑๘๖๐^(๑) ในปี ๑๘๘๘ สหรัฐอเมริกาทำสงครามกับสเปน รัฐบาลองกลุสหवादประก ศตวรรษเป็นกลาง แต่ทำทุกอย่างที่จะแสดงออกไปเข้ากับอเมริกา ทงนเพื่อผูกมิตรกับอเมริกา และเริ่มเป็นมิตรกับฝรั่งเศสใน ค.ศ. ๑๘๐๔^(๒) ยิ่งกว่านั้นเซ็นสัญญาไมตรีกับรัสเซียใน ค.ศ. ๑๘๐๗^(๓) เมื่อเห็นการทูตดังกล่าวแล้วองกลุสหवादก็เบาใจลง เพราะภาวะในการต่อสู้ศัตรูเบาตงโดยมีผู้รบแบ่งไป และเริ่มเพิ่มกำลังของตัวเองใหม่

(๑) ดูคำอธิบายการทูตหน้า ๖๘
 (๒) — .. ————— ๗๒
 (๓) — .. ————— ๘๖-๘๗

ผลก็เป็นไป σύμφωναมุ่งหมายของอังกฤษ คือในสงครามโลกครั้งที่ ๑ อังกฤษมีพวกฝรั่งเศส รัสเซีย ญี่ปุ่น และต่อมาก็มีสหรัฐอเมริกาและชาติอื่น ๆ อีกมากหลายช่วยกันรบเยอรมันนี้ ชนะ ใน ค.ศ. ๑๙๑๘ เมื่อเสร็จสงครามโลก ครั้งนั้นแล้ว อังกฤษก็ไม่ใช่ห่วงอะไรไม่มีเรื่องไปพักหนึ่ง แต่ต่อมาอีกไม่กี่ปีเริ่ม ปรารถบความลำบาก กล่าวคือในสมัยนั้น ฝรั่งเศสใครให้สหรัฐอเมริกาและ อังกฤษรบปรกกัน ในกรณีฝรั่งเศสถูกเยอรมันรุกรานอีก แต่อเมริกาและอังกฤษ ไม่ยอม ฝรั่งเศสจึงเพียงทำสัญญาพันธมิตรกับชาติต่าง ๆ ในยุโรปเพื่อเป็นการ ปรกกัน ในกรณีถูกเยอรมันรุกราน ในสมัยนั้นถ้าดูเผิน ๆ ใคร ๆ ก็คิดว่าอังกฤษ กับฝรั่งเศสซึ่งเป็นพันธมิตรด้วยกันสมัยสงครามคงชอบกันมากเพราะมี ประโยชน์ ร่วมกัน แต่ความจริงไม่จริงอย่างที่คิด เพราะปัญหาสำคัญเกี่ยวกับการจัดการ กับเยอรมันนี้ อังกฤษเห็นว่าไม่ควรรุนแรงกับเยอรมันนี้ เพื่อให้เยอรมันไม่มี โอกาสฟื้นตัวทางเศรษฐกิจได้ เพราะเห็นว่าถ้าเยอรมันนี้ล้มจมจะปั่นป่วนไป ทั่วโลก เฉพาะอย่างยิ่งด้านเศรษฐกิจ และอังกฤษจะลำบากด้วยถ้าเยอรมันนี้ ฟื้นตัวได้ ฐานะทั่วไปของยุโรปก็จะดีขึ้น อังกฤษก็จะค้าขายดีติดกับชาติต่าง ๆ ไป แต่ฝรั่งเศสเห็นว่าเยอรมันนี้มีผลมากต้องรบกวนเต็มที่ และถ้าให้เยอรมันนี้ ฟื้นตัวเร็ว ก็จะเตรียมแก่แค้นอีก ถ้าเยอรมันนี้อ่อนอยู่นานเท่าใด ฝรั่งเศสก็มี หนักปรกกันความมั่นคงได้นานเท่านั้น นอกจากนั้นฝรั่งเศสจำเป็นต้องได้ค่าปฏิกรรม จากสงครามเอามาก่อสร้างบูรณะประเทศเนื่องจากเสียหายระหว่างสงครามและ ใช้นั้น หนึ่งญี่ปุ่นและอิตาลีซึ่งเป็นพันธมิตรกับอังกฤษสมัยสงครามก็รวมหัวกัน เรียกร้องประโยชน์ต่าง ๆ จากสงคราม ซึ่งมีพันธไมตรีกับบริเตนซึ่งตั้งเครียดเพราะ ทางรัฐเซียเปลี่ยนระบอบการปกครองเป็นเผด็จการ โดยชนกรรมาชีพ และดำเนิน เศรษฐกิจที่ทริคอมมิวนิสต์ ซึ่งอังกฤษดำเนินแบบเสรีของนายทุนจึงระแวงไม่ ไว้ใจซึ่งกันและกัน

ประวัติการเกี่ยวพันระหว่างประเทศ

มากขึ้น ยอดค้ากรรมมากขึ้น ด้านหินมากขึ้น ยอดค้ากรรมหลายอย่างเปิดขึ้นจากการใช้ถ่านหินเป็นเชื้อเพลิงซึ่งอังกฤษมีอยู่มากโดยใช้น้ำมันแทน เช่น เรือเดินทะเลเป็นต้น สหรัฐอเมริกาเข้ามาเป็นนายธนาคารแข่งขันกับอังกฤษ

บริเวณใหญ่กับ สันนิบาตชาติ เราทราบแล้วว่าภายหลังสงครามโลกครั้งที่ ๑ ประเทศฝ่ายสัมพันธมิตรได้ตั้งสันนิบาตชาติขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมความร่วมมือระหว่างนานาชาติและสันติ โดยปฏิบัติการโดยเคร่งครัดตามพันธกรณีที่มีอยู่แต่ละตามกฎหมายระหว่างประเทศ

นโยบายของอังกฤษจึงสนับสนุนสันนิบาตชาติ ให้สันนิบาตชาติแข็งแรงมีอำนาจจริงจัง ทั้งนี้เนื่องจากเหตุผลที่ว่าสันนิบาตชาติจะช่วยรักษาความยุติธรรมแล้ว ยังมีเหตุผลอื่นอีก เพราะอังกฤษกำลังอ่อนดงสำหรับการคุ้มครองจักรวรรดิของตนการสนับสนุนให้สันนิบาตชาติแข็งแรงจึงเท่ากับเป็นกำลังต้อง

อย่างไรก็ดีในอังกฤษเองก็มีนักการเมืองบางหมู่ไม่ค่อยเห็นด้วยนัก กลับเห็นว่าสันนิบาตชาติไม่สามารถป้องกันสงครามได้ ตรงกันข้ามกลับจะเป็นชนวนให้เกิดสงครามได้ เช่น ถ้ามีการบังคับทางเศรษฐกิจหรือทางทหาร ก่อตั้งที่สันนิบาตจะต้องพึ่งก็ต่อจากกองทัพเรืออังกฤษ พวกนี้ไม่เชื่อว่าไม่มีมหาประเทศใดจะยอมให้สันนิบาตชาติแข่งขันตนโดยक्षणภาพ คงต้องประกาศสงครามเป็นแน่ นอกจากสหรัฐอเมริกาก็คือเป็นมหาประเทศที่ไม่ได้ร่วมเป็นสมาชิกด้วย

นโยบายของอังกฤษ ได้อธิบายแล้วว่าในคริสต์ศตวรรษที่ ๑๙ บริเวณใหญ่เกี่ยวกับการรุกราน ถูกคุกคามทางตะวันออกไกลโดยรัสเซีย และอังกฤษสามารถยับยั้งของญี่ปุ่นในแมนจูเรีย รัสเซียไว้ โดยทำสัญญาพันธมิตรกับญี่ปุ่น แต่ในคริสต์ศตวรรษที่ ๒๐ นี้ อังกฤษถูกรุกคามอีก แต่คราวนี้โดนญี่ปุ่นมิตรตัวเอง แต่การที่จะ

ขียนญี่ปุ่นนั้นเป็นสิ่งที่ไม่ได้ง่าย เมื่อเสร็จสงครามโลกครั้งที่ ๑ แล้ว สหรัฐอเมริกาจัดให้มีการประชุมชนที่กรุงวอชิงตัน (ค.ศ. ๑๙๒๒) ทำสัญญากันหลายฉบับเกี่ยวกับเคารพบรรณภาพอาณาเขตจีน^(๑) เนื่องจากสัญญาเหล่านี้ สัญญาพันธมิตรกับญี่ปุ่นจึงเลิกไปเพราะอเมริกาและคานาดาเห็นว่าไม่จำเป็นที่อังกฤษจะต้องผูกพันคนต่อไป อย่างไรก็ตามก็มีผู้วิจารณ์ว่า ในการประชุมกรุงวอชิงตันครั้งนั้น จริงอยู่สัญญาต่างซึ่งทำกันนั้นเคารพบรรณภาพอาณาเขตจีนและหลีกเลี่ยงประตุค้ำ แต่ในขณะเดียวกัน ก็ได้ทำสัญญากำหนดกำลังกองทัพเรือของอังกฤษอเมริกาและญี่ปุ่นไว้ด้วย คือ ๕-๕-๓.^(๒) และห้ามการสร้างกำลังเพิ่มเติมตามเกาะต่าง ๆ ในแปซิฟิกตะวันตกซึ่งต้องประการนี้หมายความว่าด้านแปซิฟิกปล่อยให้ญี่ปุ่นมีอำนาจ

การที่อังกฤษเซ็นสัญญารุงวอชิงตัน คราวนี้เท่ากับ อังกฤษยอมรับโดยปริยายว่าไม่สามารถป้องกันผลประโยชน์ของตน ที่มีในเมืองจีนได้หาก ญี่ปุ่นจะขยายตัวเข้าไป ฉะนั้นใน ค.ศ. ๑๙๓๑ - ๑๙๓๒ เมื่อญี่ปุ่นเข้ายึดแมนจูเรีย ในสันนิบาตชาติมีบางประเทศจะให้แซงชันญี่ปุ่น อังกฤษจึงไม่เอาด้วยกลับแสดงว่า อังกฤษเชื่อตามที่ญี่ปุ่น แสดงว่าจะเคารพหลีกเลี่ยง ประตุค้ำอย่างถาวร แซงชันแล้วอังกฤษทำไม่ได้เพราะปรากฏว่าพวกพ่อค้า อังกฤษในฮอลแลนด์ นิวซีแลนด์ เชียงไฮ้และในอังกฤษเองคัดค้านอย่างแรง เพราะเกรงจะทำให้ญี่ปุ่นโกรธ และรัฐบาลอังกฤษในสมัยนั้นเซอร์จอห์น ไซมอนเป็นรัฐมนตรีต่างประเทศ (บัดนี้เป็น Lord Simon) ก็เห็นว่าการจะแซงชันญี่ปุ่นจริง ๆ อังกฤษก็ไม่อยู่ในฐานะจะทำได้ และการที่ญี่ปุ่นเข้าแมนจูเรียก็ไม่ทำให้ประโยชน์ของอังกฤษเสียไป ทางด้านอเมริกันนั้นแล้ว โกรธ อังกฤษมากเพราะการแสดงของ อังกฤษดังกล่าวตรงกันข้าม

(๑) คำอธิบายการทูต หน้า ๑๑๖-๑๒๐

(๒) คำอธิบายการทูต หน้า ๑๑๘

กับคำแถลงของรัฐมนตรีต่างประเทศสหรัฐอเมริกาสมัยนั้น คือ นายดีคิมสันซึ่ง
แถลงว่าไม่ยอมรับนับถือการกระทำใด ๆ หรือสถานการณ์ใดซึ่งเป็นมาและขัดต่อ
กติกาด้านนิบาตชาติพันธมิตรของสัญญาสงคราม อีกนัยหนึ่งคือการกระทำ
ซึ่งใช้กำลัง

การที่รัฐบาลอังกฤษไม่คัดค้านญี่ปุ่นนอกจากโดยเหตุผลดังกล่าวแล้ว ยัง
เป็นเพราะอังกฤษคิดว่าญี่ปุ่นคงไม่ ก่อขบวนการที่ชาติอื่น จะคงค้าขายในเมืองจีน
และการที่ญี่ปุ่นรุกชนไปทางแมนจูเรียกกดเหมือนกันจะได้ไปพบกับบริเตนซึ่งคิดว่าที่จะ
ให้มาทางใดซึ่งผลประโยชน์อังกฤษมีอยู่มาก

แต่เหตุการณ์ในตอนหลังกลับพิสูจน์ว่าอังกฤษจะผิดหมด เมื่อภายหลัง
ดังนี้ บรรดาชาติ ลงมติว่า ญี่ปุ่นไม่ มีอำนาจ หรือ สิทธิอื่น ใดที่จะ เข้าไปใน แมนจูเรีย
ญี่ปุ่นจึงถอยออกจากดินแดนนิบาตชาติ และแถลงว่าญี่ปุ่นมีสิทธิจะทำอะไร
ก็ได้ถ้าเกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ของญี่ปุ่น ดังแผนเป็นต้นมาญี่ปุ่นก็รุกตรงทางใต้แทน
ที่จะร่นเหนือ เพราะทางเหนือติดบริเตนและญี่ปุ่นได้แมนจูเรียพอแล้ว ส่วนทางใต้
นั้นลงมารายกว่า และไม่ว่าเหตุผลใดที่ญี่ปุ่นเข้าไปมีอำนาจจึงก็ถูกเบียดให้เด็ก
กว่าคำไป การค้าของอังกฤษถูกบีบให้อ่อนไปเรื่อย ๆ ในปี ค.ศ. ๑๙๓๗ เอกอัคร-
ราชทูตอังกฤษประจำกรุงปักกิ่งเอง ขณะนั้นอยู่บนรถยนต์และชักของอังกฤษถูกญี่ปุ่น
ระดมด้วยปืนกลเกือบครบ ต่อมาต่อมาระหว่างที่ญี่ปุ่นถล่มเมืองเทียนจิน คน
อังกฤษจะผ่านเขตต่อมทหารญี่ปุ่นจะให้ผ่านได้แต่ต้องแก้ผ้าให้ตรวจก่อน รัฐบาล
อังกฤษก็ได้แต่คัดค้านไม่สามารถจะทำอะไรได้

ในปี ค.ศ. ๑๙๓๘ รัฐบาลญี่ปุ่นนะให้รัฐบาลแมนจู๊กประกาศว่าการค้า
นามันในแมนจู๊กเป็นการผูกขาดของรัฐบาล อังกฤษคัดค้านกับญี่ปุ่นเพราะรัฐบาล
อังกฤษไม่รับนับถือรัฐบาลแมนจู๊ก ญี่ปุ่นตอบว่าให้ไปคัดค้านกับแมนจู๊กเอง
ญี่ปุ่นไม่เกี่ยวของเพราะแมนจู๊กเป็นเอกราช ในราว ค.ศ. ๑๙๓๗ - ๓๘ อังกฤษ

จึงเริ่มรู้ สักว่าจะต้องหาทางย่น ญีปุ่นให้ได้แต่ก็ตายเกินไป อังกฤษเริ่มให้เครดิต
เงินในการตั้งสินค้าและสนับสนุนเงินในการรบกับญีปุ่น

อังกฤษกระทบกับ
อิตาลี

เราทราบแต่ที่ว่าใน ค.ศ. ๑๘๖๒ มูโลตีนั้นได้เป็นนายก
รัฐมนตรีของอิตาลี ต่อมาในปี ค.ศ. ๑๘๖๓ ก็คงตัวเป็นผู้
เผด็จการ โดยดั้นรบบอบ ประชาธิปไตย เราทราบ แต่ที่เช่น
เดียวกันจากการศึกษาระบบการปกครองว่าผู้เผด็จการ มักชอบขยายอาณาเขต
อำนาจกว้างขวางขึ้น มูโลตีนั้นก็เช่นเดียวกันมัน โยบายอยากให้อิตาลีใหญ่โตยง
ขึ้นและเป็นนักเดินโตในทะเลเมดิเตอร์เรเนียน และขยายดินแดนทางอาฟริกาและ
ตะวันออกไกล (Near East) ในการนั้นจำเป็นต้องบำรุงกำลังกองทัพ มูโลตีนั้น
จึงเร่งเสริมกองทัพเรือและอากาศ การที่อิตาลีเดินเช่นนี้อังกฤษไม่พอใจและ
กังวลเพราะอังกฤษเคยเป็นผู้ครองทะเลเมดิเตอร์เรเนียนมาช้านาน และเดินชีวิตซึ่ง
เชื่อมอาณาเขตของอังกฤษทางตะวันออกก็ผ่านทะเลนี้ เพราะฉะนั้นเมื่อมูโลตีนั้นเข้า
อาบิสซเนียหรือเอธิโอเปียใน ค.ศ. ๑๘๙๕ รัฐบาลอังกฤษจึงเรียกร้องให้สันนิบาต
ชาติรับพิจารณาโดยด่วน สันนิบาตชาติลงมติประนามว่าอิตาลีเป็นผู้ทรานและ
ให้แข่งขันอิตาลีทางเศรษฐกิจในอิตาลีบางอย่างไม่ใช่ทั่วไป ในการนี้อังกฤษได้
ตกลงกับฝรั่งเศส รัสเซีย ตุรกี และยูโกสลาเวีย ถ้าประเทศใดประเทศหนึ่งตั้งกล่าว
ถูกอิตาลีโจมตีเพราะสนับสนุนสันนิบาตชาติแล้วจะช่วยกัน ความจริงถ้าดูแผนที่
แล้วจะเห็นว่าอังกฤษคงนึกถึง ประโยชน์ของตนมากกว่า ส่งสารอะบิสซเนียใน
การทำให้แข่งขันอิตาลี

แต่การแข่งขันอิตาลีครั้งนั้นไม่ทำจริงจริง เช่นไม่แข่งขันเรื่องน้ำมันเป็นต้น
ไปแข่งขันในข้อไม่สำคัญ เช่นไม่ให้ชื่อของอิตาลี หรือขยายอาณัติให้อิตาลี ยิ่ง
ถ่วงในระหว่างที่มูโลตีนั้นกำลังยกทัพต่ออาบิสซเนียอยู่ หนังสือพิมพ์ลงว่า Sir

Samuel Hoare รัฐมนตรีต่างประเทศอังกฤษกับนาย Laval รัฐมนตรีต่างประเทศฝรั่งเศสกำลังปรึกษากันแต่ตกลงจะให้แบ่งอาบิสซีเนียให้อิตาลีเพื่อส่งเสริมความเด็กกันเสียที เมื่อข่าวนี้กระจายไปสาธารณนิคมในอังกฤษก็ดี ในประเทศต่าง ๆ ก็ดี ไม่เห็นด้วยเลยตั้งเด็กแผนการนี้และ Sir Samuel ออก ในที่สุดมุสโสลินีก็ยอมเสียอาบิสซีเนียได้

การที่ Sir Samuel Hoare ตกตงกับ Laval เช่นนั้นความจริงรัฐบาลอังกฤษทั้งคณะเห็นด้วย การที่อังกฤษจะยอมมุสโสลินีเพราะเห็นว่าการแบ่งอาบิสซีเนียก็คงไม่เป็นการกระเทือนถึงผลประโยชน์อังกฤษทางโซมาลิตแดนดี หรือทาง เมดิเตอร์เรเนียน หรือทางทะเลแดงอย่างร้ายแรงซึ่งจะต้องทำให้ฉีก และในประการที่อังกฤษในเวลานั้นไม่มีอำนาจเท่าใดนัก เกรงว่าหากมุสโสลินีมีเหตุขึ้นมาประกาศสงคราม อังกฤษก็จะอยู่ในฐานะลำบาก ประการที่สามตามข้อตกลงก็ร้องขอให้อังกฤษผ่อนผัน เนื่องจากการแข่งขันไม่ได้ทำจริงจังจึงไม่ได้ผลอะไร ในปีต่อมา คือ ค.ศ. ๑๙๓๖ ดังนั้นชาติจึงตกลงถอนการแข่งขันซึ่งในข้อมุสโสลินีถือว่าการปราชัยของสันนิบาตชาติและอังกฤษโดยเฉพาะ

สงครามกลางเมือง สเปน ในเดือนกรกฎาคม ค.ศ. ๑๙๓๖ เกิดปฏิวัติในสเปน รัฐบาลสเปนในขณะนั้นเป็นฝ่ายซ้าย ฝ่ายปฏิวัติเป็นฝ่ายขวานิยมระบบเผด็จการนำโดยฮิตเลอร์หรือมุสโสลินี การรบกันเองของสเปนครั้งนี้เพราะมีต่างประเทศเข้าช่วยโดยไม่เป็นทางการ เช่นฝ่าย ปฏิวัติ ฮิตเลอร์และมุสโสลินีส่งทหารอาสาสมัครและอาวุธให้ ฝ่ายรัฐบาลนั้นฝรั่งเศสและโซเวียตรัสเซียเข้าช่วยแต่ช่วยอย่างเชื่องช้ากว่าฮิตเลอร์และมุสโสลินี อังกฤษเห็นว่าการปล่อยให้รบกันเต็มทีและมีชาติต่าง ๆ ช่วยเช่นนั้นอาจจะกลายเป็นสงครามโลกก็ได้ นอกจากนี้เยอรมันและอิตาลีอาจจะมีอิทธิพลในสเปนเพราะฝ่ายรัฐบาล

ประวัติการเกี่ยวพันระหว่างประเทศ

๑๑๑

ตั้งปัญหาตั้งอ่อนตงไปมาก อังกฤษจึงชวนฝรั่งเศสเสด็จนอกกับอิตาลีและเยอรมันนี้ และโซเวียตรัสเซียมักตงว่าจะไม่แทรกแซง (Non-Intervention) กล่าวคือจะไม่ช่วยฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง

ข้อต่อไปเพื่อคุ้มครองประโยชน์ของอังกฤษ อังกฤษจึงเจรจากับอิตาลีว่า ต่างฝ่ายต่างเคารพสิทธิและผลประโยชน์ซึ่งกันและกันในทะเลเมดิเตอร์เรเนียน ทั้งสองฝ่ายไม่ปรารถนาที่จะเปลี่ยนแปลงสถานะเดิม (Status Quo) ในภาคนี้ ยิ่งกว่านั้นอิตาลีได้ให้ความมั่นว่าจะไม่จะมีทบรณภาพอาณาเขตสเปน และต่อมา อังกฤษ ได้ยอมรับนับ ถ้อยธิปไตย ของอิตาลีเห็นอ ขาบีส์ซึ่งอิตาลี จะถอนทหาร จากสเปนเมื่อเสร็จสงครามกลางเมือง จะไม่แอนตองอังกฤษและจะร่วมกันรักษาสถานะเดิมในทะเลแดง

ผลที่นับได้ว่า นโยบายอังกฤษเกี่ยวกับสเปนในตอนนั้น สัมประสงค์ของอังกฤษสงครามกลางเมืองไม่ถูกลดทอนไป ในที่สุด อิตาลีกับเยอรมันก็ถอนทหารและในระหว่างสงครามโลกครั้งที่สองฟรังโกก็ไม่กล้าเข้าเป็นคู่สงครามเพียงช่วยเหลี่ยฝ่ายอักษะทางอดีต

อย่างไรก็ดี นักประวัติศาสตร์การทูตก็ยังวิจารณ์ว่าอาจจะสัมประสงค์ของอังกฤษ แต่ความจริงนั้นเท่ากับอังกฤษแพ้ฝ่ายอักษะเท่าที่เกี่ยวกับสเปน เพราะฟรังโกชนะสงครามคราวนั้น ก็เพราะอักษะช่วยจริง ๆ และฟรังโกก็ช่วยอักษะจนถึงที่สุดเหมือนกัน และการยังอ่อนนุ่ได้ตั้งนี้ของอังกฤษก็ไม่ทำให้นโยบายของมูร์ได้ตั้งเปลี่ยนแปลงได้ คือ อิตาลีก็เข้าสงครามฝ่ายเยอรมันในที่สุด

นโยบายของอังกฤษคือ เราทราบแล้วว่าก่อนฮิต.เลอร์ได้อำนาจในเยอรมันนั้นนั้น เยอรมันนั้นมีการปกครองเป็นประชาธิปไตยโดยแท้จริง ในขณะที่ผู้นำอังกฤษเองก็ตระหนักดีว่าเสถียรภาพ ของยุโรปจะมีอยู่ได้ก็โดยแก่นศีลธรรม

แวร์ชายซึ่งผูกมัดเยอรมันนั้นจนเกินไป แม้เมื่อฮิตเลอร์ได้อำนาจใหม่ ๆ ใน ค.ศ. ๑๙๓๓ อังกฤษก็มั่นนโยบายเช่นนั้น ต่อมาใน ค.ศ. ๑๙๓๖ เมื่อฮิตเลอร์ประกาศเด็กัญญาโดคาร์โน (๑) และยกทหารเข้าเขตแม่น้ำไรน์ ฝรั่งเศสชวนอังกฤษให้ยกทหารเข้าปราบแต่อังกฤษกลับปฏิเสธ นอกจากนั้นอังกฤษเองกลับทำสัญญาตกลงให้ ฮิตเลอร์ มี สิทธิ สร้างกองทัพเรือได้แค่ต้องไม่เกิน ๓๕% ของกองทัพเรืออังกฤษซึ่งเป็นการ ละเมิดสนธิสัญญาแวร์ชาย ในข้อหลังนี้ฝรั่งเศสเคืองอังกฤษมาก แต่น่าปลาดักคือ ทั้ง ๆ ที่อังกฤษมีส่วนยอมเยอรมันในทุกอย่างตั้งแต่ออรวมทั้ง ช่วยเยอรมันให้ละเมิดสัญญา แต่ในขณะที่เดียวกันเองเยอรมันประกาศเด็กัญญาแวร์ชายก็ ละเมิดกติกาต้นนิบาตชาติก็ อังกฤษก็แต่งตั้งคนเป็นผู้รักษากฎหมายระหว่างประเทศ ประกาศประท้วงการกระทำของฮิตเลอร์ ในชื่อตนเอง ทำให้หนักก็ศึกษาการต่างประเทศส่งงวยว่านโยบายอังกฤษในตอนนั้นเท่าที่เกี่ยวกับเยอรมันจะไปทางไหน

ในเดือนพฤษภาคม ค.ศ. ๑๙๓๗ สแตนลีย์ บอลด์วิน (Stanley Baldwin) นายกรัฐมนตรีลาออกและเนวิลล์แชมเบอร์เลน (Neville Chamberlain) ซึ่งเป็นสมาชิกพรรคคอนเซอร์เวตฟ ได้เป็นนายกรัฐมนตรีแทน แชมเบอร์เลนเห็นว่านโยบายอังกฤษสมัยบอลด์วินนั้นเป็นนโยบายของนักฉวยโอกาส (Opportunist) ไม่นั่นนอนควรจะวางนโยบายใหม่ให้ชัดเจน มิฉะนั้นจะจูงอังกฤษเข้าสงครามกับเยอรมัน ฮิตาต์ และญี่ปุ่น ถ้าสงครามเกิดขึ้นอีก นั่นคือของด้านของจักรวรรดิบริติช ถ้าฝั่งสันนิบาตชาติไม่สามารดยับยั้งสงครามได้ การที่จะยับยั้งสงครามได้อังกฤษต้องเดินนโยบายสม่ำเสมอปรานอมกับเยอรมันและฮิตาต์ แม้จะต้องเสียเปรียบบ้างก็ตาม แต่ในขณะที่เดียวกัน อังกฤษจะต้องระดมอาวุธไว้ให้พร้อมในการรบแชมเบอร์เลน แถลงว่าประโยชน์ ของอังกฤษที่สำคัญ ซึ่งหมายความว่าถ้า

(๑) ดูคำอธิบายการทูต หน้า ๑๒๐

ใครมาคุกคามจึงจะรบก็คือฝรั่งเศส เบลเยียม โปรตุเกส อีราค และอียิปต์ ตลอดจนการป้องกันดินแดนในจักรวรรดิและต้นคมนาคม นอกจากนี้ของอังกฤษจะไม่ยอมให้ชาติใดชาติหนึ่งใหญ่ ยุโรปครองยุโรปแต่ผู้เดียว นโยบายของเฮมเบอร์เดน ซึ่งแสดง ในครั้งนั้น นักการทูตให้ชื่อว่า นโยบายปลอบโยน (Policy of Appeasement)

แต่ในทางปฏิบัติเฮมเบอร์เดนก็ยังเดินนโยบายแกว่งไกวอยู่บ้างทั้ง ๆ ที่พยายามเดินตามนโยบายที่แสดงไว้ เมื่อเฮมเบอร์เดนได้เป็นนายกรัฐมนตรี^(๑) ไม่เท่าใดนักก็เกิดปัญหาเช็กโกสโลวาเกีย ฝรั่งเศสนั้นมีสัญญาฉบับเช็กโกสโลวาเกียช่วยเหลือซึ่งกันและกันหากฝ่ายใดถูกรุกราน นอกจากนี้เช็กโกสโลวาเกียยังมีสัญญากับโซเวียต ช่วยเหลือซึ่งกันและกันโดยโซเวียตจะช่วยเหลือ ในกรณีฝรั่งเศสตัดสินใจช่วยด้วย และฝรั่งเศสก็มีสัญญาทำนองเดียวกับโซเวียตในขณะนั้น อังกฤษไม่มีสัญญารับประกันเช็กโกอย่างฝรั่งเศส เฮมเบอร์เดนไม่แสดงให้ชัดเจนว่าในกรณีฝรั่งเศสช่วยเช็กโกอังกฤษจะปฏิบัติอย่างไร แต่ในทางปฏิบัติกลับแต่งตั้งคนเป็นผู้นำในการไกล่เกลี่ยเรื่องเช็กโกสโลวาเกีย การเพิ่มอาวุธสมัยเฮมเบอร์เดนเองก็เกินไปอย่างเชื่องช้า เรื่องเช็กโกนั้นเราทราบแล้วว่าผลก็คืออังกฤษเสียทีฮิตเลอร์อย่างไม่เป็นท่า คือถกฮิตเลอร์ให้ดอกซึ่งหน้า

การที่อังกฤษแพ้ฮิตเลอร์เรื่องเช็กโกสโลวาเกียนี้ ทำให้ประเทศต่าง ๆ ขวัญเดียวมากเพราะเห็นว่าคิดพึ่งพาไม่ได้ เนื่องจากอังกฤษแพ้เยอรมันในเรื่องเช็กโกสโลวาเกีย ทำให้ศัตรูอำนาจ ใหญ่ ใหญ่ ใหญ่ ไปเป็น ประโยชน์แก่เยอรมันนี้ เยอรมันนี้ กลายเป็น ผู้นำของ ยุโรปกลาง และตะวันออก คุณค่า ของ สัญญา พันธไมตรีที่ฝรั่งเศสทำกับเยอรมันได้กับประเทศต่าง ๆ แทบไม่มีค่า การที่เยอรมันนี้ได้ เช็กโกสโลวาเกีย ก็เท่ากับได้ ก้าวถึง ทหาร ก้าวถึง อาวุธและ เศรษฐกิจ มากขึ้น

(๑) คำอธิบายหนังสือการทูต หน้า ๑๑๕

ประวัติการเกี่ยวพันระหว่างประเทศ

เรื่องเซค โกลด์ โดวา เกยของอังกฤษเจ็บใจมาก จึงได้รับสัญญาประกัน
ไปแดนดีและประเทศอื่น ๆ แต่ในทันทันคนผู้ตรวจการประกันนั้นควรจะเชื่อมั่นว่าคน
สามารถยับยั้งเยอรมันและต้องได้รั้ช้เข้ามาเป็นเพื่อนด้วย ในขณะเดียวกัน
อังกฤษรีบ ขอนประเทศ ในเครือจักรภพให้เร่งระดม อาวุธยุทโธปกรณ์ อย่างเต็มที่
และเดินนโยบายสัมพันธ์ไมตรีกับประเทศ ที่เพื่อนบ้านกับตน หรืออาณานิคมของตน
เช่น อียิปต์ อีรัก ตุรกี เปอร์เซียและอาฟกานิสถาน

ในเดือนมีนาคม ค.ศ. ๑๙๑๘ อังกฤษกับฝรั่งเศสประกาศว่าจะไม่ยอม
ถอยค่อไปในเดือนสิงหาคมนี้เดียวกันเยอรมันเข้าตี โปแลนด์ อังกฤษจึงประกาศ
สงคราม

ทำไมนโยบายอังกฤษซึ่ง ในขณะนั้นผู้อธิบายว่าได้แต่เพียงแต่คงความเห็นคัดค้าน
มีต่อฮิลเลอร์ หรือมุส- จะหวังให้เป็นคำตอบที่ถูกต้องชงยาก เพราะจะต้องรอศึกษาจาก
โสลันด์ก่อนเสมอ
เอกถาวรต่าง ๆ ค่อไปอีก แต่ขอเท็จจริงเหล่านี้มีส่วนสำคัญอยู่
ไม่น้อย

บุคคล ซึ่งประกอบเป็น นายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีต่างประเทศ และรัฐ-
มนตรีในสมัยนั้น คือ ระหว่าง ค.ศ. ๑๙๑๐ ถึง ๑๙๑๘ โดยมากเป็นพวกขวาใจ
อ่อนไม่เด็ดขาดไม่เหมือน ถอยค่อช หรือวินด์ตัน เชอร์ชิลด์หรือคนหนุ่มๆ เช่นฮัดสัน
ก็คองดาออกไป นอกจากนั้นผู้นำในวงการเมืองอังกฤษเวลานั้นเป็นฝ่าย
Conservative พวกนี้เห็นว่าควรยอมเสียสละบ้างสักอ่าจะให้สงครามเกิดขึ้นถ้า
สงครามเกิดขึ้นดังคมจะเปิดย่นไปมากมาย อันจะเป็นเหตุให้ประโยชน์ซึ่งตนมีอยู่
ในขณะนั้นสูญไป พวกนี้คิดว่าควรจะเห็นใจกับยี่ตเตอร์และมุสโกลันเพราะจะ
เป็นผู้ช่วยให้ยุโรปตะวันตกปลอดภัยจากคอมมิวนิสต์

การที่พวกตั้งกล่าวมันนโยบายตั้งนี้ นอกจากประโยชน์ส่วนตัวแล้ว ก็มี เหตุผลอยู่บ้าง เช่น บิสมาร์กเองเกรงว่าฝรั่งเศสจะพยายาบทเนื่องจากสงคราม ค.ศ. ๑๘๗๐ บิสมาร์กเลยหนุนให้ฝรั่งเศสไปหาดินแดนทางอาฟริกาและตะวันออกไกล ฉะนั้นในกรณีฮิตเลอร์ก็ควรสนับสนุนหรือไม่ก็อย่าไปขัดขวางตั้งเดิมให้ มุ่งไปทางตะวันออก คือ โขเวียตจะได้ไม่มาถกทางตะวันตกและถ้าฮิตเลอร์ถกดำ ตัวหนักเข้าก็จะรบกับ โขเวียตและล้มมุกต์ว่าจะชนะ โขเวียต ฮิตเลอร์ก็จะหมด ก้าวตั้งและอังกฤษจะไม่ต้องเข้าสงครามแต่มีผู้กล่าวว่ ถ้ารัฐบาลอังกฤษคิดเช่นนี้ โขเวียตก็คิดเช่นเดียวกันจึงทำสัญญาไม่รุกรานกับเยอรมันนี้ ความจริง โขเวียต ขยอกทำสัญญากับอังกฤษมากกว่าและเนื่องจากรัฐบาลอังกฤษก็เห็นว่า ควรตั้งกับ ฮิตเลอร์ตั้งว่า ฉะนั้น ตอนเยอรมันถกกับเชคโกสโลวาเกีย อังกฤษทำท่าจะมา เจริจกับ โขเวียต แต่ก็ยังแสดงอาการวิ๊ๆ ขวางๆ เขี้ยบริวส์เซย์ ฮิตเลอร์ก็รับ ตกตงกับสตาลินตั้งก่อน แต่ถึงกระนั้นสตาลินเองก็ถูกฮิตเลอร์ โจมตีในที่ลุด แต่มีผู้อธิบายว่า ล้มมุตว่าอังกฤษจะยอมผ่อนเยอรมันตั้งไปโดยให้ทำกับ โปแลนด์ หรือใครๆ ได้ ในที่สุดฮิตเลอร์ก็ตั้งหันมาตั้งงานฝรั่งเศสตั้งอีก อย่างไรก็ตามตั้ง บัญหมายมขอโตเถียงโตตั้งตั้งทาง ฉนั้นจึงเป็นเรื่องคาดคะเนเท่านั้น

ความสัมพันธ์ของอังกฤษกับประเทศอื่น
ระหว่างสงครามโลกครั้งที่ ๒

ในระหว่างสงครามโลกครั้งที่ ๒ นี้ แทบจะกล่าวได้ว่า ในประวัติศาสตร์ ของอังกฤษไม่เคยมีตอนที่คับขันยิ่งกว่าในระหว่างเดือนมิถุนายน ค.ศ. ๑๘๕๐ ถึงมิถุนายน ค.ศ. ๑๘๕๓ ซึ่งเป็นตอนที่อังกฤษตั้งยื่นสู้ ฮิตเลอร์และมุสโสลินีอยู่ คนเดียวในท่ามกลางยุโรปแต่นักประวัติศาสตร์เห็นอย่างเดียวกันว่า ในตอนนั้น อังกฤษเคราะห์ดี เพราะมีผู้นำที่เข้มแข็ง เช่น เซอร์ซิด ประกอบตั้งอุปนิสัยตั้งคน

อังกฤษด้วยที่ยังประสพเคราะห์เท่าใด ยิ่งกล่าวหาญข่มขืนมานานยิ่งขึ้น แต่แน่นอน
 ของอังกฤษรอดจากการแพครงนนั้น เพราะเหตุอื่นอีกด้วยเช่นอเมริกาเวตานั้น แม้
 ยังไม่เข้าสงครามก็ช่วยเหลือทุกอย่าง ต่อมาก็มีรัสเซียเข้าด้วย ในระหว่างนี้
 อังกฤษทราบดีว่า เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงโดยสงคราม ประโยชน์ได้เสีย
 สำคัญของอังกฤษอยู่ที่การดำเนินความสัมพันธ์กับประเทศต่าง ๆ บนภาคพื้นด้าม
 แห่ง คือ

- ๑) ประเทศต่าง ๆ บนภาคพื้นยุโรป
- ๒) สหรัฐอเมริกา และ
- ๓) ประเทศต่าง ๆ ในเครือจักรภพ

๑) ความสัมพันธ์กับ
 ประเทศบนภาคพื้น
 ยุโรป

อังกฤษตระหนักดีว่า ถ้าไปอังกฤษจะต้องพัวพันทาง
 การเมืองระหว่างประเทศในยุโรปมากยิ่งข้นกว่าเดิม การที่
 อังกฤษเคยเป็นผู้นำทางการเมือง ทางเศรษฐกิจมาในสมัยก่อน
 นั้นเป็นอันหมดหวัง เพราะผลของสงครามจะเปลี่ยนแปลงฐานะของอังกฤษแม้
 จะชนะสงคราม ฝรั่งเศสก็แพ้เยอรมันไปแล้ว และแม้ภายหลังสงครามฝรั่งเศส
 ก็หวังที่จะได้กลับเป็นมหาประเทศอย่างแต่ก่อนได้แต่ก็ช้านาน เยอรมันก็จะกลายเป็น
 เป็นประเทศด้ามวุฒกรรมดา ละหนักจึงไม่มีปัญหาอันใด ประเทศที่จะกลายเป็น
 ใหญ่มีกำลังที่สุดบนภาคพื้นยุโรปก็คือ โซเวียต รัสเซีย อังกฤษจึงเห็นว่าจะต้อง
 เลิกเดินนโยบายตั้งเดิมชั่วคราวอย่างน้อย เมื่อชนะสงครามใหม่ ๆ คือไม่พัวพัน
 กับยุโรป คอยแซกแซงเล็กน้อยในเมื่อมีประเทศใดทำท่าจะเป็นใหญ่ในยุโรปและ
 ข่มเหงผู้อื่น เมื่อเป็นเช่นนี้ของอังกฤษจึงเข้าทำสัญญาเป็นพันธมิตรกับรัสเซียที่เดียว
 ใน ค.ศ. ๑๙๔๒ โดยให้มีอายุสัญญาถึง ๒๐ ปี สัญญานี้มีหลักการ คือ

- ๓) จะไม่ทำสัญญาสันติภาพกับอักษะโดยผลการฝ่ายเดียว
- ๔) จะร่วมกันป้องกันมิให้เยอรมันบุกชวบรานได้อีก ภายหลังสงคราม
- ๕) ภายหลังสงคราม ถ้าเยอรมันหรือพวกเยอรมันรุกรานฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งจะช่วยกันปราบ
- ๖) จะช่วยกันอย่างฉันท์มิตร ตัดอุปนาสันติภาพและความมั่นคงในทางเศรษฐกิจของยุโรปจะช่วยซึ่งกันและกันในทางเศรษฐกิจ ภายหลังสงคราม จะไม่ทำสัญญาพันธมิตรกับชาติอื่นโดยนัยเป็นการมุ่งร้ายต่อภาคีของสัญญา ตามสัญญาจะเห็นได้ว่า อังกฤษเดินนโยบาย (๑) เข้าผูกพันตนเองและ (๒) เข้าเป็นพันธมิตรกับประเทศที่ใหญ่ที่สุดบนยุโรป ในข้อหลังนี้จะเห็นได้ว่าอังกฤษเดินนโยบายแตกต่างกับที่เดินมาใน ๑๐๐ ปีที่ผ่านมา ซึ่งในสมัยนั้นใครที่ใหญ่ที่สุดในยุโรปจะต้องเป็นศัตรูของอังกฤษ และอังกฤษจะต้องเป็นมิตรกับประเทศที่รองลงมา หรือประเทศที่เป็นศัตรูของประเทศที่ใหญ่ที่สุดนั้น ทั้งนี้โดยถือหลักดุลยภาพอำนาจ (Balance of Power)

แต่ทั้งนี้ไม่แปลว่าอังกฤษ จะเลิกหลัก Balance of Power เพราะในขณะเดียวกัน อังกฤษก็มองเห็นว่า ถึงฝรั่งเศสจะตั้งฐานอำนาจมหาประเทศแต่ก็คงจะยังมีกำลังพอที่จะเป็นมิตรได้ เพราะถ้ารวมกับอังกฤษแล้ว ก็นับว่าจะเป็นการตั้งบ้านเยอรมัน ทางด้านตะวันตกได้ในการต่อไป นอกจากนั้นประเทศบนภาคพื้นยุโรปที่ใกล้เคียงเช่นประเทศเบลเยียม เดนมาร์ก สวีเดน และเดนมาร์ก อาจเป็นด่านหน้าของอังกฤษได้ หรือไม่ก็ใช้เป็นฐานโจมตีเยอรมันได้อีก การที่ฝรั่งเศสแพ้เยอรมันคราวนั้นทำให้เห็นได้ว่า ดินแดนของฝรั่งเศสในอาฟริกาตะวันออกกลางและตะวันออกไกลได้เป็นประโยชน์ช่วยเหลืออยู่มาก ใน ค.ศ. ๑๙๔๕

อังกฤษถึงกับแสดงว่า สำหรับยุโรปตะวันตก อังกฤษตั้งใจจะทำงานร่วมมือ
ด้วยกับชาติที่อยู่ใกล้เคียงอังกฤษ

๒) ความสัมพันธ์กับ ได้อธิบายแล้วว่า อังกฤษกับสหรัฐอเมริกาเริ่มต้นที่
สหรัฐอเมริกา
กันเป็นครั้งแรกในสมัยสหรัฐอเมริกาทำสงครามกับสเปน เมื่อ
ปลายคริสต์ศตวรรษที่ ๑๘ และในคริสต์ศตวรรษที่ ๒๐ นี้ ความสัมพันธ์กันที่ยัง
หลงเหลือสงครามโลกครั้งที่ ๑ สหรัฐอเมริกาก็เข้าสงครามร่วมกับฝ่ายอังกฤษรบ
เยอรมนี เมื่อเกิดสงครามแล้วสหรัฐอเมริกาได้เป็นกำลังสนับสนุนนโยบายของ
อังกฤษหลายเรื่อง ต่อมาอังกฤษกับสหรัฐได้ทำสัญญานานาชาติกรุงวอชิงตัน
โดยทั้ง ๒ ฝ่ายยอมมั่งก้างทางเรือเท่านั้น สัญญานี้แสดงให้เห็นว่า อังกฤษยอม
รับว่าอเมริกาเป็นมหาประเทศเท่ากับตน และในกรณีเกิดสงครามหรือมีขัดต่อ
ประเทศใด จะดำริ่หรือไม้อยู่ที่อเมริกาว่าร่วมด้วยหรือไม่อย่างน้อยเป็นกลางอย่าง
ไม่ตรีวิตรี (benevolent neutrality) นอกจากนี่ยังหมายถึงว่า ถ้าอังกฤษ
รบกับอเมริกา เนื่องจากเห็นชีวิตของอังกฤษกับอาณานิคมใกล้เคียงอังกฤษมี
หวังจะชนะได้ยาก ด้วยเหตุผลหลายประการเหล่านี้ ประกอบทั้งอาณาจักร
คานาดาซึ่งอยู่ในเครือจักรภพบริติช และมีภูมิประเทศติดต่อกับ สหรัฐอเมริกาเอง
ก็ยากให้อังกฤษเป็นมิตรกับสหรัฐอเมริกาได้ ฉะนั้น จึงเป็นการจำเป็นยิ่งที่
อังกฤษจะต้องรักษามิตรภาพกับอเมริกาต่อไป นโยบายของอังกฤษในชั้น
ต้องอย่างยิ่ง และเหตุการณ์ตั้งแต่เริ่มสงครามโลกครั้งที่ ๒ (ค.ศ. ๑๙๓๙) ได้พิสูจน์
ให้เห็นแล้วว่า สหรัฐอเมริกาเป็นประเทศที่อำนาจประโยชน์อย่างสำคัญให้แก่
อังกฤษ เมื่อเกิดสงครามใหม่ ๆ รัสเซีย ประชานาธิปไตยสหรัฐอเมริกาประกาศ
ว่า สหรัฐอเมริกาเป็นกลางตามกฎหมาย ความเป็นกลางของอเมริกาซึ่งมี
ความว่า ในกรณีสงครามประชานาธิปไตยจะต้องตั้งห้ามการขนส่งอาวุธให้แก่คู่

สงคราม และห้ามไม่ให้คนอเมริกันเดินทางบนเรือของคู่สงคราม ในกรณีชาย
 สิบคนซึ่งไม่ใช่อาชกรหรือเกี่ยวกับการสงคราม คู่สงครามซึ่งเป็นผู้ขอต่อรัฐบาล
 ธรรมนูญในสหรัฐอเมริกาและมีทุกเรือของคนไปเองแต่ต่อมาออกเพียงสองเดือน
 คือในเดือนพฤศจิกายน ค.ศ. ๑๙๓๘ อเมริกาแก้กฎหมายความเป็นกลาง อนุญาต
 ให้ขายอาวุธได้แต่ต้องชำระเงินสด และมารับเอาไปเอง เรียกว่า "Cash and
 Carry" แต่ห้ามไม่ให้เรือบรรทุกของชนชาติอเมริกันเดินทางเข้าไปในเขตการยุทธ
 การแก้ไขเช่นนี้ ผลก็ได้แก่อังกฤษและฝรั่งเศส และภายหลังที่ฝรั่งเศสแพ้สงคราม
 แล้วอเมริกายังช่วยให้อาวุธและยุทโธปกรณ์แก่อังกฤษ โดยเกรงว่า เยอรมันจะบุก
 เหวะอังกฤษ นอกจากนี้ในเดือนสิงหาคม ค.ศ. ๑๙๔๐ ทั้ง ๆ ที่อเมริกายังไม่เข้า
 สงครามได้มอบเรือพิฆาตให้อังกฤษถึง ๕๐ ลำ แต่เพื่อแสดงให้เห็นความตั้งใจ
 แทน อังกฤษยอมให้อเมริกาเข้าดินแดนอังกฤษบางแห่ง ทางโลกซีกตะวันตกใช้
 เป็นฐานทัพเรือและอากาศได้ ซึ่งความจริงก็เท่ากับร่วมมือช่วยซึ่งกันและกันใน
 เดือนมีนาคมปี ค.ศ. ๑๙๔๑ รัฐบาลอเมริกันเสนอกฎหมายเช่ายืม (Lease-Lend)
 อาวุธคือรัฐสภาโดยมอบให้ประธานาธิบดีอำนาจตั้งให้ทำอาวุธขายจำหน่าย ยืม
 เช่า แก่รัฐบาลชาติใด ๆ ก็ได้ ถ้าเห็นสมควรว่าจะนำเอาไปป้องกันประเทศนั้น
 อันเป็นประโยชน์ช่วยป้องกันสหรัฐอเมริกาด้วย ผลก็คือเป็นการช่วยอังกฤษและ
 สัมพันธมิตรอย่างเต็มที่

ในเดือนสิงหาคม ค.ศ. ๑๙๔๑ ทั้ง ๆ ที่ยังไม่ใช้คู่สงคราม ประธานาธิบดี
 รูสเวลท์พบกับวินสตันเชอร์ชิล นายกรัฐมนตรีอังกฤษ ได้ประชุมลงนามในกฎ
 บัญชีแอตแลนติก Atlantic Charter ซึ่งมีใจความว่า "ทั้ง ๒ ฝ่ายร่วมมือกัน
 ในนโยบายต่าง ๆ เช่น ไม่รุกรานใคร ไม่เอาดินแดนใคร จะเคารพสิทธิของ
 ประเทศทั่วไป ฯลฯ"

ประวัติการเกี่ยวพันระหว่างประเทศ

ครั้นเมื่อญี่ปุ่นประกาศสงครามกับสหรัฐอเมริกาแล้ว คือ ภายหลังจากวันที่ ๗ ธันวาคม ค.ศ. ๑๙๔๑ พันชไมตรีระหว่างอังกฤษกับอเมริกาซึ่งกระชับสนิทแน่น เทบจะกล่าวได้ว่า ไม่เคยปรากฏในประวัติศาสตร์ของความสัมพันธ์ระหว่างสองประเทศนี้

๓) ความสัมพันธ์กับประเทศในเครือจักรภพ

ความสำคัญของอาณานิคม (Dominions) ต่างๆ ของอังกฤษมีต่ออังกฤษอย่างมากหลายจะเห็นได้ในระหว่างสงคราม ๑๙๑๔-๑๙๑๘ อาณานิคมส่วนมากรบประกาศสงครามตามอังกฤษมี

สหภาพอาฟริกาเท่านั้นที่ทำการเมืองแยกออกเป็นสองฝ่าย ฝ่ายรัฐบาลในขณะนั้นซึ่งมีนายพล Hertzog เป็นนายกรัฐมนตรีเห็นว่า ควรเป็นกลาง แต่ฝ่ายค้านซึ่งมีจอมพลดัมม์ (Smuts) เป็นหัวหน้า เห็นว่าควรเข้ากับอังกฤษ ถึงเวลาถึงมติในสภา ฝ่ายรัฐบาลแพ้คะแนนเสียงเฮิร์ตซอกจึงลาออก จอมพลดัมม์ได้เข้าเป็นนายกรัฐมนตรีและประกาศสงครามกับเยอรมันทันที แต่แม้กระนั้นกัตทางรัฐสภาอาฟริกาที่ยังไม่พร้อมที่จะเรียกเกณฑ์ทหารส่งไปช่วยรบ และทำตนเป็นเช่นเดียวกับในคานาดา ออสเตรเลีย อิงฤษยังมีทหารชาติคานาดา ออสเตรเลียและอาฟริกาได้ไปรบในยุโรป แต่ก็ไปในฐานะทหารอาสาสมัคร บังรัฐแอร์แลนดิงไปไกล ประกาศเป็นกลาง และไม่ยอมให้อังกฤษมาใช้ดินแดนเป็นฐานทัพและยังคงมีสัมพันธ์ทางการทูตกับฝ่ายอักษะตลอดเวลาทั้งๆ ที่อังกฤษและอเมริกาจึงวอนให้ตัดความสัมพันธ์

ในระหว่างสงครามอังกฤษต้องเดินการเมืองสุดซุ่มที่สุด โดยใช้ความสามารถอย่างเต็มที่กับอินเดีย อินเดียมีปัญหามากหลาย คือชาวอินเดียก็มีหลายชนวรรณะ มีหลายเชื้อชาติที่สำคัญที่สุดคือ ฮินดูกับมอฮัดเดม

เมื่อสงครามโลกครั้งที่ ๑ อังกฤษเคยประกาศว่า จะให้อินเดียปกครองตนเอง ภายหลังจากสงคราม แต่เมื่อถึงเวลาทำให้เพียงครั้งๆ ซึ่งทำให้พวกราชาตินิยมไม่พอใจ หารว่าอังกฤษทอดอกอินเดียมีผู้นำที่ยิ่งใหญ่ คนนับถือมากที่สุดคือมหาตมะคานธี ท่านผู้นำอินเดีย แต่แม้พวกรวมอดเดียมกับด้อยทอนชนให้ราชฎรบอบยคชทดินค้ำ อังกฤษ ไม่ร่วมมือกับอังกฤษที่เรียกว่า Civil Disobedience จนแทบจะเกิด จลาจล แต่คานธีไม่ชอบใช้กำลัง ท่านสอนว่า ทุกๆ อย่างอาจชนะได้โดยวิธี

ครั้นเมื่อเกิดสงครามโลกครั้งที่สอง ญี่ปุ่นรุกเข้าทวงพระม้า อังกฤษวิตก เกรงว่าจะเสียอินเดียแก่ญี่ปุ่น จึงรับสั่ง Sir Stafford Cripps มาเจรจาแต่ขอ กับอินเดียว่า เมื่อเสร็จสงครามจะให้มีการเลือกตั้งมาชิกรัฐสภา และอังกฤษ จะปฏิบัติตามมติของรัฐสภา โดยมีเงื่อนไขบางประการในข้อสำคัญคือ ถ้า มณฑล ไตไม่เห็นด้วย ต้องยอมรับนับถือความคิดเห็นของมณฑลนั้น เช่น ไม่ยอมรับ รวม กับอินเดียเป็นคน

(๒) ระหว่างสงครามอังกฤษจะต้องเป็นผู้ช่วยการรบของกันอินเดีย แต่ จะยอมให้ผู้นำของอินเดียร่วมมือด้วย

ข้อเสนอนอนผู้นำอินเดียแต่ละมณฑลบอกปิดไม่ตกลง อย่างไรก็ตามก็อินเดียก็ ทราบดีว่าถ้าเกิดจลาจลต่ออังกฤษในขณะนั้นก็จะได้นายใหม่คือ ญี่ปุ่น อินเดียจึง อยู่อย่างสงบทั้งๆ ที่ผู้นำอินเดียบางคนแยกไปอยู่กับญี่ปุ่น เช่น สุภาศจันทร์ โภค

บทที่ ๙

การต่างประเทศของประเทศบนภาคพื้นทวีปยุโรป

เมื่อเสด็จสงครามโลกครั้งที่ ๑ ใหม่ ๆ เยอรมันและพรรคพวกต้องทำสัญญาสันติภาพยอมแพ้แก่ฝ่ายสัมพันธมิตร ในสัญญาเหล่านี้ระบุว่าเยอรมันกับพวกเป็นผู้รับผิดชอบในสงคราม ฉะนั้นจะต้องให้ค่าปฏิกรรม เยอรมันต้องจำกัดในการที่จะมีทหารและเรือในต่าง ๆ แต่ต่อมาปรากฏว่า เยอรมันไม่สามารถปฏิบัติได้ เพราะความจริงไม่สามารถปฏิบัติได้จริง ๆ

เพื่อที่จะให้สันติภาพอยู่นาน ฝ่ายสัมพันธมิตรได้บรรจุในสนธิสัญญาให้สร้างสันนิบาตชาติ ศาลประจำยุติธรรมระหว่างประเทศและองค์การอื่นระหว่างประเทศอื่น ๆ ซึ่งอีกมากหลายและในสัญญาเหล่านี้ระบุว่า เนื่องจากประเทศแพ้สงครามถูกจำกัดในการสร้างอาวุธยุทโธปกรณ์แล้ว ฉะนั้นประเทศที่ชนะเท่าที่เกี่ยวกับตนก็ตกลงจะลดอาวุธของตนเช่นเดียวกัน เพราะหมดความจำเป็นแล้ว อังกฤษและสหรัฐอเมริกาได้เริ่มลดอาวุธตามสัญญา แต่ปรากฏว่าชาติอื่นไม่ปฏิบัติตาม เป็นเหตุให้สหรัฐอเมริกาได้เริ่มลดอาวุธตามสัญญา แต่ปรากฏว่าผู้ละเมิดสัญญา จริงอยู่ได้มีการประชุมเพื่อลดอาวุธหลายครั้ง ที่กรุงวอชิงตัน กรุงลอนดอนและเจนีวา แต่ก็ไม่ได้ผลจริงจัง

เมื่อเป็นเช่นนี้ประเทศที่ลดอาวุธก็พากันละเมิดสัญญาบ้าง และต่างแข่งกันในการเศรษฐกิจและการเมือง การสร้างกำแพงภาษีและกีดกันการค้าระหว่างประเทศได้มีการทำสัญญาสงคราม Brand Kellogg แต่ก็ไม่ได้ผลจริงจังอย่างใด^(๑) ระหว่างนั้นเยอรมันฟื้นตัวขึ้น สัมพันธมิตรเป็นสมาชิก สันนิบาตชาติ แต่อีกบ่อยมากก็ถอยตัว

(๑) ดูหนังสือ การทูต หน้า ๑๒๔

ทางรัฐเซียนนเตา เมื่อเกิดปฏิวัติ และเปลี่ยนระบอบการปกครอง เป็นเผด็จการโดยชนกรรมาชีพเป็นปรากฏการณ์ ซึ่งไม่เคยมีมาแต่ก่อนใน ประวัติศาสตร์ พวกคอมมิวนิสต์เกิดขึ้นตั้งแต่ระบอบพวกนายทุนหรือพวกกฏมพี ทั่วไป ประเทศต่าง ๆ ก็ระแวงและเกิดขึ้นขงคอมมิวนิสต์เช่นเดียวกัน มีหลาย ประเทศไม่รับรองรัฐบาลใหม่จนต้องมาหลายปี รัฐเซียเข้าเป็นสมาชิกของ ดันนิบาตชาติภายหลังที่เยอรมันถอนตัว แต่มาขับออกจากสันนิบาตภาพเมื่อทำ สงครามรุกรานฟินแลนด์ ใน ค.ศ. ๑๙๓๙

เริ่มตั้งแต่ ค.ศ. ๑๙๓๓ เป็นต้นมาเหตุการณ์ต่าง ๆ ในโลกทำให้เห็นว่า สงครามคับเกิดเข้ามาทุกที เริ่มต้นญี่ปุ่นเข้ายึดเขาแมนจูเรีย ต่อมาใน ค.ศ. ๑๙๓๓ ฮิตเลอร์ได้อำนาจในเยอรมัน แต่ถกถอนตัวจากสันนิบาตชาติ ประกาศไม่ยอม ผูกพันจำกัดอาวุธ ใน ค.ศ. ๑๙๓๕ มุสโสลินีเข้ายึดอิตาลีใน ค.ศ. ๑๙๓๖ ฮิตเลอร์ ตระเมิดสัญญาแวร์ซายโดยเข้ายึดเขตแม่น้ำไรน์ ทำสัญญาแกนโรมเบอร์ลิน ค.ศ. ๑๙๓๗ ฮิตเลอร์ประกาศเดกรับสนธิสัญญาแวร์ซายทั้งหมด ค.ศ. ๑๙๓๘ กัดเอาออสเตรียหรือที่เรียกว่า Anschluss ค.ศ. ๑๙๓๘ ยึดเอาเชก โกลด์ โดวาลัย ทั่วประเทศ และเมเมด ต่อมาก็กบฏโปแลนด์

นโยบายต่างประเทศของประเทศบนภาคพื้นยุโรป

การที่จะเข้าใจว่า ทำไมสงครามโลกครั้งที่ ๒ จึงเกิดขึ้น โดยกล่าวเป็น ๆ ว่าเป็นเพราะฮิตเลอร์และมุสโสลินีเป็นผู้เผด็จการคทรุกรานเพียงเท่านั้นเป็นการดูชน เดียว ต้องพิจารณาดังต่อไปนี้ ต้องเข้าใจเหตุการณ์ต่าง ๆ บนภาคพื้น ยุโรป ในสมัยนั้น และศึกษาถึงนโยบายของประเทศมหาอำนาจต่าง ๆ ของ ยุโรป ภายหลังสงครามครั้งที่ ๑ ฝรั่งเศสเองก็อ่อนเปลี้ยถดถอยเยอรมันจะฟื้นตัว พยายามเพื่อนเพื่อเป็นประกันจากเยอรมัน ยิ่งถกษกก็ไม่เอาด้วยจริงจัง ฮิตลาคัก

เปลี่ยนระบอบเป็นเผด็จการ เริ่มมีอำนาจแข็งขันฝรั่งเศสและอังกฤษทางทะเลเมดิเตอร์เรเนียน สำหรับไซเวียตรัสเชื้อชาติชน ๆ ก็รังเกียจ เพราะเป็นคอมมิวนิสต์ประเทศเล็ก ๆ ในยุโรปไม่มีก็ตั้งต่ง ๆ ทวาดเกรงประเทศใหญ่ ๆ ไม่รู้จะพิงใครได้แน่ การประชุมตออาวูก็ล้มเหลว ดัชนีบาดชาดก็แสดงความไม่สามารถ บรรดาเรื่องดังที่เราทราบกันอยู่แล้วในตอนหลัง ๆ นี้ เยอรมันและอิตาลียังแสดงอิทธิฤทธิ์ไม่เกรงกลัวใครยิ่งขึ้น มีการระเมิดสัญญาต่าง ๆ

เบื้องหลังของสงครามที่แสดงนัยอมกัน ได้จากการแข่งขันอำนาจซึ่งกันระหว่างประเทศใหญ่ ๆ การชักกันโนนโยบาย และอุดมคติสำหรับยุโรป การชักกันปรกฏมามากที่สุดในภูมิภาค ๓ แห่งด้วยกัน คือ :-

- ๑) ภูมิภาคพินยุโรปเอง
- ๒) ภูมิภาคเมดิเตอร์เรเนียน และ
- ๓) ตะวันออกไกล

ฝรั่งเศส

บนภาคพินยุโรปด้วยกัน ฝรั่งเศสเป็นประเทศที่รวมกันเป็นบกแผ่น ถัดมหาประเทศอื่น ๆ และในทำนองเดียวกันเป็นประเทศที่มีกำลังทหารไม่เป็นรองใครมาช้านาน ฝรั่งเศสเริ่มมีคู่แข่งซึ่งต่อมากลายเป็นศัตรูประจำ (traditional enemy) คือเยอรมันใน ค.ศ. ๑๘๗๑ คือดั้มยิบด์มาร์กเป็นนายกรัฐมนตรืของปรัสเซีย ใน ค.ศ. ๑๘๗๐ ปรัสเซีย พร้อมด้วยรัฐเยอรมันอื่น ๆ ร่วมกันทำสงครามกับฝรั่งเศส ฝรั่งเศสปราชัยต้องเสียดินแดน อัดซาชและลอร์เรน และต่อมาเกิดสงครามโลกครั้งที่ ๑ (ค.ศ. ๑๙๑๔) กับเยอรมันอีก แต่เนื่องจากฝรั่งเศสมีมิตรใหญ่ ๆ เช่นอังกฤษ และสหรัฐอเมริกาจึงชนะเยอรมันใน

ค.ศ. ๑๙๑๘ หนึ่งถึงสงครามคราวนั้น การรบครั้งใหญ่ ๆ ส่วนมากทำกันบนดินแดนฝรั่งเศษ

ภายหลังสงครามโลกครั้งที่ ๓ นโยบายต่างประเทศใหญ่ยิ่งของฝรั่งเศษมุ่งอยู่ข้อเดียวคือการสร้างควมมั่นคง โดยให้ได้หลักประกันว่า คอไปเยอรมันจะมาบุกดินแดนฝรั่งเศษไม่ได้ ในข้อนี้ฝรั่งเศษจึงวอนอังกฤษและอเมริกาให้เห็นใจ แต่อังกฤษและสหรัฐอเมริกาเฉย ๆ ฝรั่งเศ็ดกลัวว่าทั้งนี้ เพราะอังกฤษอยู่เกาะไม่เคยถูกรุกรานมาหลายร้อยปีอเมริกาหน้แต่ก็อยู่ไกลโดยมีมหาสมุทรกั้นกั้นหลายพันไมล์ ความจริงพอสงครามเสร็จแล้วไม่กี่ปี สาธารณคติในอเมริกาและอังกฤษกลับเริ่มตั้งตำเยอรมัน ฝรั่งเศ็ดกลับถูกหาว่าบีบบังคับเยอรมันให้ทำสัญญาแวร์ซายเป็นเกราะค้ำเยอรมันเกินไป แต่ในข้อนี้ฝรั่งเศ็ดแก้ว่า ความจริงตามสันธิสัญญาสันติภาพ อังกฤษได้ประโยชน์จริงจึงมากกว่าแต่ถ้าพูดตามความเป็นธรรมแล้ว สงครามโลกครั้งที่ ๓ ผู้เสียหายระหว่างฝ่ายสัมพันธมิตรด้วยกันแล้ว นอกจากรัสเซีย ฝรั่งเศ็ดเสียศูนย์ชีวิตทหารและได้รับความเสียหายมากกว่าชาติอื่น

ฝรั่งเศ็ดตระหนักดีว่า ถ้าพึ่งสันธิสัญญาแวร์ซายเท่านั้น จะมัดเยอรมันไว้ไม่อยู่ แต่ก็คงจะกดไว้ได้นาน ขณะเมื่อทำสัญญาสันติภาพกันนั้น อังกฤษอเมริกาและฝรั่งเศ็ดต่างเห็นสัญญารับประกันซึ่งกันและกัน ในกรณีถูกเยอรมันรุกราน แต่ต่อมารัฐสภาอเมริกันไม่ให้สัตยาบันสันธิสัญญา อังกฤษเคยปฏิเสธบ้างโดยอ้างว่าข้อความในสัญญาว่าภาคีทุกชาติต้องให้สัตยาบัน จึงจะสมบูรณ์ ฝรั่งเศ็ดตกใจมากจึงคิดหาเพื่อน ฝรั่งเศ็ดไม่เข้าใจว่าทำไมอังกฤษจึงไม่เห็นภัยล่วงหน้า แต่อังกฤษก็ปลาดใจว่า ทำไมฝรั่งเศ็ดจำจะต้องทำสัญญา เพราะทำอย่างไร อังกฤษก็ต้องเป็นมิตรกับฝรั่งเศ็ดอยู่เสมอ ฝรั่งเศ็ดจึงรีบทำสัญญาพันธมิตรกับเบลเยียม โปแลนด์ ยูโกสลาเวีย เซกโกส โดวาเกีย ซึ่งเรียกได้ว่า

วงล้อมเยอรมัน (encirclement) แล้วจึงจะบรรจบกันพอดี หากฝรั่งเศสได้
 วัตถุประสงค์ประเทศหนึ่ง แต่ฝรั่งเศสปัจจุบันต่างกับสมัยซาร์ วัตถุประสงค์ปัจจุบันเป็น
 คอมมิวนิสต์ ซึ่งฝรั่งเศสเกลียดจึงไม่ยอมถ่วงน้ำหนักด้วย ค.ศ. ๑๙๒๓ เยอรมัน
 เห็นว่าอังกฤษกับฝรั่งเศสกำลังมันคงกันอยู่ เยอรมันประกาศออกมาว่า หมด
 ความสามารถที่จะตั้งถ่วงกันเป็นค่าปฏิกรรมสงครามได้ต่อไป ฝรั่งเศสชวน
 เบลเยียมตั้งทหารเชลยศึกเซอร์ทันท ดั้หรับยังกลุ่ไม่ยอมร่วมด้วย กลับ
 แถลงว่าตามสันธิสัญญาไม่มีอำนาจทำกับเยอรมันเช่นนั้นได้ ฝรั่งเศสยึดเขต
 รุหรืออยู่ใต้ไม้ก่เดชนักกองทหาร เพราะโลกกลับเห็นว่า ฝรั่งเศสข่มเหง
 เยอรมัน ต่อมาออกหนังสือ ค.ศ. ๑๙๒๔ มีการเรียกตั้งทั่วไป Edouard Herriot
 ได้เป็นนายกรัฐมนตรี และ Aristide Briande เป็นรัฐมนตรีต่างประเทศของ
 นาย เป็นฝ่ายซ้าย มีความเห็นว่ายังมีทางที่จะปรานอมกับเยอรมันได้เพราะ
 สันติของยุโรป และความปลอดภัยของฝรั่งเศสขึ้นอยู่กับความร่วมมือซึ่งกันและกัน
 ระหว่างประเทศ

ฝรั่งเศสตั้งใจของอังกฤษ เยอรมันที่ทิวสันธิสัญญาเมืองโอดคาร์ โน ค.ศ. ๑๙๒๕^(๑)
 และในที่สุดเยอรมันก็เข้าสันนิบาตชาติได้ ใน ค.ศ. ๑๙๒๖ เนื่องจากฝรั่งเศส
 ประสงค์พิฤกฤคถาตมันชวน เงินเฟื้องกว่าค่าคงบประมาณไม่คงสภาพอย่างมาก
 รัฐบาลออกพันธบัตรไม่มีใครซื้อ รัฐบาลแฮร์โชตต้องออก มีรัฐบาลผสมโดย
 ปวงกาเรกลับมามีอีก แต่บร็อกคิงเป็นรัฐมนตรีต่างประเทศและมีอดีตนายกรัฐ
 มนตรี เป็นรัฐมนตรีร่วมถึง ๖ นาย รัฐบาลใหม่แก้ฐานะการเงินได้ดี แล้วฝรั่งเศส
 กลับร่ำรวย กลับมีกำลังที่ดุเดือดกว่ายุโรป ฝรั่งเศสสร้างแนวมายน์ใหม่อย่างไร
 ก็ดี นโยบายเท่าที่เกี่ยวกับเยอรมันในสมัยรัฐบาลปวงกาเรนั้น นักการเมือง
 ฝ่ายซ้ายเห็นว่าควรปรานอมกับเยอรมัน ดังนั้นต้นสันนิบาตชาติ และลดอาวุธ

(๑) ดูคำอธิบาย การทูต หน้า ๑๒๐-๑๒๔

ควรช่วยเยอรมัน เพราะอย่างยิ่งรัฐบาลเยอรมันในสมัยนั้น เพราะจะเป็นการ
 บ่อนกนไม่ให้รัฐบาลปฏิริยาเข้ามาอำนาจอันจะเป็นภัยต่อฝรั่งเศส แต่ฝ่ายขวา
 เห็นว่าถ้าผ่นเยอรมัน ฝรั่งเศสจะรับภัยแน่นอน สันนิบาตชาติหนีไปยึดถืออะไร
 ไม่ได้ บริองคนเองเป็นฝ่ายช่วย พยายามอย่างยิ่งที่จะร่วมมือกับเยอรมัน แต่
 ถูกฝ่ายขวาขัดทุกทาง บางคราวถูกหาว่าขายชาติ ในระหว่างนั้นเองฮิตเลอร์กับ
 พวกได้เลี้ยงช่วงมากในรัฐสภาเยอรมัน นักการเมืองฝรั่งเศสก็หลงผิดคิดมาตาม
 พวกนี้มา รู้จักตัวภายหลังว่า ถ้าผ่นรัฐบาลสมัยประชาธิปไตยเลี้ยงบ้าง ฮิตเลอร์
 อาจไม่ได้เข้ามาเป็นได้ แม้กระนั้นก็มีรัฐบาลฝรั่งเศสหลายคนที่ยังมองไม่เห็น
 ว่า ฮิตเลอร์จะเป็นภัยต่อสันติของโลก ทั้ง ๆ หนึ่งชื่อ My Struggle ที่ฮิตเลอร์
 แต่งก็แต่งไว้ชัดเจน

เมื่อพวกนาซีครองเยอรมันแล้ว ได้เริ่มโฆษณาชวนเชื่อให้ราษฎรคิด
 เกิดสันธิ์ญญาแวร์ชาย์ โดยอ้างว่าไม่ยุติธรรม ทั้งฉบับซึ่งความจริงไม่
 ยุติธรรม แต่ไม่ใช่ทั้งฉบับ นาซีตั้งญญาว่าจะนำเยอรมันให้เป็นมหาเยอรมัน
 (Greater Germany) ได้อีก ราษฎรพากันสนับสนุนพร้อมเพรียงและเริ่มชิง
 ฝรั่งเศสมาขึ้น โดยเห็นว่าเป็นศัตรูกับชาติเยอรมัน ทางฝรั่งเศสนั้นเจ้าในสมัย
 นั้น อังเดร คาร์ต็อง (Tardieu) เป็นนายกรัฐมนตรี คาร์ต็อง เป็นลูกศิษย์
 ปวงกาเร ซึ่งไม่ชอบเยอรมันอย่างรุนแรง จึงไม่ยกปราน์ปรานอมผ่นผ่น
 ฮิตเลอร์กับเห็นเป็น โอกาสที่จะให้ราษฎรชาวเยอรมันเห็นว่าฝรั่งเศสนั้นเป็น
 ศัตรูประจำชาติเพียงใด

ฝรั่งเศสในตอนนั้นก็ยงตั้ง ๆ กับอังกฤษโดยมีหลายเรื่องดวยกันดังเคยชบาย
 มาแต่ในลตอนกต่างถึงนโยบายของอังกฤษ แต่มีอีกเรื่องหนึ่งซึ่งฝรั่งเศสกับ
 อังกฤษตั้งกันมากคือ เรื่องการประชุมตออาดูธ ใน ค.ศ. ๑๙๒๗ ที่เมืองเจนีวา
 สวิตเซอร์แลนด์ ฝรั่งเศสเห็นจากกาดังกองทัพเวอนัน ควรกำหนดระวางนาหนัก

เหมือนกันเป็นต้น ๆ แต่อังกฤษยืนยันว่าต้องแยกออกเสียก่อนว่า เรือชนิดใด และกำหนดเป็นประเภท ๆ 1 ประเภหะไม่ได้ ฝรั่งเศสต้องการให้มีกรรมสิทธิ์การระหว่างประเทศควบคุมอาวุธ แต่อังกฤษบอกว่าต้องเชื่อกัน จะไปเที่ยวคุมเขาจะไม่เหมาะ นอกจากนี่ยังมีอีกหลายประเด็นที่โต้แย้งกัน เลยไม่ตกลงกัน

เท่าที่เกี่ยวกับเยอรมัน พอลิตเดออร์มีอำนาจ ฝรั่งเศสคิดว่าอังกฤษคงจะหันมาช่วยกดเยอรมัน แต่กลับไม่ส่งหวัง เพราะในอังกฤษเวลานั้น ดังที่ได้อธิบายแล้ว กดบเห็นว่าเป็นให้ฮิตเดออร์มีอำนาจก็ดีเหมือนกัน เพราะจะได้กันคอมมิวนิสต์ไว้ได้ ทำนองเดียวกับฟรังโกในสเปนเวลานั้น ในระหว่างสงครามสหรัฐอเมริกาและอังกฤษ เกตียศฟรังโกเป็นอย่างมาก เพราะเป็นเผด็จการแบบฮิตเดออร์ก็ดกันสหรัฐอเมริกาและอังกฤษในทางการค้าและการเมือง โดยหวังช่วยเยอรมันแต่ระคิดว่าทางฮอิม แต่บั้นอเมริกาและอังกฤษหันมาเอาใจฟรังโกใหม่

แต่เป็นโชคชะตาร้ายของฝรั่งเศส คือระหว่าง ค.ศ. ๑๙๓๓ ถึง ค.ศ. ๑๙๓๖ การเมืองภายในฝรั่งเศสยุ่งเหยิงที่สุด บางเดือนเปลี่ยนรัฐบาลหลายรัฐบาล ทั้งนี้เพราะในฝรั่งเศสมีพรรคการเมืองหลายพรรค ไม่มีพรรคใดมีเสียงมากพอที่จะเป็นรัฐบาลโดยตนเองได้อย่างอังกฤษ ต้องผสมกับพรรคอื่น ๆ หลายพรรค ฉะนั้นถ้ารัฐบาลทำอะไรไม่พอใจให้พรรคใด พรรคนั้นหรืออีกตั้งพรรคตั้งพรรค ซึ่งประกอบเป็นรัฐบาล ก็มักจะถอนการสนับสนุน ผลก็คือรัฐบาลต้องล้มไป

นโยบายต่างประเทศของฝรั่งเศสภายหลังที่ฮิตเดออร์มีอำนาจ

ข้าพเจ้าได้บรรยายในวันก่อนแล้วว่า เมื่อเสด็จสงคราม

โลกครั้งที่ ๑ ใหม่ ๆ นโยบายของฝรั่งเศสคือ พยายามหาพันธมิตรไว้บองกันเยอรมันให้มากที่สุด แต่นโยบายนี้ อังกฤษให้ความร่วมมือน้อยที่สุด บางตำราถึงกับกล่าวว่า เพราะอังกฤษอีกฉากตั้งฝรั่งเศสจะเป็นใหญ่

โตเป็นผู้หน้าบวคาทพญูโรป นอกจากน แมฮักเดอรั่มอำนาจเดวักคเม รัฐบุรุษ และนักกรเมืองฝรังเศสตั้งฉนวนมากกยงไมเห็นว้า ความเป็นใหญ่ของคนจะถูคูกคาม และบางคนถึงกับกถ้าว้าเป็นไมไต่คคนเยอรมันจะงโยยอมให้คนคตงบ้าๆ อย่างฮิตเลอร์นำช คิไปตั้งความหะยนะ

เมือฮิตเลอร์มีอำนาจไม่นานนัก ฮิตเลอร์ทางฝรังเศสมีหุดยด์ บวท (Louis Barthou) รัฐมนตรีต่างประเทศ บวทไมเคยได้ใจฮิตเลอร์ ซึ่งเป็นการคาคคระเนถูก ในเมือเวาคเหตุการณในชนหลังๆ บวทได้อ่านหนังสือ "Mein Kampf" ของฮิตเลอร์ ในหนังสือเดมนั้น กถ้าวไว้ชค้วา เยอรมันมีกถงเมือโคคของชยฝรังเศส บวทจึงเริ่มวางแผนตั้งอิมเปอรเมันโดยจะชวคคถุ่มประเทศ Little Entente คือเชกโกสโลวาเกีย ยูโกสลาเวีย และรูมาเนีย เป็นพันธมิตร รวมทงโปแลนด์ และกรีซเชยอื่กค้วย แต่เบ็ดของไว้ว้า ถ้าเยอรมันจะมเข้าคจกไมชคคชอง ซึ่งหุดยด์บวทรู้ค้วา ฮิตเลอร์คงไมเข้าเป็นภาคค้วย เพราะเทำกับฮิตเลอร์ยอมเด็กคความคคคแฉงหอำนาจค้อไป นอกจากน บวทยังคคคจะปรวณปรวณอมกับอิตาเล่และทำสัญญาเกี่ยวกับกรบ้องกันหะเตเมเตเคอกรเวเนยฮ เพื่อกันไมให้เยอรมันรุกทางฮอซต์เศรีย แต่แผนชองบวทยังไมทันบวรคตมความมุ่งหมายกับงอญูถูกชาวโครท Croat คนหนึ่งชวตายคเมืองมาเชย ขณะบวทหนึ่งรทพระทหนึ่งรวมกับพระเจ้าอาเด็กซาบเคอริ์แห่งยูโกสลาเวียซึ่งเด็ดคจมาเยยมฝรังเศสเพื่อเช้นสัญญาไมตรีกับฝรังเศส

ความสัมพันธ์
กันอิตาเล่ ระหว่างสงคราม โดคครั้งที่ ๑ ฝรังเศสเป็นพันธมิตร
ร่วมกับอิตาเล่ แต่เมือชนะสงครามเดวอ อิตาเล่โกรทหว่า
มหาประเทศมีเขตมีพหมีตรีอื่น ๆ เฉพาะอย่างฝรังเศสเดระอังกฤษ โกง
โดยไมให้ฉฉนแบ่งตามทอิตาเล่คควได้ ชางฝรังเศสนั้นเดวก็เหยยค้วาอิตาเล่

รบไม่เก่ง ไม่ได้เป็นกำลังของพันธมิตรเท่าใดนัก ฉะนั้นการที่ชาติใหญ่ ๆ ซึ่ง
 รบมาก เดียดถะมาก คัดค้านว่าอิตาลีควรได้เท่านั้นเท่านั้นเป็นตาอย่างประเสริฐ
 อยุ่แล้ว ซึ่งอิตาลีควรจะดำเนินในความกรุณา ค่อมอิตาลีจึงอิตาลีกับยุโรป
 เกือบกับเมือง Fiume และดินแดนบนฝั่ง Dalmatian ฝรั่งเศสก็สนับสนุนยุโรป
 อิตาลี ครั้นเมื่อภายหลัง ค.ศ. ๑๙๒๒ คือสมัยมุสโสลินี นโยบายของมุสโ
 ลินีนั้น คือการที่ฝรั่งเศสมีจักรวรรดิใหญ่ในอาฟริกาและเป็นนักเดง โดบนภาค
 ยุโรปเป็นทางการก็ตรงการที่อิตาลีจะก้าวเป็นมหาประเทศที่ใหญ่ นอกจาก
 นั้น ยังมีเรื่องกระทบกันเกี่ยวกับมุสโสลินีก็ว่าชนกักกันชาวอิตาลีที่จะไปพำนัก
 ในทวีปเอเชียฝรั่งเศส เพราะเห็นว่าพวกนั้นเป็นพวกไม่นับถืออุดมคติฟาสซิสต์ แต่
 ฝรั่งเศสกลับยั้งคิดจนรบได้ หนังสือพิมพ์ของทั้งสองฝ่าย ต่างประนามซึ่งกันและ
 กัน แต่เมื่อฮิตเลอร์มีอำนาจมุสโสลินีจึงเห็นว่าควรจะมีพันธมิตรที่มั่นคง
 กันเยอรมัน เพราะเกรงฮิตเลอร์จะบุกตรงมาทาง Brenner Pass ความคิดของ
 มุสโสลินี ในการจะเป็นมิตรกับฝรั่งเศสนั้นก็ตรงกับเหตุผลด้วย แต่ยังไม่ทันทำ
 อะไร บาทก็มาตายตงตั้งกล่าวมาแล้ว

เมื่อบาทตายแล้ว ตาวัวต (Laval) เป็นรัฐมนตรีต่างประเทศแทนไม่
 เดินนโยบายตามบาท โดยเห็นว่า ควรจะบรรณาธิปราณอมกับเยอรมันโดยตรง
 ตาวัวตเห็นว่า ฝรั่งเศสควรตั้งเอาเยอรมันกับอิตาลีมาเป็นมิตรดีกว่าจะไปเก็บประ
 เทศเล็ก ๆ มาเป็นพันธมิตรและไปเที่ยวผูกพันกับฝักซ้ายในยุโรปตะวันออก และ
 ยุโรปกลาง เมื่อมีนโยบายเช่นนี้ ในค.ศ. ๑๙๓๕ ตาวัวตจึงไปกรุงโรม เช่น
 ตัญญา กับมุสโสลินี ในเรื่องการทำทั้งสองประเทศจะผูกพันกันในกรณีเยอรม
 นุกรานฮอลันดา และฝรั่งเศสตกลงในดินแดนบางส่วนในอาฟริกาตกลงให้อิตาลี
 ทั้งสองประเทศประกาศว่ามีมิตรภาพของทั้งสองฝ่ายจะยั่งยืนชองยาวนาน ตาวัวต
 เห็นว่าในตอนฮิตเลอร์คงจะเริ่มเกรงใจฝรั่งเศสขึ้น ความจริงตาวัวตคิดไม่ถึงว่า

มุสโสลินีเห็นด้วยกับฝรั่งเศสในกรณีเพื่อประโยชน์ชั่วคราวเท่านั้น และคิดจะ
หักหลังอยู่ตลอดเวลา มีผู้กล่าวว่ามุสโสลินีถามดาวัดว่า ถ้าอิตาลีจัดการกับ
อามิสตีเนียฝรั่งเศสจะอย่างไร และดาวัดตอบว่าจะไม่คัดค้าน ทั้ง ๆ ที่อามิสตี
เนียเป็นรัฐเอกราชและสมาชิกของสันนิบาตชาติ คำกล่าวนี้จะจริงหรือไม่ก็ตาม
แต่เหตุการณ์ในตอนหลังปรากฏว่า ดาวัดเองเป็นผู้เสนอกับอังกฤษให้ตกลงแบ่ง
อามิสตีเนียให้อิตาลี

ต่อมาเมื่อฮิตเลอร์ประกาศใช้กฎหมายเกณฑ์ทหาร ฝรั่งเศส อังกฤษ
และอิตาลีตกใจ จึงประชุมกันที่ Stresa ตกลงประกาศว่า ทั้งสามประเทศจะ
ร่วมกันต่อต้านทุกวิถีทาง ผู้ที่ที่จะละเมิดสันธิสัญญาอันจะนำมาซึ่งภัยต่อสันติของ
ยุโรป ในขณะที่มุสโสลินีเตรียมทหารสำหรับรุกรานเออามิสตีเนียไว้แล้ว

ในกุมภาพันธ์ ค.ศ. ๑๙๓๕ อิตาลีเข้าต่ออามิสตีเนีย อังกฤษคัดค้านและขอให้
นำเรื่องเข้าสันนิบาตชาติ ดาวัดต้องขออภัยกับอังกฤษด้วย โดยไม่กล้าโต้แย้ง
มุสโสลินีจึงโกรธดาวัดมาก เพราะอย่างยิ่ง เมื่อดาวัดตกลงในสันนิบาตชาติให้
แข่งขันอิตาลี หากดาวัดหักหลังอิตาลี แต่ต่อมาดาวัดกับเซอร์ซามวอไฮว์
รัฐมนตรีต่างประเทศอังกฤษตกลงกันเสนอให้แบ่งอามิสตีเนียให้อิตาลี แต่แผน
การณ์ขอประชาชนทั้งสองประเทศทราบล่วงหน้า สาธารณมติทั้งสองประเทศ
และทั่วโลกพากันประณามกันอย่างรุนแรง แผนการณ์จึงล้มไปตั้งอริบายแล้ว
แต่มุสโสลินีก็ยังค้านดาวัด

นโยบายฝรั่งเศสภาย
หลังที่เยอรมันกลับ
ออสเตเรีย

ใน ค.ศ. ๑๙๓๘ ฮิตเลอร์เข้ายึดออสเตรีย อังกฤษและฝรั่งเศส
ไม่ได้ทำอะไรจะจัดการอย่างไร เพราะมุสโสลินีก็ไปเป็นพวก
ฮิตเลอร์เสียแล้ว ฝรั่งเศสวิตกมากเพราะถ้าเราคิดแผนที่ดีจะ
เห็นได้ว่า เซกโกสโตวาเกียซึ่งเป็นพันธมิตรฝรั่งเศสอยู่ระหว่างคัมพันธ์หรือถูกไถ่

ประวัติการเกี่ยวพันระหว่างประเทศ

อยู่ในมือฮิตเลอร์ เชกโกสโลวาเกียเป็นประเทศอุตสาหกรรมหนัก ถ้าตกไป
 เป็นของเยอรมัน จะต้องมีการตั้งเพิ่มขึ้น แต่ฝรั่งเศสก็คิดจะรบกับไม่มีกำลังพอ
 ระหว่างนี้โซเวียตได้เข้าประภาศว่า ถ้าเชกโกสโลวาเกียถูกรุกรานจะช่วย แต่
 ฝรั่งเศสก็ตั้งร่วมด้วยพร้อมกัน ถ้าฝรั่งเศสไม่ช่วย โซเวียตจะเดินออกทาง
 เดินตามทเห็นสมควร ในที่สุด เยอรมันก็ได้เชกโกสโลวาเกียตั้งที่เวทราวกัน
 อยู่แล้ว เรื่องของเชกโกสโลวาเกียสรุปได้ก็คือ เยอรมันเดินนโยบายตั้งต่อทั้ง
 ซนเขาเป็นของเยอรมันได้โดยไม่ตั้งรบ (*)

แต่เหตุการณ์เกี่ยวกับเชกโกสโลวาเกียครั้งนี้ ทำให้ฝรั่งเศสเสียเกียรติ
 ภูมิอยู่ร่มาก เพราะฝรั่งเศสเคยรับประกันเอกราชของเชกโกสโลวาเกีย และ
 เชกโกสโลวาเกียเป็นเมืองด่านหน้าของฝรั่งเศส นอกจากนั้นประเทศเล็ก ๆ ทาง
 แหตมนษัตริย์เห็นว่าฝรั่งเศสคงจะช่วยเหลืออะไรไม่ได้ และกีดเยอรมันจึงหันไปเอา
 ใจเยอรมัน เมื่อเป็นเช่นนี้ฝรั่งเศสกลับมามีตึกกับอังกฤษ และยอมให้อังกฤษ
 เป็นผู้นำในการทูตจนถึงสงคราม โลกครั้งที่สองใน ค.ศ. ๑๙๓๙

นโยบายฝรั่งเศสภาย ภายหลังสงคราม โลกครั้งที่สองนี้ ถึงแม้ฝรั่งเศสยังคงได้
 หลังสงครามโลก เกียรติเป็นมหาประเทศประเทศหนึ่ง คือ มีตำแหน่งเป็นสมาชิก
 ครึ่งที่สอง ประจำในคณะมนตรีความมั่นคงของสหประชาชาติก็ตาม แต่
 ฐานะจริงนั้นต่ำไปกว่าก่อนสงครามมาก นโยบายต่างประเทศของฝรั่งเศสใน
 ตอนนั้นจึงมักจะตามอังกฤษและสหรัฐอเมริกาเป็นส่วนใหญ่ ในวันที่ ๕ มีนาคม
 ค.ศ. ๑๙๔๗ ฝรั่งเศสเช่นเดียวกับพันธมิตรจะช่วยเหลือซึ่งกันและกันกับอังกฤษที่
 เมืองคันเบิร์ก สำระสำคัญ คือ ในกรณีภาคใต้ถูกคุกคามเนื่องจากนโยบายรุกร
 านของเยอรมัน จะปรึกษาพร้อมกัน ถ้าต้องทำสงครามกับเยอรมันโดยเยอรมัน

(๑) ขอให้อ่านหนังสือทางทูตหน้า ๑๓๕-๑๓๕.

รุกรานหรือเอียงมาจากมติดั้งประชาชาติ จะช่วยกันรบอย่างเต็มที่ จะร่วมมือกันช่วยเหตุในทางเศรษฐกิจ ในวันเซ็นสัญญาสนธิสัญญาปีโคตต์ รัฐมนตรีต่างประเทศฝรั่งเศสและบริวารรัฐมนตรีต่างประเทศอังกฤษแต่งตั้งทรพจน์ว่า Entente Cordial ซึ่งมีอยู่หลายสิบปีมาแล้วยังคงอยู่ต่อไป อังกฤษฝรั่งเศสจะร่วมเป็นร่วมตายกันเหมือนทศตวรรษแรก

ในเดือนเมษายน ค.ศ. ๑๘๙๘ ฝรั่งเศสเซ็นสนธิสัญญาแยกแตนติกเหนือร่วมกับสหรัฐอเมริกา อังกฤษและชาติอื่นๆ คือ เบลเยียม คานาดา เดนมาร์ก ไชเชแดน อิตาลี ตุ๊กแซมเบ็ก เนเธอร์แลนด์ นอร์เวย์ โปรตุเกตุ

สนธิสัญญานี้สำคัญ คือ ภารกิจแห่งสัญญาตกลงจะระงับข้อพิพาทใด ๆ หากมีชนโดยสันติวิธีตามหลักสหประชาชาติ จะปรึกษากันในกรณีบูรณาเพื่ออาณาเขต หรือเอก ราชทวงการ เมืองหรือความ มั่นคงของชาติตน ถูกคุกคาม ถ้าภาคใดถูกรุกรานจะถือว่ารุกรานภาคทั้งหมดซึ่งจะต้องช่วยกัน ในขณะเดียวกันความสัมพันธ์ระหว่างฝรั่งเศสกับโซเวียตก็ยิ่งห่างเหินมากขึ้น โซเวียตรับรองนับถือรัฐบาลเวียตมินของโฮจิมิน ฝรั่งเศสประท้วงแต่ก็ไม่ได้ผลประการใด ในการประชุมระหว่างประเทศ เฉพาะอย่างยิ่งในการประชุมรัฐมนตรีต่างประเทศเกี่ยวกับกรทำสนธิสัญญากับเยอรมัน ในชั้นแรกเมื่อเดร์จดังความใหม่ ๆ ฝรั่งเศสก็ยังทำตนเป็นกลาง แต่ต่อมาก็ได้แต่งตั้งออกเป็นฝ่ายอังกฤษและสหรัฐอเมริกา

อิตาลี

ก่อนสงครามโลกครั้งที่ ๒ บนภาคพื้นยุโรป อิตาลีก็เป็นมหาประเทศประเทศหนึ่ง แต่ข้าพเจ้าเคยอธิบายในคำสอนรัฐธรรมนุพิศดารแล้วว่า อิตาลีเพิ่งมารวมมีเอกภาพเมื่อ ค.ศ. ๑๘๗๐ ของ เมื่อรวมกันได้แล้ว อิตาลีพยายาม

ใจให้ราษฎรเกิดความคิดในเรื่องชาตินิยม และจักรวรรดินิยม อิตาลีอยาก
 ได้ทวีปซทางอาฟริกา แต่ถูกฝรั่งเศสสกัดกั้นทำ ใน ค.ศ. ๑๘๘๒ เยอรมันชวน
 อิตาลีเข้าทำสัญญา Triple Alliance ร่วมกับเยอรมันและออสเตรีย อังกฤษ
 เมอมมครเช่นเดา ระหว่าง ค.ศ. ๑๘๘๒ ถึง ๑๘๘๐ อิตาลีเข้าจับจองดินแดน
 Eritrea ทางอาฟริการิมทรเดแดง ซึ่งปัจจุบันเรียกว่า Italian Somaliland
 เมื่อได้ดินแดนง่ายตายเช่น อิตาลีฮักเหมเซเคอเบดส์เนีย แต่ถูกออสเตรียขัด
 กัดกับจนพ่ายแพ้อย่างย่อยยับเมื่อ ค.ศ. ๑๘๘๖ ต่อมาระหว่าง ค.ศ. ๑๘๙๑-๑๘๙๒
 อิตาลีได้ Tripoli และ Cyrenaica ซึ่งตั้งอยู่ระหว่างทิวเข และอียิปต์ ตอนนั้น
 มากมีการเรียกร้องของคนเมือง Trentino, Trieste จากออสเตรียอังกฤษ โดย
 อ้างว่าเมืองเหล่านี้ชาวเมืองเป็นอิตาเลียน การเรียกร้องครั้งนั้นเรียกกันว่า
 "Italia Irredenta"

อิตาลีระหว่าง เมื่อเกิดสงครามโลกครั้งที่ ๑ ค.ศ. ๑๙๑๖ ความจริงอิตาลี
 สงครามโลกครั้งที่ ๑ มีสัญญา Triple Alliance ร่วมกับเยอรมันและออสเตรียอังกฤษ
 ดังอธิบายแล้ว แต่อิตาลีไม่ยอมเข้าสงครามกับฝ่ายเยอรมัน กับประกาศตนเป็น
 กตางโดยอ้างว่าสัญญาซึ่งมีกับฝ่ายเยอรมันนั้น อิตาลีจะเข้าสงครามด้วยเฉพาะ
 ในกรณีเยอรมันถูกรุกราน ทง ๆ ที่เยอรมันให้สันนิษฐานว่าถ้าชนะสงครามจะแบ่งดิน
 แดนฝรั่งเศสให้ แต่เนื่องจากฝ่ายสัมพันธมิตรประมุขราวากสูงกล่าว คือจะให้อิตาลี
 ได้เมืองของออสเตรียอังกฤษตามที่อิตาลีต้องการให้ดินแดนทางอาฟริกา ดินแดน
 ทางฝั่งยูโกสลาเวีย อิตาลีจึงประกาศสงครามเข้าข้างฝ่ายสัมพันธมิตร แต่อิตาลี
 กัดกับเป็นภาระแก่สัมพันธมิตร เยอรมันเข้ายึดดินแดนอิตาลีทางเหนือได้ใน ค.ศ.
 ๑๙๓๘ เมื่อยุโรปแพ้สงคราม แต่ต้องระลึกว่าการแพ้ของเยอรมันในครั้งนั้นเพราะ

อดอาหารและเกิดจลาจลภายใน ความจริงกองทัพของเยอรมันยังอยู่ที่นั่นในดินแดนของฝ่ายสัมพันธมิตร

เมื่อเวลาประชุมสันติภาพ อิตาลีตั้งเอาสัญญาฉบับซึ่งฝรั่งเศสและอังกฤษทำไว้มาอ้าง เพื่อเอาประโยชน์ตามสัญญา ประชาชนริบตีจิตใจไม่ยอม ทำให้อังกฤษและฝรั่งเศสอยู่ในฐานะลำบาก เพราะปกปิดข้อสัญญาไม่ให้อเมริกาและอังกฤษ ฝรั่งเศสเอง ระหว่างสงคราม ประกาศสนับสนุน หลักกำหนดตัวเอง (Self-Determination) ของประชาชนริบตีจิตใจ ว่าเป็นรากฐานของสันติ ในที่สุดได้มีการปรานอมยอมให้ไทรโตนีของออสเตรียแก่อิตาลี แต่ไม่ยอมให้ดินแดนริมฝั่ง อิตาลีเจ็บใจมากหาว่าถูกหักหลัง อิตาลีขอร้องเอาเมืองฟิอุม กัดบ (Fiume) ซึ่งเป็นเมืองริมฝั่งทะเลเอเดรียติก ในเรื่องนี้สัมพันธมิตรไม่ได้เคยให้สัญญาไว้ ประชาชนริบตีจิตใจคัดค้านว่า ต้องยกให้แก่ยิวโกลดาเวียเช่นเดียวกัน อิตาลีขี้ใจเดี้ยมเอาเฉย ๆ นอกจากนั้นก็มีเรื่องอิตาเลีย ระหว่างสงคราม สัมพันธมิตรสัญญากับอิตาลีว่า เมื่อมีชัยชนะแล้วจะมอบให้อิตาลีควบคุมนโยบายต่างประเทศของอิตาเลีย ซึ่งความจริงสัมพันธมิตรไม่มีสิทธิ์อันใดที่จะไปมอบเช่นนั้น เมื่อเสร็จสงครามแล้ว สัมพันธมิตรรับรองเอกราชของอิตาเลียและให้เป็นสมาชิกสันนิบาตชาติ แต่เพื่อเอาใจอิตาลีสัมพันธมิตรประกาศว่า ถ้าอิตาเลียอยู่ในอันตรายยอมให้อิตาลีเป็นผู้ป้องกัน แต่อิตาลีก็ไม่พอใจเห็นว่าเป็นการหลอกล่อเด็กเตน เมื่ออิตาลีหมดหวังในการที่จะได้กำไร เนื่องจากสงคราม ประกอบทั้งฐานะทางเศรษฐกิจซึ่งตกต่ำลงเนื่องมาจากสงคราม ราษฎรยากจนลง มุสลิมได้ตั้งเห็นว่าเป็น โอกาสและถึงเวลาที่จะเข้ายึดอำนาจ จึงเกิดยกก่อกบฏให้ราษฎรที่ยากจนเห็นว่า ฟาสซิสต์จะมาช่วยได้ ให้พวกมันมีเห็นภัยของคอมมิวนิสต์ ฟาสซิสต์จะสร้างชาติอิตาลีให้แข็งแรงใหม่ ให้เป็นมหาประเทศและจักรวรรดิแบบใหม่ ในที่สุดมุสลิมก็ได้อำนาจตามความปรารถนา

ประวัติการเกี่ยวพันระหว่างประเทศ

นโยบาย เมื่อมุสโสลินีได้อำนาจในอิตาลีแล้ว ปรากฏว่านโยบาย
 ต่างประเทศ ของพรรคฟาสซิสต์ ใหม่ในการต่างประเทศคือ จะแก้ตั้งรื้อญาแวร์ชาย์ทุกจุด
 ทาง เพื่อให้อิตาลีได้ดินแดนเพิ่มขึ้น ขยายดินแดนหรืออิทธิพล
 ไปทางยุโรปกลางตะวันออกไกล และอาฟริกาเหนือ อีกนัยหนึ่ง สร้างจักรวรรดิ
 โรมันใหม่ (New Roman Empire)

ระหว่าง ค.ศ. ๑๙๒๕ ถึง ๑๙๓๖ มุสโสลินีเริ่มผูกมิตรกับเยอรมนี (ก่อน
 ฮิตเลอร์ได้อำนาจ) ฮังการีฮอดส์เตรีย์และบัลแกเรีย โดยรับรองว่า ถ้าใครมา
 ข่มเหงจะช่วย มุสโสลินีเห็นนโยบายข่มขู่ในในประเทศแหลมบอลข่านให้
 กบฏต่อรัฐบาล เฉพาะอย่างยิ่งในยูโกสลาเวียจนเกือบจะเกิดสงครามกับยูโก-
 สลาเวียหลายครั้ง ต่อมาได้ผูกมิตรกับโปแลนด์ กรีซตุรกีและแต่งตั้งทำท้าวเป็น
 มิตรกับอังกฤษ ในขณะที่เดียวกันมุสโสลินีแถลงว่า อิตาลีเคยมีอำนาจในทะเล
 เมดิเตอร์เรเนียน ฉะนั้นจะต้องตั้งวงให้อำนาจนั้นกลับคืนมา ในขณะที่เดียวกันอิตาลี
 เห็นสัญญาเป็นมิตรกับสหภาพโซเวียต แต่ปัญหาพิพาทวรรณเหตุด้านทำให้ฝรั่งเศส
 ตกใจ เพราะเห็นว่าอิตาลี จะต่อมวงฝรั่งเศสซึ่งกันากิจก เพราะอิตาลีเห็นว่า
 จักรวรรดิฝรั่งเศสในอาฟริกาเกิด หรือการที่ฝรั่งเศสมีมิตรทางยุโรปตะวันออก
 ไปแดนตะวันออกอื่นนกด ดังนั้นเป็นเครื่องกีดขวางในการที่อิตาลีจะสร้าง
 จักรวรรดิโรมัน

อย่างไรก็ดี เมื่อฮิตเลอร์ได้เป็นใหญ่ในเยอรมัน เมื่อ ค.ศ. ๑๙๓๒ อิตาลี
 จึงเริ่มติดกับฝรั่งเศสอีก และฝรั่งเศสก็ตั้งตงคอบดงได้ก็รับขายแล้วในเรื่องนโยบาย
 ของฝรั่งเศส

อิตาลีกับ อาบิสินี เวทราบแต่ดว่า อิตาลีเขาตั้งอับิสินี และประกาศเอาเป็น
 เมืองขึ้น เมื่อ ค.ศ. ๑๙๓๖ ความจริง เรื่องอับิสินีนี้ ไม่ใช่
 เรื่องใหม่ของอิตาลี อิตาลีเคยพยายามเอาอับิสินีซึ่งเป็นประเทศเอกราช

ประเทศเดียวในอาฟริกามาครั้งหนึ่ง เมื่อ ค.ศ. ๑๘๘๖ แต่พออาบิสดีเนีย ซึ่งอาบิสดีเนียไม่ได้มี

เมื่อเดร์จัดสงครามโตครั้งที่ ๓ อิตาเลียไม่ได้คืนแดน สัมตามหัดัมพันธมิตร สัญญาไว้จึงหนักถึงอาบิสดีเนีย ฉะนั้น ใน ค.ศ. ๑๘๘๘ อิตาเลียจึงเสียดอกกับอังกฤษให้แบ่งอาบิสดีเนียเป็นเขตอิทธิพล (Sphere of Influence) ระหว่างกัน ซึ่งความมุ่งหมายในที่นี้คือ จะปกครองอาบิสดีเนีย การที่อิตาเลียเสียดอกกับอังกฤษก็เพราะเห็นว่า อังกฤษมีอิทธิพลกับอาบิสดีเนียอยู่แล้ว และกำลังเจรจากับอาบิสดีเนียเพื่อขอตั้งประธาณรั้งประธาณราชในทะเลสาบชานา (Tsana) เพื่อรับมาจากแม่น้ำไนต์ไปหัดเอียงนา ซึ่งปลุกฝ้ายในดินแดนชานา ในชั้นนี้ อิตาลีจะสนับสนุน แต่อังกฤษตอบว่าไม่จำเป็น ในที่สุดอังกฤษเองก็ตั้งอาบิสดีเนียปฏิเดร์ไม่ให้ตั้งประธาณ เพราะระแวงว่าอังกฤษจะใช้นโยบายจักรวรรดินิยม

ต่อมาอีกสองสามปี ถึงรัฐบาลมัสโสดีน มัสโสดีนเห็นว่าควรจะได้ยินนโยบายให้อาบิสดีเนียหยุดรักก่อน จึงชวนให้อาบิสดีเนียสมัครเป็นสมาชิกรัฐนินบาตชาติและอิตาเลียเป็นผู้รับรองการสมัคร อังกฤษทราบเข้าโกรธาว่า อิตาเลียมาแข่งเขาหน้ากับอาบิสดีเนีย จึงคัดค้านการสมัครของอาบิสดีเนียว่ายังไม่มีความเจริญพอ นอกจากนั้น อังกฤษเองเกรงว่า เมื่อถึงคราวจำเป็นของบีบให้อาบิสดีเนียให้ตั้งประธาณ ถ้าอาบิสดีเนียเป็นสมาชิกรัฐนินบาต อาบิสดีเนียก็จะรุ่งเรืองได้ง่ายอย่างไรก็ดี อาบิสดีเนียก็จะเป็นสมาชิกรัฐนินบาตได้ และฝรั่งก็เข้ามาสนับสนุนรับรอง

ต่อมาอังกฤษก็กลับเสียดอกมัสโสดีนในเรื่องแบ่งเขตอิทธิพล มัสโสดีนตกลง อังกฤษกับอิตาเลียจึงรวมกันแจ่งกับอาบิสดีเนียว่า อาบิสดีเนียจะต้องปฏิบัติอย่างใด เพราะตั้งชาตินตกกลงกันแล้ว อ บิสดีเนียหันไปปรึกษา ฝรั่งแล้ว โดยที่ฝรั่งก็โกรธาว่า ทั้งอังกฤษและอิตาเลียไม่หารื้อคนในเรื่องนี้ จึงหนุนให้อาบิสดีเนีย

ตอบว่า จะต้องนำเรื่องนั้นขึ้นต้นนิบาตชาติ อังกฤษและอิตาลีเกรงว่าเรื่องจะ
 แต่งขึ้นว่าตนเป็นผู้รุกราน เติยแจ้กับอาบิสดีเนียว่าเจตนาดีไม่มีความหมายอะไร
 ถ้าอาบิสดีเนียไม่ตกลงด้วยก็จะระงับได้ และต่อมาอิตาลีก็เช่นตั้งญูญามีศรัทธาพ
 กับอาบิสดีเนีย และตกลงกันว่า ถ้ามีข้อพิพาทใดก็จะตั้งญูญูโคตุตการโดยไม่
 ใช้กำลังประหัตประหารกัน

ในปี ค.ศ. ๑๘๓๔ อังกฤษกับอาบิสดีเนียตั้งกรรมาการกับกันเขตแดน
 ระหว่างกัน ตกลงจนให้สำรวจขอบันหา ซึ่งจะใช้ร่วมกันอีกด้วย ด้านทางพรม
 ระหว่างอิตาลีกับโซมาลีแลนด์ กับอาบิสดีเนีย ยังไม่เคยปักปันกัน แต่
 เจ้าหน้าที่ฝ่ายอิตาลีกับโซมาลีแลนด์กับอาบิสดีเนีย ไม่เคยปักปันกัน ใน
 ค.ศ. ๑๘๓๐ เจ้าหน้าที่ฝ่ายอิตาลีโซมาลีแลนด์ได้เข้าครอบครองตำบล wal-wal
 ซึ่งมีบ้านมาก wal-wal อยู่ห่าง จากฝั่ง ทะเลแดง ตึกเข้าไปราว ๒๓๐ ไมล์
 ในครั้งนั้น อาบิสดีเนียไม่คัดค้าน เพราะไม่สนใจหรือไม่ทราบ อาจเป็น
 โทษสองทาง อิตาลีถือว่าเป็นดินแดนในอิต. ดัโซมาลีแลนด์ คณะกรรมาการ
 ปักปันเขตแดนอังกฤษ อาบิสดีเนีย ได้มาถึงบ้าน wal-wal และชว่าเป็นของ
 อาบิสดีเนีย ในระหว่างนี้ เจ้าหน้าที่อิตาลีซึ่งประจำอยู่คัดค้านไม่ยอมให้ฝ่าย
 ปักปันใช้น้ำ ในขณะเดียวกัน เครื่องบิน อิตาลี ขึ้นบิน ชม ขวัญ คณะ
 กรรมาการเดินทางกลับ แต่ให้กองทหารกองหนึ่งอยู่รักษาการเพื่อแสดงว่า
 ไม่ได้สละกรรมสิทธิ์ พอกรรมาการเดินทางไป ทหารอิตาลีก็เกิดปะทะกับทหาร
 อาบิสดีเนีย อิตาลีเรียกค่าเสียหายจากอาบิสดีเนีย อาบิสดีเนียขอให้ตั้งญูญูโค
 ตตุการความสัญญา อิตาลีไม่ยอม อาบิสดีเนียจึงฟ้องไปยังสันนิบาตชาติ
 มุสโสลินีทราบที่ว่า สันนิบาตชาติคงไม่ทำอะไรจริงจัง เพราะในขณะนั้น มหา-
 ประเทศอื่น ๆ กำลังกัวชิตเตอร์ มุสโสลินีจึงสั่งกองทัพเข้ายึดอาบิสดีเนีย

การที่อังกฤษคัดฝรั่งเศสทิ้ง ไม่ช่วยอเบิลลีเนี่ย ก็เพราะอยากเอาใจ
 มุสโสลินี โดยเห็นว่าฮิตเลอร์เป็นศัตรูแท้จริงยิ่งกว่า นอกจากนั้นมุสโสลินี
 ก็ประกาศออกมาว่า ในการแข่งขันนั้น ถ้าชนชั้นชนถึงนำมันด้วย มุสโสลินี
 จะประกาศสงคราม ซึ่งอังกฤษกับฝรั่งเศสเห็นว่าไม่คุ้มในการที่จะรบเพื่อ
 ออเบิลลีเนี่ย แต่อังกฤษและฝรั่งเศสก็คาดคิดแทนที่มุสโสลินีจะคิดถึงบุญคุณ
 มุสโสลินีกับประนามว่า อังกฤษฝรั่งเศส ดุหมั่นฮึดตื้อไปเข้ากับออเบิลลีเนี่ย
 ซึ่งเป็นชาติที่ยังไม่ลงอารยะ และเหตุการณ์ครั้งนี้เป็นเหตุหนึ่งซึ่งผลักดันให้มุสโสลินี
 รบเกาะฮิตเลอร์ยิ่งขึ้น.

อิตาลีกับรัสเซีย. ใน ค.ศ. ๑๙๓๐ มุสโสลินีพยายามที่จะผูกมิตรกับ
 โซเวียต เพราะเห็นว่ากำลังพอที่จะทำให้ฝรั่งเศสและอังกฤษเกรง โดยเช่น
 ด้ญญิวาร์วอมือทางเศรษฐกิจกับรัสเซีย ความจริงอิตาลีก็เป็นประเทศหนึ่งใน
 ประเทศกลุ่มที่รับรองโซเวียต เริ่มแรกคือใน ค.ศ. ๑๙๒๔ ทั้ง ๆ ที่มุสโสลินีไม่
 ชอบโซเวียต เพราะไม่ชอบลัทธิคอมมิวนิสต์ ต่อมาในปี ค.ศ. ๑๙๓๓ อิตาลี
 เช่นด้ญญิวาร์วอมือกับรัสเซีย แต่ต่อมา เมื่อมุสโสลินีมาเป็นมิตรกับฮิตเลอร์
 อิตาลีก็กลับเช่นด้ญญิวาร์วอมือกับคอมมิวนิสต์ ใน ค.ศ. ๑๙๓๖ ซึ่งมุ่งถึงรัสเซีย และ
 แต้ดงทำที่โดยเปิดเผยว่าจะเป็นศัตรูกับรัสเซีย ความจริง ในขณะนั้นอิตาลีกับ
 รัสเซียไม่มีปัญหาเรื่องผลประโยชน์ขัดกันเลย.

อิตาลีกับเยอรมันนี่. ความจริงอิตาลีกับเยอรมันก็ไม่สู้ชอบกันนัก เยอรมัน
 มันยังคงจำเดิมชื่อว่า ก่อนสงครามโลกครั้งที่ ๑ อิตาลีเป็นพันธมิตร แต่เวลา
 เกิดสงครามจริง ๆ กลับไปเข้ากับอังกฤษ ฝรั่งเศส ในปี ค.ศ. ๑๙๒๘ มุสโสลินี
 เริ่มทอดสนิทกับเยอรมันนี่ (ก่อนฮิตเลอร์) โดยแสดงว่า จะช่วยให้มีการแก้ไข

ต้นคริสต์ศตวรรษที่ ๑๙ และเยอรมันสมัยรัฐธรรมนูญไวมาร์ ก็ย่นืดที่จะคบกับ
อิตาลีและยอมเป็นข้างเท่าหลัง ตามมุสโสลินีเดียวด้วยซ้ำ แต่ถึงสมัยฮิตเลอร์
ในชนเต็มมุสโสลินีคิดว่า ฮิตเลอร์คงจะยอมเป็นลูกสมุน แต่ผิดหวัง ฮิตเลอร์
เริ่มคิดเสมอแต่ในคอหลัง ๆ ซักจะเดินหน้ามุสโสลินี

แต่มุสโสลินีเห็นว่ากำลังคนฮิตเลอร์ไม่ได้ ปรกการหนึ่ง ออกปรกการ
หนึ่งคบกับฮิตเลอร์ได้ประโยชน์กว่า เพราะต่างจะช่วยกันแบ่งอำนาจ ซาคีอันจะ
เกรงขาม ซาคีอัน ๆ มีแต่จะคอยขัดขวาง เช่น กรณีอิตาลีตั้งเป็นต้น ใน
ที่สุดในเดือนตุลาคม ค.ศ. ๑๙๓๖ อิตาลีจึงเซ็นสัญญากับเยอรมัน ในเรื่องเกี่ยว
กับออสเตรีย โดยฮิตเลอร์ยอมรับว่า ออสเตรียอยู่ในเขตอิทธิพลของเยอรมัน
เยอรมันจะเคารพเอกราชของออสเตรีย และเยอรมันยอมรับนับถือการที่อิตาลี
ได้อิตาลีตั้งเป็น ถือได้ว่าสัญญาฉบับนี้เป็นทางนำไปถึงสัญญาอักษะ โรมเบอร์ดิน
ในภายหลัง การที่อิตาลีเป็นหัวของออสเตรีย เพราะออสเตรียมีพรมแดนติดกับ
อิตาลี แต่ต่อมาออสเตรีย ฮิตเลอร์ Anschluss ออสเตรียคือ ๆ ดังที่อธิบายแล้ว
มุสโสลินีโกรฮิตเลอร์แต่ก็พูดไม่ออก ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา มุสโสลินีก็เป็นผู้เดิน
ตามฮิตเลอร์เรื่อยมา จนเกิดสงครามโลกครั้งที่สอง แม้ต้นนโยบายแอนตพวงกย
มุสโสลินีก็ต้องดำเนินตามเพื่อเอาใจฮิตเลอร์ ทั้ง ๆ ที่ต่อมาฮิตเลอร์ในพรรคฟัสซิสต์
คิดคาน อย่างไรก็ดี เมื่อเกิดสงครามโลกครั้งที่สองขึ้น มุสโสลินีรู้ว่าตัวไม่มี
กำลัง จึงยังไม่เข้าสงคราม จนอีกประมาณสองปีผ่านไป ฝรั่งเศสจะแพ้ฮิตเลอร์
จึงประกาศสงครามกับอังกฤษ และฝรั่งเศส

นโยบายอิตาลีภายหลัง เมื่ออิตาลีแพ้สงครามต้องทำสัญญาสันติภาพกับฝ่ายสห-
สงครามโลกครั้งที่ ๒ ประชาชาติ และพรรคฟัสซิสต์ก็ถูกตีไปแล้ว ได้มีการให้ราษฎร
ออกเสียงทั่วไป ว่าจะปกครองโดยมีพระมหากษัตริย์ตามรัฐธรรมนูญประจำ-

ธิปไตย หรือเป็นสาธารณรัฐ ผลของการออกเสียงลงนามทำให้เปลี่ยนเป็น
ระบอบสาธารณรัฐ

ตามสัญญาสันติภาพอิตาลีจะต้องเสียค่าปฏิกรรมสงครามให้แก่สัมพันธมิตร ต้องเสียอาณานิคมทั้งหมด รวมทั้งเสียดินแดนที่ได้ไว้ในคราวสงครามโลกครั้งที่ ๑ และต้องถูกจำกัดกำลังอาวุธ

รัฐบาลอิตาลีในขณะเมื่อทำสัญญาสันติภาพ ประกอบด้วยสมาชิกหลายพรรค รวมทั้งพรรคคอมมิวนิสต์ด้วย ทุกรายถูกกำหนดให้มากมายถึงกับมีการเดินกระบวนคัดค้านสัญญา ต่อมารัฐบาลซึ่งมี De Gasperi เป็นนายกรัฐมนตรี Gasperi เป็นสมาชิกพรรค Christian Democrat ซึ่งไม่ชอบคอมมิวนิสต์ ได้ให้พรรคที่เป็นคอมมิวนิสต์ออกจากรัฐบาลหมด และเริ่มมีนโยบายร่วมมือเต็มทกกับฝ่ายตะวันตก คืออังกฤษ ฝรั่งเศส กับสหรัฐอเมริกา ดังแต่นั้นเป็นต้นมา สหรัฐอเมริกาช่วยเหลืออิตาลีหลายอย่าง รวมทั้งการเงินและวัตถุอิตาลัดึงกับเขาเป็นภาค แอทดงคิดเห็นด้วย อิตาลีสมัครเข้าเป็นสมาชิกสหประชาชาติ แต่ถูกรัดเชยเชยขัดขวางจนบัดนี้ อิตาลียังไม่เป็นสมาชิก.

เยอรมัน

เมื่อสงครามโลกครั้งที่ ๑ สิ้นสุดลงใน ค.ศ. ๑๙๑๘ ฝ่ายแพคือ เยอรมัน ซึ่งเป็นฝ่ายทำสงครามกับฝ่ายสัมพันธมิตร ซึ่งมีอังกฤษ ฝรั่งเศส สหรัฐอเมริกา และชาติอื่น ๆ ในระหว่างสงครามเยอรมันเป็นจักรวรรดิใหญ่ มีไกเซอร์-วิลเฮล์มที่ ๒ เป็นจักรพรรดิ แต่เมื่อเดรัจฉังสงครามแล้ว ได้เปลี่ยนการปกครองเป็นสาธารณรัฐเยอรมันต้องทำสัญญาสันติภาพ ณ เมืองแวร์ซาย ต้องเสียอาณานิคมหลายแห่ง และถูกปรับมากมาย

นโยบายต่างประเทศของเยอรมันหลังสงครามโลกครั้งที่ ๓ คือระหว่าง ค.ศ. ๑๙๓๙ ถึง ๑๙๓๒ ซึ่งเป็นบทฮิตเลอร์ได้เป็นนายกรัฐมนตรี ต้องการแก้ไข สันติสัญญาสันติภาพที่ทำไว้กับสัมพันธมิตร เพราะผูกมัดมากเกินไป เยอรมัน ต้องการมีฐานะเต็มมือแข่งขันกับประเทศอื่น ๆ และเป็นมิตรกับประเทศอื่น ๆ ทั่ว ๆ ไป เยอรมันเข้าทำสัญญาโตคารโน(๒) เข้าเป็นสมาชิกสันนิบาตชาติ อย่างไรก็ตามนโยบายใหญ่ของเยอรมันที่ต้องการแก้สันติสัญญาแวร์ซาย ก็ยังไม่ บรรลุอุดมความประสงค์

ฮิตเลอร์เป็นนเยก ในปี ค.ศ. ๑๙๓๓ ฮิตเลอร์หัวหน้าพรรคเนชันแนล รัฐมนตรี โซเชี่ยลลิสต์ หรือเรียกย่อ ๆ ว่า นาซี ได้เป็นนายกรัฐมนตรี ของเยอรมัน พรรคนาซีมีนโยบายที่จะรวมดินแดนต่าง ๆ ที่มีชาวเยอรมัน อยู่มาก เข้ากับรัฐเยอรมัน เด็กสัญญาแวร์ซาย และสัญญาอื่น ๆ ที่ผูกมัด เยอรมันนี้ สร้างกองทัพชนใหม่ปราบยิว ปราบโซเวียตรัสเซีย พยายามไม่ให้ ฝรั่งเศสเข้มงวดคุกคามเยอรมันได้ ในการนี้จะเป็นมิตรกับอังกฤษและอิตาลี ขยายดินแดนทางตะวันออกออกไปทาง ไปแดนดี เขาอาณานิคมที่เสียไปกลับคืนมา เด็กแคว้นนอนโปแลนด์ (Polish Carridor) รวมความ คือให้เยอรมันกลับ เป็นมหาประเทศใหญ่ยิ่งในยุโรป

การที่ฮิตเลอร์ได้อำนาจและเป็นผู้เผด็จการของเยอรมันครั้งนั้น เป็น ปราบฏการณ์ใหญ่ยิ่งที่สุดในคริสต์ศตวรรษที่ ๒๐ อันนำมาซึ่งสงครามโลกครั้งที่ ๒

เยอรมัน เมื่อฮิตเลอร์ ได้เป็นผู้เผด็จการของเยอรมันใหม่ ๆ กับสันติของโลก. ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก เฉพาะอย่างยิ่งในยุโรปพากันหวาดและ คาดว่า สงครามโลกครั้งที่ ๒ คงจะเกิดขึ้นโดยเร็ว เพราะเห็นว่านโยบายของ

(๒) ดูคำอธิบายกรตุศ หน้า ๑๒๐

พรรคนาซีเป็นไปในทางรุกราน แต่ในที่สุดก็กลับปลาดใจ เพราะฮิตเลอร์แสดงนโยบายตรงกันข้าม โดยแสดงว่า มันนโยบายสันติปรานีประนอมจะเจรจาหาความตกลงไม่ใช่กำลัง ยิ่งกว่านั้นใน ค.ศ. ๑๙๓๕ ก็ทำสัญญาไม่รุกรานกับโปแลนด์ ทำทันทีทำให้รัฐบาลของยุโรปพอใจและเชื่อถือฮิตเลอร์มากขึ้น แต่ความจริงมาในบัดนี้ปรากฏว่า การที่ฮิตเลอร์ทำเช่นนั้นก็เพื่อหาเวลาเตรียมตัวบำรุงกำลังให้เต็มทีก่อน และให้ชาติอื่นๆ ไขว่คว้าใจการทำสัญญากับโปแลนด์ ก็เพื่อเยอรมันนี่จะไม่ต้องห่วงด้านตัวมันออกไปได้ตำแหน่ง แต่ในปี ค.ศ. ๑๙๓๕ ฮิตเลอร์ประกาศเลิกสันติสัญญาแวร์ซายในข้อที่ผูกมัดเรื่องไม่ให้มีอาวุธ และห้ามเกณฑ์ทหาร โดยประกาศว่า ตั้งแต่นั้นเป็นต้นไป จะสะสมอาวุธและเกณฑ์ทหาร ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา ต้นเหตุพจน์ของฮิตเลอร์เปลี่ยนเสียงเป็นหนักแน่นและรุกราน ในตอนนั้นโลกชักกลมตาจนออกสรวงหนึ่งว่า เยอรมันคงจะเริ่มรุกรานอีก อังกฤษฝรั่งเศสและอิตาลีประชุมกันประกาศว่า จะร่วมมือกันต่อต้านประเทศที่ตะเมิดสัญญาอันจะเป็นเหตุให้ทำลายสันติของยุโรปทั้งสามประเทศนี้ จะปรึกษาหารือกันในเรื่องนี้โดยใกล้ชิด แต่ข้อที่น่าปลาดก็คือ ในระยะใกล้ๆ กันนี้เอง อังกฤษแสดงว่า ถ้าเยอรมันจะร่วมมือปรึกษาด้วยกันดี ซึ่งแปลว่า อังกฤษไม่ถือสาในการที่ฮิตเลอร์ประกาศเลิกสัญญา ฝ่ายฝรั่งเศสนั้นเห็นว่า ไม่ปลอดภัยจึงทำสัญญากับโซเวียตช่วยเหลือซึ่งกันและกัน แต่แสดงว่า สัญญาอันถ้าเยอรมันยกกรวดมด้วยก็ได้ ทั้งนี้เพื่อแสดงว่าไม่มุ่งถึงเยอรมัน ต่อมาเยอรมันประกาศสร้างเรือรบเพิ่มเติม ทั้ง ๆ ที่อังกฤษได้เชิญให้ไปประชุมปรึกษากันก่อน แต่ในที่สุดอังกฤษเองกลับเช่นสัญญาแล้วกับเยอรมัน โดยอนุญาตให้เยอรมันมีกำลัง ๓๕ ต่ออังกฤษ ๑๐๐ ฝรั่งเศสและอิตาลีโกรธอังกฤษหาว่า หักหลังและเท่ากับอังกฤษให้ลี้ภัยบ่อนการตะเมิดสัญญาของเยอรมัน ทางฝ่ายฮิตเลอร์ถือโอกาส

โฆษณาว่า การเซ็นสัญญาทำอังกฤษ ครั้นเป็นกาวระลึกลงการเป็นมิตรเก่า
สมัยสงครามที่ออกเขต ซึ่งเยอรมันกับอังกฤษร่วมกันปราบปรามไปเดือน
เหตุการณ์คราวนี้ ฝรั่งเศสเสียใจมากถึงกับแสดงว่า จะหวังพึ่งกำลังอังกฤษไม่
ได้อีกต่อไป

ใน ค.ศ. ๑๙๓๖ เยอรมันเลิกสัญญาโลคาร์โน และเข้าเขตปลดอดทหาร
ริมแม่น้ำไรน์ อังกฤษและฝรั่งเศสไม่ทำอย่างใด ทั้ง ๆ ที่ฝรั่งเศสอยากต่อต้าน
แต่อังกฤษไม่เอาด้วย

ในระหว่างนี้ ความสัมพันธ์ระหว่างอิตาลีกับอังกฤษกำลังตึงเครียด
กับเรื่องอาบิสดีเนียซึ่งอธิบายมาแต่อดีต เดอวีจึงเข้าทำสัญญากับมูตีโด้ตีนิ ใน ค.ศ.
๑๙๓๗ อิตาลีผนวกอบิสดีเนีย และ ค.ศ. ๑๙๓๘ กิตินเช็ก โกลด์โตวาเกีย ทั้ง ๆ
ที่สัญญาไว้กับอังกฤษ ฝรั่งเศส และอิตาลีที่เมืองมอริคัว จะนับถืออธิปไตยของ
เช็ก โกลด์โตวาเกีย ต่อมาอังกฤษกับฝรั่งเศสเห็นว่า เยอรมันคงเดินหน้าเรื่อย
ถ้าไม่แสดงการขัดขวางเต็มที่ จึงตกลงทำสัญญากับโปแลนด์ว่า ถ้าโปแลนด์
ถูกรุกรานจะช่วยรบทันที (๑) อิตาลีก็กลับทำสัญญา ไม่รุกรานกับรัสเซียซึ่งเป็น
เหตุให้อังกฤษและฝรั่งเศสยุ่งงมาก (๒) เพราะคาดไม่ถึงว่า เยอรมันกับรัสเซีย
จะมาทำสัญญากันได้ ในที่สุดอิตาลีก็บุกโปแลนด์ โดยคิดว่าอังกฤษและ
ฝรั่งเศสคงไม่ประกาศสงคราม และผลก็คือ สงครามโลกครั้งที่ ๒ ดังทราบกัน
อยู่แล้ว

ความสัมพันธ์ระหว่าง เยอรมันกับโปแลนด์ เวทราบจากประวัติศาสตร์แล้วว่า ก่อนสงครามโลก
ครั้งที่ ๑ โปแลนด์ยังไม่ได้เอกราชเพราะถูก ๓ ชาติคือ รัสเซีย

(๑) ดูคำอธิบายการทูต หน้า ๑๔๕
(๒) ดูคำอธิบายการทูต หน้า ๑๔๗

ฮอตเครีย และปรัสเซีย แบ่งเอาไปในคริสต์ศตวรรษที่ ๑๘ แต่เมื่อสัมพันธมิตรชนะสงครามได้จัดให้โปแลนด์ได้เอกราชโดย เขาเดินแดนคืนจากสามประเทศดังกล่าว

เยอรมัน แม้อ่อนด้อยยึดเอเธอร์ก็ยังคงเจ็บใจ เพราะไม่เพียงเสียดินแดนโปแลนด์ แต่ถูกแบ่งแยกมันเข้าไปในดินแดนของตนเอง ถ้าดูแผนที่เห็นได้ว่าเยอรมันถูกแบ่ง ออกเป็นสองชั้น มีดินแดนโปแลนด์กั้นกลาง ระหว่างปรัสเซียตะวันออกกับดินแดนเยอรมันทั่วไป การติดต่อต้องผ่านดินแดนโปแลนด์ที่เรียกว่ากันว่า “Polish Corridor” หรือ “ฉนวน โปแลนด์” แต่ในปี ค.ศ. ๑๙๓๔ ยึดเอเธอร์กลับทำสัญญาไม่รุกรานกับโปแลนด์ แต่ต่างฝ่ายรับจะเคารพบูรณภาพอาณาเขตซึ่งกันและกัน สัญญาเมื่ออายุ ๓๐ ปี สัญญาฉบับนี้ทำให้ฝรั่งเศสโกรธโปแลนด์มาก เพราะฝรั่งเศสเป็นตัวตั้ง คัญในการให้โปแลนด์ได้เอกราช และช่วยเหลือโปแลนด์ตลอดมาในทางอาชุนและเศรษฐกิจ โดยมุ่งจะให้เป็นการตั้งช่วยในการฟื้นเกิดสงครามสำหรับศัตรูด้านหลังเยอรมัน แต่มีผู้อธิบายว่า การที่โปแลนด์ ทำสัญญากับ เยอรมันก็เพราะห่วงเรื่องแนว ฉนวนโปแลนด์ ถัดจเยอรมันจะเข้คืน นอกจากนั้นยัง ต้องการแสดงว่า โปแลนด์ก็เป็น ประเทศใหญ่โตพอสมควรที่จะไม่ต้องพึ่งฝรั่งเศส และโปแลนด์เห็นว่าเป็นมิตร กับเยอรมันดีกว่ารัสเซีย และเยอรมันก็อยู่ใกล้กับโปแลนด์ยิ่งกว่าฝรั่งเศส

ปัญหาจึงมีว่า ถ้าไม่ยึดเอเธอร์จึงเซ็นสัญญากับโปแลนด์ เพราะเราทราบแล้วว่าเยอรมันคิดจะเอาโปแลนด์ ฉนวนโปแลนด์ ขวาง หูขวาง ตายอยู่ทุกวันนี้ คำตอบก็คือ ยึดเอเธอร์ต้องการหาเวลาบำรุงกำลังก่อน และก็เห็นได้ว่า ในที่สุดเยอรมันทำ กับโปแลนด์อย่างไร ? (๑)

(๑) ขอให้ดูคำอธิบายเรขาคณิต หน้า ๑๔๔-๑๖๓

ประวัติการเกี่ยวพันระหว่างประเทศ

ความสัมพันธ์ระหว่าง
เยอรมันกับโซเวียต
รัสเซีย

เมื่อเสร็จสงครามโลกครั้งที่ ๓ แล้ว รัฐบาลเยอรมัน
สมัยรัฐบาลไฮม์เลอร์^๕ เห็นนโยบายเป็นมิตรกับโซเวียตรัสเซีย
โดยทำสัญญามิตรภาพ และการค้าซึ่งกันและกัน ใน ค.ศ. ๑๙๓๖
มิตรภาพคงดำเนินมาด้วยดี จนถึง ค.ศ. ๑๙๓๓ เมื่ฮิตเลอร์เป็นนายกรัฐมนตรี
ของเยอรมันฮิตเลอร์เกลียดคอมมิวนิสต์มานานแล้ว ได้ถือโอกาสประณาม
ลัทธิคอมมิวนิสต์และผู้นำของรัสเซียอย่างเปิดเผย รัฐบาลโซเวียต ประท้วง แต่
ก็ไม่ได้ผล ในที่สุดทางรัสเซียก็ตัดขบข้อย่างรุนแรงและถึงกับให้หนังสือพิมพ์ต่ง
ว่ารัสเซียก็พร้อมที่จะรบกับเยอรมัน ต่งแต่นั้นมาความสัมพันธ์ระหว่างต้อง
ประเทศนี้คงเครียดลงยิ่งขึ้น

ต่อมาใน ค.ศ. ๑๙๓๖ เยอรมัน ทำสัญญาแอนตคอมินเตอรันกับญี่ปุ่น
ซึ่งทั้งสองฝ่ายประกาศว่า เป็นการแอนตคอมมิวนิสต์ไม่โซเวียต^(๑)

ในเดือนสิงหาคม ค.ศ. ๑๙๓๗ โลกตกตั้งในเมื่อมีประกาศออกมาว่า
เยอรมันกับโซเวียตเซ็นสัญญาไม่รุกรานกัน เพราะไม่มีผู้ใดนึกฝันว่าจะกลับ
เป็นมิตรกันได้ ความจริงการทกลงต้องฝ่ายหันหน้าเข้าหากันในกรณีเป็นการร่วมมือ
มือชั่วคราว ดังเหตุการณ์ในตอนหลังได้พิสูจน์แล้วคือ เยอรมันเข้าตีรัสเซีย
เหตุผลการที่เยอรมันเข้าทำสัญญากับเพื่อแก้มือของอังกฤษ ที่เซ็นสัญญารับประกัน
โปแลนด์ และคิดว่า เมื่อรัสเซียแยกจากอังกฤษ และมาตกตั้งจะไม่รบกับ
เยอรมันแล้ว อังกฤษและฝรั่งเศสก็คงไม่กล้าประกาศสงครามในกรณีเยอรมัน
ตีโปแลนด์ ล้วนรัสเซียเห็นว่า ทำอย่างไรก็เป็นมิตรแท้กับเยอรมันไม่ได้ แต่
เมื่อเยอรมันเปิดโอกาสก็ควรคว้าไว้ก่อน เพราะจะได้มีเวลาหายใจเพื่อสะสม
กำลัง และหากอังกฤษกับเยอรมันรบกัน ถึงแม้เยอรมันจะชนะก็คงจะบอบช้ำ

(๑) ขงไห่คล้ออิธิบาการทูต หน้า ๑๓๒-๑๓๔

มาก และก่อนนั้นรัสเซียจะหาอย่างไรกับเยอรมันก็ได้ตามชอบใจ นอกจากนั้น
 ตามสัญญา เยอรมันยอมแบ่งโปแลนด์ยอมให้รัสเซียได้ ประเทศทางฝั่งทะเล
 บอลติกอีก แต่ข้อสำคัญที่สุดคือทำให้ภัยจากการรุกราน ของเยอรมันห่างออกไป
 ไปคือแนวหน้าของรัสเซียทางด้านตะวันตก จะขยายมาถึงครึ่งประเทศโปแลนด์
 ความสัมพันธ์ระหว่าง ความสัมพันธ์ระหว่างเยอรมัน ก่อนฮิตเลอร์กับฮิตเลอร์
 เยอรมันกับฮิตเลอร์ สัมพันธ์ใกล้ชิดกันเป็นไปโดยราบรื่น แต่มาเริ่มระแวงกันเมื่อพรรค
 นาซีได้อำนาจในเยอรมัน เพราะนาซีต้องการได้ฮอดส์เทรีย โดยถือว่า เป็น
 เชื้อชาติเผ่าเดียวกัน แต่ฮิตเลอร์ไม่พอใจ เพราะถ้าเยอรมันได้ฮอดส์เทรีย ย่อม
 หมายถึง พรหมแดนเยอรมัน จะรวมชาติพรหมแดนทางเหนือของฮิตเลอร์ ในปี ค.ศ.
 ๑๙๓๖ ฮิตเลอร์ ประกาศร่วมกับอังกฤษและฝรั่งเศสว่า จะรักษาเอกราชของฮอดส์-
 เทรีย ในประเทศของตนเอง ฮิตเลอร์ยุให้พวกออกเดรียที่ เป็นนาซีพยายามล้ม
 รัฐบาต และฆ่า ดร. คอตฟีต นายกรัฐมนตรีฮอดส์เทรีย มุสโสลินียกทหารเข้า
 ประชิดพรหมแดนฮอดส์เทรีย เป็นการแต่งตั้งเตรียมพร้อมที่จะเข้าฮอดส์เทรีย ในกรณี
 ฮิตเลอร์เข้าฮอดส์เทรียเช่นเดียวกัน ฮิตเลอร์เห็นมุสโสลินีทำเอาจริง จึงยับยั้ง
 แต่ถึงปณิธานที่จะเอาฮอดส์เทรียให้ได้สักวันหนึ่ง ในระหว่างนั้นฮิตเลอร์กับอังกฤษ
 และฝรั่งเศสตั้งสนธิสัญญามันฮัน แต่ต่อมามุสโสลินีอยากได้ อาบิสซิเนีย เริ่มรุกราน
 อาบิสซิเนีย สนธิบัตรชาติซึ่งมีอังกฤษและฝรั่งเศสเป็นหัวหน้าตั้งมติแข็งขันฮิตเลอร์
 ฮิตเลอร์เห็นเป็นโอกาสจึงชวนมุสโสลินีเป็นมิตร และตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา มีมิตรภาพ
 ระหว่างผู้เผด็จการทั้งสองสนธิสัญญามันฮัน ฮิตเลอร์ประกาศรับรองการที่ฮิตเลอร์
 ได้ อาบิสซิเนีย และต่อมาก็มักการทำสัญญาอักษระและเกิดสงครามโลกครั้งที่ ๒

โซเวียตรัสเซีย

ก่อนสงครามโลกครั้งที่ ๑ (ค.ศ. ๑๙๑๖) รัสเซียมีการปกครองเกือบ
 สมบูรณาญาสิทธิราชเต็มรูป โดยมีพระเจ้าซาร์นิโคลาซที่ ๒ เป็นจักรพรรดิ เมื่อ

เกิดสงครามแล้ว รัสเซียเป็นฝ่ายล้มพันธมิตร คือ ฝ่ายอังกฤษและฝรั่งเศส
 รวมกับเยอรมันและออสเตรีย ฮังการี ใน ค.ศ. ๑๙๑๗ เกิดกบฏ พวกบอลเชวิค
 ปฏิวัติสำเร็จ ในที่สุดพวกบอลเชวิคได้อำนาจเป็นรัฐบาล เนื่องจากรัสเซียใน
 ขณะนั้นอ่อนเปลี้ยเต็มทน รัฐบาลบอลเชวิคจึงได้ขอต่อฝ่ายล้มพันธมิตรเพื่อ
 สงบศึกและทำสัญญาสันติภาพกับเยอรมันและออสเตรียฮังการี โดยถือหลักการ
 ว่า ทุกฝ่ายไม่เอาดินแดนจากใคร ไม่เอาค่าเสียหาย ดินแดนใดที่ราษฎรตั้งตนมาก
 ต้องการอยู่กับประเทศไหน ให้บอกเสียงหรือที่เรียกว่า Self Determination
 หรือการกำหนดตัวเอง แต่เนื่องจากฝ่ายล้มพันธมิตรมีสัญญาต่อกันไว้
 มากมาย จึงไม่สามารถตกลงได้ นอกจากนั้น ก็ยังนึกว่ารัฐบาลบอลเชวิคคงไป
 ไม่ได้กัน

พวกบอลเชวิคจึงเสนอไปยังเยอรมัน โดยตรง ขอทำสัญญาสันติภาพ
 เยอรมันเห็นเป็นโอกาส จึงได้เรียกร้องเงื่อนไขเต็มที่ ฝ่ายบอลเชวิคในขณะ
 นั้นมีความประสงค์อย่างเดียวคือสร้างอำนาจภายในให้ถาวร ส่วนการเปรียบ
 เยอรมันอย่างไร คิดได้แก่เอาคอนสแตนติโนเปิลเมื่อรัสเซียมีกำลัง ในที่สุดรัสเซีย
 ยอมทำสนธิสัญญาเมือง Brest-Litovsk กับเยอรมันโดยต้องเสียโปแลนด์
 และดินแดนอื่น ๆ ทางทะเลบอลติก เดียยูเครนและเดี่ยดินแดนบางส่วนให้ตุรกี

แต่เมื่อเสร็จสงครามแล้ว ประเทศต่าง ๆ ซึ่งเป็นฝ่ายล้มพันธมิตรไม่
 ยอมรับนับถือรัฐบาลโซเวียต ผู้มีอำนาจของโซเวียตในขณะนั้น เห็นว่า เนื่อง
 จากสงครามฐานะของตั้งคมยุโรปคงจะเปลี่ยนจากหน้ามือเป็นหลังมือในไม่ช้า แต่
 อย่างไรก็ตามการจำเป็นที่จะต้องทำศึกกับประเทศนายทุนทั้งหลายไว้ก่อนชั่วคราว
 ในขณะเดียวกันจะต้องโฆษณาชวนเชื่อให้ชนกรรมาชีพทุกประเทศลุกขึ้นล้มรัฐ
 บาลของตน และเป็นคอมมิวนิสต์ตามไปด้วย แต่เนื่องจากรัสเซียเองต้องปรับ
 ปรุงฐานะของตนเองซึ่งบอบช้ำอยู่มากจึงต้องมันโยบายหันไปพึ่งฐานะเศรษฐกิจ-

กิจภายในยิ่งกว่าเรื่องอื่นและเพื่อให้ต่างประเทศเห็นความนโยบายเป็นมิตรกับต่าง
 ประเทศ จึงทำสัญญาสันติภาพกับโปแลนด์เยอรมันบัลแกเรียอิตาลีออสเตรีย
 รัสเซีย และสหภาพโซเวียตในจักรวรรดิรัสเซีย นอกจากนี้ยังประกาศ
 ปรองมอด จักรวรรดิเยอรมันอีกด้วย ในปี ค.ศ. ๑๙๒๓ ทำสัญญามิตรภาพกับตุรกี
 เปรูเซีย และอาฟกานิสถาน ในปีเดียวกันนี้เอง อังกฤษ เยอรมัน นอร์เวย์
 และอิตาลีทำสัญญาการค้าด้วย แม้กระนั้นกตประเทศนายทุนต่าง ๆ ก็ยังไม่อยาก
 จะมีความสัมพันธ์กับรัสเซีย เพราะทรงกลัวภัยและไม่ได้ใจ เพราะรัสเซียได้
 ประกาศไม่รับรองดินซึ่งรัฐบาลสมัยซาร์ทำไว้กับประเทศต่าง ๆ แต่หัดก็มีอยู่ว่า
 การที่จะก่อกวนหาประเทศเช่นรัสเซียไม่ให้เข้าตั้งคม นานาชาตินั้นเป็นการพ้น
 วิสัย ในที่สุดปี ค.ศ. ๑๙๒๕ ประเทศต่าง ๆ ก็หันมายอมรับบัลแกเรีย อิตาลี
 อังกฤษ ฝรั่งเศส อิตาลี นอร์เวย์ เดนมาร์ก กรีซ จีน เดนมาร์ก มีสหรัฐอเมริกา
 เท่านั้น ที่ไม่ยอมรับบัลแกเรีย จนถึง ค.ศ. ๑๙๓๓

นโยบายต่างประเทศ ถ้าเราดูแผนที่จะเห็นได้ว่า รัสเซียเป็นประเทศใหญ่
 ของโซเวียต สถานาเขตพรมแดนตะวันตกจรดคั่นนอร์ดทางยุโรป ตะวันออกจรด
 ปลายทวีปเอเชีย มีพรมแดนมากที่สุดในประเทศยุโรปด้วยกัน ปัญหาซึ่งเผชิญ
 หนารัสเซียทุกสมัยคือ สมัยซาร์กิต สมัยโซเวียตคือ คือหาทางออกทะเลให้ได้
 สดวกตลอดปี เพราะทางออกซึ่งมีอยู่ทางมหาสมุทรอาร์กติกก็ ทางตะวันออก
 กิต ไม่สดวก ทะเลเป็นนาแข็งมีหน่ง ๆ หดหายเดือน ปัญหาคือไปรัสเซียจัก
 กัดคือดินแดนใหญ่ยาวยึดตั้งแต่ยุโรป ผ่านเอเชียตอนเหนือไปจดปลายทวีปเอเชีย
 เป็นการยากที่จะบ่งกันตัว ในกรณีสงครามถ้าถูกสงครามสองด้าน เมื่อเป็น
 เช่นรัสเซีย คงแต่สมัยซาร์มาแต่จึงพยายามหาทางออกจากทะเลดำลงมาทาง
 ช่องแคบดาร์ดาเนลทะเลดำโมรา และในการนี้อยากเป็นมิตรกับตุรกีหรือเม็กซิโก

ประวัติการเกี่ยวพันระหว่างประเทศ

เป็นเจ้าของดินแดนครุฑครึ่งปากของเคบนเดย์เองวีดีเซียเคยพยายามตั้งมา คำน
 หนักถูกอังกฤษยึดจากทะเลเมดิเตอร์เรเนียน เพราะอังกฤษคุมทางออกทาง
 เมดิเตอร์เรเนียน และอ่าวเปอร์เซีย นโยบายที่หาทางออกเพื่อความมั่นคงของ
 ชาติจะปลดปล่อยนี้ มีมาตั้งแต่สมัยซาร์จตุกกอนนี้ แต่นโยบายต่างประเทศทั้ง
 หมดของโซเวียตคงแคได้อำนาจมาอาจสรุปได้มีวัตถุประสงค์ ๓ ข้อ

- ๑) ความมั่นคงของชาติ
  - ๒) แฉงหาดินแดนที่เสียคืนกลับมา และ
  - ๓) ขยายอิทธิพลทั่วไปในยุโรป เอเชียและแห่งอื่น ๆ ในโลก
- โซเวียตเดินตัวเร็วไ้เพียงใด จะเห็นได้คือไปนี้

ก่อนสงครามโลก เพื่อที่จะได้ความมั่นคงแก่ชาติโซเวียตกับประมวลกฎหมาย
 ครั้งที่ ๒ ในทศวรรษแรกครบหมด เมื่อสงครามกลางเมือง ค.ศ. ๑๙๑๗-๑๙๒๑
 ค.ศ. ๑๙๑๗-๑๙๒๑ ซึ่งมี ฝรั่งเศส อังกฤษ และ อเมริกา หนุนหลัง ได้จัดตั้ง
 โซเวียตไว้เชี่ยกับสัมพันธมิตรก็ยังคงเคียดกันอยู่ ฝ่ายตนตกโทษหวว่า
 โซเวียตไม่ปฏิบัติเคารพตามพันธกรณีและเห็นดีของรัฐบาลสัมพันธมิตรทำได้และทำ
 สัญญาสันติภาพกับเยอรมัน นอกจากนั้นก็ตั้งขงตั้งสหคอมมิวนิสต์เป็นอย่าง
 ยิ่งตลอดทั้งการกระทำรุนแรงโดยทำตายคนชั้นสูงและคนชนกลาง สัมพันธมิตร
 มีนโยบายที่จะปล่อยให้รัสเซียอยู่โดดเดี่ยว ไม่คบค้าสมาคม เมื่อเป็นเช่นนี้ใน
 ค.ศ. ๑๙๒๔ โซเวียตจึงทำสัญญาพันธมิตรกับเยอรมัน และระดมเตรียมกำลัง
 ของกองทัพทางทหารและเศรษฐกิจ ต่อมาเมื่อเยอรมัน ฮิตลาร์ และญี่ปุ่นชักจะ
 รวมเป็นกลุ่มแกนอักษะ โซเวียตจึงพยายามค้ำยันกับอังกฤษและฝรั่งเศส
 โดยทำสัญญาทางทหารกับฝรั่งเศส ค.ศ. ๑๙๓๔ เข้าเป็นสมาชิกสันนิบาตชาติ

แต่ในที่สุดเนื่องจาก เยอรมันให้ประโยชน์มากกว่าโซเวียต จึงทำสัญญาไม่รุกรานกับเยอรมันใน ค.ศ. ๑๙๓๙ (๑) ซึ่งเปิดทางให้อิตเดอโรโจมส์ โปแลนด์ได้

ความสัญญาไม่รุกรานกับเยอรมัน เพื่อเป็นการตอบแทนให้รัสเซียอยู่เป็นกลาง เยอรมัน ยอมแบ่งกึ่งหนึ่งของโปแลนด์ด้านตะวันออกให้รัสเซีย มีเมืองอิสระในพื้นที่ และรัฐอิสระเดบอดตีก (คือหมายถึงเอสโทเนีย ลัตเวีย และ ลิทัวเนีย) พอโปแลนด์ จอมทัพเยอรมัน รัสเซีย ยกทหาร เข้าครอบงำโปแลนด์ตะวันออกทันที และประกาศผนวกรัฐเดบอดตีก และ โจมตีพื้นที่ดินนิบาตชาติลงมาถึงรัสเซียออกจากดัมาชิกภาพ แต่รัสเซียยังคง ทำสงครามกับพื้นที่คือไป จนพื้นที่ยอมแพ้ ยกเมืองยุทธศาสตร์ต่างๆ ให้รัสเซีย คือมาใน ค.ศ. ๑๙๔๑ เมื่อเยอรมันกลับหันมาตีรัสเซีย ฝ่ายสัมพันธมิตรจึงประกาศเป็นพวกเดียวกับรัสเซีย และช่วยกันรบจนเยอรมัน ญี่ปุ่น และอิตาลียอมแพ้เมื่อ ค.ศ. ๑๙๔๕

ผลแห่งสงครามโลกครั้งที่ ๒ นี้ รัสเซียได้ดินแดนและมีอิทธิพลซึ่งได้ศูนย์ไประหว่างสงครามโลกครั้งที่ ๑ กลับมาเป็นจำนวนมาก นอกจากนั้นยังได้ดินแดนทางเหนือของญี่ปุ่น ได้เข้าครอบครองเกาหลีเหนือ ได้อนุญาตจากจีนให้ร่วมมือฐานทัพเรือที่พอร์ตอาเธอร์ ได้เมืองท่าที่ไถ่เวนเข้าเป็นเจ้าของและจัดการร่วมกับจีนในบริษัทรถไฟสายแมนจูเรียใต้ และจีนตะวันออก ประเทศต่างๆ เหล่านี้เขวมารวมอยู่ใต้อิทธิพล คือยุโรปตะวันออก บางส่วนของยุโรปกลาง และแหลมบอลข่าน นอกจากกรีซ นอกจากนั้นความหวังของรัสเซียซึ่งมีมาหลายร้อยปีที่อยากได้เมืองท่าซึ่งเรือเดินได้ตลอดปีไม่ติดหนาวแข็ง ก็เป็นอันลบล้างไปเสียได้เมือง โคอเฮนนิซเบอร์กของเยอรมันในรัสเซียตะวันออก

(๑) คำอธิบายการทูต หน้า ๒๔๗

ประวัติการเกี่ยวพันระหว่างประเทศ

ภายหลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ ของรัสเซีย แสดงให้เห็นว่ารัสเซียมีนโยบายที่จะรักษาไว้ซึ่งกำไรที่ได้มาเนื่องจากสงครามโลกครั้งที่ ๒ ให้มั่นคงไม่หลุดมือไป เพราะอย่างยิ่งในยุโรปตะวันออกและกลาง ต้องการเป็นเจ้าของเขตค้าของแคบดาร์ดาแนล และทางตะวันออกของทะเลเมดิเตอร์เรเนียนด้วย ทั้งขยายอิทธิพลไปยังตะวันออกไกล รัสเซียเดิมให้ราษฎรในประเทศต่าง ๆ ในยุโรปกลาง และตะวันออก เปลี่ยนการปกครองเป็นเผด็จการโดยชนกรรมาชีพอย่างรัสเซีย

ความสัมพันธ์ระหว่างไซเวียตกับอังกฤษ
คือไปนี้จะได้อธิบายถึงความสัมพันธ์ของไซเวียตกับไซเวียตกับอังกฤษ มหาประเทศต่าง ๆ โดยเฉพาะเท่าที่เห็นจำเป็น

เมื่อพวกบอลเชวิคได้อำนาจในรัสเซียใหม่ ๆ ประเทศต่าง ๆ ไม่พอใจเป็นอันมากด้วยเหตุผลหลายประการ ดังอธิบายแล้ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งก็คือในเรื่องอิทธิคอมมิวนิสต์ การปฏิวัติขึ้น และการรุกรานแรงต่อพวกคนชนสูงและชนกต่าง มหาประเทศที่เป็นประเทศนายทุน คิดกันว่าอิทธิของไซเวียตจะซึมเข้ามาในประเทศของตนและเป็นอันตรายต่อระบบเศรษฐกิจที่คนใช้อยู่ในการนั้นมหาประเทศต่าง ๆ เช่นฝรั่งเศส อังกฤษ อเมริกา และญี่ปุ่น ถึงกับส่งทหารไปช่วยพวกรัฐบาลเก่า หรือรัสเซียขาว แต่กัฝ่ายแพ้ต้องถอนทหารกลับหมด ในอังกฤษเอง พวกคอนเซอเวตฟ ซึ่งเป็นรัฐบาลอยู่ก็เกลียดไซเวียตอย่างรุนแรงซึ่งเป็นสิ่งธรรมดา เพราะมีนโยบายตรงกันข้าม รัฐบาลคอนเซอเวตฟพยายามทุกอย่างที่จะไม่ให้มีมิตรกับรัสเซีย ต่อมาใน ค.ศ. ๑๙๒๕ นายแรมเซย์แมคโดเนลด์ หัวหน้าพรรคกรรมกรได้เป็นนายกรัฐมนตรี โดยที่พรรคกรรมกรมีนโยบายซ้าย จึงเห็นออกเห็นใจรัสเซีย และให้การรับรองรัฐบาลไซเวียตทันที แต่ต่อมาอีกไม่กี่

เคียนรัฐบาดกรวมกรดาออก มีการตั้งกองทัพ ก่อนวันเดออกคงไม่กี่วัน มีผู้ประกาศว่าจับจดหมายของนายซีโนเวียฟ (Zinoviev) ซึ่งเป็นคนสำคัญคณะพรรคคอมมิวนิสต์ในรัสเซีย มีมาถึงพวกกรวมกรในอังกฤษให้ทำการปฏิวัติแบบรัสเซีย ซึ่งทำให้ราษฎรอังกฤษโกรธมากเป็นเหตุให้พรรคคอนเซอร์เวตีฟชนะคะแนนเลือกตั้งอย่างง่าย อดหมายซีโนเวียฟนั้นในขณะนั้นผู้กล่าวหา และแก้กันต่อทาง ฝ่ายกล่าวหาว่าเป็นจดหมายผู้แท้จริง แต่ฝ่ายแก้กล่าวว่าเป็นจดหมายปลอม ผู้ตั้งหน้าไม่ทราบว่ามีใครบอก

เมื่อคอนเซอร์เวตีฟ ถัดไปได้ เป็นรัฐบาลได้ตัดความสัมพันธ์กับรัสเซียระหว่าง ค.ศ. ๑๙๒๗ ถึง ค.ศ. ๑๙๓๓ พรรคกรวมกรได้อำนาจเป็นรัฐบาลอีก จึงมีความสัมพันธ์ไมตรีกันใหม่ แต่ก็ไม่ได้สนิทสนมกันนัก จนมาภายหลัง เมื่อฝ่ายอักษะเริ่มแสดงการรุกรานแต่แม่กระหนกดี จึงสนิทกันใหม่ ส่วนมากของราษฎรอังกฤษในขณะนั้น ก็ยังเห็นว่าพยายามผ่อนปรนกับฝ่ายอักษะ จึงคิดว่าเป็นมิตรกับรัสเซีย

ในเบื้องต้นทำสัญญา ได้กล่าวอธิบายมาแล้วว่า เมื่อ ค.ศ. ๑๙๒๒ รัสเซียไม่รุกรานกับประเทศ ที่สัญญาเป็นมิตรกับเยอรมันที่เมือง Rapallo โดยเยอรมันต่าง ๆ. เยอรมันนับถือรัฐบาลโซเวียต ยกเลิกหนี้สินที่ทางนั้นไว้ตามสนธิสัญญาเบรสต์ ลิทอฟสค์ (Brest-Litovsk) สถาปนาทางการทูต และร่วมมือกันทางเศรษฐกิจ สัญญาฉบับนี้ทำให้สัมพันธ์กันแน่น เพราะไม่ได้กันกัน ว่า ทั้งสองประเทศนี้จะหันมาคิดด้วยกันโดยรวดเร็ว แต่ต่อมาเมื่อ กุซตาฟ ด็เตรสดีมานน์ได้เป็นรัฐมนตรีต่างประเทศเยอรมันใน ค.ศ. ๑๙๒๔ ถึง ๑๙๒๘ ท่านผู้นั้นมีนโยบายร่วมมือกับฝ่ายสัมพันธมิตร ถึงกับประกาศจะปฏิบัติตามสัญญาโตการ์โนและนำเยอรมันเข้าเป็นสมาชิกสันนิบาตชาติใน ค.ศ. ๑๙๒๖ (๑) โซเวียต

(๑) คำอธิบายการทูต หน้า ๑๒๔

เห็นว่าทำที่เช่นนี้ยอมหมายถึงการต่อมวงและจะปล่อยให้โซเวียตอยู่โดดเดี่ยวตามนโยบายของสัมพันธมิตรเฉพาะอย่างยิ่งฝ่ายอังกฤษและฝรั่งเศส โซเวียตจึงเดินนโยบายไว้เพื่อป้องกัน และรักษา ความมั่นคง ของตน โดยพยายาม บ่อนกันไม่ให้ประเทศอื่น ๆ แสดงเป็น ปฏิปักษ์ต่อรัสเซีย รัสเซียจึงประกาศนโยบายสันติการร่วมมือทางเศรษฐกิจ ระหว่างชาติและการทำสัญญาไม่รุกราน กับชาติต่างๆ ในยุโรป

ระหว่าง ค.ศ. ๑๙๒๒ ถึง ๑๙๓๒ โซเวียตเซ็นสัญญาไม่รุกรานกับเยอรมัน ประเทศริมทะเลบอลติก โปแลนด์ รัมเนียและตุรกี โซเวียตชงญีปุ่นแต่ญีปุ่นปฏิเสธ รัสเซียเข้าร่วมเซ็นสัญญาสงคราม (Kellogg-Briand Pact) (๑) เมื่อ ค.ศ. ๑๙๒๗ ในการประชุมลดอาวุธที่เมืองเจนีวา ดิกนิสพันธมิตรต่างประเทศ รัสเซียถึงกับเสนอให้ทุกชาติปิดอาวุธหมดอย่างเด็ดขาดภายในหนึ่งปี แต่ไม่มีผู้ใดเห็นด้วย โดยเห็นว่าเป็นลูกไม้ของรัสเซียใน ค.ศ. ๑๙๓๑ โมโตคอฟประกาศว่านโยบายของรัสเซียคือเคารพ สันติสัญญาต่างๆ และเอกราชของชาติอื่น ในปัจจุบันนี้เองญี่ปุ่นเข้ายึดแมนจูเรีย รัสเซียยังวิตกและประกาศบ่อยครั้งว่า รัสเซียคัด

ความสัมพันธ์ระหว่าง ใต้อธิบายในตอนต้นแล้วว่า โซเวียตกับเยอรมัน โซเวียตกับเยอรมัน แสดงตนสนิทสนมกันตั้งแต่ ค.ศ. ๑๙๒๒ โดยทำสัญญาเมือง Rappallo แต่ในปี ค.ศ. ๑๙๓๒ ฮิตเลอร์ได้เป็นนายกรัฐมนตรีของเยอรมัน ตัดสินทราบตั้งว่านโยบายของนาซีเป็นศัตรูกับคอมมิวนิสต์จึงเปลี่ยนนโยบาย โดยหันไปทำสัญญา เป็นพันธมิตร กับฝรั่งเศส และเชกโกสโลวาเกีย และได้รับเข้าเป็น สมาชิกสันนิบาตชาติ ค.ศ. ๑๙๓๕ ซึ่งเดิมรัสเซียเองเคยประนาม

(๑) ดูคำอธิบายการทูต หน้า ๑๒๑

ประวัติการเกี่ยวพันระหว่างประเทศ

๑๕๕

ความเข้าใจของสตาลินเกี่ยวกับนโยบายของฮิตเลอร์ถูกต้อง เพราะในหนังสือ Mein Kampf ของฮิตเลอร์ก็ อุดมการณ์ของฮิตเลอร์ก็ เดียงหนังสือพิมพ์ในเยอรมันซึ่งเป็นที่ทราบกันว่าเป็นเดียงราชการ ดังแต่คงทำที่เป็นศัตรูกับรัสเซีย

สงคราม ค.ศ. ๑๙๓๒ คือบทนำซึ่งเข้าของเยอรมันจนถึง ค.ศ. ๑๙๓๗ ความสัมพันธ์ระหว่างโซเวียตกับเยอรมัน ไม่ราบรื่นโดยตลอด

แต่ในเดือนสิงหาคม ค.ศ. ๑๙๓๗ โลกพากันตกตึงในเมื่อโซเวียตและเยอรมันประเทศว่าได้เซ็นสัญญาไม่รุกรานซึ่งกันและกัน การที่โซเวียตและเยอรมันมาเซ็นสัญญาเช่นนี้ ไม่แปลว่ากตัญญูเป็นมิตรกันจริงใจ แต่โดยเหตุผลคงคือไปนี้ คือทางโซเวียตนั้นไม่ชอบเยอรมันของฮิตเลอร์อย่างรุนแรง และฮิตเลอร์ก็เกลียดรัสเซียทำนองเดียวกัน รัสเซียพยายามชวน อังกฤษ ฝรั่งเศส เห็นว่า ยังพอจะดึงฮิตเลอร์ไว้ได้และกึ่งคอมมิวนิสต์ไม่ชอบเป็นมิตรด้วยจะเห็นได้ในคราวฮิตเลอร์จะเอาเชกโกสโลวาเกียจนถึงกับมีการประชุมที่เมืองมอญคระหว่างฮิตลาด เยอรมัน ฝรั่งเศส และอังกฤษไม่มีการชวน รัสเซียซึ่งความจริงเป็นมหาประเทศมาร่วมด้วย รัสเซียเคื่องที่ถูกไม่เหลียวแล ต่อมาเมื่ออังกฤษและฝรั่งเศส เห็นว่า รั้งฮิตเลอร์ ไว้ไม่ไหว จึงประกาศ รับประกันโปแลนด์ (*) ในขณะเดียวกันอังกฤษ ฝรั่งเศส กัดับมาชวนรัสเซียทำสัญญาช่วยเหลือและประกันซึ่งกันและกัน รัสเซียเห็นควรขยายไปถึงการช่วยเหลือรัฐบริหะเตบอดติกด้วย เพราะรัสเซียมีประโยชน์ได้เสีย แต่อังกฤษเห็นว่าควรรับประกันเฉพาะทางประเทศในแหลมบอลข่าน การเจรจาโอเอ็ยู่ จนระหว่างนี้ฮิตเลอร์แอบเดินนอกบัตตาลินขอทำสัญญาไม่รุกรานและยอมแบ่งโปแลนด์ให้รัสเซีย คงได้อธิบายแล้ว สัญญาเป็นประโยชน์ด้วยกันทั้งสองฝ่าย คือฮิตเลอร์ไม่ต้อง

(*) คำอธิบายการทูต หน้า ๑๕๕

เป็นห้องในการรถคานาบ และรัสเซียยังไม่พร้อมเท่ากับมีเวลาดังกล่าวถึงคือ
ไป และถ้าเยอรมันรบกับประเทศตะวันตกก็ยิ่งดี เพราะจะได้อ่อนเปลี้ยไปทั้ง
คู่ และในที่สุดยุโรปก็จะอยู่ในกำมือของรัสเซีย

ประเทศอื่นๆ ในยุโรป

ประเทศอื่นๆ ในยุโรปซึ่งเป็นประเทศเล็กๆ นาน ก็หวงพิงสนับสนุนประชา
ซึ่งเป็นขรรคมดา เพราะไม่มีกำลัง ฉะนั้นจึงสนับสนุนสนับสนุนประชาชาติเต็มที่

เบลเยียมและ แคนเบเดียมและฮอลแลนด์ นอกจากสนับสนุนประชา
ฮอลแลนด์ แต่ยังคงหวังความช่วยเหลือจาก อังกฤษ และ ฝรั่งเศส เป็นพิเศษ
เพราะถือว่า ตนเป็นค่าน้ำหนักเยอรมันให้ ฉะนั้นอังกฤษและฝรั่งเศสจึงจำ
จะต้องช่วยเหลือกรณีเยอรมันรุกราน ก่อนสงครามโลกครั้งที่ ๑ คือ ค.ศ.
๑๙๑๔ ความเป็นกลางของเบลเยียมถูกรับรองโดยประเทศยุโรป ๕ ชาติด้วยกัน
ตามสนธิสัญญา ปี ค.ศ. ๑๙๑๘ คือฮอลันดา ฝรั่งเศส อังกฤษ โปรตุเกสและ
รัสเซีย แต่เมื่อเกิดสงครามโลกครั้งที่ ๑ เยอรมันทำลายความเป็นกลางของ
เบลเยียมเมื่อทำสัญญาสันติภาพเมืองแวร์ซาย เบลเยียมเห็นว่าเรื่องความเป็น
กลางนี้ไม่มีประโยชน์ได้ขอให้เลิกสัญญาความเป็นกลางเสีย อีกนัยหนึ่งประเทศ
อื่นๆไม่ต้องมารับประกันอีก เมื่อเสร็จสงครามแล้ว มีสัญญาโตคาร์โนตั้งอธิบาย
มาแต่ เบลเยียมและฮอลแลนด์ก็ยึดที่มีสัญญาโตคาร์โน แต่เมื่อฮิตเลอร์เด็ก
ในสัญญาและตั้งทหารเข้าเขตไรน์ เบลเยียมและฮอลแลนด์เห็นว่า อันตรายมีแน่
จึงมีนโยบายเข้าพึ่งอังกฤษและฝรั่งเศส แต่ในตอนหลังก่อนเกิดสงครามโลก
ค.ศ. ๑๙๓๘ เบลเยียมถูกเยอรมันบีบให้ประกาศตนเป็นกลางไม่เป็นพวกใคร

สแกนดิเนเวีย ประเทศในสแกนดิเนเวีย ก็เช่นเดียวกับพวกฟรังค์นิ-
บาดชาติ เมื่อเกิดสงครามโลกครั้งที่ ๒ ประเทศเหล่านี้คือ เดนมาร์ก นอร์เวย์
และฟินแลนด์รบประกาศตนเป็นกลาง แม้กระนั้นก็ตาม นอร์เวย์ก็ถูกเยอรมันเข้า
พิชิตตกเป็นเหยื่อของรูด็อล์ฟไฮน์ริชเวเดเลนประเทศเดียว

โปแลนด์ โปแลนด์ เป็นประเทศที่น่าพิจารณา เพราะมีส่วน
สำคัญในการที่สงครามโลกครั้งที่ ๒ เกิดขึ้น เห็นได้ว่าโปแลนด์อยู่ขอบบระหว่าง
รัสเซียกับเยอรมัน เดิมทีเดียวโปแลนด์เป็นเอกราชเมื่อ พ.ศ. ๑๗๗๕ โดยถูก
ปรัสเซีย รัสเซียและฮอลันดาแบ่งเอาไปหมด ภายหลังจากสงครามโลกครั้งที่ ๑
โปแลนด์ได้อเอกราชคืนมา แต่นักประวัติศาสตร์ทางการทูต บันทึกไว้ว่า
นโยบายต่างประเทศของโปแลนด์จนถึงเกิดสงครามโลกครั้งที่ ๒ นั้นเหวี่ยงเหวี่ยงมาก
เมื่อได้เอกราชใหม่ ๆ โปแลนด์ก็ตั้งรชเซียและเยอรมัน จะพยายาม
เพราะที่เป็นประเทศชนใหม่ก็โดยสัมพันธ์มิตรแบ่งมาจากรัสเซีย และเยอรมัน
เป็นจำนวนมาก โปแลนด์จึงเดินนโยบายร่วมกับฝรั่งเศส อังกฤษและสันนิบาตชาติ
และทำสัญญาพันธมิตรกับเชกโกสโลวาเกีย และประเทศอื่นๆทางใต้ยุโรป แต่ใน
ขณะเดียวกัน โปแลนด์ก็กระหายอยากได้ดินแดนเพิ่มให้ใหญ่โตขึ้น และคอยถือ
โอกาส เช่นในตอนที่ยุโรปนั้นจะเอาบางส่วนของเชกโกสโลวาเกีย ก็ร่วมมือ
กับเยอรมัน ในตอนต่อมาโปแลนด์เห็นว่าฟรังค์นิบาดชาติไม่ได้ จึงเช่น
สัญญาไม่วุ่กรานกับรัสเซีย แต่ต่อมาฝรั่งเศสเซ็นสัญญา เป็นมิตรกับรัสเซีย
โปแลนด์คิดว่าฝรั่งเศสคงจะไม่ช่วยเหลือ จึงหันไปเซ็นสัญญาไม่วุ่กรานกับ
ฮิตเลอร์ ต่อมาโปแลนด์รู้สึกตัวว่า ทั้งรัสเซียและเยอรมันไม่เป็นมิตร จึงหัน
กลับมาขอพึ่งฝรั่งเศส กับอังกฤษ นโยบายแก่งแย่งไปมาของโปแลนด์เช่นนี้ กลับ
ทำให้ทั้งเยอรมันและรัสเซียเกลียดโปแลนด์ยิ่งขึ้น

สำหรับประเทศอื่น ๆ ทางใต้ของยุโรป และบอตซวานาชาติ รูมาเนีย ยูโกสลาเวีย และเชกโกสโลวาเกีย พวกนักหัวขั้วคตินิยมาตราติ เพราะเกรง วงศ์เขมบดเบิกของซอด้เตรัย อังการี ส้มัยก่อนสงคราม โดกครั้งที่ ๑ จระกดับมา อึก แต่พอฝรังเศส อิตาเล อังกฤษ และเยอรมันคกตงกันแบ่งเชกโกสโลวาเกีย ให้เยอรมนทเมองมวณค เมื่อ ค.ศ. ๑๙๓๘ ประเทศเล็ก ๆ เหล่านี้ รวมทั้ง บดตาเวีย ก็เห็นว่าหวงฝรายคระวนคกไมได้อึก ต่างกัยอมให้อิตเตอรับบบงคคบ ได้คตามชอบใจคตงททรามกนอยุ่แด้ว.

บทที่ ๑๐

สหรัฐอเมริกา

นโยบายต่างประเทศ
ซึ่งมีมาก่อนสงคราม
โลก ครั้งที่ ๑

นโยบายต่างประเทศซึ่งมีมาแต่ดั้งเดิมของสหรัฐอเมริกา
ก่อนสงครามโลกครั้งที่ ๑ (ค.ศ. ๑๙๑๔) อาจสรุปได้เป็น ๖
ข้อด้วยกัน ดังต่อไปนี้

- ๑) หลีกเลี่ยงไม่พัวพันกับประเทศใดประเทศหนึ่ง โดยเฉพาะ นโยบาย
สหรัฐอเมริกาใช้ระหว่งที่ได้เอกราชใหม่ ๆ เพราะปัญหาภายในมีอยู่มากมาย
รัฐบาลในสมัยนั้นจึงเฉยไม่เกี่ยวข้องขงกับฝ่ายใด เฉพาะอย่างยิ่งในยุโรป
- ๒) รักษาความเป็นกลาง อันแท้จริงอันเกิดขึ้นเนื่องจากนโยบายข้อที่ ๑
รัฐบาลสหรัฐอเมริกา ประกาศยืนยันทุกคราว่าที่มีสงครามระหว่งประเทศอื่น ๆ
ว่าตนเป็นกลาง ไมยินดียินร้ายกับฝ่ายใด เป็นมิตรกับทุกฝ่าย
- ๓) เสรีภาพในทะเลหลวง ในกรณีสงคราม เรือของชนชาติสหรัฐ
อเมริกา มีสิทธิที่จะบรรทุกสินค้าไป ณ ที่ใด ๆ ก็ได้ ตราบใดที่สหรัฐไม่ใช่คู่
สงคราม เว้นไว้แต่เรือขนจะบรรทุกของต้องห้าม หรือเรือขนอยู่ในบริเวณ
การยุทธ

๔) หลักของประธานาธิบดีมอนโร (Monroe Doctrine)

เราทราบแล้วว่า เมื่อ ค.ศ. ๑๘๒๓ ประธานาธิบดีมอนโร ประกาศว่า สหรัฐอเมริกาจะถือว่า ชาติยุโรปใดที่จะเข้ามาแทรกแซงในกิจการของทวีปอเมริกาไม่ใช่มิตรแต่ในขณะเดียวกัน สหรัฐอเมริกาก็จะไม่ยุ่งกับเรื่องของยุโรป ที่มาของหลักนี้คือ สหรัฐอเมริกาเกรงว่า ปัญหาซึ่งต้องศูนย์อำนาจในอเมริกา ไปได้ จะคิดถดถอยมาอีก และรัสเซียในสมัยนั้นกำลังแสดงท่าทีหันหน้ามาอยู่ร่วมกับฝรั่งเศสด้วย

๕) หลักเบ็ดประทุ หลักนี้ จอห์น เฮย์ รัฐมนตรีต่างประเทศประกาศเมื่อ ค.ศ. ๑๘๘๘ ในเวลานั้น ชาติต่างๆ ในยุโรปกำลังมาแย่งขอสิทธิพิเศษจากจีน อเมริกาจึงตั้งลำดับถึงชาติต่างๆ ความว่า ขอให้คนอเมริกันมีสิทธิในการค้าและการอุตสาหกรรมเท่าเทียมกับชาติอื่น ๆ

๖) ยึดหลักกฎหมายระหว่างประเทศ การตกลงข้อพิพาทโดยสันติวิธีและการอนุญาโตตุลาการ

หลักที่กล่าวมาในเบื้องต้นนี้เป็นนโยบายซึ่งสหรัฐอเมริกา ได้ใช้นำเกือบสองร้อยปี ตั้งแต่ได้เอกราชจนถึงสงครามโลกครั้งที่ ๑ ในปี ค.ศ. ๑๙๑๙ สหรัฐอเมริกาเข้าสงครามโลกครั้งที่ ๑ จึงถือได้ว่าได้เจตินโยบายไม่พัวพันกับยุโรป แต่ภายหลังสงครามโลกครั้งที่ ๑ แล้ว ก็กลับไม่ยอมพัวพันกับยุโรปอีก จนต่อมาถึงสมัยประธานาธิบดีแฟรงกลิน รูสเวลต์ จึงเริ่มเข้ามาพัวพันกับยุโรป และเข้าสงครามโลก ครั้งที่ ๒ นโยบาย ตอนหลังนี้ จนถึง ปัจจุบัน จะได้อธิบายเมื่อได้บรรยายประวัติความสัมพันธ์ของสหรัฐอเมริกาและนโยบายดั้งเดิมเสียก่อน

ประวัติของสหรัฐอเมริกาตั้งแต่ได้เอกราชมาเป็นประวัติที่เต็มไปด้วยการอยู่อย่างผาสุก มีเรื่องกับชาติอื่นน้อยที่สุด ทั้งนี้ เพราะเหตุ ๒ ประการ คือ

- ๑) ภูมิประเทศอยู่ห่างจากยุโรปและเอเชีย และ
- ๒) ประเทศเจริญรวดเร็ว มั่งคั่งสมบูรณ์ไม่เคียดชัง

ประวัติการเกี่ยวพันระหว่างประเทศ

อย่างไรก็ดี รัฐบาลสหรัฐอเมริกาต่างนโยบายไม่ให้อเมริกาไปพัวพันกับ
 ชาติอื่นในทางกรเมืองคือ ประธานาธิบดีจอชวอชิงตัน ผู้เป็นประธานาธิบดี
 คนแรก ฉะนั้นนโยบายจึงเป็นนโยบายรากฐานสำคัญของอเมริกา ดังแต่นั้น
 มาคือเกือบตลอดร้อยปีมานี้ นโยบายนี้เป็นนโยบายที่เหมาะสมอย่างยิ่งสำหรับ
 อเมริกาในสมัยนั้น จึงขอย่ออเมริกาเคยทำสงครามกับอังกฤษเมื่อ ค.ศ. ๑๗๗๖
 แต่ก็เป็นปัญหาเล็กน้อยเกี่ยวกับอังกฤษ คือเรื่องการค้าเดียงดินค้าของอเมริกา
 เวदानของอังกฤษทำสงครามกับฝรั่งเศส อังกฤษจับกุมเรือและคนอเมริกัน อย่าง
 ไรก็ดี นโยบายนี้ช่วยไม่ให้อุโรปเข้ามายุ่งกับสหรัฐอเมริกาและทำให้สหรัฐ
 อเมริกาซึ่งในขณะนั้นเป็นประเทศเกิดใหม่ สร้างตัวได้อย่างรวดเร็ว

นอกจากนโยบายไม่พัวพันในกรเมืองกับชาติใดแล้ว ในปี ค.ศ. ๑๗๗๓
 อเมริกาได้ประกาศนโยบายออกนอกข้อหนึ่งซึ่งก็เป็นนโยบายที่ประสานกับนโยบาย
 ไม่พัวพันกับยุโรป ซึ่งจอชวอชิงตันอ้างได้ คือนโยบายของมอนโร ดังได้
 กล่าวแล้ว

คำแถลงของมอนโรครั้งนั้นปรากฏว่า ชาติอื่น ๆ ในยุโรปไม่ได้แย้งอย่าง
 ใด และสหรัฐอเมริกาถือเป็นแนวนโยบายมาจนทุกวันนี้

นโยบายตั้งแต่ต้นคริสต์ศตวรรษที่ ๒๐ จนถึง สงครามโลกครั้งที่ ๒ ตั้งแต่กลางคริสต์ศตวรรษที่ ๑๙ เป็นต้นมา สหรัฐอเมริกา
 เริ่มเติบโตมาถึงขั้นทุกวันนี้ เฉพาะอย่างยิ่งภายหลังสงคราม
 กลางเมือง มีกรขยายดินแดนออกไปอีกโดยซื้อฮาวายจาก
 รัสเซีย ต่อมาได้เกาะฮาวาย ได้ฟิลิปปินส์ กัวมา ฯลฯ

เมื่อมีกำลังมากและดินแดนที่ตนจะต้องปกครอง กว้างขวางเช่นสหรัฐ
 บุรุษอเมริกาจึงเห็นว่า การที่จะยึดนโยบายเดิม คือไม่เกี่ยวข้องกับชาติอื่น ๆ
 ทางยุโรปหรืออาเซียอย่างแต่ก่อนนั้น เป็นไปไม่ได้เสียแล้ว จึงเริ่มติดต่อกับ

เมื่อในการต่างประเทศกับชาติอื่นๆ ในยุโรปมากยิ่งขึ้น ในบางกรณีผลประโยชน์ของอเมริกามักอยู่มากรั้งกับเดนมาร์กให้ชาติอื่นดำเนินการบางอย่างได้ด้วยซ้ำ เช่น เดนมาร์กให้สิทธิโยบายเปิดประตูการค้าสำหรับเมืองจีน เป็นต้น และในกรณีเกิดกบฏบอกเซอร์ในเมืองจีน ก็ส่งทหารไปร่วมรบกับทหารชาติยุโรปช่วยปราบระหว่งสงครามญี่ปุ่น รัสเซีย ใน ค.ศ. ๑๙๐๕ ประธานาธิบดีทริโตนอร์วูดเวดกับเป็นผู้ไกล่เกลี่ยทำสัญญาสันติภาพที่เมืองปอร์ตสมัทในอเมริกา ส่งผู้แทนไปประชุมที่เมืองเฮลซิงบอร์กในฟินแลนด์เกี่ยวกับฐานะของมอรวอดโค และการประชุมกรุงเฮก เป็นต้น

อย่างไรก็ดี การปฏิบัติของอเมริกาในเรื่องเหล่านี้ถึงถือว่าเป็นเรื่องปกติก็ขย อเมริกายังคงยึดหลักใหญ่อยู่คือ ไม่พัวพันกับการเมืองของชาติอื่น แต่ก้าวแรกขึ้นไปได้ว่าเป็นการเดินออกจากหลักไม่พัวพันคือ การเข้าสงครามโลกครั้งที่ ๑ ดังได้อธิบายแล้ว ความจริงเมื่อเกิดสงครามโลกครั้งที่ ๑ ใหม่ๆ ประธานาธิบดีวิลสันได้ประกาศว่าจะเป็นกลางอย่างเคร่งครัด ถึงกับใช้คำว่า ให้เป็นกลางทั้งการกระทำและจิตใจด้วย แต่ภายหลังสงครามยืดเยื้อต่อไป หลักเจ้รภาพบนทะเลหลวง ซึ่งสหรัฐอเมริกาประกาศให้ทุกชาติยึดอยู่ตลอดมานั้นปรากฏว่าชาติคู่สงครามไม่สามารถเคารพได้โดยเคร่งครัด ใน ค.ศ. ๑๙๑๗ เยอรมันประกาศให้เรือเดินสมุทรพาณิชย์ทุกลำ ไม่ว่าจะเป็กลางหรือคู่สงครามเดินผ่านน่านน้ำซึ่งเยอรมันเห็นว่าจะเป็ประโยชน์แก่ฝ่ายสัมพันธมิตร เหตุนี้เป็เหตุสำคัญอันหนึ่งซึ่งทำให้อเมริกาต้องเข้าสงคราม ระหว่างสงครามวิลสันเสนอว่า เมื่อเสร็จสงครามแล้วจะให้มีสันนิบาตชาติและตั้งศาลโลกสำหรับพิจารณาข้อพิพาทระหว่างกัน ซึ่งเมื่อสงครามสิ้นสุดลง ผลแห่งการทำสนธิสัญญาแวร์ซายก็มีสันนิบาตชาติ และศาลโลกตามข้อเสนองของวิลสัน แต่เนื่องจากการเมืองภายใน รัฐสภาอเมริกาเองกลับลงมติไม่เห็นด้วย ที่จะให้สหรัฐ

อเมริกาไปเข้าเป็นสมาชิกสันนิบาตชาติ เพราะเห็นว่าจะต้องไปพัวพันการเมืองของโลก เฉพาะอย่างยิ่งยุโรป มติชนิดที่ก่อความเป็นจริงและเหตุการณ์ธรรมชาติแห่งสงครามครั้งนี้ ประเทศต่างๆ แทบทั่วโลกกลายเป็นลูกหน่ออเมริกา ในอเมริกาเองมี โรงงานอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้นหลายเท่า อเมริกาจึงต้องหาตลาดต้องการวัตถุดิบเพิ่มขึ้น เมื่อเป็นเช่นนี้ความสัมพันธ์กับโลกภายนอกจะต้องมีมากขึ้น

ในปี ค.ศ. ๑๙๒๒ รัฐบาลอเมริกันเองกลับเป็นเจ้าภาพจัดให้มีการประชุมถดถาวรทางเรือที่กรุงวอชิงตัน ดังที่นำคำขวัญ หงเหตยคิง คีคักษาแฉงจากหนังสือการทูต นอกจากนี้แม้การประชุมของหน่วยต่างๆ สันนิบาตชาติมากหลายที่ไม่ใช่การเมืองโดยแท้ สหรัฐอเมริกาก็ยังส่งผู้แทนหรือผู้สังเกตการณ์ไปร่วมด้วยเป็นจำนวนมาก

ต่อมาใน ค.ศ. ๑๙๒๒ อเมริกา ก็เป็นผู้เข้าร่วมกับฝรั่งเศส ในการชวนชาติอื่นทำกติกาสัญญาลดสงครามที่มีสัญญาว่า Kellogg Briand Pact

ต่อมาอีก ๓ ปี คือใน ค.ศ. ๑๙๒๓ ญี่ปุ่นรุกเข้าแมนจูเรีย จีนฟ้องไปยังสันนิบาตชาติ สันนิบาตชาติเชิญให้อเมริกาตั้งผู้แทนไปประชุมร่วมกับ สหรัฐอเมริกา รับเชิญและแสดงว่า ยอมผูกพันชักร้อยอย่างตามพันธกรณี สัญญาสงครามและขอให้ชาติทั้งหลาย (หมายถึงญี่ปุ่น) เคารพสนธิสัญญา ระวังข้อพิพาทโดยสันติวิธีชักร้อยทุกประการซึ่งกันและกัน ต่อมาฮิตเลอร์เยอรมันก็แสดงอำนาจทางยุโรปดังที่ได้อธิบายมาแล้ว

เมื่อเป็นเช่นนี้ สหรัฐอเมริกาจึงมาพิจารณาเห็นว่า ถ้าขืนพัวพันมากเกินไป และเกิดสงครามโลกขึ้นอีก อเมริกาจะต้องเข้าสงครามด้วย อันตรายของอเมริกาอยู่ในข้อนี้ยิ่งกว่าจะถูกชาติใดชาติหนึ่งยกทัพมารุกราน ในปี ค.ศ. ๑๙๓๘ รัฐสภาประกาศกฎหมายว่าด้วยความมั่นคงทาง โดยบัญญัติว่า เมื่อประธานาธิบดีประกาศว่า มีสถานการณ์สงครามระหว่างชาติใดแล้ว ห้ามไม่ให้ผู้ใดขายหรือ

ถ้าเพียงชาวชุกชุกกันทำให้คู่สงคราม ประธานาธิบดีสหรัฐจะห้ามไม่ให้คนอเมริกันโดยสาวเรือของคู่สงคราม ต่อมาได้ขยายกฎหมายให้ถึงการให้เงินแก่ชาติคู่สงครามด้วย ผู้ใดฝ่าฝืนยอมเพียงภัยเอง รัฐบาลไม่รับรับผิดชอบ กฎหมายความเป็นกตางนเท่ากบอเมริกาเด็กหกความเป็นกตางซึ่งคนเคยยึดอยู่ระหว่างสงครามโลกครั้งที่ ๑ ตามกฎหมายระหว่างประเทศไม่ห้ามเลยในการที่เอกชนของประเทศที่เป็นกตางจะค้าขายกับชนชาติคู่สงคราม

ในปี ค.ศ. ๑๘๓๗ ได้แก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายความเป็นกตาง เพราะรัฐบาลเห็นว่า ในกรณีเกิดสงครามจริงๆ การที่จะห้ามไม่ให้คนอเมริกันค้าขายกับชาติคู่สงคราม โดยเด็ดขาดนั้นเป็นการพ้นวิสัย เพราะเกี่ยวกับเศรษฐกิจของชาติอเมริกันเอง จึงตกลงวางหลักซึ่งเรียกกันว่า "Cash and Carry" คือประธานาธิบดีขอห้ามเรืออเมริกันบรรทุกสินค้าบางอย่างไปยังประเทศคู่สงครามได้ แต่หลักทั่วไปคืออนุญาตให้ขายสินค้าให้แก่คู่สงครามได้ หากประเทศซึ่งเป็นคู่สงครามนำเรือมาบันทึกเอาไปเอง แดกรวมสิทธิในสินค้านั้น โอนไปยังผู้ซื้กก่อนของตงเรือ อีกนัยหนึ่งให้ผู้ซื้เขาเงินสดมาให้แต่ละคนไปเอง ทั้งนี้เพอของภคความเสียหายแก่คนอเมริกัน ในกรณีเรือจกตางทะเล หรือในกรณีคู่สงครามมาตรวจค้นและเกิดปัญหาพิพาท ได้เพียงในเรื่องสิทธิและหน้าที่ อันจะเป็น ชนวนนำมาสู่สงคราม ท่านองสงครามโลกครั้งที่ ๑ กับเยอรมัน

โดยที่สหรัฐอเมริกาคือประเทศปกครองแบบประชาธิปไตย ฉะนั้นถ้าชาวมติในอเมริกาจะมีสิทธิพูดทำให้รัฐบาลต้องปฏิบัติตามอยู่เสมอ จึงไม่เป็นการปดตทที่แก่รัฐบาลเองซึ่งก็เดินตามเสียงราษฎร ไม่ได้เต็มใจที่จะไปยุ่งกับชาติอื่นเฉพาะอย่างยิ่งกิจการของยุโรป แต่ในขณะเดียวกัน ก็ไม่ได้เต็มใจที่จะทำเป็นทองไม่รั้น ในสหรัฐอเมริกานั้น ถ้าชาวมติถูกปดตทให้เอนไปทางใดทาง

หนึ่งได้รุนแรง ถ้าสามารถทำให้ราษฎรเห็นว่าประโยชน์ของชาติอเมริกันหรืออุดมคติของอเมริกาจะถูกทำลาย หรือคุกคามโดยชาติอื่น

ได้อธิบายแล้วว่า เมื่อตั้งต้นขนาดชาติแล้ว สหรัฐอเมริกาเองกลับไม่เข้าเป็นสมาชิก แต่ต่อมาเมื่อมีเรื่องใดที่สหรัฐเห็นว่าคนมีอำนาจได้เข้าช่วยด้วยเป็นครั้งคราว และทุกคราวที่เข้าช่วยด้วย ชาติอื่นก็เกรงใจไม่น้อย

เมื่อ ค.ศ. ๑๙๓๓ คองกฤษขึ้นเข้าแมนจูเรีย อเมริกาได้ตั้งสาธารณมตินับตั้งนั้น จึงชวนชาติอื่นในยุโรปและเอเชียอย่างอังกฤษ ให้แข่งขันทางเศรษฐกิจ แต่อังกฤษก็ไม่เอาด้วย สหรัฐจึงไม่กล้าเดินคนเดียว และคราวยึดรักรุกรานอาบิสดีเนียก็เช่นเดียวกัน อังกฤษแต่ฝรั่งเศสไม่เต็มใจก็จะทำการรุนแรง แม้ในทางเศรษฐกิจกับอิตาลี อเมริกาก็ไม่กล้าเดินคนเดียวอีก

เมื่อยุโรปมีผู้เผด็จการที่เริ่มรุกรานชาติอื่น ๆ คือฮิตเลอร์และมุสโสลินี ประธานาธิบดีแฟรงกลินรูสเวลต์ซึ่งเป็นผู้นิยมหลักความเป็นธรรมอย่างยิ่ง ได้พยายามคัดค้านหลายครั้ง แต่อิตาลีหรือเยอรมันไม่ยอมฟัง รูสเวลต์จึงมีนโยบายที่จะบีบบังคับอิตาลีและเยอรมันไม่ให้รุกรานต่อไป โดยงดการขายวัตถุดิบที่จำเป็นแก่การทำสงคราม แต่ในขณะนั้นคือก่อนสงครามโลกครั้งที่ ๒ เกิดขึ้น และแม้เมื่อเกิดสงครามโลกแล้วก็ตาม แต่ก่อนญี่ปุ่นโจมตีเพิร์ลฮาร์เบอร์ ประชาชนชาวอเมริกันยังแบ่งเป็นสองฝ่ายอยู่ คือฝ่ายหนึ่งเห็นว่า ไม่ควรไปยุ่งด้วย เรียกว่า "Isolationist" อีกฝ่ายหนึ่งเห็นควรเข้าแทรกแซง มีฉันทอเมริกาจะลำบากเองพวกนี้เรียกว่า "Interventionists"

รูสเวลต์จึงดำเนินนโยบายจงสาธารณมติให้เห็นชัดด้วย ในการแทรกแซงดังจะเห็นได้ดังต่อไปนี้

ใน ค.ศ. ๑๙๓๗ ญี่ปุ่นเข้าตีจีนตั้งข้อขบคายแล้ว รัฐเวสต์ประกาศทันทีว่าเป็นการรุกรานซึ่งชาติต่าง ๆ ควรจะจัดการ แต่ก็ไม่ได้ผลอย่างไร เพราะไม่มีชาติใด ก้าวร่วมมือเอาจริงจัง

ใน ค.ศ. ๑๙๓๘ เยอรมันผนวกออสเตรีย รัฐเวสต์ประกาศประณามการรุกรานอีก และร้องขอให้ชาติต่าง ๆ เคารพสัญญาและกฎหมายระหว่างประเทศ ต่อมาในตอนเชกโกสโลวาเกียถูกคุกคาม ตำราชนคติในอเมริกาประณามอังกฤษและฝรั่งเศสว่าอ่อนแอไม่ใช้นโยบาย Appeasement policy แต่ก็ไม่ได้เต็มใจร่วมกับอังกฤษ และฝรั่งเศสรับประกันเชกโกสโลวาเกีย แต่ปีเดียวกันนั้นเอง ตอนฮิตเลอร์จำกัดพวกยิวรุนแรงขึ้น เพื่อแสดงให้เห็นว่าอเมริกาไม่พอใจ รัฐเวสต์ได้เรียกทุกชาติ ใน ค.ศ. ๑๙๓๘ เมื่อเยอรมันผนวกเชกโกสโลวาเกีย อเมริกาประกาศเพิ่มภาษีศุลกากรสำหรับสินค้าเข้าของเยอรมันนี้

ต่อมาเมื่อเกิดสงครามโลกครั้งที่สองแล้ว ตำราชนคติของอเมริกาจึงค่อย ๆ เข้มมาทางอังกฤษและอุดมการณ์ของฝ่ายพันธมิตร ตำราชนคติอเมริกันเริ่มจะตรงรอยกันเป็นเดียงเดียวกันในเรื่องความปลอดภัยของอเมริกา แต่ก็ยังไม่สามารถมีความเห็นตรงกันว่า จะเดินวิธีใด ให้อเมริกาปลอดภัย พวก isolationists ยังเห็นว่า อย่าเกี่ยวข้องกับสงครามยุโรปเลย จะทำให้อเมริกาไม่ต้องเข้าสงคราม และนั่นคือปลอดภัย แต่พวก interventionists เห็นว่า จะเห็นไม่เกี่ยวข้องนั้นเห็นไม่พ้น ฉะนั้นควรรับช่วยฝ่ายที่ผลประโยชน์ของอเมริกามียุ่มากคือ ช่วยอังกฤษ อย่างไรก็ตาม การกระทำของฝ่ายอักษะในตอนหลังกลับทำให้ฝ่าย isolationists ส่วนมากเปลี่ยนใจตลบเห็นพ้องด้วยกับรัฐบาลว่าอเมริกาจะไม่เกี่ยวข้องไม่ได้ ตอนฝรั่งเศสจมน้ำ มุสโสลินีถือโอกาสประกาศสงครามกับฝรั่งเศส รัฐเวสต์ต่าง ๆ ที่อเมริกายังเป็นกลางอยู่ประกาศโดยเปิดเผยว่า เป็นกรแหงข้างหลัง ในตอนนั้นนโยบายของอเมริกาจึงเริ่มเป็นรูปแน่นอน

ประวัติการเกี่ยวพันระหว่างประเทศ

คือปราบฮิตเลอร์ ประธานาธิบดีให้ความมั่นใจมี ยึดสัมพันธมิตรว่าจะช่วยทุกอย่าง นอกจากเข้าสงคราม ค่อนข้างโอนเรือพิฆาต ๕๐ ตู ให้แก่อังกฤษ โดยอังกฤษ ให้ยืมเรือดำน้ำฐานทัพอากาศ ตามเกาะยุทธศาสตร์สำคัญ ๆ กับทวีปอเมริกา ค่อมก็ออกกฎหมายให้เช่ายืม (Lend-Lease) แก่ประเทศซึ่งประธานาธิบดีเห็นสมควรช่วยเหลือเพื่อประโยชน์ของสหรัฐอเมริกา และในที่สุดอเมริกาได้เข้าสงคราม เมื่อญี่ปุ่นโจมตีเพิร์ลฮาร์เบอร์

ความสัมพันธ์ระหว่าง
สหรัฐอเมริกากับ

ประเทศลาตินอเมริกา ประเทศคาตินอเมริกา ประเทศเหล่านี้โดยมาก ได้เอกราช โดยปฏิวัติจากสเปนหรือโปรตุเกส ซึ่งเดิมมาปกครองอยู่ในคริสต์ศตวรรษที่ ๑๖ เมื่อประเทศเหล่านี้ยึดติดกับสหรัฐอเมริกา จึงเป็นตั้งขบวนการที่สหรัฐอเมริกา จะต้องสนใจเป็นพิเศษ ยิ่งกว่าชาติอื่น นอกออกไปจากทวีปอเมริกา

เริ่มตั้งแต่ปลายคริสต์ศตวรรษที่ ๑๙ ชาติยุโรป เริ่มมาลงทุนค้าขายมาก ในประเทศคาตินอเมริกาเหล่านี้ มีการสร้างทางรถไฟ และอุตสาหกรรมต่าง ๆ แต่เนื่องจากประเทศในอเมริกากลาง และได้เหล่านี้ เพิ่งได้เอกราชใหม่ ๆ ยังไม่มีความชำนาญในการปกครอง ฉะนั้นฐานะในทางกรเมืองของรัฐขาด จึงยังไม่มีเสถียรภาพ เคยปรากฏบ่อย ๆ ที่ไม่สามารถชำระหนี้ต่างประเทศได้ และมีหลายครั้งรัฐบาล ทางยุโรป จะแซงแซงเข้ามาบังคับช่วยรัฐบาลชำระหนี้ แทนคนในสัญชาติของตน ซึ่งถ้าทำเช่นนั้นเท่ากับมีอิทธิพลในประเทศเหล่านั้น ในปี ค.ศ. ๑๘๙๘ มีการจลาจลในประเทศเวเนซุเอลา มีคนสัญชาติอังกฤษ เยอรมัน และอิตาลีได้รับความเสียหาย แต่ไม่สามารถได้ค่าเสียหาย ตามสัญญา จึงเขาเรียกรบเข้าไปยึดฮาวาย สหรัฐอเมริกาจึงเข้ายึดคันทัน ขอให้ตั้งอนุญาโตตุลาการ ตามชาติต้องยอมตกลงตั้งคนเป็นคนมา สหรัฐอเมริกามักจะคิดจลาจล

ตามหลักมอนโรว่า หมายถึงให้สหรัฐอเมริกาที่มีสิทธิเข้าควบคุมประเทศลาตินอเมริกาในได้แต่เพียง และปรากฏว่าหลายครั้งทั้งสหรัฐอเมริกาฉบับเป็นผู้ตั้งทหารเข้าไปยึดครอง มีอีกเรื่องหนึ่งสหรัฐอเมริกาอยากจะขูดคอดของปานามา ซึ่งในกรณีโคโลมเบีย ซึ่งเป็นเจ้าของดินแดนไม่ยอม มีกบฏประกาศดินแดนที่จะขูดคอดผ่านเป็นสาธารณรัฐปานามา รัฐบาลอเมริกันเข้าสนับสนุนรัฐบาลใหม่ปานามาทันที และได้รับอนุญาตจากรัฐบาลปานามาให้ขูดคอดได้

อีกที่รัฐบาลสหรัฐอเมริกาใช้กับประเทศอเมริกากลางและได้ข้อย่างหนึ่งคือ การไม่รับรองรัฐบาล (non-recognition) กล่าวคือ เราทราบแล้วว่า ในประเทศลาตินอเมริกา มีการปฏิวัติอยู่เนือง ๆ เพื่อป้องกันผลประโยชน์ของสหรัฐอเมริกา รัฐบาลอเมริกาจึงพิจารณาว่า รัฐบาลของพวกนั้นกบฏดิ้นรนมีนโยบายเป็นอันครายต่อผลประโยชน์ของอเมริกาหรือไม่ ถ้ามีอันครายก็ไม่ยอมรับรับรอง ผลก็คือ รัฐบาลที่ปฏิวัติก็อยู่ไม่ได้นาน

นอกจากนโยบายไม่รับรองแล้ว ยังมีนโยบายอีกข้อหนึ่งคือ นโยบายเป็นเพื่อนบ้านที่ดี (good neighbour policy) เป็นนโยบายซึ่งประธานาธิบดีแฟรงกลิน รูสเวลต์ ประกาศเมื่อเข้ารับตำแหน่งประธานาธิบดีครั้งแรกใน ค.ศ. ๑๙๑๓ ความว่า นโยบายของสหรัฐอเมริกาต่อลาตินอเมริกาคือ เป็นเพื่อนบ้านที่ดี สหรัฐอเมริกาจะไม่เอะดินแดน และจะไม่ใช้กำลังทหารเข้าแทรกแซงในประเทศลาตินอเมริกา คำว่าเพื่อนบ้านที่ดี รูสเวลต์ อธิบายว่าหมายถึงผูกเคาพตนเอง และเมื่อเคาพตนเองแล้วก็เคาพดีของผู้อื่น เพื่อนบ้านที่เคาพพบถือพันธกรณีซึ่งตนมีต่อผู้อื่น และเคาพพบถือ ความศักดิ์สิทธิ์ ของความตกลงซึ่งตนทำไว้กับผู้อื่น

ในปี ค.ศ. ๑๙๓๖ เนื่องจากฝ่ายอักษะเข้ามามีอิทธิพลในทางทวีปเม็กซิโกและการก้าว ในบางประเทศของอเมริกาใต้ ประธานาธิบดีรูสเวลต์ จึงเสนอให้

ประวัติการเกี่ยวพันระหว่างประเทศ

มีการประชุมระหว่างประเทศ เฉพาะพวกชาติอเมริกาด้วยกันโดยสหรัฐอเมริกา จะเข้าร่วมด้วย วัตถุประสงค์เพื่อแสวงหาวิธีการรักษาด้านคดีของอเมริกา ได้มีการประชุมกันที่เมืองบวโนซายร์ส นครหลวงของอาเจนติน ในเดือนสิงหาคม ค.ศ. ๑๙๓๒ ประธานาธิบดีโรสเวลต์ได้ลงไปประชุมด้วยตนเอง ที่ประชุมลงมติว่าจะร่วมกันช่วยรักษาคณะมนตรี และจะปรึกษาหารือกันในกรณีฉุกเฉิน โดยสงคราม

ครั้นเมื่อเกิดสงครามโลกครั้งที่สองขึ้น แต่อเมริกายังไม่ได้เข้าสงคราม ได้ประชุมกันอีกที่ประเทศปานามา มาที่ประชุมตกลงกันเดือนกุมภาพันธ์ไม่ได้ให้มาทำการรบทางเรือได้ ๆ ทวีปอเมริกา แต่ปรากฏว่าคู่สงครามไม่ได้เชื่อฟังอย่างใด ครั้นเมื่ออเมริกาถูกญี่ปุ่น เยอรมัน และอิตาลี ประกาศสงคราม ประเทศส่วนมากในอเมริกาต่างแต่ละได้ ต่างก็ประกาศสงครามร่วมกับสหรัฐอเมริกา หรือ ไม่ก็ตัดสัมพันธ์ทางทูตกับฝ่ายอักษะ

สหรัฐอเมริกา กับ ตะวันออกไกล
สหรัฐอเมริกา มีความสัมพันธ์กับ ตะวันออกไกล ตั้งแต่คริสต์ศตวรรษที่ ๑๗ เนื่องจากอเมริกาเห็นว่า จีนมีพลเมืองมาก จะค้าขายได้เป็นอย่างดี และชาติตะวันตกอื่น ๆ ในขณะนั้นกำลังแย่งกันขอลิขิตพิเศษจากจีน รัฐบาลอเมริกาจึงประกาศนโยบายเปิดประตูค้า ดึงอริบายมาด้วย สำหรับญี่ปุ่นนั้นผู้ที่ศึกษาประวัติศาสตร์ตะวันตก ตะวันออกไกล มาถึงคราวแล้วเห็นว่า ญี่ปุ่นมีดีประตูไม่ยอมให้ต่างค้าเข้าไปขายจนถึงกลางคริสต์ศตวรรษที่ ๑๙ คือ ค.ศ. ๑๘๕๓ รัฐบาลอเมริกาตั้งนายพลเรือเปอรี่ ไปบังคับญี่ปุ่นทำสัญญาเปิดเมืองค้าขายกับต่างประเทศได้ สำหรับไทยเรานั้นปรากฏว่าสหรัฐอเมริกาส่งทูตชื่อ เฮนรีมัตสึบะชิมาทำสัญญาตั้งแต่ ค.ศ. ๑๘๖๓ ก่อนญี่ปุ่นถึง ๒๐ ปี

อย่างไรก็ดี ในตะวันออกไกลซึ่งอเมริกาพัวพันมากที่สุดก็คือ จีนกับญี่ปุ่น สำหรับจีนนั้นภายหลังจากฮกเกี้ยน (ค.ศ. ๑๘๔๒-๑๘๖๐) แล้วสหรัฐอเมริกาไม่ตรี สันทนกับจีนตลอดมา ภายหลังจากสงครามโลกครั้งที่ ๑ ดังกันไปพักหนึ่ง เพราะจีนเห็นว่าอเมริกาไม่ได้ช่วยจริง ยอมให้มหาอำนาจกดขี่จีนได้ เมื่อญี่ปุ่นรุกเข้าแมนจู อเมริกาก็ประกาศไม่เห็นพ้องด้วย เมื่อญี่ปุ่นรุกเข้าจีน ใน ค.ศ. ๑๙๑๗ อเมริกาก็ประกาศสนับสนุนจีน และช่วยเหลือทางการเงินและอาวุธ ตามกฎหมายเข้ายึด

ภายหลังจากญี่ปุ่นเบียดเบียนแล้ว ญี่ปุ่นพวกเพียวร่ำวางตนเอง ให้เทียมมหาประเทศตะวันตกได้อย่างรวดเร็วซึ่งชาติตะวันตกไม่ได้นึกฝัน ภายใน ๓๐ ปีญี่ปุ่นกลายเป็นมหาประเทศได้ ในขณะนั้นอเมริกาก็จะเป็นมิตรกับญี่ปุ่น แม้ในคราวสงครามระหว่างญี่ปุ่นกับรัสเซีย ค.ศ. ๑๙๐๕ อเมริกาก็ได้เอียงเข้ากับญี่ปุ่น เพราะเห็นว่ารัสเซียออกจะอดคิดมากไป อย่างไรก็ดี สหรัฐอเมริกาเริ่มไม่ได้ใจญี่ปุ่นเป็นครั้งแรก ก็ในระหว่างสงครามโลกครั้งที่ ๑ ตอนญี่ปุ่นเรียกร้องกับจีน ๒๓ ข้อ ใน ค.ศ. ๑๙๒๗ บารอนทานากา นายกรัฐมนตรีญี่ปุ่นทำบันทึกถกถกถายจักรพรรดิแต่ตงนโยบายญี่ปุ่นว่าจะครองอาเซียให้ได้ ในการนั้นของเขาดูใจให้ช้อยในมือ แต่ในการที่จะเอาเงินได้ ต้องได้แมนจูเรียและมองโกเลียเสียก่อนแผนนั้นรอดออกไป อเมริกาก็ยังตั้งญี่ปุ่นเพิ่มขึ้น ใน ค.ศ. ๑๙๓๕ ญี่ปุ่นประกาศเลิกสัญญาจำกัดอาวุธที่ทำ ณ กรุงวอชิงตัน เมื่อ ค.ศ. ๑๙๒๒ และประกาศว่าญี่ปุ่นเป็นผู้รับผิดชอบในการรักษาความสงบของตะวันออกไกล อังกฤษกับอเมริกาคัดค้าน แต่ก็ไม่ปรากฏว่าได้ผลอย่างไร เมื่ออเมริกาช่วยจีน ในกรณีญี่ปุ่นรุกเข้าจีน ค.ศ. ๑๙๓๗ ดังกล่าวแล้ว ญี่ปุ่นตอบแทนโดยกดดันบอมบ์เรือบินของอเมริกาซึ่งจอดอยู่ในแม่น้ำเมืองกังตัง ต่อมาใน ค.ศ. ๑๙๓๘ อเมริกาประกาศเลิกสัญญาพาณิชย์กับญี่ปุ่น และต่อมาประกาศโดยเปิดเผยให้จีนกู้เงิน ญี่ปุ่นยัง

สงครามกับจีนเรื่อยมา ในขณะที่เดียวกันนี้ตั้งทหารเข้าอินโดจีน และจุดยุทธศาสตร์อื่น ๆ เพื่อเตรียมเข้าประเทศไทย ถึงคิวโปร คัทชินคิดตั้งตะวันออกและพิถีป็นต์ ส่วนนโยบายของอเมริกาภายหลังสงครามโลกครั้งที่สอง ให้ดูปาฐกถาของผู้สอนในเรื่องการเมืองระหว่างประเทศ

บทที่ ๑๑

ญี่ปุ่น และ จีน

ประเทศทางตะวันออกไกลที่มีเรื่องพิพาทกับต่างประเทศจนเกิดสงครามขึ้นหลายครั้งและมีส่วนสำคัญในการเมืองระหว่างประเทศมากที่สุดก็คือ ญี่ปุ่น และจีน ฉะนั้นตามหนังสือความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ จึงมักอธิบายถึงการต่างประเทศของสองประเทศนี้ และผู้สอนก็จะดำเนินตามโดยจะเริ่มถึงญี่ปุ่นก่อน

ญี่ปุ่น

ผู้ที่ได้เคยศึกษาประวัติศาสตร์ และภูมิศาสตร์ของญี่ปุ่นมาแล้ว ย่อมทราบว่าเป็นประเทศญี่ปุ่นประกอบด้วยเกาะใหญ่และเกาะเล็กราว ๓๐๐๐ เกาะ เนื้อที่รวมทั้งหมดก็ขนาดเบเนนิน หรือเดนมาร์ก แต่พืดเมืองมากในปัจจุบันราว ๘๐ ล้านกว่า คนญี่ปุ่นเป็นชาติที่มีชื่อเสียงในทางเอาเยี่ยง (adapt) ไม่ใช่เอาอย่าง (adopt) ซึ่งต่างกับจีนซึ่งชอบประเพณีดั้งเดิมเคร่งครัด คนญี่ปุ่นส่วนมากมีนิสัยเป็นนกรบและนับถือลัทธิขงจื้อ คำว่าบุชิตสึ แปลว่า แนวปฏิบัติของอัศวิน ซึ่งสอนให้กล้าหาญ เคารพบรรพบุรุษ รักเกียรติ มีศักดิ์ เคารพพญาผู้บังคับบัญชา ฉะนั้นการที่ญี่ปุ่นเป็นชาตินกรบ จึงไม่น่าแปลกเพราะลัทธิลัทธิพิศของบุชิตสึ และอีกข้อหนึ่งก็คือ ญี่ปุ่นมีระบบฟิวดัลมาดั่งพบบน เพงมาเด็กเมื่อ

ค.ศ. ๑๖๘๗ นเอง เมื่อเป็นเช่นนั้น เมื่อญี่ปุ่นติดต่อกับตะวันตก ผู้นำเห็นอย่างไร
ราชวงศ์คัมมู ญี่ปุ่นรับความคิดของตะวันตกมาใช้ได้ประโยชน์ แต่ก็ไม่ได้รับมา
ใช้จนบัดนี้ด้วยแต่วัฒนธรรมของคน

ในปี ค.ศ. ๑๘๖๘ เมื่อพอดฉวามิน (Daimyo) บังคับให้ใช้การตั้ง
ตำแหน่ง และคืนอำนาจให้จักรพรรดิแล้ว ต่อมาได้มีการเลิกระบบศักดินา
ที่มีอิทธิพล จึงแยกกันไปรับราชการเป็นขุนนางก็มี ไปเป็นพ่อค้าก็มี ต้องพอก
นมส่วนในการทำให้ญี่ปุ่นกลายเป็นมหาประเทศได้ โดยปรับปรุงบ้านเมืองตาม
แบบตะวันตก แต่เพื่อที่จะให้ราษฎรเชื่อฟังอย่างหลบหลัดบิดา พกหนักประกาศ
ฟื้นฟูอิทธิพล ซึ่งต้องนับถือบูชาพระจักรพรรดิอย่างพระเจ้าเบองบนคองฟง
พระราชโองการ โดยไม่ได้แย้ง ความจริงทั้งนี้เพื่อประโยชน์ของพวกอภิชนที่
ปกครองนั่นเอง ใน ค.ศ. ๑๘๘๘ ได้ประกาศใช้รัฐธรรมนูญซึ่งเดินคล้ายรัฐธรรมนูญ
เยอรมันอันสมบูรณ์ คืออำนาจขึ้นสุดท้าวอยู่กับพระจักรพรรดิ และมีบทบัญญัติ
ว่าอำนาจอธิปไตยมาจากพระจักรพรรดิ ไม่ใช่มาจากปวงชน ญี่ปุ่นรับส่งนักเรียน
ออกไปศึกษาทั้งในยุโรปและอเมริกา จัดกองทัพตามแบบเยอรมัน กองทัพ
เรือแบบอังกฤษ จัดชาวยุโรปและอเมริกามาเป็นที่ปรึกษา ก่อนสงครามโลก
ครั้งที่ ๒ คือ ๑๒ มีบานญี่ปุ่นมีกองทัพบกอยู่ในที่ ๑ กองทัพเรือชนที่ ๑ และมี
อุตสาหกรรมหนักมากที่สุดในเอเชีย

ระหว่าง ค.ศ. ๑๘๕๓ ซึ่งเป็นบทอเมริกาส่งนายพลเรือ Perry ไปบังคับ
ให้ญี่ปุ่นเปิดประเทศค้าขายกับต่างประเทศจนถึง ค.ศ. ๑๘๘๔ เป็นบทญี่ปุ่นทำ
สงครามกับจีน ระหว่างนั้น ญี่ปุ่นก็มีฐานะเท่ากับถึงอาณาจักร เพราะชาติ
ตะวันตกยังคงมีสิทธิในเรื่องสภาพนอกอาณาเขต ควบคุมการค้าพาณิชย์ศุลกากร
มีทหารได้ในบางเมือง แต่เมื่อญี่ปุ่นทำสงครามกับจีน ระหว่าง ค.ศ. ๑๘๙๔-๑๘๙๕
และชนะจีนอย่างง่ายดาย ชาติตะวันตกพากันปลงใจ ประกอบทั้งญี่ปุ่นเองได้

ประวัติการเกี่ยวพันระหว่างประเทศ

ปรับปรุงบ้านเมืองให้เจริญ ประกาศใช้ประมวลกฎหมายครอบครัว พงศาวดาร
ต้องยอมทำสนธิสัญญาเสมอภาคเด็กสถาปนากษัตริย์

ความคิดเรื่องวาง
โพยลต์ของญี่ปุ่น

ความคิดเดิมของรัฐบาลญี่ปุ่น เมื่อถวายอำนาจให้

จักรพรรดิ โดยถอนคืนจากโชกุนนั้น ต้องกรให้ราชฎรเคารพ

บูชาปฏิบัติตามคำสั่งของจักรพรรดิ เพื่อตั้งตนในการปกครอง จึงตั้งตนให้

ราชฎรเริ่มเชื่อว่า พระจักรพรรดิสืบเชื้อสายมาจากพระญาติของพระอาทิตย์ แต่

ต่อมาเมื่อญี่ปุ่นใหญ่โต ฝรั่งเกรงใจแะชนระดังครามจันแะรัตเซียเข้า ความ

คิดในเรื่องพระจักรพรรดิสืบจากเบองเน จึงยังเชอมนชน และนึกเคยไปว่า

ชาติญี่ปุ่นจะต้องเป็นผู้รของอาเซีย

เนื่องจากจันแพเมอ ค.ศ. ๑๘๘๕ จันต้องยกเกาะฟือโมซา แะเสี้ยกว่า

เลียหเยให้มรกมาย^(๑) ในปี ค.ศ. ๑๘๙๒ ญี่ปุ่นทำสัญญาพันธไมตรีกับอังกฤษ

โดยสัญญาได้ขฐานระของญี่ปุ่นชนชกให้โลกเห็นว่า ญี่ปุ่นมีฐานะดังเพียงใด

อังกฤษจึงยอมทำสัญญาพันธไมตรีด้วย^(๒) ต่อมาญี่ปุ่นทำสงครามกับรัตเซียใน

ค.ศ. ๑๘๙๕-๑๘๙๕ รัตเซียแพ ต้องให้ญี่ปุ่นได้สิทธิพิเศษในเกาหลี ญี่ปุ่นได้เข้า

ปรอ์ตอวเรอ์ ไตเรน แะดีทริอื่น ๆ อีกหลายอย่าง^(๓) ผลของการชนะสงคราม

รัตเซีย ญี่ปุ่นกลายเป็นมหาประเทศ นับเวลาได้เพียง ๓๗ ปี ดังแควเริ่มเด็ก

ระบบโชกุน

ใน ค.ศ. ๑๘๙๐ ญี่ปุ่นประกาศผนวกลเกาหลีเป็นล่อนหนึ่งของจักรวรรดิ

ญี่ปุ่น

นอกจากนี้ ปรากฏตามบันทึกถวายจักรพรรดิ ซึ่งขณะนั้นคือใน ค.ศ.

๑๘๗๗ ทานาคาเป็นนายกรัฐมนตรี แต่ตั้งว่าญี่ปุ่นจะต้องยึดแมนจูเรีย แะ

(๑) ดูคำอธิบายการทูต เรื่องสงครามครั้งนี้

(๒) ขอให้ดูคำอธิบายการทูต

(๓) ดูคำอธิบายการทูตเรื่องสงครามญี่ปุ่น รัสเซีย

ใช้ดินแดนแห่งนี้ โดยอุตสาหกรรมธรรมชาติเพื่อเอามาเป็นกำลังทางทหารและ
สร้างทางรถไฟเพื่อตัดไปยังทหวรรษยอทธิพลไปถึงมง โกลเดย์ เพื่อกันไม่ให้รัสเซีย
เขี่ยรุกลงมาทางใต้และไซแมนจูเรียเป็นฐานสำหรับเข้ครองจีนต่อไป เมื่อได้จน
แล้ว ก็จะมีกำลังมากขึ้น เพราะได้ทั้งกำลังคนและทรัพยากรธรรมชาติก็จะ
สามารถขยายอิทธิพลทั่วไปในเอเชีย นอกจากนี้ความความเห็นของทานากา
สำหรับอเมริกาจะเป็นผู้ขัดขวางตัวสำคัญในการที่ญี่ปุ่นจะขยายจักรวรรดิ มันทก
ของทานากานับรัฐบาลญี่ปุ่นปฏิเสธว่าไม่เป็นความจริง แต่พฤติกรรมก่อนมณฑลกัน
กัต หรือภายหลังมณฑลกันกัต เหตุการณ์ตรงกันอย่างยิ่งใกล้ชิด คงจะเห็นได้ต่อไป

เพื่อที่จะจัดการกับจีนตามนโยบายดังกล่าว พอเกิดสงครามครั้งที่ ๓
ขณะนั้นญี่ปุ่นเป็นพันธมิตรกับอังกฤษ ทั้ง ๆ ที่อังกฤษขอให้ยับยั้งการประกาศ
สงครามกับเยอรมันไว้ก่อน เพราะยังไม่จำเป็น แต่ญี่ปุ่นก็งดรับประกาศสงคราม
ทั้งนี้เพื่อเอาตัวผลประโยชน์ซึ่งเยอรมันมีอยู่ทางตะวันออก และเข้ยึดแหลมชานตุง
ซึ่งเยอรมันได้ล้มประธานไว้ ทั้ง ๆ ที่จีนคัดค้าน ต่อมาใน ค.ศ. ๑๙๑๕ ญี่ปุ่น
เห็นว่า สัมพันธมิตรกำลังอ่อนอยู่กับสงครามทางยุโรป ได้ถือโอกาสยื่นข้อเรียก
รื่องที่เรียกกันว่า "Twenty-One Demand" คือจีนซึ่งไม่จำเป็นต้องมาบรรยาย
ณ ที่นอก ถ้าจีนปฏิบัติตามข้อเรียกร้องนี้ ผลก็คือกับจีนยอมให้ญี่ปุ่นเป็นเจ้าของ
ของประเทศ ฝ่ายสัมพันธมิตรคัดค้านว่าข้อเรียกร้องของญี่ปุ่นนั้นเป็นการทำลาย
หลักการเบ็ดประตูคา ญี่ปุ่นแก้ว่าเป็นการขอความร่วมมือ ไม่ได้บังคับ แต่ใน
ที่สุดญี่ปุ่นก็บีบให้จีนตกลงด้วยเป็นส่วนใหญ่ โดยสัมพันธมิตรไม่กล้าทำอะไร
เพราะญี่ปุ่นก็เป็นพันธมิตรอยู่ด้วย ตรงกันข้ามญี่ปุ่นกลับได้คาร์บริรองจากอังกฤษ
ว่าเจตนาทำสัญญาสันติภาพ อังกฤษจะสนับสนุนให้ญี่ปุ่นได้รับช่วงประโยชน์จาก
เยอรมันที่มอญก่อนในจีน

ประวัติการเกี่ยวพันระหว่างประเทศ

ต่อมาในการประชุมกรุงวอชิงตัน ค.ศ. ๑๙๒๒ ญี่ปุ่นเซ็นสัญญา ๘ ข้อ
 คือนอกจากญี่ปุ่นแล้ว ภาครัฐอเมริกา เบลเยียม อังกฤษ จีน ฝรั่งเศส
 อิตาลี เนเธอร์แลนด์ และโปรตุเกส ภาครัฐตกลงจะเคารพอธิปไตย เอกราช และ
 บริณภาพ อาณาเขตของจีน จะไม่ถือประโยชน์จากสภาพของจีนโดยอธิปไตย
 หรือเอกราชพิเศษอย่างใด อันเป็นเหตุให้เสื่อมเสียสิทธิของประเทศอื่นที่เป็นมิตร
 และยืนยันหนักเปิดประตู นอกจากนั้น ในคราวประชุมครั้งนี้ ญี่ปุ่นยังเซ็นสัญญา
 จำกัดอาวุธทางเรือกับอังกฤษและสหรัฐอเมริกา ฝรั่งเศสและอิตาลี โดยคิดตาม
 ส่วน อังกฤษ ๕ สหรัฐอเมริกา ๕ ญี่ปุ่น ๓ ฝรั่งเศสและอิตาลี ๑.๖๗ ตัญญา
 นี้เท่ากับอนุญาตให้ญี่ปุ่น มีอำนาจคุมทะเลในตะวันออกไกลได้เต็มที่และเป็นรากฐาน
 ของการตั้งวงไพบูตย์มหาเอเชียบูรพา (Greater East Asia Co-Prosp-
 erity Sphere)

เพื่อที่จะคุมทะเลให้ได้แน่นอน ญี่ปุ่นรับสร้างบ่อนและฐานทัพตามเกาะ
 ต่าง ๆ ซึ่งยึดจากเยอรมันในคราวสงครามโลกครั้งที่ ๑ และตามต้นตัญญา
 แวร์ซาย ญี่ปุ่นได้รับอนุญาตให้ปกครอง เช่น หมู่เกาะมาเรียน มาแชด
 คาร์โรไลน์ ฯลฯ เกาะเหล่านี้ตามแผนที่จะเห็นได้ว่าเป็นแห่งกักขังในการที่
 อเมริกาจะมาช่วยพิชิตญี่ปุ่นได้ และจีน ดันนิบาตชาติเคยเรียกให้ญี่ปุ่นอนุญาตให้
 แทนไปตรวจเกาะเหล่านี้ เพราะไม่ใช่ของญี่ปุ่น ญี่ปุ่นเป็นเพียงผู้รับอนุญาต แต่
 ญี่ปุ่นก็ไม่ยอม

ระหว่าง ค.ศ. ๑๙๒๕ ถึง ค.ศ. ๑๙๓๑ ญี่ปุ่นหยุดแข่งกันโยบายขยายดินแดน
 ชั่วคราว เพราะใน ค.ศ. ๑๙๒๓ เกิดแผ่นดินไหวใหญ่ที่สุด ญี่ปุ่นเสียหายมาก
 และต่อมาใน ค.ศ. ๑๙๒๗ ก็ประดังกับเศรษฐกิจตกต่ำของโลก นอกจากนั้น
 ระหว่างระยะเวลานี้ ญี่ปุ่นมีรัฐบาลซึ่งมีนโยบายเดรัจฉาน

ประวัติการเกี่ยวพันระหว่างประเทศ

นับตั้งแต่ ค.ศ. ๑๘๖๑ เป็นต้นมา พสกนทหารในญี่ปุ่นเริ่มมีอิทธิพลมาก
ขึ้น รัฐมนตรีหรือรัฐบาลคนใดแต่คงนโยบายเสรีนิยมมักจะถูกฆ่าตาย จนไม่มี
ผู้กล้าคัดค้านทหาร

ทางแมนจูเรียนั้น จอมพลเจียงไคเช็ค แต่งตั้งให้จอมพลจางซู่เหต้ง
ไปเป็นผู้สำเร็จราชการ ซึ่งทำให้กองทัพญี่ปุ่นไม่พอใจ เพราะเห็นว่าจะมากด
กัน นอกจากนี้ญี่ปุ่นเกรงว่าโซเวียตจะยึดเซียซิงก่าตงแห่งนั้น จะมาตั้งอำนาจ
ทางตะวันออกไกลเหมือนสมัยซาร์ ฉะนั้น ญี่ปุ่นจะต้องรีบตั้งฐานะของตนใน
แมนจูเรียเสียก่อนเพราะนอกจากเป็นประโยชน์ในทางยุทธศาสตร์แล้ว แมนจูเรีย
ยังเป็นแหล่งวัตถุดิบในการทำอาวุธยุทโธปกรณ์เป็นอย่างดี

ในต้นเดือนกันยายน ค.ศ. ๑๙๓๑ มีผู้จัดลอบกระเบิดรถไฟสายแมนจูเรียใต้ของ
ญี่ปุ่น ญี่ปุ่นหาว่า จีนไม่สามารรักษาความสงบได้ จึงตั้งทหารเข้ายึดเมือง
มุกเด็นทันที อีกหนึ่งปีต่อมาญี่ปุ่นสามารถยึดแมนจูเรียได้ทั้งหมด จีนต้องไปยัง
ต้นนิบาตชาติ ๆ ตกลงมารักษาการมัตสึดาดิตตัน (Lytton) เป็นประธานไปได้
ส่วนระหว่างนั้นญี่ปุ่นเขียนจดแจ้งกรพรวติจีนที่ส่งราชสัมพันธ์มาปกครองและประ-
กาศแมนจูเรียเป็นรัฐแมนจูก็ก ซึ่งใคร ๆ ก็ทราบว่าเป็นรัฐหุ่นด้าหรับญี่ปุ่นเซ็ด
ถรรมาธิการรายงานว่า ภาระกระทำของญี่ปุ่นไม่ใช่เป็นการบ้งกันตั้ง ไม่ควรรับ
รัฐรัฐแมนจูก็ก ขอให้ญี่ปุ่นถอยทหารไปอยู่ภายในเขตรถไฟของตน ต้นนิบาตชาติ
เห็นด้วยกับรายงาน ญี่ปุ่นเลยถาออกจากถัมชกภาพ

เมื่อญี่ปุ่นได้แมนจูเรีย ทำให้ฐานะพสกนทหารญี่ปุ่นสูงขึ้นอีก ถึงกับบง
การ การจัดตั้งคณะรัฐมนตรีกตงใหม่ และทหารเรือ ถ้ากองทัพบกหรือกอง
ทัพเรือไม่เห็นชอบด้วย จะไม่มีใครรับตำแหน่งและรัฐบาลก็จัดตั้งไม่สำเร็จ แม้
ผู้ที่จะเป็นนายกรัฐมนตรีก็ต้องได้รับความเห็นชอบโดยปริยายจากทหาร

เมื่อได้แมนจูเรียแล้ว ญี่ปุ่นจึงเดินนโยบายมุ่งต่อจีนตามแผนการที่คิดไว้ ญี่ปุ่นเริ่มพิจารณาจีนเหนือก่อน แมนจูเรียยังไม่ปลดออกก็ เพราะรัสเซียออกรุกรานเข้ามาได้ทางมองโกเลียใน (Inner Mongolia) และจีนก็อาจรุกขึ้นมาได้ ฉะนั้น ญี่ปุ่นจะต้องเข้าครอบครองดินแดนเหล่านี้ นอกจากนี้ ผลแห่งการสำรวจเหล่านี้ปรากฏว่าอุดมสมบูรณ์ด้วยแร่และน้ำมัน แต่ในการที่จะเข้ายึดเอาต่อ ๆ ญี่ปุ่นเกรงจะเกิดสงคราม ญี่ปุ่นจึงประกาศว่า ในเอเชียญี่ปุ่นคงใจจะเป็นผู้นำให้ประเทศต่าง ๆ ร่วมกันในทางเศรษฐกิจ ความเจริญจึงจะมีไม่ ต้องพึ่งพาพวกตะวันตก ความเจริญนี้เรียกกันว่า วงไพบูลย์มหาเอเชียบูรพา Great East Asia Co-Prosperity Sphere ประเทศที่จะรวมก็คือ นอกจากญี่ปุ่นแล้วมีจีนและแมนจูก็

ระหว่าง ค.ศ. ๑๙๓๓ ถึง ๑๙๓๗ ญี่ปุ่นช่วยให้พวกมกกดและพวกแมนจูขึ้นตามเมืองต่าง ๆ ของจีนเหนือเป็นกบฏ โดยญี่ปุ่นช่วยเหลือใน ค.ศ. ๑๙๓๖ ญี่ปุ่นจัดให้มองโกเลียใน (Inner Mongolia) ประเทศเป็นเอกราช รัฐบาลจีนไม่สามารรถโต้แย้งได้ นอกจากรักษากองให้ราษฎรบอยคอตไม่ซื้อสินค้าญี่ปุ่น ในที่สุดในเดือนกรกฎาคม ค.ศ. ๑๙๓๗ ญี่ปุ่นก็เริ่มรบกับจีนได้แล้ว ไม่จำเป็นต้องอธิบายถึงมูลของสงครามครั้งนี้ เมื่อเกิดสงครามชนญี่ปุ่นสังหารเขายึดมณฑลฮกเกี้ยนเหนือของจีนทั้งหมดเขาคือเมืองเซียงไฮ้ และต่อมาบังคับจีน ให้ปดเดียวกัน ญี่ปุ่นทำสัญญาแอนติคอมินเตอร์นร่วมกับเยอรมัน และอิตาลี ในเดือนมีนาคม ค.ศ. ๑๙๔๐ ญี่ปุ่นจัดให้หวังจิงไวซึ่งเป็นคู่แข่งคนสำคัญของจอมพลเจียงไคเช็ค และลูกศิษย์ขุนขบถเช่นเจตจงรัฐบาลจีนชนกนานกิงและญี่ปุ่นรับรองทันที

ญี่ปุ่นทราบดีว่า ไม่ช้าหรือเร็วคงจะต้องทำสงคราม กับอเมริกาและอังกฤษ ฉะนั้นเพื่องบองกัน การรุกรานค้ำนี้ จึงทำสัญญาความเป็นกตต่างกับ

รัสเซียใน ค.ศ. ๑๘๕๖ ต่อมาญี่ปุ่นก็ประกาศสงคราม กับอเมริกาและอังกฤษ ตามที่ทราบกันอยู่แล้ว

จีน

ผู้ศึกษาประวัติศาสตร์ตะวันออกไกล ย่อมทราบอยู่แล้วว่า จีนเป็นประเทศเก่าแก่ที่สุดในตะวันออกด้วยกัน แต่ในประวัติของจีน ไม่เคยปรากฏว่า รัฐบาลกลางของจีนสามารถใช้อำนาจปกครองทั่วประเทศได้จริงจัง เพราะจีนใหญ่โตมากพืดเมืองก็หลายร้อยล้าน ฉะนั้นตามประวัติจึงปรากฏว่า แบ่งเป็นหลายก๊กหลายเหล่าการกบฏแข็งเมืองมีอยู่ตลอดเวลา นอกจากนี้ อารยะธรรมจีนผูกพันจิตใจคนจีนมาหลายพันปี จึงยากที่จะเปลี่ยนแปลงให้รับกับเหตุการณ์ของโลกได้ ฉะนั้น จึงไม่น่าแปลกที่รัฐบาลของจีนจะแตกต่างกับญี่ปุ่นซึ่งมีการปกครองแบบพัวดัดมานานนับพันปี รัฐบาลกลางมีอำนาจจริงจัง และชาวญี่ปุ่นเป็นชาติที่พร้อมที่จะรับเอาสิ่งที่ดีที่ตนเห็นค่ามาปฏิบัติได้เร็วกว่าจีน และโดยที่ญี่ปุ่นเป็นเกาะ ฉะนั้นจึงไม่ได้รับการรุกรานจากศัตรูคนใด เหมือนจีนซึ่งถูกล้อมรอบไปด้วยชาติคนตึก ทางเหนือก็ติดรัสเซีย ทางตะวันออกเฉียงใต้ก็ติดกับอาณาจักรอินเดีย อังกฤษ ฝรั่งเศสตั้งคืบเข้ามาทางใต้ ชาติเหล่านี้ล้วนแต่ขอดีหิวพิเศษจากจีนทั้งสิ้น ราชวงศ์เมิ่งปกครองจีนมาตั้งแต่ ค.ศ. ๑๖๔๕ ถึง ค.ศ. ๑๙๑๑ เกิดปฏิวัติโดยมีผู้นำคือซุนยัตเซนแต่เมื่อปฏิวัติเสร็จแล้วก็เกิดแตกแยกกันมีตั้งรัฐบาล คือรัฐบาลทางกรุงปักกิ่งมีหมันซีไฮเป็นหัวหน้ากับรัฐบาลทางเมืองกึ่งตงซึ่งเป็นฝ่ายซุนยัตเซน ต่อมาจน ค.ศ. ๑๙๒๗ เจอมพิพเจียงไคเช็คจึงสามารถรวมเป็นรัฐบาลเดียวกันได้แต่ย้ายมาตั้งนครหลวงที่กรุงนาหนิง ต่อมาก็มีพวกคอมมิวนิสต์แข็งเมืองชนทางภาคเหนือและประกาศตั้งเป็นรัฐบาล โดยมีเม่าเซตงเป็นหัวหน้าทำสงครามกับรัฐบาลเจียงไคเช็ค จนรัฐบาลเจียงไคเช็คพ่ายไป ตั้งอยู่ที่เกาะไต้หวันปัจจุบันนี้

ประวัติการเกี่ยวพันระหว่างประเทศ

ตามประวัติความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของจีนปรากฏว่าจีนมีสนธิสัญญา
กับบริติชเชื่อก่อนชาติตะวันตกอื่น ๆ คือตั้งแต่ ค.ศ. ๑๖๘๘ สนธิสัญญาครุงหนันสาระ
สำคัญคือ เรื่องการค้าต่อมใน ค.ศ. ๑๗๘๓ และ ค.ศ. ๑๘๓๖ ซึ่งกฤษฎังทตมา
พยายามเจรจาตีสัญญาแต่ไม่สำเร็จทั้งสองครั้ง ในปี ค.ศ. ๑๘๔๓ เป็นปีซึ่งจีนต้อง
ทำสงครามฝิ่นกับอังกฤษเป็นครั้งแรก ที่ทำสงครามกับชาติตะวันตก การที่จะ
บรรยายถึงเหตุของสงครามฝิ่นเป็นการเดี่ยวเดี่ยว อย่างไรก็ตามผลของสงครามฝิ่น
จีนต้องยอมเปิดเมืองท่าหลายเมืองให้ต่างชาติเข้ามาค้าขายและเดี่ยวเกาะฮ่องกงให้
อังกฤษ ภายหลังจากนั้นก็มีประเทศต่าง ๆ ในยุโรปและสหรัฐอเมริกา มาทำสัญญา
ค้าขายด้วย

ต่อมาจีนถูกชาติตะวันตก บังคับให้จีนให้สัมประทานต่าง ๆ และเขตพิเศษ
ที่เรียกกันว่า Concessions International Settlement ในเมืองเซี่ยงไฮ้

ต่อมาจีนทำสงครามกับญี่ปุ่นครั้งแรกใน ค.ศ. ๑๘๙๕ เกี่ยวกับเกาหลี จีน
แพ้ต้องยอมรับว่าเกาหลีเป็นเอกราชไม่ใช่ประเทศราชของจีน จีนยอมยกเกาะ
ไต้หวันและหมู่เกาะแปซิฟิกตะวันตกให้ญี่ปุ่นยอมเปิดเมืองท่าเพิ่มขึ้นให้ญี่ปุ่นเข้าไปค้า
ขายได้

เนื่องจากในปลายคริสต์ศตวรรษที่ ๑๙ นี้ ชาติตะวันตกหลายชาติพากันมาขอ
ประโยชน์พิเศษสำหรับชาติตนมากขึ้น สหรัฐอเมริกาจึงประกาศนโยบายเปิด
ประตูค้า ไม่ให้ชาติใดมีสิทธิพิเศษยิ่งกว่ากันตั้งอธิบายไว้ในเรื่องนโยบายของ
อเมริกาเกี่ยวกับตะวันออกไกล

มีข้อควรระวังซึ่งฝรั่งใช้กับจีนในสมัยนั้นคือ นโยบายสร้างรถไฟ (Railway
Diplomacy) พวกฝรั่งเห็นว่า การที่จะคุมตลาดตามเมืองต่าง ๆ ของจีนได้ต้อง
ลงทุนสร้างการคมนาคมระหว่างเมืองต่าง ๆ ของจีน กับเมืองที่จะเปิดเป็น
ตลาดคน ๆ ฉะนั้นจึงต่างแข่งกันที่จะให้เงินกู้เงิน โดยมีสิ่งตอบแทนคือได้รับสร้าง

และขอมีสิทธิพิเศษต่างๆ ชาติที่สามารถให้เงินกู้ ได้จะได้สิทธิพิเศษในการคมนาคม
เหล่านี้ คืออังกฤษ อเมริกา ฝรั่งเศส ญี่ปุ่น นอกจากวิธีสร้างรถไฟแล้วก็มี
วิธีเรียกว่า นโยบายเหรียญทอง (Dollar Diplomacy) คือให้กู้เงินแก่ขอ
สิทธิพิเศษอื่น ๆ อีก

ความสัมพันธ์ของจีนกับต่างประเทศต่อมาคือตั้งแต่สงครามโลกครั้งที่ ๑
จนถึงปัจจุบันนี้โดยมากเกี่ยวข้องกับญี่ปุ่น อังกฤษ และอเมริกา ดังได้อธิบายแล้ว
ในเรื่องความสัมพันธ์ของประเทศนั้น ๆ

บทที่ ๑๒

ตะวันออกไกลและตะวันออกกลาง

ก่อนอื่นขอข้อความเข้าใจคำว่า ตะวันออกไกล (Near East) และ
ตะวันออกกลาง (Middle East) เสียก่อน ในหนังสือภูมิศาสตร์การเมืองบาง
เล่มอธิบายว่า คำว่า ตะวันออกไกล หมายถึงดินแดนตุรกีและซีเรีย แต่
บางตำราก็ว่ารวมทั้งอิหร่านด้วย อย่างไรก็ตามเพื่อสะดวกแก่การศึกษาทางหลาย
ข้าพเจ้าขอขแรง ว่าความหมายของศัพท์นี้ไม่สู้สำคัญนักและจะถือ ว่าตะวันออก
ไกลสำหรับคำอธิบายหมายถึงตุรกี และตะวันออกกลางจะหมายถึงประเทศ
เหล่านี้ คือ ซีเรีย ปาเลสไตน์ อิรัก อิหร่าน โซเดีย อาราเบีย จอร์แดน และ
อาฟกานิสถาน

ตุรกี

จะได้เริ่มอธิบายถึงความสัมพันธ์ในการต่างประเทศของตุรกีก่อนประเทศ
อื่น ในการนจำตของอธิบายถึงประวัติศาสตร์ของตุรกีไปด้วยในตัวอย่าง ๆ เมื่อต้น
คริสต์ศตวรรษที่ ๑๙ ตุรกียังเป็นประเทศใหญ่มากรู้จักกันดี จักรวรรดิออตโตมาน

ประวัติการเกี่ยวพันระหว่างประเทศ

ดินแดนนอกจากในตุรกีปัจจุบันแล้วยังแผ่ตัวไปหมดในแหลมบอลข่านในปัจจุบัน
คือ ยูโกสลาเวีย รมานเนีย กรีซ บัลกาเรียและออตโตเนีย ความสัมพันธ์ของตุรกี
กับต่าง ประเทศมี ๕ ประเด็นสำคัญ ในการเมือง ของโลกไม่ น้อยเพราะ ภูมิภาค ของ
ตุรกีได้ทำให้เกิด ข้อพิพาทระหว่างประเทศ หลายครั้งที่เรียกว่า Near Eastern
Questions และเกิดสงครามหลายครั้ง การที่เกิปัญหาคือพิพาทกันนั้น ก็เพราะ
ตุรกีไปครอง บอลข่านเข้า บอลข่านประกอบด้วยชนหลายชาติด้วยกัน เช่น
ยูโกสลาเวีย บัลกาเรีย นอกนั้นเป็นเชื้อชาติสลาฟ พุทธภาษีสลาฟ พวกโรมาเนีย
พุทธภาษิตินแต่กเป็นเชื้อชาติสลาฟ กรีซก็เป็นพวกสลาฟบ้าง เช็ดเตนนิชบ้าง
เมื่อเป็นเช่นนั้นจะเห็นได้ว่าชาวตุรกีตั้งน้อยยกทัพปกครองคนส่วนมากซึ่งต่างกันใน
ทางเชื้อชาติและวัฒนธรรม ตุรกีเป็นชาวเอเชีย ถิ่นศาสนานะหรับหมด ฝ่ายผู้ถูก
ปกครองเป็นชาวยุโรปก็ศาสนาคริสต์เตียน ทั้งสองฝ่ายไม่ถูกกัน ฝ่ายตุรกีก็ถูก
ในฐานะถือว่าเป็นผู้ปกครอง

สงครามโครเมีย ^{ปัญหาตะวันออกไกลที่เกิดขึ้นครั้งแรกและมีผลก็คือเกิด}
สงครามโครเมีย (ค.ศ. ๑๘๕๓ - ๕๖) ^{ปัญหาที่เกิดขึ้นมีที่มา ๓ ข้อ}
ด้วยกัน คือ (๑) การก่อกวนของตุรกีคือชนชาติคริสต์เตียนที่อยู่ภายใต้ปกครอง
(๒) ชาติต่าง ๆ ในแหลมบอลข่านเองแตกแยกกัน ชาวบัลกาเรียไม่ถูกกับ
เซอร์เบีย เซอร์เบียไม่ถูกกับกรีซ รมานเนียไม่ถูกกับบัลกาเรียและ (๓) มหา-
ประเทศในยุโรปเข้าแทรกแซงในกิจการของตุรกี นักศึกษาประวัติศาสตร์ยุโรป
คงจะทราบแล้วว่า ในยุโรปเกิดสงครามหลายครั้งเกี่ยวกับบอลข่าน ปัญหาที่ว่า
เพราะเหตุใด คำตอบคือไม่ใช่เพราะบอลข่านอุดมสมบูรณ์ด้วยแร่ ในดินดินในน้ำ
หรือมีชาวปลาทหารลุ่มบูรณ์ ตรงกันข้ามยากจนเดี่ยด้วยซ้ำ บอลข่านเป็นประตู
ไปสู่ตะวันออกและเป็นช่องทางไปสู่ทะเลเมดิเตอร์เรเนียน

ได้เคยอธิบายแล้วว่า วิตเซียตั้งแต่สมัยพระเจ้าปีเตอร์มหาราชมาจนถึง
ไซเวียสวิตเซียอยากได้เมืองอ็อสต์คันบูต (เดิมชื่อคอนด์แตนต์โนเบ็ต) เพราะเมือง
นี้เป็นกุญแจของทะเลเมดิเตอร์เรเนียน ในขณะที่เดียวกันอังกฤษก็อยากให้ตุรกี
เป็นเจ้าของอ็อสต์คันบูต ทั้งนี้ไม่ใช่เพราะอังกฤษรักตั้งดี ตุรกี แต่เพราะเกรงว่า
วิตเซียจะเข้ามามีอำนาจ

ในกลางคริสต์ศตวรรษที่ ๑๘ เอง วิตเซียจึงคิดจะแบ่งเอาตุรกี ในปี ค.ศ.
๑๗๒๓ - ๑๗๒๗ ทรืซกับอูซตุรกี และได้เอกราชโดยวิตเซียหนุนหลัง การที่ทรืซ
ได้เอกราชครั้งนั้นทำให้ชาวอื่น ๆ ในบอลข่านด้วยกันอยากได้บ้าง แต่เหตุที่
วิตเซียตั้งชน เพื่อทำสงครามตุรกีในปี ๑๗๕๓ นั้นเป็นเรื่องคำสัญญา คือในขณะที่นั้น
นักพรตฝ่ายโรมันคัทอลิกวิฆาต กับฝ่ายกรีกออร์ทอดอกซ์ ฝรั่งเศสสนับสนุนฝ่าย
โรมันคัทอลิก วิตเซียเข้าข้างกรีกออร์ทอดอกซ์ วิตเซียถึงกับยอมเข้ามาขอให้
ตุรกีโอนให้ คนในบังคับ ตุรกีที่ถือศาสนา นิกายกรีก มาอยู่ใน บังคับวิตเซีย โดย
วิตเซียจะให้ความฮาวักขา ผู้ต่อต้านตุรกีไม่ยอม จึงเกิดรบกันขึ้น อังกฤษและ
ฝรั่งเศสเข้าข้างตุรกี อังกฤษกับวิตเซียจะชนะจะได้คอนด์แตนต์โนเบ็ต ฝรั่งเศส
เข้าสงคราม ก็เพื่อจะให้ราชฎานิยมรัฐบาลอังกฤษ ในที่สุดได้สงบศึกโดยไป
ประชุมกันที่ กรุงปารีส ค.ศ. ๑๗๕๖ ผลแห่งการประชุมกรุงปารีส ปรากฏว่า
ตุรกีไม่เสียดินแดนอะไร ชาติที่เข้าประชุม ต่างตกลงจะเคารพบูรณภาพอาณา
เขตของตุรกี เปรเซีย และรุมาเนียได้สิทธิปกครองตนเอง

ต่อมาใน ค.ศ. ๑๗๗๕ พวกบัลแกเรียก็ขอการจลาจล เพราะถูกตุรกีกดขี่
ทหารตุรกีปราบอย่างรุนแรง ชาวบัลแกเรียตายเสียหลายหมื่น วิตเซียถือว่าตน
เป็นหัวหน้าเชื้อชาติสลาฟ จึงประกาศสงครามกับตุรกีอีก ใน ค.ศ. ๑๗๗๗ ตุรกี
แพ้ ยอมให้บัลแกเรียปกครองตนเอง ตุรกีตกลงให้ราชฎานิเทศในดินแดนของบอลข่าน

ได้เอกราช ในตอนนั้น อังกฤษแซกแซงโดยให้เหตุผลว่า รัสเซียจะมากดงประเทศเดียวไม่ได้ เพราะมีหลายชาติ ที่มีส่วนได้เสียด้วย ในที่สุด เจ้าชาย บิ๊ดมาร์ค นายกรัฐมนตรีของเยอรมัน จึงเชิญให้พวกมหาประเทศเหล่านั้นไปประชุมที่กรุงเบอร์ลินใน ค.ศ. ๑๘๗๑ ผลแห่งการประชุมนี้ เกิดรัฐเอกราชใหม่ๆ คือ มอนเตเนโกร (ปัจจุบันนี้รวมอยู่ในยูโกสลาเวีย) เซอร์เบีย (ปัจจุบันอยู่ในยูโกสลาเวีย) และรมาเนีย บิดกาเรียได้ปกครองตนเองแต่ยังต้องขึ้นอยู่กับตุรกี อังกฤษได้เกาะไชปรัด

รัสเซีย ไม่พอใจ เพราะไม่ได้ค่อน สแตนต์ในเบ็ด ตามที่ต้องการ แต่สงครามครั้งนี้ ได้ทำให้จักรวรรดิ ตุรกีในยุโรปแตกตง และเกิดรัฐใหม่ๆ ตั้งกล้าอ่าวแล้ว และเยอรมันเริ่มมาสนิหกับตุรกี ก่อนสงครามโลกครั้งที่ ๑ ตุรกี เห็นว่าจะหวังพึ่งอังกฤษอย่างแต่ก่อนไม่ได้เพราะรัสเซียมาเป็นมิตรกับอังกฤษเสีย แล้ว จึงหันไปเป็นมิตรกับเยอรมัน เพราะเยอรมันไม่ชอบรัสเซีย

ต่อมาเมื่อเกิดสงครามโลกครั้งที่ ๑ ตุรกีเข้ากับเยอรมัน แต่ในที่สุดแพ้ สงครามดินแดนของตุรกีในยุโรป ถูกแบ่งไปหมด และในตะวันออกกลางซึ่ง มีปัจจุบันคือ อียิปต์ เซคซุส ทร์นส์จอร์แดน ซีเรีย ปาเลสไตน์ โดยโอนไป ให้ฝรั่งเศสบ้างอังกฤษบ้างในฐานะเป็นผู้รับอาณัติดูแล ช่องแคบของฟอรัช เป็น ดินแดนกลางและตุรกีถูกห้ามไม่ให้สร้างข้อมุกช่องนี้

ต่อมาเมื่อถึงสมัยตุรกีใหม่ มีมุขตปาฟาเคมาลปasha หัวหน้าคณะราษฎร ของตุรกีได้อำนาจตุรกี ได้ปรับปรุงประเทศใหม่ ตามแบบตะวันตก และคตินนโยบายต่างประเทศอย่างดีที่สุดที่จะทำได้ ตุรกีกลายเป็น ประเทศที่น่าที่ที่สุดในภูมิภาคนี้ เดิมใคร ๆ ก็ดูลูกตุรกีจนเรียกกันว่า “คนไชของยุโรป” (Sick man of Europe) แต่บัดนี้ นานาชาติยอมรับว่า ตุรกีมีอารย วัฒนธรรมไม่แพ้ฝรั่ง

ถ้าดูแผนที่จะเห็นได้ว่า ตุรกีมีดินแดนในแหลมบอลข่านอยู่เล็กน้อยริมช่องแคบดาร์ดาแรน จากทะเลดำซึ่งจะมอส์ทะเลเมดิเตอร์เรเนียน ดินแดนทางเหนือติดรัสเซีย ทางตะวันออกและใต้ติดเปอร์เซีย ซีเรีย และอิรัก ฉะนั้นตุรกีจึงอยู่ในฐานะที่ว่ามากต้องเดินการทูตให้ดีเพราะรัสเซียเป็นมหาประเทศ และประเทศในบอลข่านก็เป็นดินแดนของเยอรมันบ้าง รัสเซียบ้าง อังกฤษหรือฝรั่งเศสบ้าง ภายหลังสงครามโลกครั้งที่ ๑ ตุรกีทำสัญญากับประเทศในบอลข่านคือ กรีซมาเนีย และยูโกสลาเวีย ช่วยกันทางทหาร ในกรณีถูกรุกราน บัดดาเรียประเทศเดียวไม่ยอมทำสัญญา

ปี ค.ศ. ๑๙๓๖ ตุรกีสามารถเจรจาแก้สัญญาเกี่ยวกับช่องแคบดาร์ดาแรนได้โดยได้อำนาจอธิปไตยเหนือช่องนั้น สามารถสร้างบ่อนปรามการได้

ในปี ค.ศ. ๑๙๓๗ ตุรกีทำสัญญาไม่รุกรานกับอิรัก เปอร์เซีย และอาฟกานิสถาน

ด้วยความสัมพันธ์กับรัสเซีย ตุรกีพยายามไม่ให้เกิดความเข้าใจผิดใน ค.ศ. ๑๙๒๕ ตุรกีทำสัญญามิตรภาพกับรัสเซีย

สำหรับ อังกฤษเดิม ตุรกีไม่สู้ชอบนัก เพราะเคยทำ สงครามกันมานานอกจากเมื่อเสร็จสงครามแล้ว อังกฤษยังให้บริษัทำสงครามกับตุรกี แต่ตุรกีก็สามารถปราบปรามบริษัได้ อย่างไรก็ดีตุรกีเห็นว่า อังกฤษเป็นมหาประเทศคุมทะเลเมดิเตอร์เรเนียน การไม่เป็นมิตรด้วยจะเป็นภัย ใน ค.ศ. ๑๙๓๘ ตุรกีจึงเซ็นสัญญาช่วยเหลือซึ่งกันและกันกับอังกฤษ ในกรณีฝ่ายใดถูกรุกรานในเขตทะเลเมดิเตอร์เรเนียน และต่อมาก็เซ็นสัญญากันเองเดียวกับฝรั่งเศส

ต่อมาตุรกี เซ็นสัญญากับ อังกฤษ และฝรั่งเศส ร่วมกันใหม่ในเดือนตุลาคม ค.ศ. ๑๙๓๘ คือ ภายหลังเกิดสงครามโลกครั้งที่ ๒ เพียงไม่กี่วัน

ถ้าพิจารณาข้อความในสัญญาจะเห็นได้ว่า ตุรกีเกรงรัสเซียอยู่มาก
 สาระสำคัญของสัญญามุ่งดังนี้

๑) ถ้าประเทศในยุโรปประเทศใดประเทศหนึ่ง (ซึ่งอาจเป็นเยอรมัน
 หรืออิตาลี หรือรัสเซีย) รุกรานตุรกี อังกฤษ และฝรั่งเศสจะช่วยทันที

๒) ตุรกีไม่ต้องขอร้องความช่วยเหลืออังกฤษและฝรั่งเศส ถ้าในกิจการ
 เข้าช่วยเหลือนั้น จะทำให้ตุรกีต้องรบพุ่งกับโซเวียตรัสเซีย

๓) ภายในบังคับข้อ (๒) อัครภาคีจะต่างช่วยกันเต็มที่ ถ้าต่างฝ่ายถูก
 ชาติอื่น (หมายถึงเยอรมันและอิตาลี) รุกราน และมีการทำสงครามในทะเล
 เมดิเตอร์เรเนียน

(๔) ถ้าอังกฤษและฝรั่งเศสจะต้องช่วยกรีซและรumania เพราะชาติอื่น
 รุกราน (เช่นรัสเซีย) ตุรกีจะช่วยเต็มที่

(๕) ถ้าอังกฤษหรือฝรั่งเศสเข้าพัวพันในสงคราม โดยถูกชาติอื่นรุกราน
 ตุรกีจะปฏิเสธการเข้าร่วมกับสองชาตินี้ และอาจตน "อย่างน้อยเป็นกลางโดยไม่ตรี
 จิต"

จะเห็นได้ว่า เมื่อเริ่มสงครามครั้งที่ ๒ นี้ ตุรกียอมเป็นมิตรทางทหาร
 กับอังกฤษและฝรั่งเศส แต่ก็ยังไม่ยอมผูกพันจะต้องรบ ตุรกีไม่ชอบเยอรมัน
 จึงทำสัญญาฉบับนี้กับอังกฤษและฝรั่งเศส แต่ขณะเดียวกันเกรงใจรัสเซีย จึง
 มีข้อยกเว้นไว้

ต่อมาถึง ค.ศ. ๑๙๔๑ ฝรั่งเศสแพ้ และเยอรมันปราบยุโรปได้เกือบหมด
 เยอรมันจึงบีบให้ตุรกีทำสัญญาทางเศรษฐกิจ ให้วัตถุดิบในการทำสงคราม
 เช่น แรโครม (Chrome) ซึ่งตุรกีมีอยู่มาก ในขณะที่นั้นใคร ๆ ก็เห็นใจตุรกี
 อังกฤษเองเกรงว่าเยอรมันนี้จะเข้าตุรกี ถึงกับตั้งให้อพยพคนอังกฤษ ในตุรกีออก

นอกแดน อย่างไรก็ตาม ในปี ค.ศ. ๑๘๕๓ ฝ่ายสหประชาชาติเริ่มมีหวังชนะชนะและ
ในเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ. ๑๘๕๕ ก่อนเยอรมันแพ้ประมาณ ๓ เดือน คุกกี้จึง
ประกาศสงครามกับเยอรมัน ทั้งนี้เพราะคุกกี้เห็นว่าชัยชนะมีแน่นอนแล้ว และ
ต้องการมีเสียงในการประชุมสันคิกเพ และได้เป็นสมาชิกเริ่มแรกของสห-
ประชาชาติ

ภายหลังสงครามโลกครั้งที่สอง คุกกี้ถูกรัสเซียบีบจะให้แก่โซลันญา
เกี่ยวกับช่องแคบบอลต์ฟอร์ดและคาราคาร์แนต คุกกี้ตอบยินดีให้มีการประชุม
ระหว่างประเทศ สหรัฐอเมริกาเสนอว่า ถ้าจะแก้ไขข้อให้มหาประเทศมาร่วม
คุมช่องนี้ด้วย ปรากฏว่า รัสเซียไม่แสดงความคิดเห็นอย่างไร ต่อมาคุกกี้ยอม
รับความช่วยเหลือทางทหารและเศรษฐกิจ ตามแผนการของนายพลนาชาดจาก
อเมริกาและสมัครเข้าเป็นสมาชิก กติกาสัญญาแอตแลนติกเหนือรวมความว่า
กับคุกกี้เข้ากลุ่มอเมริกาและอังกฤษแล้ว

เปอร์เซีย

เปอร์เซียหรืออิหร่าน ตั้งอยู่ทางใต้ของรัสเซีย ทิศตะวันออกติดกับ
อาฟกานิสถานทิศเหนือออกเฉียงใต้ติดกับอินเดีย ทิศตะวันตกติดกับอิรัก เปอร์เซียเป็น
ประเทศเก่าแก่มากมีเอกราชมาช้านานในคริสต์ศตวรรษที่ ๑๘ เริ่มประสบความยุ่งยาก
เพราะนโยบายจักรวรรดินิยมของชาติตะวันตก รัสเซียพยายามรุกลงมาอังกฤษก็
พยายามขึ้นมาทางอ่าวเปอร์เซีย ทั้งนี้เพราะอินเดียอยู่ติดต่อกับเปอร์เซีย อังกฤษ
หวาดรัสเซียจะเข้ามาอินเดีย ถ้าคิดแผนที่จะเห็นได้ว่าเปอร์เซียเป็นดินแดนที่ผ่าน
ไปได้ถึงอินเดีย เมื่อเป็นเช่นนั้น ทั้งรัสเซียและอังกฤษจึงสนใจในความเป็นอยู่และ
ฐานะของเปอร์เซียเป็นพิเศษ

การบริหาร บ้านเมืองของ คุกกี้เรียเปอร์เซีย ในสมัยนั้น เหตุแห่งดซึ่งถ้า
เปอร์เซียตั้งอยู่ใกล้กับมหาประเทศใดประเทศหนึ่ง โดยณะเพื่อกองเสียเอกราชไป

นานแล้ว แต่ที่เคราะห์ดีบังเอิญอังกฤษกับรัสเซียแข่งกันมีส่วนได้เสียในเปอร์เซีย
เปอร์เซียจึงไม่เสียเอกราชรอดมาได้

นอกจากนี้ในต้นคริสต์ศตวรรษที่ ๒๐ นี้ มีเหตุผลอีกข้อหนึ่งซึ่งทำให้มหา
ประเทศกระหายอยากมาได้สิทธิพิเศษในเปอร์เซีย เหตุผลคือน้ำมันโดยมีผู้คน
พบบ่อน้ำมันเรอทรอบเดวิดามันเป็นจุดสำคัญที่สุดในคริสต์ศตวรรษที่ ๒๐ ใน
ปัจจุบันนี้หนึ่งๆ โลกผลิตน้ำมันได้ประมาณกว่า ๑.๕๐ ล้านเมตริกตัน ซึ่งรัฐ
อเมริกาประเทศเดียวผลิตได้ประมาณ ๒๕๐ ล้านตัน เอนูซีอานีประมาณ ๒๐
ล้านตัน รัสเซียประมาณ ๕๐ - ๖๐ ล้านตัน จึงอยู่เมื่อต้นคริสต์ศตวรรษที่ ๒๐
ผลิตกรรมทั้งหมดของโลกต่ำกว่าจำนวนที่กล่าวนี้ออกมากรวมทั้งเปอร์เซียด้วย เมื่อ
ค้นพบบ่อน้ำมันได้ใหม่ๆ บ้างแรกๆ เปอร์เซียผลิตได้ไม่ถึงหนึ่งล้านตัน แต่ใน
ปัจจุบันผลิตได้ประมาณ ๒๐ ถึง ๓๐ ล้านกว่าตัน ใน ค.ศ. ๑๙๐๓ ชาติของ
เปอร์เซียให้สัมปทานทำน้ำมันแก่คนอังกฤษ ชื่อ D'arcy มีกำหนด ๖๐ ปี
D'arcy จึงตั้งบริษัทของอังกฤษเรียกว่า Anglo-Persian Oil บริษัทนี้ทำกำไรได้
มาก รัฐบาลเปอร์เซียได้คำภาคหลวงไม่ถึเปอร์เซียแต่ ถ้าไรส่วนมากจึงไปตก
อยู่กับรัฐบาลอังกฤษซึ่งเป็นผู้ถือหุ้นใหญ่

ต่อมาถึงอังกฤษและรัสเซียมาพิจารณาเห็นว่าควรตกลงกันแบ่งผลประโยชน์
จากเปอร์เซียคือว่าอังกฤษนั้นเรอทรอบเดวิดามันระหว่าง ค.ศ. ๑๙๐๕ ถึง ๑๙๐๗ เริ่ม
เป็นมิตรกับฝรั่งเศสแล้วฝรั่งเศสก็เป็นมิตรกับรัสเซียอยู่แล้ว นอกจากนั้นอังกฤษ
หวาดระแวงเยอรมันจึงต้องรีบหามิตรและหาผู้ที่จะเป็นมิตรก็คือชาติที่เป็นศัตรูกับ
เยอรมันซึ่งในขณะนั้นนอกจากฝรั่งเศสก็คือรัสเซีย

ในที่สุด ใน ค.ศ. ๑๙๐๗ อังกฤษกับรัสเซียจึงทำสัญญากันแบ่งเขตต์
อิทธิพลกันเกี่ยวกับทิเบต อิหร่านอัฟกานิสถานและเปอร์เซีย เท่าที่เกี่ยวกับเปอร์เซีย
มีคำปรารภว่า วัตถุประสงค์ทั้งสองปรารภมาโดยสุจริตใจ ที่จะตั้งฉันทักษาความสงบ

ประวัติการเกี่ยวพันระหว่างประเทศ

เรียนร้อยในเปอร์เซียและขอจะให้เปอร์เซียจัดการบ้านเมือง ให้เจริญ โดยสันติสุข
และสถาปนาโอกาสเท่าเทียมกันเพื่อให้ชาติต่างๆค้าขายและประกอบอุตสาหกรรม
ได้ ชัยภักดิ์จึงจะเคารพบูรณภาพอาณาเขตของเปอร์เซีย ทั้งต้องฝ้ายคดถง
กันว่า ให้แบ่งเปอร์เซียออกเป็น ๓ เขตต์ เขตเหนือซึ่งคิดเนื้อที่ประมาณครึ่ง
ประเทศเปอร์เซียรวมทงนครหลวงกรุงเตหะราน เป็นเขตอิทธิพลของรัสเซีย
เขตตอนอังกฤษจะไม่แสวงหาสัมปทานเพื่อตนเองหรือขอขว้างการที่รัสเซียจะได้
สัมปทานใด ๆ

เขตอิทธิพลของอังกฤษคือภาคใต้ จดมาตุคัสถานและอาฟกานิสถาน
รัสเซียจะไม่เกี่ยวข้อง และระหว่างเขตทั้งสอง คือเหนือกับใต้ใหม่เขตคกลาง
ซึ่งทั้งสองชาติมี โอกาสเท่าเทียมกัน การทำสัญญาหนทาง ๒ ชาติไม่ได้ความเปอร์เซีย
พยสัญญาออกไป แม้หนังสือพิมพ์ Punch ในอังกฤษซึ่งมีชื่อเสียงในการเขียน
การคุมต้อ ก็ยังตั้งเป็นภาพแมงเปอร์เซียถูกหมักกับสิงห์ ไครยชยา

ตามสัญญาจะเห็นได้ว่า เป็นการเคารพบูรณภาพอาณาเขตของ
เปอร์เซียและเปิดโอกาสเท่าเทียมกันให้ชาติอื่นหรือไม่ ผลของสัญญาเท่ากับ
เปอร์เซียถูกอังกฤษและรัสเซียผูกขาดแบ่งกันครอง อย่างไรก็ตามผู้วิจารณ์ว่า
สัญญานี้มีผลต่อของหนังสือประวัติศาสตร์ภาพไว้ได้ ไม่ให้รัสเซียและอังกฤษร่วมกัน

ต่อมาเกิดสงครามโลกครั้งที่ ๑ อังกฤษกับรัสเซียเป็นสัมพันธมิตรกันทำ
สัญญาดับคดถงให้อังกฤษได้เขตอิทธิพลเพิ่มขึ้นคือขยายเขตคกลางให้เป็นเขตของ
อังกฤษและเขตเหนือให้รัสเซียมีคือ อีตส์ระเต็มที่จะทำอะไรๆ ได้ ซึ่งหมาย
ความว่า อนุญาตให้ รัสเซียแบ่งเอา ประเทศเปอร์เซียได้ ภายในเขตอิทธิพลเหนือ
และอังกฤษกับรัสเซียจะทำเช่นเดียวกัน แต่โชตชตาของเปอร์เซียยังมีอยู่ บังเอิญ
ในปี ค.ศ. ๑๙๑๓ ก็อันสงครามสิ้นสุดลง เกิดปฏิวัติในรัสเซีย พงกมอดเรวิก
ประกาศเลิกสัญญา ที่รัฐบาลพระเจ้าซาร์ ทำใจกับ อังกฤษ เกี่ยวกัน เปอร์เซียทุก

ขณะนั้น คณะนายพลเจ้าสงครามอังกฤษจึงรับตั้งทหารเจ้าครองเปอร์เซียโดยวิธีเสีย
ไม่เกี่ยวข้องของ เปอร์เซียพียงที่ประชุมสันติภาพ กรุงปารีส แต่ก็ไม่มีใคร
ฟัง ในที่สุดเปอร์เซียยอมทำสัญญาฉบับใหม่กับอังกฤษ โดยยอมจ้างคนอังกฤษ
มาเป็นทนายปรึกษา จ้างนายทหารอังกฤษมาประจำกองทัพยอมกู้เงินอังกฤษมาสร้าง
ทางรถไฟจ้างผู้เชี่ยวชาญอังกฤษมาช่วยในการศึกถาวร

ต่อมารัฐบาลเปอร์เซียเห็นว่า ควรจะให้สหรัฐอเมริกาเข้ามาเกี่ยวข้อง
เพราะอเมริกาอยู่ไกลไม่มั่งคั่งได้เสีย เปอร์เซียจึงจ้างคนอเมริกาเป็นทนายปรึกษา
ถาวรคั้ง แต่อยู่ไม่ได้เท่าใดถูกอังกฤษกักกันให้ที่ตักดาออกไป ต่อมาใน
ค.ศ. ๑๘๖๓ บริษัทนามัน Standard Oil ของอเมริกามาได้สัมประทานนามัน
ทางมณฑลภาคเหนือของเปอร์เซีย แต่ต่อมาเกิดเป็นปัญหาเรื่องกรรมสิทธิ์กับ
บริษัท Anglo-Persian Oil รัฐบาลเปอร์เซียเคยถอนสัมประทานไปให้คนเม-
ริกันอีกรายหนึ่ง แต่ไม่ปรากฏว่าได้ดำเนินการผลิตนามันอย่างไร ใน ค.ศ. ๑๘๖๕
แม่ทัพเปอร์เซียชื่อ วิซเซอาน ประกาศตนเองเป็นกษัตริย์ทรงพระนามว่ากษัตริย์ปาเดอ
ปาเดอเป็นกษัตริย์ทศาคินยอมจกและเข้มแข็ง ปรับปรุงบ้านเมืองก้าวหน้าไปมาก

ในปี ค.ศ. ๑๘๓๒ เศรษฐกิจของโลกตกต่ำเนื่องจากกรรมกรของบริษัท
นามันแองโกลเปอร์เซียซึ่งอังกฤษถือหุ้นใหญ่ สืบจากผลการผลิตนามันให้น้อยลง
เพื่อได้ราคา นามันสูงเป็นเหตุให้รัฐบาลเปอร์เซีย ซึ่งต้องพึ่งค่าภาคหลวงจาก
นามัน ขาดรายได้ลงมาก ปาเดอจึงประกาศเลิกสัมประทาน รัฐบาลอังกฤษ
พียงไปยังสันนิบาตชาติ สันนิบาตชาติโกล์เกิดขึ้นในที่สุด บริษัทยอมแก้สัญญาใหม่
กับรัฐบาลเปอร์เซีย โดยได้รับอนุญาตสัมประทาน ๖๐ ปี เปอร์เซียจะได้ส่วนแบ่ง
๖๐ เปอร์เซนต์จากกำไรสุทธิ และค่าภาคหลวง ๔ ซิตลิงค์ต่อหนึ่งแตรคริตัน

เมื่อเกิดสงครามโลกครั้งที่ ๒ ชน กษัตริย์เปอร์เซียเดินนโยบายเอินเอียง
ไปทางฝ่ายอักษะ ต่อมาใน ค.ศ. ๑๙๔๓ เมื่อเยอรมันเข้าทวีปเปอร์เซีย อังกฤษ

แคว้นรัฐเซียงจึงยกทหารเข้าเปอร์เซีย บังคับให้เปอร์เซียเลิกสัมพันธทางการทูตกับฝ่ายอักษะ และให้ป่าเดวิดส่งราชสมบัติโดยเชิญให้มงกุฎราชกุมาร คือกษัตริย์ปัจจุบันขึ้นเถลิงราชย์ ต่อมาในเดือน มกราคม ค.ศ. ๑๘๕๒ เปอร์เซียเซ็นสัญญาพันธมิตรกับอังกฤษและโซเวียต สาระสำคัญของมันดังนี้ (๑) อังกฤษและโซเวียตรัฐเซียเคารพอธิปไตยบูรณภาพอาณาเขตและเอกราชทางการเมืองของเปอร์เซีย (๒) อังกฤษและโซเวียตรับประกันเปอร์เซียจากการรุกรานของเยอรมันหรือชาติอื่น ๆ แต่เปอร์เซียจะต้องเข้าร่วมมือด้วย (๓) เปอร์เซียอนุญาตให้ฝ่ายสัมพันธมิตรมีทหารอยู่ในอาณาเขตเปอร์เซียจนเมื่อบ้านเมืองเข้าสู่ปกติ จะรับผิดชอบออกจ่ายรังษากภายใน ๖ เดือนหลังจากสันติภาพ ต่อมาในเดือนกันยายน ค.ศ. ๑๘๕๒ เปอร์เซียประกาศสงครามกับเยอรมัน

เมื่อเสร็จสงครามแล้วความสัมพันธกับรัฐเซียกลับตึงเครียดขึ้น เปอร์เซียหาว่ารัฐเซียหนุนให้พลเมืองทางภาคเหนือ คือ มณฑลคอคาซอร์ไปยานก่อกบฏแคว้นรัฐเซียไม่ถอนทหาร เปอร์เซียต้องฟ้องไปยังสหประชาชาติ รัฐเซียจึงยอมถอน ต่อมารัฐเซียก็กล่าวหาและประท้วงเปอร์เซียว่าเปอร์เซียอยู่ในอิทธิพลของอเมริกา เช่นยอมให้อเมริกาจัดอาวุธให้กองทัพเปอร์เซียตั้งกับมีนายพลอเมริกันเป็นหัวหน้ามาประจำเปอร์เซีย อนุญาตให้อเมริกามาตั้งฐานทัพอากาศซึ่งเป็นการคุกคามรัฐเซีย เปอร์เซียปฏิเสธโดยตอบว่า ไม่ใช่ธุระของรัฐเซียเป็นการแข่งขันแข่งในการปกครองภายในของเปอร์เซีย เปอร์เซียมีเอกราชอธิปไตย คณะทูตทหารอเมริกันมาไม่เกี่ยวข้องกับการระดมอาวุธหรือระดมพลอเมริกาไม่มีอำนาจในการทหารของเปอร์เซียอย่างใด เปอร์เซียซื้ออาวุธอเมริกาเพราะถูกกว่าที่อื่น อย่างไรก็ตามก็ถือว่าจากกล่าวได้ว่า ความสัมพันธ์ของเปอร์เซียภายหลังสงครามกระชับชิดกับอเมริกามากกว่าชาติอื่น ๆ แต่สำหรับรัฐเซียยัง

ตั้งเครือข่าย สำหรับอังกฤษนั้นคงเป็นไปได้โดยปกติ เพิ่งจะมาขาดหวังกันก็เมื่อเร็ว ๆ นี้ คือเรื่องบริษัทน้ำมันแองโกล ตั้งจะได้กล่าวต่อไป

น้ำมันเป็นการเมื่อ ก่อนที่จะบรรยายถึงปัญหาซึ่งอังกฤษกับเปอร์เซียได้โต้เถียงกันใหญ่โตเรื่องบริษัทน้ำมันแองโกลเปอร์เซีย ในเวลานั้นคงขอกล่าวถึงเรื่องสถานการณ์เรื่องน้ำมันทั่ว ๆ ไปอีกสักเล็กน้อย คงแถมทะเลเมดิเตอร์เรเนียนตะวันออกถึงเปอร์เซียและตั้งแต่เปอร์เซียถึงพม่าบอร์เนียว และคัทซอติดินเดีย นับได้ว่าเป็นแหล่งน้ำมันของอาเซีย ฉะนั้นน้ำมันในเขตนี้นับเป็นต้นกำเนิดสำหรับประเทศซึ่งต้องการจะรักษาความเป็นใหญ่ในครอบครองแห่งประชาชาติ จึงอยู่สำหรับสหรัฐอเมริกาไม่จำเป็น เพราะตนเองผลิตได้ปีหนึ่งถึง ๒๕๐ ล้านเมตริกตัน ตั้งได้อธิบายมาแล้ว แต่บริษัทน้ำมันของอเมริกาหลายบริษัทได้รวบรวมจำหน่ายน้ำมันให้แก่ประเทศต่าง ๆ ได้มาก ถ้ามองพม่าของอเมริกาอย่างเดียวหนึ่งอาจไม่จำหน่ายให้ได้ซึ่งหมายถึงขาดตลาดมากก็ว่าได้มาก ๆ ไป ฉะนั้นบริษัทเหล่านี้จึงต้องพยายามได้บ่อน้ำมันในประเทศอื่น ๆ ไว้ เช่นในปลายสงครามโลกครั้งที่ ๒ บริษัท Standard Oil และ Texas Oil รวมกันไปยึดสัมปทานในประเทศ Saudi Arabia ตั้งบริษัทน้ำมันชื่อ Arabian American Oil ในขณะที่กำลังเริ่มผลิตน้ำมันแต่ละได้จำนวนเท่าใดยังไม่ทราบ เข้าใจว่าจะได้น้ำมันเท่า ๆ กับเปอร์เซีย นอกจากบริษัท Arabian American Oil ยังทำสัญญารับซื้อน้ำมันดิบเป็นจำนวนมากจากบริษัท Anglo-Persian Oil เพื่อเอาไปกลั่นเองอีก เมื่อเป็นเช่นนั้นจึงเห็นได้ว่าเป็นเพียงแต่อังกฤษ เมื่ออเมริกาเองก็มีส่วนได้เสียและสนใจในเรื่องน้ำมันในเปอร์เซีย ทางเปอร์เซียเห็นชอบอเมริกากับโซเวียตแข่งกันขอสัมปทานมาหลายปีแล้ว ซึ่งทำให้เปอร์เซียอยู่ในฐานะลำบากและเป็นเหตุหนึ่งที่ทำให้อังกฤษและอเมริกาเชื่อมกันขงขงคือโซเวียต

ในกรณีเดียวกันไซเวียตหนุนให้พวกพันธมิตรเมืองอาเซอร์ไปยื่นทางเหนือคิติกอบู ต่อมาในค.ศ. ๑๙๕๗ บริษัทน้ำมันอเมริกันหลายบริษัทรวมกันทำสัญญากับบริษัทน้ำมันแองโกลเปอร์เซียจะสร้างท่อน้ำมันจากบ่อน้ำมันทางภาคใต้เปอร์เซีย ผ่านอิรัก อาราเบียและจอร์ดีงไปยังเมืองไฮฟา อีกท่อหนึ่งจากบ่อน้ำมันใน Bahrain และไซดี อาราเบีย ผ่านอาราเบีย จอร์ดีงไปยังฝั่งปาเลสไตน์ ทราบว่าขณะนี้ยังไม่ได้ดำเนินการแต่ได้เสร็จแล้ว ปาเลสไตน์จะกลายเป็นศูนย์กลางของการจำหน่ายน้ำมันของตะวันออกกลาง และตั้งเอาอเมริกาเข้ามาพัวพันในตะวันออกกลางยิ่งขึ้น และอังกฤษซึ่งเป็นเจ้าของหุ้นใหญ่บริษัทน้ำมันแองโกล เปอร์เซียก็จะกลายเป็นผู้มีส่วนได้เสียร่วมกับอเมริกา ส่วนไซเวียตก็จะหมดโอกาสในการทำน้ำมันทางอาราเบีย อิรัก เปอร์เซียทางใต้ แม้ทางเปอร์เซียเห็นพวกอังกฤษอเมริกันก็คงพยายามกีดกัน เมื่อเป็นเช่นนั้นทางไซเวียตก็คงพยายามเช่นเดียวกันให้พวกตะวันออกกลางไม่ชอบอังกฤษและอเมริกาเท่าที่จะทำได้ โดยชี้ให้พวกอาหรับเห็นว่าถูกฝ่ายอเมริกาและอังกฤษกดขี่ผูกขาดหากำไรทำนายนัดังคน

บัดนี้ขอกลับมาพิจารณาเรื่องบริษัทน้ำมันแอง โกลเปอร์เซีย ซึ่งเกิดเรื่องเร็ว ๆ นี้โดยรัฐบาลเปอร์เซียประกาศเอาเป็นของชาติ ได้อธิบายแต่เฉพาะเมื่อ ค.ศ. ๑๙๗๒ ภายหลังที่เปอร์เซียองค์ก่อนประกาศเลิกสัญญาครึ่งหนึ่งแต่เพราะเห็นว่าสัญญาให้สัมปทานนั้นอังกฤษเอาเปรียบมากเกินไป แต่เมื่ออังกฤษพียงไปยังต้นนิบาติชาติ ในที่สุดจึงตกลงทำสัญญากันใหม่โดยให้สัญญามีอายุ ๖๐ ปีคือถึง ค.ศ. ๑๙๙๓ บ่อน้ำมันพบบริษัทเห็นเมืองอามาตาดานปากอ่าวเปอร์เซียขึ้นไปรวม ๑๖๐ ไมล์

ตามสถิติ ค.ศ. ๑๙๕๙ ผลิตน้ำมันได้ ๓๓ ล้านตัน บริษัทใหญ่ได้มาก มีเรือบรรทุกน้ำมัน ๓๕๒ ลำ นำหินกระวางเกือบสองล้านตัน

ในปี ค.ศ. ๑๙๔๗ ได้มีการแก้ไขสัญญาโดยบริษัทยอมให้ค่าภาคหลวง และประโยชน์อื่น ๆ แก่รัฐบาลเปอร์เซียเพิ่มขึ้น แต่เมื่อรัฐบาลเปอร์เซียเสนอ สัญญาไปให้สภาผู้แทนพิจารณา กรรมการพิจารณาร่างสัญญานั้นลงมติเป็น เอกฉันท์ไม่เห็นชอบด้วย รัฐบาลจึงขอลอนร่างสัญญาไปจากสภาฯ ต่อมา นายพล Kazmara นายกรัฐมนตรีถูกพวกชาตินิยมจับฆ่าตายเพราะเห็นว่าอ่อน กับอังกฤษนัก ในวันรุ่งขึ้นคณะกรรมการเรื่องนามนัตมัตไม่ยอมรับร่างแก้ไขสัญญา มัตมัตเป็นเอกฉันท์เสนอต่อสภาผู้แทนให้รัฐบาลจัดการเอากรรมทำนามน มาเป็นของชาติ (Nationalization) และได้มีการเสนอร่างพระราชบัญญัติโอน สภาผู้แทนราษฎร สภาผู้แทนลงมติให้ใช้ร่างพระราชบัญญัติได้ในท่ามกลาง ของ การให้ร้องของผู้มาฟังการประชุมในสภา ในวันที่ ๑๗ มีนาคม ปีเดียวกัน คือ ค.ศ. ๑๙๕๓ ร่างพระราชบัญญัติฯ ไปสู่วุฒิสภา ในวันนั้นในจำนวนสมาชิก ๖๐ นาย มีสมาชิกมาประชุมเพียง ๕๗ นายครบองค์ สมาชิกลงมติเป็นเอกฉันท์ ให้ใช้เป็นกฎหมายได้ หัวหน้าที่มีความเห็นว่าควรจะเอาอุตสาหกรรมนามนมา เป็นของชาติ คือ ดอกเตอร์โมฮัมเหม็ดมุซาดัค (Mussadeg) ซึ่งเป็นหัวหน้า ฝ่ายค้าน รัฐบาลของนายพลซัสมาราเห็นว่าภารกิจจะเลิกสัญญาเอามาเป็นของ ชาติทันทีนั้น ทำไม่ได้เพราะไม่มีผู้เชี่ยวชาญ และตามข้อกฎหมายก็เลิกยัง ไม่ได้แต่ถ้าเลิกตามสัมปทานรัฐบาลจะต้องเสียค่าเสียหายให้บริษัทระหว่าง ๓๐๐ ล้านปอนด์ถึง ๕๐๐ ล้านปอนด์ รัฐบาลยังไม่อยู่ในฐานะที่จะลดเงินค่าภาคหลวง ซึ่งได้อยู่แล้ว นอกจากนี้ในฐานะการของโลกปัจจุบันนี้ยังไม่ถึงเวลาที่เปอร์เซีย จะเข้ค้างหางตั้งโต

เมื่อประกาศกฎหมายแล้ว คนงานในบริษัทซึ่งเป็นชาวเปอร์เซียพากัน ทยอยงานถึง ๕๐,๐๐๐ คน ทางด้านอังกฤษได้ยื่นประท้วงต่อเปอร์เซียและยืนยัน ว่ายัดยัดจะเจรจาโดยดีอดักแบ่งกำไรระหว่างบริษัทกับรัฐบาลให้ได้ความเสมอ

ภาค และรัฐบาลอังกฤษแถลงว่าเรื่องนี้ได้เคยแจ้งกับรัฐบาลเปอร์เซียไว้ก่อนหลายเดือนแล้ว

รัฐบาลเปอร์เซียซึ่งมีนาย Ala เป็นนายกรัฐมนตรีตอบว่ารัฐบาลเปอร์เซียยังคงประสงค์ความเป็นมิตรกับอังกฤษ แต่สถานการณ์เกิดแต่โดยฉะเพาะอย่างยิ่งสำหรับกรณีของเปอร์เซียก็ดูไม่เห็นด้วย คือ ให้สัญญาซื้อขายต่อไป ฉะนั้นรัฐบาลเปอร์เซียไม่มีทางอื่นนอกจากรอรายงานคณะกรรมการว่าจะให้จัดการรับมอบและใช้คาร์บอนให้แก่บริษัทอย่างใดบ้าง ในขณะที่เดียวกัน นาย Ala ตาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี โดยแถลงว่าการ โอนไม่ควรถ้าโดยทันที แต่สมาชิกสภาฝ่ายข้างมากซึ่งมีนายโมซาเมตเป็นหัวหน้าเห็นว่าควรระงับการ โอนทันที โมซาเมตซึ่งเข้าเป็นนายกรัฐมนตรี

ในขณะที่เดียวกันรัฐบาลอังกฤษยืนยันที่จะขอเจรจาในทางปรารถนาระงอม แต่รัฐบาลใหม่ของโมซาเมตประกาศว่าต้องเป็นไปตามกฎหมาย ในตอนนั้น คือราวกลางเดือนพฤษภาคม ค.ศ. ๑๙๕๓ กระทรวงการต่างประเทศอเมริกันออกคำแถลงการณ์ว่า รัฐบาลอเมริกันรับนับถือว่าเปอร์เซียมีอำนาจอธิปไตยที่จะจัดการเรื่องน้ำมันและเห็นว่าที่อยากจะได้กำไรจากน้ำมันของตนให้มากขึ้น แต่สงสัยว่า การที่เปอร์เซียจะจับได้บริษัทน้ำมันอังกฤษออกไปโดยเด็ดขาดจะนำประโยชน์ใหญ่ยิ่งมาให้เปอร์เซียหรือ เพราะยังคงพึ่งผู้เชี่ยวชาญอีกมาก และการที่จะหาผู้เชี่ยวชาญจากชาติอื่น ๆ นั้นหาไม่ได้ง่าย แม้อเมริกาเองก็ยังขาดผู้ชำนาญอีกมาก การที่เปอร์เซียจะเลิกสัญญาฝ่ายเดียวโดยพลการนั้นไม่สมควร เพราะเรื่องนี้ไม่เป็นเรื่องฉะเพาะคู่สัญญาแต่ทั่วโลกเกี่ยวข้องด้วย ฉะนั้นควรหาทางปรารถนาระงอม รัฐบาลเปอร์เซียตอบขอใจรัฐบาลอเมริกันในขณะที่เดียวกันตอบว่ารัฐบาลอเมริกันไม่ควรมาแทรกแซงในกิจการภายในของเปอร์เซีย

ในระหว่างที่รัฐบาลอังกฤษยื่นคำร้องไปยังศาลโลกให้ช่วยเป็นอนุญาโตตุลาการตามอนุสัญญาที่ทำกับเปอร์เซีย รัฐบาลเปอร์เซียแสดงว่าจะไม่ยอมเป็นจำเลยของใครเลย แม้คณะมนตรีความมั่นคงของสหประชาชาติจับคนเรองก็ยังคงอยู่โมฆะได้ไปแสดงที่คณะมนตรีความมั่นคง ทนถอยรคกยั้งคั้งยืนกรานอยู่ ระหว่างอังกฤษก็ตั้งอพยพคนงานชาวอังกฤษให้อพยพออกจากเปอร์เซียเรื่องจะเป็นอย่างไรในที่สุดก็ต้องคอยดูต่อไป.

อิรัก

ประเทศที่ควรศึกษาต่อไปก็คือ อิรัก (Iraq) ประเทศนี้เดิมเรียกกันว่า เมโสโปเตเมีย (Mesopotamia) เดิมเป็นของตุรกีแล้วหลุดออกมาอยู่ในอาณัติอังกฤษ เมื่อภายหลังสงครามโลกครั้งที่ ๑ ดินแดนอิรักคือตุรกี เปอร์เซีย ซีเรีย จอร์แดน อาราเบีย ชาวพลเมืองของอิรักส่วนมากเป็นอาหรับ

การที่อิรักตกมาอยู่ในอาณัติ (Mandate) ของอังกฤษก็โดยสันนิบาตชาติในขณะนั้นอ้างว่า ราชฎอิรักยังไม่เจริญพอที่จะปกครองตนเองได้ เมื่ออังกฤษเข้าดูแลอิรักอังกฤษประกาศว่า มีวัตถุประสงค์อย่างเดียวก็คือจะฝึกให้ราชฎอิรักสามารถปกครองตนเองได้

ในระหว่างสงครามโลกครั้งที่ ๑ อังกฤษเข้ายึดครองอิรักเพื่อใช้เป็นฐานทัพโจมตีตุรกี ฉะนั้นเมื่อเสร็จสงครามอังกฤษจึงยังยึดครองอยู่จนถึงวันได้รับอาณัติปกครอง แต่เมื่อประกาศออกไปว่า อังกฤษจะเป็นผู้ปกครองเกิดจลาจลขึ้นทั่วไป ข้าราชการอังกฤษทั้งหลายและพลเรือน ถูกฆ่าตายหลายคน แต่ในที่สุด อังกฤษก็สามารถปราบได้โดยนำกองทัพทหารแขกอินเดียไปช่วย และในขณะเดียวกันอังกฤษตั้งรัฐบาลประกอบด้วยชาวอิรักซึ่งนิยมอังกฤษขึ้น และ

ทุกกระทรวงมีที่ปรึกษาชาวอังกฤษประจำ แต่ในที่สุดพวกรัฐมนตรีชาวอิรัก
 เองซึ่งเป็นมิตรของอังกฤษก็เกิดไม่ยอมฟังคำสั่งอังกฤษ รัฐบาลอังกฤษจึงเนรเทศ
 ออกจากอิรักเสียหลายนาย ใน ค.ศ. ๑๙๒๓ อังกฤษเชิญให้เจ้าชายเฟซัด
 (Faisal) โอรสเจ้าชายผู้เชนแห่งเมืองเฮจจาซ (Hejaz) ซึ่งเป็นมิตรกับ
 อังกฤษเคยมีส่วนในการทำกรณคดีต่อตุรกีระหว่าง สงครามโลกครั้งที่ ๑ พวก
 อิรักชาติแฉะพวกเคิร์ดซึ่งขึ้นกลางของอิรักขึ้นคัดค้านรับเฟซัดมาเป็นกษัตริย์โดยเงื่อน
 ไข่ว่าต้องเป็นกษัตริย์ได้รัฐธรรมนูญ แม้กระนั้นกั๊ ราษฎรทั่วไปก็ไม่พอใจ
 เพราะเห็นว่าอังกฤษยังคงปกครองอยู่ ในที่สุด ในเดือนสิงหาคม ๑๙๒๒ ข้าหลวง
 ใหญ่อังกฤษจึงเข้ายึดอำนาจรัฐบาลและใช้อำนาจปกครองเสียเอง เกิดมีการ
 จลาจลทั่วไปอีก อังกฤษพยายามปราบแต่ก็ไม่สำเร็จราบคาบ ในตอนนั้นอังกฤษ
 กัดบีมาพึ่งกษัตริย์เฟซาดให้ออกหน้าใหม่เพื่อประชาชนจักได้เชื่อถือ แต่ปรากฏ
 ว่าไม่สู้ได้ผลนักถึงปี ค.ศ. ๑๙๓๐ อังกฤษทำสัญญากับอิรักว่าทั้งสองฝ่ายเป็น
 พันมิตรกัน อังกฤษจะเคารพเอกราชอิรักโดยของอิรัก แต่เพื่อป้องกันเดิน
 คมนาคมตั้งอินเดีย อังกฤษมีสิทธิมีทหารไว้ในมณฑลโมซูล (Mosul) ทาง
 เหนือของอิรักและอิรักยอมให้อังกฤษตั้งฐานทัพอากาศได้ ต่อมาอิรักยอมให้
 อังกฤษตั้งคนอังกฤษเป็นที่ปรึกษาในการศาลยุติธรรมและอธิบดีศาลสูงของอิรัก

มณฑลโมซูลที่กล่าวมานี้ เดิมเป็นของตุรกี ระหว่างสงครามโลกครั้งที่
 ๑ อังกฤษเคยสัญญาจะยกให้ฝรั่งเศส แต่เมื่อมารวมอยู่ในอิรักและอาณาเขตของ
 อังกฤษ ฝรั่งเศสยอมสละสิทธิ แต่ขอส่วนแบ่งจากกำไรในบ่อน้ำมันของมณฑล
 นี้ โดยตกลงกันตั้งบริษัทนามนชื่อ Iraq Petroleum Company ผู้ถือหุ้น คือ
 บริษัทนามน Anglo Persian บริษัท Royal Dutch Shell บริษัทนามน
 ชาติอเมริกันอื่น ๆ และบริษัทนามนชาติฝรั่งเศส

บริษัท Iraq Petroleum วางท่อผ่านทะเลทรายชรีเรียไปยังเมืองไฮฟาและทวีปโตซในเดอบาอนนริมฝั่งทะเลเมดิเตอร์เรเนียนี่หนึ่ง ๆ ผลัดน้ำมันได้ประมาณ ๕-๖ ล้านตัน เมื่อเป็นเช่นนี้จึงเห็นได้ว่า มณฑลโมซุดเป็นแหล่งสำคัญของอิรักเช่นเดียวกัน เพราะอเมริกา อังกฤษ และฝรั่งเศสได้ตั้งอยู่แต่มณฑลโมซุดนี้ตามประวัติศาสตร์สมัยโบราณเป็นราชอาณาจักร Assyria ไม่ใช่สำหรับ ราชภูมิดังมากในปัจจุบันเป็นพวกเชื้อชาติ Kurds พวก Kurds ซึ่งมีศรัทธาอยู่กับตุรกกิ่งกว่าอิรัก เพราะเกิดขึ้นชังกันมาช้านานแต่เมื่อถูกสัมพันธมิตรเอามารวมกับอิรักก็ต้องทนไป ใน ค.ศ. ๑๙๓๓ อังกฤษจึงยอมให้อิรักเป็นเอกราช

ในตอนต้นสงครามโลกครั้งที่ ๒ อิรักตัดความสัมพันธ์ทางทูตกับเยอรมันแต่ประกาศตนเป็นกลาง ต่อมาในปี ค.ศ. ๑๙๔๐ รัฐบาลอิรักทำท่าทำเอียงไปเข้าทางฝ่ายอักษะ จนถึงรัฐบาลอังกฤษต้องขอให้อิรักออกคำสั่งแถลงการ Sayid Rashid el Gailani นายกรัฐมนตรีอิรักต้องออกคำสั่งแถลงการว่ายังคงเป็นมิตรกับอังกฤษตามสัญญา เพราะนโยบายเป็นมิตรกับอังกฤษนั้นมีมาช้านานแล้ว

ครั้นเมื่อฮิตเลอร์ประกาศสงครามกับอังกฤษ อังกฤษขอให้อิรักตัดความสัมพันธ์ทางทูตกับฮิตเลอร์ Gailani ไม่ยอมและลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรีแต่ต่อมาอีกสองเดือนเขาขัดอำนาจและแถลงว่ายังคงมีนโยบายเป็นมิตรต่ออังกฤษตามเดิม แต่ในที่สุดถูกปฏิวัติซ้อนและมีรัฐบาลใหม่ซึ่งประกาศนโยบายร่วมกับอังกฤษ และประกาศสงครามกับเยอรมันในเดือนมกราคม ค.ศ. ๑๙๔๓

เมื่อเสร็จสงครามโลกครั้งที่สองแล้ว อิรักได้สมัครเข้าเป็นสมาชิกองค์การประชาชาติ และความสัมพันธ์กับอังกฤษยังกระชับขึ้นในเดือนมกราคม ค.ศ. ๑๙๔๘ นายกรัฐมนตรีอิรักเดินทางมาอังกฤษ และยื่นต้นขิสัญญาช่วยเหลือซึ่งกันและกันฉบับใหม่กับอังกฤษ ที่เมืองปอร์ตสมัทท์เหตุผลในเรื่องนี้ รัฐบาลอังกฤษแถลง

ประวัติการเกี่ยวพันระหว่างประเทศ

๑๕๗

ว่า รัฐบาลอิรักขอแก้สัญญาฉบับที่ทำได้ตั้งแต่ ค.ศ. ๑๙๓๐ ดังได้อธิบายแล้ว เพราะมีข้อความบางประการพัวพัน

ในวันที่ ๑๕ มกราคม ค.ศ. ๑๙๕๘ Saleh Jabr นายกรัฐมนตรีอิรักกับ นายเบอวิน รัฐมนตรีต่างประเทศได้ตั้งนามกันในสัญญาต่าง ๆ สำคัญ คือ ทั้ง ๒ ฝ่ายจะเป็นมิตรกันต่อไป ต่างจะไม่ดำเนินความสัมพันธ์กับชาติอื่น ให้เป็นการขัดต่อสัมพันธ์ไมตรีระหว่างกัน ถ้าฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งอยู่ในสถานะสงคราม กับชาติอื่น อีกฝ่ายจะช่วยเหลือ และในกรณีเช่นว่านี้ อิรักจะขอให้อังกฤษนำ ทหารเข้าอิรักเพื่อช่วยป้องกัน อังกฤษมีสิทธิจะต้องตั้งฐานทัพอากาศได้ในที่ต่าง ๆ ทั้ง ๒ ฝ่ายจะร่วมมือกัน โดยตั้งฐานของกันวาระอาณาจักรอิรักขึ้น สันธิสัญญาฉบับ นี้ยกเลิกสันธิสัญญาฉบับ ค.ศ. ๑๙๓๐

แต่พอประกาศสันธิสัญญาไปเพียง ๒ วัน ขณะที่นายกรัฐมนตรีอิรักยัง รับการเชิญจากรัฐบาลอังกฤษ ทางผู้สำเร็จราชการอิรัก ประกาศว่าได้ ปฏิเสธกับอดีตนายกรัฐมนตรีทุกคน และรัฐบาลคำคัญของอิรักแล้ว ไม่สามารถ รับสันธิสัญญาได้ แต่ต่อมา รัฐสภาอิรักประกาศยืนยันไม่รับรองเช่นเดียวกัน ผลก็คือ ทั้ง ๒ ฝ่ายยังคงใช้สัญญาปี ค.ศ. ๑๙๓๐ อยู่ เมื่อเร็ว ๆ นี้ ได้ข่าวว่าอิรักกำลัง จะเจรจาขอยกเลิกสัญญา โดยสันเชิง แต่ยังไม่ทราบว่าจะจะเป็นอย่างไรต่อไป

ปาเลสไตน์

ดินแดนที่นำสันใจอีกแห่งหนึ่งในตะวันออกกลางคือปาเลสไตน์ (Palestine) เช่นเดียวกับรัฐอาหรับอื่น ๆ ปาเลสไตน์เดิมก็เป็นของตุรกกแต่เมื่อสิ้นสงคราม โลกครั้งที่ ๑ แล้วอังกฤษได้รับมอบเป็นยูกันต์เช่นเดียวกับอิรักจากสันนิบาตชาติ แต่อังกฤษก็อาสา ขอเป็นค้อยในขณะนั้น ปาเลสไตน์ เป็นดินแดนที่พดเมืองไม่ถึง หนึ่งล้านแต่ตามสถิติใหม่ในปี ค.ศ. ๑๙๕๖ มีตงนพตเมืองทั้งหมด ๓,๘๖๒,๑๓๐

ประวัติการเกี่ยวพันระหว่างประเทศ

เป็นมอดเด็ม ๓,๓๔๓,๓๓๐ ปี ๖๐๗,๒๓๐ คริสต์เดียน ๑๕๕,๐๖๐ คำสอนอื่น ๆ
 หรือไม่มีคำสอน ๑๕,๕๘๐ แต่ผู้ที่ศึกษาประวัติศาสตร์โบราณคงจะทราบว่า
 ดินแดนปาเลสไตน์มีประวัติหน้าพิจารณาและศึกษา สำหรับผู้ที่นับถือคริสต์ศาสนา
 ปาเลสไตน์เป็นดินแดนอันศักดิ์สิทธิ์ สำหรับพวกยิวและคริสต์เดียนอย่างไรก็ดีจะเห็น
 ได้ว่าพลเมืองดั้งเดิมมากเป็นอาหรับซึ่งนับถือศาสนาอะหะหมัด ระหว่างของยิว
 เป็นผู้รบชานตีตุแต่พวกยิวสนับสนุนของยิวและคิดค้นไม่เห็นด้วยในการที่ปาเลส
 ไตน์จะได้เอกราช เพราะพวกยิวคิดว่าพวกอาหรับจะกลับเป็นนายเพราะมีเสียง
 มากกว่า ยิวกับอาหรับทะเลาะวิวาทฆ่าฟันกันเสมอ พวกยิวว่าดินแดนปาเลสไตน์
 นั้นตนอยู่มานานแล้ว อาหรับเถียงว่าตนอยู่มาก่อน อาหรับมีพวกมากกว่าเพราะ
 จำนวนมากกว่า แต่พวกยิวเก่งกว่ามีเงินมากกว่าและมีพวกพ้องทั่วโลกเฉพาะ
 อย่างยิ่งในอเมริกา ในนิวยอร์กพลเมืองมีประมาณ ๓๐ ล้านแต่เป็นยิวประมาณ
 ๓-๕ ล้าน ระหว่างอังกฤษเป็นผู้ปกครองใต้ดินนโยบายให้ทั้งสองฝ่ายไม่ชอบกัน
 ต่อดเดตาและในขณะนั้นทั้งสองฝ่ายก็เห็นว่า อังกฤษเป็นผู้ชานตีตุยกกว่าชาติอื่น
 ขออธิบายเด็กน้อยถึงประวัติของยิว พวกยิวนี้เก่งมากฉลาดในการค้า
 ตามประวัติที่ปรากฏในพระคัมภีร์ Bible ทางคริสต์ศาสนาปรากฏว่าเป็นชาติ
 กุด (tribe) พวกหนึ่งที่อยู่ในปาเลสไตน์ พวกยิวนี้พูดคือคิดว่าคนเป็นพวกที่พระ
 เป็นเจ้าเด็กอดรรมาให้ครอง โลกอย่างไรก็ดี แม้ยิวจะสามารรถปานใดก็ตามก็ไม่
 สามารถมีประเทศ ของตนเอง โดยเฉพาะต้องวิ่งวนเวไปทั่วโลกเฉพาะอย่างยิ่งในยู-
 โรปและอเมริกา แต่เพราะที่ร้ายไม่ว่าไปที่ไหนไม่มีใครชอบ เจ้าของบ้านมักจะ
 พยายามกักกันให้อยู่ในเขตจำกัด ทั้งนี้เพราะเกรงว่ายิวจะไปแย่งอาชีพพวกพ
 เมือง บางประเทศถึงกับบังคับให้ตั้งคอกให้ชดจว่าเป็นยิว นอกจากนั้นยังถูก
 เขี่ยคหยาม แม้ในเมืองไทยใครถูกเรียกว่าเป็นยิวก็หาว่าลำบากกว่าหา
 เล็ดชีวิตเอาเงิน แต่โลกก็ยอมรับว่าในโลกนี้พวกยิวเป็นเชื้อชาติที่สามารรถยัง

นักวิทยาศาสตร์ชื่อเรอเนอานาม วัชบุรุษ กวี นายธนาคาร และนักธุรกิจมาก
หลาย เช่น ไฮน์สไตน์ คิสราเรต์ รอสส์ไฮตต์ เป็นต้น อย่างไรก็ตาม พวกเขายังไม่
อยู่เมืองไหนประเทศไหน ผู้ที่อยู่เต็มอ่าวว่าวันหนึ่งคงจะต้องเป็นเจ้าของเมือง
เจอร์ซาเดมในปาเลสไตน์ พวกที่สนับสนุนเหล่านี้เรียกตนเองว่า Zionism คือพวกที่
ต้องการเมืองเจอร์ซาเดม

ต่อมาในปลายคริสต์ศตวรรษที่ ๑๙ พวก Zionism นีรวางกำลังกันแข็ง
ขันทุกคนและมีพวกยึดพากันอพยพเข้าไปในปาเลสไตน์เพิ่มขึ้น มีการฟื้นฟูภาษา
ฮีบรูซึ่งใช้ต้องด้ามพันปีมาแล้ว ระหว่างสงครามโลกครั้งที่ ๑ อังกฤษ
เข้าไปในปาเลสไตน์และเพื่อจะเอาใจพวกยิว รัฐบาลอังกฤษโดยลอร์ดบัลโฟร์
(Lord Balfour) รัฐมนตรีต่างประเทศประกาศว่าอังกฤษจะช่วยให้พวกยิวมี
บ้านประเทศของตนเองในปาเลสไตน์ ประกาศนี้ต่อมาเรียกกันว่า (Balfour
Declaration) ตามชื่อของลอร์ดบัลโฟร์ พวกยิวพอใจเป็นอันมากในคำแถลงนี้
แต่การตั้งอังกฤษแดงเช่นนี้ง่ายเกินไปเพราะปาเลสไตน์ไม่ใช่ดินแดนว่างเปล่าตั้ง
อธิบายแล้ว พดเมืองส่วนมากเป็นพวกอาหรับหรือพวกที่ถือศาสนาอะหะหมัด
พวกนี้ซึ่งเป็นฝ่ายข้างมากย่อมไม่พอใจและคิดค้านอย่างรุนแรง ซึ่งเป็นเพราะยิวจะ
มาเป็นผู้ปกครองและการหากินก็จะสู้ยิวไม่ได้ อย่างไรก็ตามอังกฤษก็ยังปกครอง
ต่อมา ในขณะที่ยิวถนัดกับอาหรับก็ยิ่งถนัดกันเรื่อยไปและโดยมากอังกฤษก็มักจะ
เข้าข้างยิว พวกอาหรับจึงยื่นคำร้องกับอังกฤษขอปกครองตนเอง ทั้งนี้เพราะ
ถือว่าตนมีพวกมากกว่า ในขณะที่ยิวถนัดกับยิวก็ถนัดกับยิวเรื่อย ๆ จาก
ประเทศต่าง ๆ อังกฤษตอบพวกอาหรับว่ายังไม่ถึงเวลาและอาณัติของอังกฤษได้
รับมาจากสันนิบาตชาติ

ต่อมาเมื่อฮิตเลอร์ได้อำนาจในเยอรมัน ฮิตเลอร์เริ่มปราบยิวอย่าง
รุนแรง พวกยิวจึงอพยพเข้ามาในปาเลสไตน์เพิ่มขึ้น พวกอาหรับก็ยังไม่พอใจ

ประกาศการเกี่ยวพันระหว่างประเทศ

เพราะเกรงว่าภัยจะมากตายเป็นฝ่ายข้างมากขึ้น และอาหรับคิดว่าอังกฤษดำใจยังเข้ากับยิว ใน ค.ศ. ๑๙๓๖ พวกอาหรับจึงพากันหยุดงานทั่วไป อังกฤษต้องขอให้กษัตริย์ไซเดียม อาราเบีย อียิปต์และจอร์แดนช่วยเจรจาจึงสงบลงได้

ในปี ๑๙๓๗ อังกฤษตั้งคณะข้าหลวงไปไต่สวนเพื่อค้นคว้าหาเหตุว่าความยุ่งยากต่าง ๆ ในปาเลสไตน์นั้นเกิดจากเหตุอันใดแน่ คณะข้าหลวงกลับไปอังกฤษรายงานว่า พวกอาหรับอยากได้เอกราชโดยให้ปาเลสไตน์เป็นประเทศอาหรับชั้น พวกอาหรับเกลียดพวกยิวและกลัวว่าภัยจะมากตรงปาเลสไตน์ แต่ความลำบากมีอยู่เพราะพวกยิวในปาเลสไตน์ในขณะนั้นเพิ่มจนถึง ๔ แสนจะเข้าไปอยู่ที่ไหน คณะข้าหลวงจึงเสนอต่อรัฐบาลว่าควรแบ่งปาเลสไตน์ออก คือดินแดนทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือให้เป็นรัฐยิว และนอกนั้นเป็นอาหรับ โดยให้รวมกันทั้งจอร์แดนและจอร์แดน รวมทงแนวฉนวนถึงเมืองฉัฟฟาให้อังกฤษปกครองไปตามเดิม รัฐบาลอังกฤษพิจารณาแล้วเห็นว่าในทางปฏิบัติทำไม่ได้ จึงรงับข้อเสนอนี้ของคณะข้าหลวง

ใน ค.ศ. ๑๙๓๘ ก่อนสงครามโลกครั้งที่สองชนไปไม่เกิดขึ้น อังกฤษคิดจะเอาใจทั้งอาหรับและยิว อังกฤษจึงประกาศว่าต่อไปในระยะ ๕ ปีข้างหน้า ยิวจะเข้าไปในปาเลสไตน์ได้ไม่เกิน ๑๕,๐๐๐ คน ถ้าเกินจำนวนนั้นจะต้องให้อาหรับอนุมัติ ในบางภาคของปาเลสไตน์ห้ามการซื้อขายและจำกัดการย้ายภิมิถัดนา และภายใน ๓๐ ปีอังกฤษจะถอนตัวจากเป็นผู้ขานัด เพื่อให้ปาเลสไตน์ปกครองตนเอง พวกยิวไม่พอใจเป็นอันมากในการที่อังกฤษประกาศนโยบายเช่นนั้น เพราะเห็นว่าเท่ากับอังกฤษจะยอมให้อาหรับปกครองยิวเพราะอาหรับมีจำนวนมากกว่า ใน ค.ศ. ๑๙๔๒ คือระหว่างสงครามพวกยิวตั้งองค์การยิวขึ้นเรียกว่า World Zionist Organization โดยประกาศวัตถุประสงค์ว่าจะพยายามตั้งรัฐยิวขึ้นในปาเลสไตน์จะตั้งกองทัพยิว และจะให้ดินแดนปาเลสไตน์รับพวกยิวเข้ามาโดยไม่

จำกัดจำนวน ในขณะที่เดียวกันพวกยิวที่รุนแรงเที่ยวทำการฆาตกรรมพวกอาหรับทั่ว ๆ ไป

อังกฤษอยู่ในฐานะลำบากเพราะในขณะนั้น กำลังทำ สงครามกับเยอรมัน ด้วยทั้งสองฝ่าย คือ ยิวและอาหรับ แต่ในกรณีออกกถางนั้นพวกอาหรับ มีอิทธิพลมากกว่าเพราะประเทศในบริเวณนี้เป็น พวกอาหรับหรือมอัสเดมทั้งสิ้น

ใน ค.ศ. ๑๙๔๕ อียิปต์ตั้งตนเป็นหัวหน้า พวกอาหรับเชิญให้ประเทศอาหรับต่าง ๆ คือ ซีเรีย เลบานอน จอร์แดน อิรัก โซดี อราเบีย และเยเมนไปประชุมที่กรุงไคโรตั้งต้นนิบาตอาหรับขึ้น ที่ประชุมประกาศนโยบายว่า จะสนับสนุนพวกอาหรับที่ยังไม่ได้เอกราช และจะให้ปาเลสไตน์เป็นรัฐเอกราชของอาหรับ

เมื่อสงครามโลกครั้งที่สองสิ้นสุดลง อังกฤษอยู่ในฐานะลำบาก คือ ฝ่ายยิวได้แก่ World Zionist Organization และฝ่ายอาหรับ คือ Arab League ต่างเรียกร้องให้อังกฤษรับให้เอกราชแก่ฝ่ายตน ในขณะเดียวกันอาหรับกับยิวก็ฆ่าฟันกันทุกฉับ พวกยิววิ่งไปทางสหรัฐอเมริกาขอให้ช่วย รัฐบาลอเมริกันจึงคิดคดกับรัฐบาลอังกฤษ ในที่สุดรัฐบาลทั้งสองตกลงตั้งกรรมการไปสอบสวนในเดือนเมษายน ค.ศ. ๑๙๔๖ กรรมการผลัดทำรายงานเสนอรัฐบาลของตนโดยมีความเห็นว่าไม่ควรให้ปาเลสไตน์เป็น ของอาหรับหรือของยิว โดยเฉพาะไม่ควรให้ปกครอง ตนเอง โดยมี หลักว่าไม่ให้ ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง มีอำนาจเหนือ อีกฝ่ายและสิทธิหรือผลประโยชน์ของทุกฝ่ายไม่ว่าจะเป็นคริสตเคียน มอัสเดม หรือยิวจะได้รับ ความ ค้ำครอง เท่าเทียมกัน แต่เนื่องจาก การที่จะให้กร ปกครองตนเอง เริ่มขึ้นในทันทีย่อมเป็นการพันวิสัยเพราะทั้งสองฝ่ายยังรบราฆ่าฟันกัน ฉะนั้นควรให้ อังกฤษ เป็นผู้รับ อาณัติดูแล ไปก่อน จนกว่า สหประชาชาติจะ รมเป็น ผู้ พิทักษ์ (Trustee) ในขณะเดียวกัน ควรอนุญาตให้ยิวเข้าปาเลสไตน์ได้ไม่เกินหนึ่งแสน

ร. รายงาน^{๕๕} ทหารับแต่ะยิวไม่พอใจ พวกยิวเห็นว่าคนยังไม่มั่งหวังที่จะได้
รัฐของตนเอง ฝ่ายอาหรับเห็นว่ากรรมการไม่เหลียวแต่อาหรับทั้ง ๆ ที่ตนเป็น
ฝ่ายข้างมาก และแสดงว่าเจตจำนงถึงที่สุดต้ออังกฤษและสหรัฐอเมริกาปฏิบัติ
ตามข้อเสนขอของกรรมการผสม และในขณะเดียวกัน พวกด้นนิบาตอาหรับ
ประท้วงไปยังรัฐบาลสหรัฐอเมริกาและตั้งมติว่า จะใช้กำลังถ้าพวกยิวเข้ามาเกิน
จำนวนที่รัฐบาลอังกฤษกำหนดไว้

ในที่สุด รัฐบาลอังกฤษซึ่งยังคงรับผิดชอบอยู่เพราะเป็นผู้รับอาณัติได้
ออกหนังสือเชิญให้อาหรับแต่ะยิวไปประชุมในกรุงลอนดอน แต่ทั้งต้องฝ่ายยิว
ไม่รับเชิญ เมื่อเป็นเช่นอังกฤษจึงจำเป็นต้องประกาศว่าอังกฤษจะรับภาระ
ต่อไปไม่ได้แล้วเพราะเสียทั้งเงินและเสียชีวิตด้วย สัมพันธภาพใหญ่ สหประชาชาติ
ตกลงตั้งกรรมาธิการขึ้นเพื่อพิจารณาเรื่องนี้ ภายหลังที่ได้ประชุมกันถึง ๒๐ ครั้ง
คณะกรรมาธิการลงมติ เป็นเอกฉันท์เห็นข้อความเห็นว่าได้ฟังความเห็นทั้งยิวและ
อาหรับแล้วมีความเห็นต่อไปนี้ ให้อังกฤษพ้นจากการรับอาณัติแต่ได้แต่ให้
ปาเลสไตน์ได้เอกราชโดยเร็วที่สุดที่จะทำได้ ระหว่างห้วงเวลาดังกล่าวเพื่อเตรียม
การมอบเอกราชให้ สหประชาชาติเป็นผู้ดูแลปกครอง นอกจากนั้นให้หาทาง
ป้องกันคุ้มครองสถานศักดิ์สิทธิ์ต่าง ๆ เช่น เจรูซาเลมและเบตเลแฮมตลอดทั้ง
ระบอบการประชาธิปไตยและสิทธิของชนหมู่น้อย แต่มีปัญหาที่คณะกรรมาธิการ
ไม่ตรงรอยกัน คือ จะให้เอกราชแก่ปาเลสไตน์ด้วยวิธีใด กรรมาธิการข้างมาก
เห็นว่า ควรแบ่งปาเลสไตน์ออกเป็นรัฐยิวและรัฐอาหรับให้นครเจรูซาเลมอยู่
ในความพิทักษ์ระหว่างประเทศกรรมาธิการฝ่ายข้างมากเห็นว่า วิธีที่ดีที่สุดที่จะทำ
ได้ ส่งกรรมาธิการฝ่ายข้างน้อยซึ่งมีอินเดีย เปอร์เซียและยูโกสลาเวียเห็นว่า
ควรจะให้ปาเลสไตน์เป็นสหพันธรัฐ

เมื่อสัมชชาได้พิจารณาข้อเสนอลงของคณะกรรมาธิการแล้ว ได้ลงมติให้แบ่งปาเลสไตน์ออกเป็นสองรัฐตามความเห็นข้างมาก โดยมีแก้ไขในรายการเกี่ยวกับเขตแดนและเรื่องอื่น ๆ ซึ่งไม่ใช่สาระสำคัญ

พอข่าวเรื่องนั้นแพร่ออกไป พวกอาหรับในประเทศต่าง ๆ เช่น อียิปต์ อิรัก ซีเรีย เลบานอน จอร์แดน ได้แสดงปฏิกิริยาไม่พอใจอเมริกา โซเวียต รัสเซีย และสหประชาชาติเป็นอันมาก มีการเดินขบวนคัดค้าน ขว้างปาถังน้ำมันบ้าง และนายกรัฐมนตรีของประเทศอาหรับเหล่านั้นประชุมกันว่าจะดำเนินตามมติจนสุดกำลัง ตรงกันข้ามฝ่ายยิวแสดงความพอใจ ภายหลังที่สัมชชาลงมติไม่กี่วัน อังกฤษได้ถอนทหารจากปาเลสไตน์ และมอบให้กองทหารฝ่ายสหประชาชาติเข้ารับดูแลแทนเพื่อจัดการให้เป็นไปตามมติ ต่อมาในเดือนเมษายน ค.ศ. ๑๙๔๘ คือ ๕ เดือนหลังจากที่สัมชชาลงมติ พวกยิวประกาศตั้งรัฐอิสราเอลขึ้น โดยให้เมือง Tel Aviv เป็นนครหลวง รัฐบอส์หรืออเมริกาประกาศรับรองรัฐบาล อิสราเอลทันทีในขณะเดียวกัน รัฐอาหรับทั้งหมด ประกาศกฎอัยการศึก และยกทหารเข้าปาเลสไตน์ สหประชาชาติต้องออกคำสั่งห้ามและตั้งกรรมการไปไกล่เกลี่ย ทั้งสองฝ่ายจึงยอมหยุดรบ แต่จนบัดนี้ยังไม่ปรากฏว่าตกลงกันอย่างไร แต่รัฐอิสราเอลในปัจจุบันนี้ก็ถือเป็นสมาชิกของสหประชาชาติแล้ว ที่บรรยายเรื่องปาเลสไตน์มาโดยละเอียดเช่นนี้ก็เพราะเห็นว่า ปาเลสไตน์เป็นจุดสำคัญอันหนึ่งซึ่งอาจจะเป็นชนวนสงครามได้

๑
บทที่ ๑๓

แอฟริกา

มีคำกล่าวกันว่า ทวีปแอฟริกาเป็นทวีปของอาณาจักรโรม เพราะชาติตะวันตก
 แยกกันเป็นเจ้าของมีเบดเยียม เยอรมันน์ ฝรั่งเศส และอิตาลี โปรตุเกตุ เป็นต้น
 ทั้งนี้เพราะเหตุผลประการต่าง ๆ ดังได้อธิบายในเรื่องจักรวรรดินิยมแล้ว ในด้าน
 เศรษฐกิจนั้น แอฟริกาอุดมสมบูรณ์ เพราะสภาพของแอฟริกาได้เท่านั้น มีหนึ่ง ๆ
 ผลผลิตทองคำได้ระหว่าง ๓๕ และ ๔๐ เปอร์เซ็นต์ของโลก นอกจากทองคำ ทวีป
 แอฟริกามีเหมืองเพชรหลายแห่ง ผลผลิตของแร่ได้ถึง ๒๐ เปอร์เซ็นต์ของผล
 ผลิตของโลก มีสังกะสี ตะกั่ว และแร่ดีบุกมากที่สุดในโลก มีบ่อน้ำมัน
 ฝ้าย โกโก้ ถั่ว งา ฝ้ายเทศ พริกไทย ขิง ข่าง ฯลฯ ตามสถิติก่อนสงครามครั้งที่ ๒
 แอฟริกามีพดเมืองทั้งหมดประมาณ ๑๕๗ ล้าน เป็นชาวยุโรป หรือเชื้อสาย
 ยุโรปประมาณ ๓ ล้าน

ในแอฟริกามีประเทศที่กล่าวได้ว่ามีเอกราชเพียง ๔ ประเทศ คือ อียิปต์
 สหภาพแอฟริกา เอธิโอเปีย หรืออาบิสินี และไลบีเรีย แม้กระนั้นก็ตาม
 ๔ ประเทศนี้ ที่เรียกว่าเอกราชบริบูรณ์เดชะชาติก็คือ เอธิโอเปีย จริงอยู่สหภาพ
 แอฟริกามีเอกราชบริบูรณ์แต่ก็ยังอยู่ในจักรภพนานาชาติบริติช อียิปต์มีอำนาจ
 อธิปไตยทุกอย่างแต่ยังมีสนธิสัญญากับอังกฤษเกี่ยวกับ ให้อังกฤษมีกองทหารได้
 ดังจะได้บรรยายต่อไป สำหรับรัฐไลบีเรียมีเอกราชจริง แต่ในทางปฏิบัติก็ถือว่า
 อยู่ในอารักขาของสหรัฐอเมริกา

สำหรับทวีปแอฟริกานั้นเห็นว่าที่จำเป็นจะอธิบายก็คือ ประเทศอียิปต์ก่อน
 แต่จะอธิบายถึงประวัติของจักรวรรดินิยมของประเทศต่าง ๆ ในทวีปนี้
 เพียงพอ

อียิปต์

เราทราบแล้วว่า อียิปต์เป็นประเทศที่มีประวัติโบราณเก่าแก่ที่สุดในโลกประเทศหนึ่ง ภูมิประเทศที่เห็นออกทะเลเมดิเตอร์เรเนียน ที่ศตวรรษออกจดทะเลแดง ที่ว่าอียิปต์เป็นประเทศโบราณเก่าแก่เพราะมีหลักฐานปรากฏ เช่น พีรามิด และรูปสัตว์พิงคัส (Sphinx) และโบราณวัตถุอื่น ๆ แม้ทางประวัติศาสตร์ ความสัมพันธ์ อียิปต์กับซบเสียงโค้งตั้งได้อธิบายในตอนต้นแล้ว

ในราวคริสต์ศตวรรษที่ ๑๖ อียิปต์ตกเป็นประเทศราชของจักรวรรดิออตโตมาน ซึ่งในขณะนั้นแผ่กว้างทั่วไป แต่ในทางปฏิบัติ เมื่อตุรกกักอียิปต์ได้แต่ก็เพียงตั้งให้ซาราชการผู้ใหญ่ตุรกรเป็นผู้สำเร็จราชการแทน โดยให้อียิปต์ปกครองตนเองแต่ถือว่าเป็นประเทศราชของตุรกร

ถึงคริสต์ศตวรรษที่ ๑๘ ตุรกกึ่งยังคงตั้งผู้สำเร็จราชการ มาครองอียิปต์อยู่ ภาษาอาหรับคำว่าผู้สำเร็จราชการเรียกว่า "Khedive" ต่อมาในกลางคริสต์ศตวรรษที่ ๒๘ เกิดไฟในสมัยนั้นหย่อนความดีมารถใช้จ่ายเงินฟุ่มเฟือยแต่ไม่มีความรู้ ในการที่จะคิดทำนุบำรุงบ้านเมืองและหารายได้ให้ประเทศ จึงต้องกู้เงินพอกธนาคารอังกฤษและฝรั่งเศส โดยพอกธนาคารเหล่านี้คิดดอกเบี้ยอย่างสูง ต่อมาเมื่อต้นนาศ เดอ เดชเซฟ ชาวฝรั่งเศสมาชวนเคดีฟตั้งบริษัทเพื่อขุดคลองสุเอซ ให้เรือเดินสมุทรลัดมาตะวันออกได้โดยทางทะเลเมดิเตอร์เรเนียนเข้าสู่ทะเลแดงไม่ต้องอ้อมไปทางแอฟริกา ซึ่งประหยัดเวลาได้อย่างน้อยหนึ่งเดือน บริษัทเคดีฟมีหุ้นใหญ่ร่วมกับฝรั่งเศส ในปี ค.ศ. ๑๘๖๘ ได้เบียดคลองสุเอซเพื่อให้เดินเรือได้ ผลก็คือ เรือต่างประเทศซึ่งจะไปทางตะวันออกมาเดินผ่านคลองนี้ โดยเสียค่าผ่านประตูให้ แม้จะแพงปานใดก็ตามแต่ก็ยังถูกกว่าเดินอ้อมแอฟริกามาก เมื่อเป็นเช่นนั้นทำให้อียิปต์กลายเป็นประเทศที่มีความสำคัญชนเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับ

อังกฤษซึ่งมีอำนาจได้แต่ในอินเดียและตะวันออกไกล ใน ค.ศ. ๑๘๘๕ เกิดพม่าน
ดินรูปร่างแทบจะต้นพันตัว จึงเสนอขายหุ้นในบริษัทของสุเอซให้อังกฤษ อังกฤษ
รับซื้อทันที ผลก็คือ รัฐบาลอังกฤษ รัฐบาลฝรั่งเศส และเอกชนชาติอังกฤษ
ฝรั่งเศสอีกไม่กี่คนกลายเป็นเจ้าของบริษัท

ในปี ๑๘๘๘ เนื่องจากอียิปต์ไม่สามารถชำระหนี้ให้แก่ธนาคาร อังกฤษฝรั่งเศส
ได้ อังกฤษจึงชวนฝรั่งเศสเข้าควบคุมรายได้รายจ่ายของอียิปต์ เหตุการณ์
ครั้งนี้ทำให้ชาวอียิปต์รู้สึกอหิวาต์ใจ โดยมีหัวหน้าคนหนึ่งที่ชื่อ อารามิ-
ปาชา (Arabi Pasha) ซึ่งเกิดในตระกูลคนยากจน แต่สามารถจนกระทั่งได้รับแต่งตั้ง
จากเคดีฟให้เป็นรัฐมนตรีกลาโหม อารามิปาชาออกคำสั่งไม่ให้ทหารและ
พลเรือนทั่วไปยอมปฏิบัติตามคำสั่งของอังกฤษและฝรั่งเศส รัฐบาลอังกฤษฝรั่งเศส
จึงสั่งให้กองทัพเรือผสมเข้าระดมยิงเมืองอาเล็กซานเดรีย ผลก็คืออียิปต์ของ
ยอมจำนน อังกฤษจึงเริ่มเข้าครองอียิปต์ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา

ข้อที่น่าพิจารณาคือ การยึดครองอียิปต์ของอังกฤษในครั้งนั้นเป็นเรื่อง
ที่ก่อให้เกิดสถานการณ์แปลก เพราะอียิปต์เป็นประเทศราชของตุรกี อังกฤษมี
สนธิสัญญากับตุรกีแต่ก็แย่งเอาประเทศราชของตุรกีไปปกครอง

เมื่ออังกฤษเข้าปกครองอียิปต์แล้ว ได้ประกาศใช้รัฐธรรมนูญของอียิปต์
เป็นครั้งแรกใน ค.ศ. ๑๘๘๓ โดยให้เคดีฟใช้อำนาจบริหารของอียิปต์ผ่านคณะ
รัฐมนตรี อำนาจนิติบัญญัติทางสภาผู้แทน แต่ในทางปฏิบัติข้าราชการชาว
อังกฤษเข้าควบคุมทุกกระทรวงทบวงกรม อังกฤษตั้งข้าหลวงใหญ่ชื่อ ลอร์ด-
โครเมอร์ (Lord Cromer) ไปปกครอง ปัญหาที่ลอร์ดโครเมอร์ต้องรับชบคือ
การชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ โครเมอร์สามารถจัดการชำระได้ แต่ที่น่าแปลก ภาย
หลังที่โครเมอร์อยู่ในอียิปต์อีก ๒๕ ปี หนที่อียิปต์มีอยู่อย่างร่ำรวยคงมีอยู่

แต่การที่อังกฤษเข้ามามีอำนาจในอียิปต์นั้น ฝรั่งเศสไม่พอใจเพราะตนเอง

เคยมีส่วนร่วมกับอังกฤษ แม้ชาติอื่น ๆ เช่นเยอรมัน อิตาลี ก็ไม่พอใจ อย่างไรก็ตามรัฐบาวเดออังกฤษเข้มแข็งกับรัฐบาวเดอเห็นว่าไม่ต้องวิตก เพราะอังกฤษคงจะอยู่ในอียิปต์ชั่วคราวเพื่อจัดการเรื่องหนี้สินหรือพันธกรณีซึ่งอียิปต์มีต่ออังกฤษ ให้เสร็จสิ้นไปเท่านั้นแล้วก็จะถอนตัวไป แต่อังกฤษก็คงอยู่เรื่อยมา

ถึง ค.ศ. ๑๙๑๔ อังกฤษจึงตกลงกับฝรั่งเศสตั้งรับข้อพิพาทซึ่งกันและกันหลายเรื่อง รวมทั้งเรื่องอียิปต์ด้วย เขาทั้งสองกับอียิปต์ของอังกฤษขอตั้งให้ฝรั่งเศสได้รับหน้าที่จัดการอังกฤษมีสิทธิ์พิเศษที่จะอยู่ในอียิปต์และอังกฤษยอมรับว่าฝรั่งเศสมีอิสระในมอร็อกโก

ครั้นเมื่อเกิดสงครามโลกครั้งที่หนึ่ง คือ ใน ค.ศ. ๑๙๑๔ ตุรกีประกาศสงครามเข้าข้างเยอรมัน อังกฤษเห็นเป็นโอกาสเหมาะจะประกาศว่าอียิปต์ขาดจากการเป็นประเทศราชของตุรกี และเปลี่ยนฐานะเป็นรัฐในอารักขาของอังกฤษ พร้อมกับปลดเค้ฟคนเก่าตั้งเค้ฟคนใหม่ซึ่งอังกฤษไว้วางใจ และให้นามใหม่ว่า สูดค่านแห่งอียิปต์

เมื่อสงครามสงบลงพวกชาตินิยมอียิปต์ร้องต่ออังกฤษขอเอกราช แต่รัฐบาลอังกฤษตอบว่ายังไม่ถึงเวลา

อย่างไรก็ดีเพื่อเอาใจอียิปต์ไปบ้าง ใน ค.ศ. ๑๙๒๒ รัฐบาลอังกฤษประกาศว่ายอมรับนับถือว่าอียิปต์เป็นรัฐเอกราชมีอธิปไตยโดยมีเงื่อนไขต่อไปนี้

- (๑) อังกฤษมีสิทธิ์ที่จะข่มขู่บังคับของสุเอซ โดยใช้พลังของอียิปต์ทางการยุทธถ้ามีเหตุจำเป็น
- (๒) อังกฤษมีสิทธิ์บงกชอียิปต์จากการรุกรานหรือการแทรกแซงของชาติอื่น
- (๓) อังกฤษมีสิทธิ์ที่จะคุ้มครองผลประโยชน์ของชาติอื่น ๆ ในอียิปต์

และ

(๔) อังกฤษมีสิทธิควบคุมซูดาน

เมื่อมีประกาศแต่งตั้งของอังกฤษจึงจัดตั้งรัฐบาลอียิปต์ใหม่ขึ้น และสถาปนาผู้สำเร็จราชการเป็นกษัตริย์ ทรงพระนามว่า ฟุอาด (Fuad) ซึ่งเป็นพระชนกของกษัตริย์ฟารุคในปัจจุบัน รัฐบาลใหม่ประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับใหม่ใน ค.ศ. ๑๘๗๓ โดยบัญญัติอำนาจส่วนมากให้อยู่กับกษัตริย์ กษัตริย์ฟุอาดตั้งตนหนักกับอังกฤษและเกลียดชังพวกชาตินิยมเช่นเดียวกับอังกฤษ เมื่อไม่พอพระทัยสภา กษัตริย์อียิปต์ตั้งยุบเสียหลายครั้ง โดยอังกฤษสนับสนุน เมื่อประกาศใช้รัฐธรรมนูญแล้วได้มีการเลือกตั้งทั่วไป ปรากฏว่าพรรค Wafd ซึ่ง Zaghul Pasha เป็นหัวหน้าได้เสียงมากจึงได้เป็นนายกรัฐมนตรี Zaghul Pasha จึงเดินทางไปลอนดอนเพื่อเจรจาสขอเอกราชบริบูรณ์กับอังกฤษ นอกจากปัญหาเรื่องเอกราชของอียิปต์ซึ่งอังกฤษไม่ยอมนอกจากเงื่อนไขตั้งอธิบายแล้ว ยังมีปัญหาสำคัญ คือเรื่องมณฑลซูดานในปัจจุบันนี้เกิดเป็นปัญหาขึ้น และอียิปต์ประกาศตนเป็นเจ้าของ โดยอังกฤษไม่ยอมคงจะได้ขีบายต่อไป ในตอนนี้จะขออธิบายปัญหาเรื่องซูดานซึ่งเล็กน้อย ซูดานเป็นพรมแดนใหญ่อยู่ทางใต้ของอียิปต์ พดเมืองคนละเชื้อชาติกับอียิปต์และพูดภาษาต่างกัน จำนวนพลเมืองมีประมาณแปดล้าน

ถ้าเราดูแผนที่และศึกษาภูมิศาสตร์ของอียิปต์และซูดานจะเห็นได้จากที่ตั้งของประเทศนี้ทางพงพาซึ่งกันและกัน อียิปต์มีภูมิประเทศประกอบด้วยดินดอนรูปสามเหลี่ยม ตรงปากแม่น้ำไนล์กับที่ราบตอนปากแม่น้ำ เป็นที่ราบทวมถึงในฤดูฝน ดินดอนรูปสามเหลี่ยมนี้เรียกกันว่า Lower Egypt ตอนปลายของรูปสามเหลี่ยมขึ้นไปเรียกว่า Upper Egypt ที่ราบทั้งนี้ของปากแม่น้ำไนล์นั้นทวมถึงทุก

๘๕๐๘๘

บพนดินจึงดี

แม่น้ำไนต์ไหลสู่ภาคเหนือของซูดาน แม่น้ำไนต์นี้เป็นเส้นชีวิตของอียิปต์
 เกษตรกรรมและชีวิตของคนอียิปต์ขึ้นอยู่กับแม่น้ำ เพราะการที่น้ำท่วมถึงทุกปี
 ได้นำปุ๋ยมาทำให้ดินดีขึ้น แต่การที่แห้งแม่น้ำไนต์ซึ่งอยู่ในที่สูงในซูดานซึ่งสูงกว่า
 อียิปต์ยอมทำให้อียิปต์เสียเปรียบ ผู้ครองซูดานอาจบีบบังคับารระบายน้ำได้ ฉะนั้นจึง
 ไม่น่าแปลกที่อียิปต์เองก็อยากได้ซูดานเป็นของตน และอังกฤษก็ไม่ยอม ในที่สุด
 Zaghul Pasha จึงเลิกเจรจาและเดินทางกลับอียิปต์

ต่อมาในเดือนพฤศจิกายนปีเดียวกัน คือ ค.ศ. ๑๘๘๔ ผู้ดีเบร์ราชการ
 ซูดานซึ่งเป็นคนองอังกฤษถูกฆ่าตาย รัฐบาลอังกฤษจึงยื่นคำขาดต่ออียิปต์

๑. ให้อียิปต์ขอขมา
๒. ให้ธงไทยผู้ร้าย
๓. ห้ามการแต่งทางทหารเมืองต่าง ๆ เช่นเดินขบวนหรือโฆษณา
๔. ใช้คืนเสียหาย ๕ แสนปอนด์
๕. ให้อียิปต์ถอนทหารจากซูดานภายใน ๒๔ ชั่วโมง
๖. เด็ดการห้ามไม่ให้อังกฤษแบ่งน้ำไปส่งยมนาในซูดานโดยจำกัด ซึ่ง

ทั้งนี้หมายความว่าอียิปต์จะต้องประสพทุกขภัย

๗. รัฐบาลอังกฤษมีสิทธิที่จะให้ความคุ้มครองคนต่างด้าวทุกชาติในอียิปต์
 โดยให้รัฐบาลอังกฤษมีสิทธิในการคลัง การศาล และกรรมภาคไทย

ข้อเรียกร้องเหล่านี้รัฐบาลอียิปต์ยอมทุกข้อ เว้นในเรื่องเกี่ยวกับซูดาน
 รัฐบาลอียิปต์ตอบว่ายอมไม่ได้ โดยให้เหตุผลทั้งหมดเกี่ยวกับอังกฤษ ให้เหตุผล
 เกี่ยวกับอำนาจในคลองสุเอซ คือ ซูดานเป็นที่สูงกว่าอียิปต์ ตมแม่น้ำไนต์เห็นอียิปต์
 ในซูดาน ฉะนั้นถ้าอังกฤษครองซูดานก็เท่ากับคุมหน้าของอียิปต์ ซึ่งเท่ากับอียิปต์มี
 ชีวิตอยู่เพราะอังกฤษ รัฐบาลอังกฤษจึงเข้ายึดโรงพยาบาลผู้ศุกการได้เมื่องอาเด็ก-

ซามเคย์แฉะดีทริการเข้าขีคชูดานเพื่อเป็นกาวัดค้ำัน Zaghlul นายกรัฐมนตรี
จึงดาออก

ในขณะที่เดียวกันรัฐสภาอียิปต์ร้องทุกข์ไปยังสันนิบาตชาติว่า ถูกอังกฤษ
กดขี่ แต่ไม่ปรากฏว่าสันนิบาตชาติตอบอย่างไร ตลอดปี ค.ศ. ๑๙๑๕ และ ๑๙๑๕
ปรากฏว่าอียิปต์แบ่งออกเป็นสองฝ่าย ระหว่างพรรค Ward ซึ่งราษฎรจำนวนมาก
ทั้งชาติสนับสนุนกับฝ่ายกษัตริย์ฟูแอดและเจ้าหลวงใหญ่อังกฤษ ระหว่างกษัตริย์
ฟูแอดประกาศตนเป็นผู้เผด็จการ มีการยุบสภาทุกครั้งทีสภาแสดงนโยบายไม่เห็น
ด้วยกับรัฐบาล

ใน ค.ศ. ๑๙๑๘ พรรคกรรมกรอังกฤษได้เป็นรัฐบาล จึงเห็นว่าเจ้าหลวง
ใหญ่อังกฤษในอียิปต์ออกจะรุกรานอียิปต์มากเกินไป จึงเรียกคอกลับแฉะเด้นขอ
ไปยังอียิปต์เพื่อทำสนธิสัญญาใหม่ มีหกเงื่อนไขดังนี้

๑. ให้อียิปต์มีกองทัพของตนเองได้ แต่ต้องอนุญาตให้อังกฤษใช้ดินแดน
เป็นฐานทัพได้ในกรณีสงคราม

๒. เด็กตำแหน่งเจ้าหลวงใหญ่ต่อไป

๓. ให้ชัถานอยู่ในใค้ปกครองร่วมระหว่างอังกฤษแฉะอียิปต์
ข้อเสนอนี้รัฐบาลอียิปต์ไม่ยอมรับ กษัตริย์ฟูแอดจึงยุบสภาอีก

สนธิสัญญา ค.ศ. ๑๙๓๖. เราทราบแล้วว่า ใน ค.ศ. ๑๙๓๕ มุสโสลินียกทัพเข้า
ค้คาบิดีเนีย อียิปต์เห็นว่า ภัยจากอิตาลีจะร้ายแรงยิ่งกว่าอังกฤษ แฉะอังกฤษ
ก็เห็นว่า ควรจะเป็นมิตรกับอียิปต์ดีกว่า เพราะถ้าอียิปต์หันไปเป็นมิตรกับอิตาลี
อังกฤษก็จะอยู่ในฐานะลำบาก เมื่อความคิดเห็นตรงกันเช่นนั้น ในเดือนสิงหาคม
ค.ศ. ๑๙๓๖ ทั้งสองฝ่าย จึงตกลงทำสนธิสัญญามี่สาระสำคัญดังนี้ :-

๑. อังกฤษตกลงถอนทหารจากกรุงไคโร และอาเดกซานเดรีย แต่
อียิปต์ยืนยันต่อไปว่า อังกฤษมีสิทธิบังคับกองเรือ

๒. อียิปต์ยอมเดินนโยบายต่างประเทศไปกับอังกฤษ และรับนับถือ
สถาบันเดิมของซูดาน อังกฤษจะสนับสนุนให้อียิปต์เป็นเจ้ามาชิกสันนิบาตชาติ
และเด็กค่ายคติธรรมผลัดให้ศาลอียิปต์แท้ ๆ พิจารณาคดีสัญญาฉบับอายุ ๒๐ ปี
ต่อมาเมื่อเกิดสงครามโลกครั้งที่ ๒ ขึ้น อียิปต์กับอังกฤษยังร่วมมือของ
กันในการทำสงครามกับฝ่ายอักษะ

ครั้นเมื่อสงครามโลกครั้งที่ ๒ สิ้นสุดลง ในเดือนธันวาคม ค.ศ. ๑๙๔๕
อียิปต์จึงยื่นข้อต่อรัฐบาลอังกฤษเพื่อแก้ไขสัญญาฉบับดังกล่าว โดยอ้างเหตุผล
ว่า สัญญาฉบับนี้อียิปต์ยอมเซ็นก็โดยเห็นเป็นการจำเป็นในขณะนั้น แต่บัดนี้
เหตุการณ์เปลี่ยนแปลงไปมาก การที่อังกฤษมีทหารไว้ในอียิปต์เป็นการทำลาย
อธิปไตยของอียิปต์ระหว่างสงครามอียิปต์ได้ร่วมมือช่วยอังกฤษจนมีชัยชนะ และ
บัดนี้ก็มีสหประชาชาติแล้ว ฉะนั้นสัญญาฉบับนี้จึงขอยกเลิกความจำเป็น อียิปต์
จึงจะขอตั้งคณะกรรมการเจรจาแก้ไขสัญญา รัฐบาลอังกฤษคอยพร้อมที่จะเจรจา
ในระหว่างนี้พวกอียิปต์ก็ใจร้อน จะเพราอย่างยิงพวกนักศึกษามหาวิทยาลัย
แสดงปฏิกริยาเป็นปฏิปักษ์ต่ออังกฤษ ว่าอังกฤษ โยก โย้ในขณะเดียวกันเดิน
กระบวนประทะกับตำรวจ นักศึกษาตายและบาดเจ็บหลายคน ที่กรุงไคโรมีการ
ประทะกับตำรวจ

อย่างไรก็ดี ทั้งสองฝ่ายได้เริ่มเจรจากันในกรุงไคโร โดยรัฐบาลอังกฤษ
ตั้งคณะผู้แทนไปเจรจากับเป็นอันล้มเหลว เนื่องจากประเด็นสำคัญคือเรื่องซูดาน
อังกฤษไม่ยอมแก้ไขปัญหาเรื่องซูดาน เพราะเห็นว่าซูดานไม่ใช่ของอียิปต์
อังกฤษจะปลดอียิปต์จากก็โดยให้แก่ชาวซูดานเอง ไม่ใช่โอนมาให้อียิปต์

ต่อมา ในเดือน มิถุนายน ค.ศ. ๑๘๔๗ อียิปต์ฟ้องไปยังสหประชาชาติ ขอให้สหประชาชาติบังคับให้อังกฤษถอนทหารไปจากอียิปต์และชูดาน และเลิกปกครองชูดาน โดยอ้างเหตุว่าขัดกับอำนาจอธิปไตยทั้ง ๒ ประเทศ และจัดข้อเจตนารมณ์ของกฎบัตรสหประชาชาติ อังกฤษเข้ามาในอียิปต์โดยการรุกรานอียิปต์ พยายามเจรจาโดยตรงกับอังกฤษ แต่อังกฤษก็ไม่ฟังเหตุผลพยายามจะยึดถือตามสนธิสัญญา ค.ศ. ๑๘๓๖ ซึ่งพันธมิตรแล้วเป็นเหตุกษายัน ฉะนั้นจึงขอพึ่งสหประชาชาติ โดยขอให้คณะมนตรีความมั่นคงสั่งให้อังกฤษถอนทหารจากอียิปต์และชูดาน

ถึงเดือนสิงหาคมปีเดียวกัน คณะมนตรีความมั่นคงเชิญให้ทั้งสองฝ่ายไปชี้แจง อียิปต์อธิบายถึงประวัติ อังกฤษเข้ามาครองอียิปต์และแสดงว่าสนธิสัญญา ๑๘๓๖ นั้นขัดกับกฎบัตรของสหประชาชาติ เพราะไม่รับนับถือว่าอียิปต์มีเอกราชบริบูรณ์ อียิปต์พยายามเจรจาแก้ไขสนธิสัญญานั้นแต่อังกฤษก็ไม่ยอม สนธิสัญญา ๑๘๓๖ หมดความจำเป็นแล้ว เพราะ:-

- ๑) สนธิสัญญานั้นทำกันในขณะนั้น เพราะเกรงว่าจะเกิดสงครามโลก
- ๒) การที่อังกฤษเอาทหารมาอยู่ในอียิปต์ เป็นการขัดต่อมติของสมัชชาใหญ่ ซึ่งมีว่า ประเทศที่มทหารอยู่ในประเทศอื่น โดยเจ้าของประเทศไม่ยินยอม ต้องรับถอนทหารออกไป
- ๓) อียิปต์ ไม่อยู่ในฐานะที่จะเจรจาโดยอิสระ เพราะอังกฤษเอาทหารมาคุมอยู่
- ๔) อังกฤษปฏิบัติกับคลองสุเอซเหมือนตนเองเป็นเจ้าของ ส่วนที่เกี่ยวข้องกับชูดานนั้น
  - ๑) อังกฤษเข้าปกครองชูดานโดยไม่คำนึงถึงสิทธิของอียิปต์

- ๒) เพื่อบับอียิปต์ทางเศรษฐกิจ อังกฤษเปิดเส้นทางส่งสินค้าออกของชูดานไป ทางทะเลแดง
- ๓) อังกฤษกดขี่ปลากชาวชูดาน ที่อยากจะมารวมกับอียิปต์ ฝ่ายอังกฤษได้ว่า

๑) สันธิสัญญา ๑๘๓๖ ยังสมบูรณ์ อียิปต์เจรจาและลงนามโดยเต็มใจ ไม่มีใครบับบังคับให้ลงนาม

๒) ถ้าสันธิสัญญาไม่ถูกต้อง ทำไมรัฐสภาของอียิปต์ให้สัตยาบัน นายกรัฐมนตรีอียิปต์ในสมัยนั้นสัญญาถึงกับ แกลงว่าเป็นสันธิสัญญา ซึ่งเซ็นกันโดยทั้งสองฝ่ายมีความเต็มอภาค

๓) ถ้าอังกฤษมีทหารในอียิปต์ ส่งตั้งว่าสหประชาชาติจะระงับความหรือไม่ว และสหประชาชาติคงจะไม่ได้ประชุมกัน และอียิปต์กลายเป็นประเทศชนะว่าจริงนักเพราะสันธิสัญญา

๔) ทว่าอังกฤษมีทหารในอียิปต์ เป็นการขัดต่อกฎบัตรสหประชาชาติหรือไม่ดี อเมริกาไปตั้งฐานทัพบนเกาะของอังกฤษหลายแห่ง ทางมหาสมุทรแอตแลนติก หรือบนเกาะฟิลาดีเฟิลล์

มีข้อสังเกตในที่ประชุมคณะมนตรีความมั่นคงในเรื่องนี้ ผู้แทนฝ่ายโซเวียตสนับสนุนอียิปต์

ในที่สุด ผู้แทนฝ่ายบราซิลเสนอให้อังกฤษกับอียิปต์ไปเจรจากันอีกครั้ง เพราะปรากฏว่าเรื่องยังไม่แตกหัก ซึ่งในข้ออียิปต์แสดงว่าไม่มีประโยชน์ใด เพราะคงไม่ตกลงกันแล้วก็คงมาหาคณะมนตรีอียิปต์ ผู้แทนฝ่ายเบดเยี่ยมเสนอให้ตั้งเรื่องไปยังศาลยุติธรรมระหว่างประเทศได้มีการลงมติ ปรากฏว่าข้อเสนอของบราซิลก็ดี ของเบดเยี่ยมก็ดี ไม่ใคร่กระหนกที่ต้องการให้ยุติคดีเป็นผลได้ ที่ประชุมจึงให้หรือเรื่องไว้ก่อน ผลก็คืออังกฤษยังถือว่าสันธิสัญญานี้ยังใช้อยู่

ประวัติการเกี่ยวพันระหว่างประเทศ

ความสัมพันธ์ระหว่างอียิปต์กับอังกฤษที่ตั้งเครียดยกกันเรื่อยมา ในที่สุด
ในเดือนพฤศจิกายน ค.ศ. ๑๘๕๐ ในวันที่แปดรัฐสภาอียิปต์ กษัตริย์ฟารุกได้มี
พระราชดำรัสว่า อียิปต์จะเด็กตั้งนิรติญา ๑๘๗๖ ให้ได้ จะให้อังกฤษถอนทหาร
ไป และจะร่วมลุ่มน้ำไนล์ (หมายถึงซูดาน) เข้ากับอียิปต์ นายเบดิน
รัฐมนตรีต่างประเทศอังกฤษแถลงตอบทันทีในสภาสามัญ อังกฤษว่า อังกฤษ
ตั้งใจจะไม่ปฏิบัติการอย่างใด อันจะทำให้สถานการณ์ออกกตางกลายเป็น
ภูมิภาคที่ปราศจากกรรบองกัน หรือเป็นการกระเทือนต่อความปดตคภัย ของ
ประเทศที่เป็นมิตรและเสร์บภูมิภาคพบนหรือทอน

ในที่สุด เมื่อเดือนตุลาคม ค.ศ. ๑๘๕๑ นายกรัฐมนตรีอียิปต์
ได้เสนอร่างพระราชบัญญัติต่อรัฐสภา ๔ ฉบับด้วยกัน :-

- ๑) พระราชบัญญัติเด็กตั้งนิรติญา ค.ศ. ๑๘๗๖
- ๒) พระราชบัญญัติเด็กช้อคกตงระหว่างอังกฤษกับอียิปต์ในการปกครอง
ซูดาน
- ๓) รัฐธรรมนูญเกี่ยวกับการปกครองซูดาน โดยให้อียิปต์เป็นเจ้าของ
อธิปไตยและ

๔) กฎหมายสถาปนา กษัตริย์อียิปต์เป็นกษัตริย์แห่งอียิปต์และซูดาน
ทางรัฐบาลอังกฤษรับออกคำแถลงการคัดค้านยัดยาด โดยโอนความ
รับผิดชอบในกรณีใด ๆ ให้แก่อียิปต์ทางฝ่ายอเมริกา รัฐมนตรีต่างประเทศรับ
ออกแถลงการสนับสนุนอังกฤษความว่า จริ่งอยู่เรื่องนเป็นเรื่องระหว่างอังกฤษ
กับอียิปต์ แต่ประเทศต่าง ๆ ที่เสร์บยอมเกยวข้องด้วย เพราะเป็นการกระเทือน
ถึงความมั่นคงและการบ้องกันตะวันออกตง ข้อสัญญาเหล่านี้ไม่มีบทบัญญัติ
ให้เด็กได้ ฉะนั้นกรณีจะต้องเจรจากัน ไม่ใช่บอกเด็กฝ่ายเดียว ขณะเดียวกัน
รัฐบาลฝรั่งเศสก็ประกาศสนับสนุนอังกฤษ

ต่อมาอีก ๗ วัน รัฐบาลอังกฤษ ฝรั่งเศส สหรัฐอเมริกา และตุรกี
 ร่วมกันยื่นบันทึกต่ออียิปต์เดนมาร์กให้อังกฤษคืนฐานทัพริมคลองซูเอซให้อียิปต์ แต่
 ให้ฐานทัพนั้นตกเป็นฐานทัพของสัมพันธมิตร โดยให้อียิปต์เป็นต้นมาซีกด้วย
 และมีฐานะเท่ากับ ๔ ชาติ ซึ่งเป็นผู้เสนอ ถ้าตกลงก็จะให้อังกฤษยกเลิกสนธิ-
 สัญญา ๑๘๓๖ ในขณะที่เดนมาร์กอังกฤษยื่นบันทึกต่ออียิปต์เกี่ยวกับซูดาน โดยจะ
 ให้มีกรรมสิทธิ์ระหว่างประเทศเพื่อไปก่อตั้งเขตคูวารัฐในซูดานเจริญเพียง
 ใดแต่ให้รายงานให้ราชรัฐอังกฤษและอียิปต์ทราบด้วยเรื่องอภัยการระบายน้ำ
 ในแม่น้ำไนต์ ให้กรรมสิทธิ์ควบคุม ให้กรรมสิทธิ์พิจารณาว่า เมื่อใด
 จึงจะให้ซูดานปกครองตนเอง รัฐบาลอียิปต์ตอบไปยัง ๔ ชาตินี้ว่า รัฐบาล
 อียิปต์จะไม่พิจารณาข้อเสนอดังกล่าว ทั้งหมดความดีที่อังกฤษมีทหารอยู่ในอียิปต์
 และซูดาน ในขณะที่เดนมาร์ก เกิดการไม่สงบทั่ว ๆ ไป ในเมืองอิสมาอีย
 อังกฤษจึงส่งทหารเข้ายึดครองเมืองนี้ อียิปต์ประกาศห้ามไม่ให้เรืออังกฤษนำ
 อาวุธยุทโธปกรณ์ที่เข้าเดนมาร์กของซูเอซ แต่อังกฤษไม่ยอมปฏิบัติ กลับตั้ง
 ทหารเข้ายึดจุดต่าง ๆ ตามคลองและตั้งทหารเพิ่มเติมมาจากอังกฤษ จนถึงวัน
 บรรยายนี้ยังไม่ปรากฏว่า เหตุการณ์สงบลง มีการประทะระหว่างราชรัฐอียิปต์
 และทหารอังกฤษอยู่เรื่อย ๆ ไป

เราทราบแล้วว่าอาฟริกามีทรัพยากรในดินในน้ำไม่แพ้ทวีปอื่น ๆ อาฟริกา
 ๕ นั้นจนถึงกลางคริสต์ศตวรรษที่ ๑๕ เรียกกันว่า Dark Continent เพราะชาวพื้น
 เมืองมีผิวดำและไม่มีใครคอยรู้จักว่าทวีปนี้มีอะไรบ้าง ต่อมาในกลางคริสต์-
 ศตวรรษ ดังกล่าว จึงมี ชาวยุโรป ออกไปสำรวจ ผู้สำรวจกลับมาโฆษณาว่าเป็น
 ทวีปที่อุดมสมบูรณ์ ชาวยุโรปจึงเริ่มไปเที่ยวสำรวจและครอบครองดินแดนต่าง ๆ
 บนทวีปนี้ ในที่สุดก่อนสงครามโลกครั้งที่ ๑ ประเทศในยุโรปที่เข้าครอบครอง

อาฟริกา มีอังกฤษ ฝรั่งเศส โปรตุเกส เบลเยียม อิตาลี สเปน ดัทช์ และเยอรมัน ครั้นเมื่อเยอรมันแพ้สงคราม ค.ศ. ๑๙๑๘ เยอรมันต้องเสียดินแดนในอาฟริกาหมดโดยกลายเป็นดินแดนอยู่ในอาณัติของฝ่ายสัมพันธมิตร คืออังกฤษ ฝรั่งเศส หรือไม่กี่ตกเป็นประเทศเหตุนั้นและภายหลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ อิตาลีก็ยกของเสียดินแดนหลายแห่งในอาฟริกาให้สหประชาชาติปกครองแทนจนกว่าดินแดนเหล่านั้นจะปกครองตนเองได้

ในอาฟริกาปัจจุบันนี้มีประเทศเอกราชที่เป็นต้นมาซึ่งสหประชาชาติ คือ

- (๑) ไต้เบเรีย (๒) เอธิโอเปีย
(๓) อียิปต์ และ (๔) สหภาพอาฟริกาใต้

ดินแดนในอาฟริกานอกนั้นเป็นของอังกฤษ ฝรั่งเศส โปรตุเกส เบลเยียม ดัทช์ และ สเปน

บัดนี้จะได้เล่าประวัติของการได้อาฟริกาของพวกยุโรปโดยย่อ ตามประวัติปรากฏว่าในต้นคริสต์ศตวรรษที่ ๑๕ ฝรั่งเศสเข้าไปครองดินแดนขึ้นเล็ก ๆ ทางฝั่งตะวันตกใกล้แม่น้ำ Senegal โปรตุเกส ไปมีอยู่บ้างทางฝั่งตะวันตกตรงข้ามกับเกาะ Madagascar อังกฤษมีอยู่บ้างทาง Cape Colony และต่อมาประเทศอื่น ๆ จึงเข้ามา ได้ก่อกำเนิดว่าในระหว่าง ค.ศ. ๑๘๗๐ - ๑๘๗๕ ภายหลังที่มีผู้ไปสำรวจอาฟริกามาโฆษณาว่าอาฟริกาอุดมสมบูรณ์ยุโรปจึงคิดกันขยักได้ดินแดนมาบ้างเพื่อในทางค้ากำไร

ผู้ที่เห็นว่าอาฟริกาจะนำกำไรมาให้มากที่สุด คือ พระเจ้าดิโอ โปตต์หนึ่งแห่งเบลเยียม ใน ค.ศ. ๑๘๗๖ พระเจ้าดิโอ โปตต์ ทรงเชิญผู้แทนอังกฤษ ฝรั่งเศส เยอรมัน อิตาลี และรัสเซีย ให้ไปประชุมที่กรุงปารีสเพื่อปรึกษาว่าในการที่จะสำรวจและหาประโยชน์จากอาฟริกานั้นควรจะทำอย่างไร และได้ตกลงตั้งสมาคมเรียกชื่อสั้น ๆ ว่า International African Association กรรมการ

ของสมาคมประกอบด้วยผู้แทนของรัฐต่าง ๆ ที่เข้าประชุมและรัฐต่าง ๆ อุดหนุน
 ค่าบำรุงสำหรับตั้งนักศึกษาคำศัพท์ไปสำรวจ และตั้งจ้างให้ตั้งแดนเดย์ ซึ่งเคยไป
 สำรวจจากทวีปแอฟริกาตะวันออกไปอีกรอบใน ค.ศ. ๑๘๗๕ ตั้งแดนเดย์ ถัดมาบรรยายว่าสำรวจ
 ได้ถึง ๘๐๐,๐๐๐ ตารางไมล์และโน้ตดินแดนเพียงเท่า นั้นมีประชากรประมาณ ๑๕ ล้าน
 แต่ในขณะประเทศอื่น ๆ ที่เป็นสมาชิกของสมาคมเริ่มไม่พอใจแต่ไม่เสียค่าบำรุง
 ดีโอโปลด์ จึงเปลี่ยนชื่อสมาคมใหม่เรียกว่า International Association of
 the Congo ดีโอโปลด์ทรงเป็นสหราชอาณาจักรและให้สมาคมมีวัตถุประสงค์เพื่อ
 ประโยชน์ของเบตเซียมโดยเฉพาะ และส่งทหารไปยึดครองดินแดนที่ Congo ซึ่ง
 เป็นดินแดนที่อุดมที่สุดตั้งอยู่ใจกลางทวีปแอฟริกา และบังคับให้คนพื้นเมืองต่าง
 นานาทำงานถ้าไม่ยอมก็จะถูกเขียนหรือประหารชีวิต

ต่อมา เนื่องจาก ประเทศต่าง ๆ ต่างคน ของคน เข้ามา ทวีปแอฟริกา มากขึ้น
 รัฐบาลต่าง ๆ จึงจัดให้มีการประชุมกันที่กรุงเบอร์ลินในปลายปี ค.ศ. ๑๘๗๕ และ
 ตกลงลงนามในเด็คลาราทัน ค.ศ. ๑๘๗๕ เรียกว่า General Act of the
 West African Conference สำคัญของการตกลงคือรับนับดีโอโปลด์
 Congo ของดีโอโปลด์ การที่ประเทศต่าง ๆ จะเข้าไปแสวงหาดินแดนต้องให้
 ภาคว่าของสัญญาทราบและภาคจะยอมรับว่าเป็นเจ้าของดินแดนนั้นก่อนเมื่อสามารถ
 รักษาความสงบเรียบร้อยได้ ในกรณีการโต้แย้งให้ตั้งอนุญาโตตุลาการเมื่อตกลง
 เช่นนี้แล้ว ประเทศต่าง ๆ ที่เป็นภาคีชาติ เยอรมันนี อังกฤษ ฝรั่งเศส ต่างก็
 เริงส่งคนเข้าไปสำรวจมากขึ้น

เรื่องการแย่งดินแดนในทวีปแอฟริกาของอังกฤษฝรั่งเศสเกือบจะรวมกัน เรา
 ทราบแล้วจากคำอธิบายในตอนต้นถึงเรื่องอียิปต์ ใน ค.ศ. ๑๘๗๘ อียิปต์เกือบ
 ตม้จะตกไปไม่สามารรถชำระหนี้ต่างประเทศได้เพราะเจ้าผู้ครอง (Khedive) มี
 หนี้สินรุงรังซึ่งอังกฤษและฝรั่งเศสในฐานะเป็นเจ้าหนี้จึงเข้ากุมรายได้รายจ่ายของ

อียิปต์ ต่อมาใน ค.ศ. ๑๘๘๒ อังกฤษถึงกับใช้กำลังระดมเมืองอาเล็กซานเดรีย และซวนฝรั่งเศสให้รวมแคฝรั่งเศสปฏิเศร อังกฤษจึงชวนอิตาลีแคอิตาลีก็ปฏิเศร อังกฤษจึงต้องจัดการกับอียิปต์โดยดำดัม ต่อมาใน ค.ศ. ๑๘๘๖ การเงินของอียิปต์เนื่องจากอังกฤษเข้าควบคุมกัซัน อังกฤษจึงหนุนให้ Khedive คือ Lord Kitchener แม่ทัพอังกฤษนำทหารไปปราบ Egyptian Soudan ทางใต้ซึ่งถือโอกาสแข็งเมืองในสมัยที่อียิปต์รบเพอังกฤษ Kitchener ต้เมือง Khartoum ได้ ค.ศ. ๑๘๘๘ ในขณะที่เดียวกันฝรั่งเศสก็ถือโอกาสส่งกองทหารไปยังเมือง Fashoda (ปัจจุบันเรียกว่า Kodok) ซึ่งอยู่ทางใต้ของ Sudan ทั้งนี้เพื่อจะเข้าคุมคั้นแม่น้ำไนล์เหนือและซกของฝรั่งเศสชนทน

ข้อต้องเตือนต่อมา Lord Kitchener นำทหารเข้าเมือง Fashoda เช่นเดียวกันและซกของอียิปต์ชน และเรียกให้ฝรั่งเศสลดตรงและออกไปจากดินแดน ผู้บังคับการฝรั่งเศสไม่ยอมในที่สุดต่างฝ่ายต่างเสนออกไปยังรัฐบาลฝรั่งเศสแกลงว่า อังกฤษไม่มีสิทธิอย่างไรเพราะอำนาจซึ่งได้รับจากอียิปต์นั้นไม่มีพอเสียแล้ว Soudan ได้แข็งเมืองมา ๓๐ กว่าปีแล้ว อังกฤษแกลงว่าเขตอิทธิพลของอังกฤษรวมที่ลุ่มแม่น้ำไนล์ทั้งหมดและอังกฤษสามารถปราบพวกกบฏได้แล้ว เนื่องจากในขณะนั้นฝรั่งเศสอ่อนกำลังไม่อยู่ในฐานะจะสู้อังกฤษได้จึงยอมถอนทหารกลับไปแล้วเห็นสัญญากับอังกฤษใน ค.ศ. ๑๘๘๘ แบ่งเขตอิทธิพลระหว่างกันและกันในอาฟริกากลง

อาฟริกา นอกจากมีประโยชน์ในทางเศรษฐกิจดังกล่าวแล้ว ในระหว่างสงครามโลกครั้งที่สองนี้ได้พิสูจน์ให้เห็นว่าเป็นประโยชน์ในทางยุทธศาสตร์มากสำหรับฝ่ายสหประชาชาติ เนื่องจากความเจริญทางวิทยาศาสตร์และการขัณ

ประวัติการเกี่ยวพันระหว่างประเทศ

๒๑๘

อาฟริกาได้กลายเป็นทวีปสำคัญขึ้น อาฟริกาตะวันตกซึ่งจดมหาสมุทรแอตแลนติก กลายเป็นแหล่งสำคัญสำหรับสัมพันธไมตรีชนบท เมือง Dakar ซึ่งไม่มีใครรู้จัก กลายเป็นเมืองยุทธศาสตร์หัวัดพาน ซึ่งมีชื่อเสียงไปทั่วโลกเพราะหัวัดพานทาง ตะวันตกอยู่ที่เมือง นาคาด บราซิล ระยะทางระหว่างสองจุดนี้เพียง ๑๖๒๐ ไมล์ โลกที่ลึกลับยิ่งกว่าเส้นทางอื่นระหว่างยุโรปกับอเมริกา

สำนักหอสมุด

บทที่ ๑๔

อเมริกากลางและอเมริกาใต้

ดินแดนในทวีปอเมริกาใต้ตั้งมาจากสหรัฐอเมริกาต่าง ๆ วันเก่า ๆ เรียกกันหลายชื่อ บางตำราเรียกว่า "Latin America" เพราะถือว่าชนพื้นเมืองพูดภาษาซึ่งมีรากมาจากภาษาดินซึ่งไม่ถูกต้องนักเพราะพูดเมืองด้วนมาก เชื้อชาติอินเดียแดงมีหลายประเทศที่ไม่ได้พูดภาษาสเปนหรือโปรตุเกส บางตำราเรียกว่า "อเมริกาใต้" ซึ่งก็ไม่ถูกต้องนักเพราะไม่หมายถึงอเมริกากลาง ซึ่งมีหลายประเทศ อาทิ กัวเตมาลา เอลเซลดาดอร์ ฮอนดูรัส นิคารากัว คอสตาริกา ปานามา เป็นต้น

ขณะนี้ ตำราใหม่ ๆ จึงมักจะเรียกว่าประเทศในอเมริกากลางและอเมริกาใต้ นอกจากประเทศดังกล่าวแล้วยังมีอีก ๑๕ ประเทศ คือ ฮาร์เอนตินา โบลิเวีย บราซิล ชิลี โคลัมเบีย คิวบา อีคิวดอร์ ไฮติ เม็กซิโก ปารากวัย เปรู เวเนซุเอลา อูรุกวัย และเวเนซุเอลา พดเมืองในอเมริกากลางและใต้ทั้งหมดมีประมาณ ๓๑๕ ล้าน มีผู้คำนวณว่าในจำนวนพดเมืองนี้ ครึ่งหนึ่งเป็นพดผสมกับชาติสีผิว ซึ่งสเปนหรือโปรตุเกสหรือกับชาติอื่น ๆ หนึ่งในสี่เป็นพดพื้นเมืองหรืออินเดียนหรือนิโกร อีกหนึ่งใน ๕ เป็นพดผิวดำแท้ อย่างไรก็ตามก็ต่างกล่าวได้ว่าประเทศต่าง ๆ ภูมิภาคนี้ส่วนใหญ่พูดภาษาสเปนเพราะได้รับอิทธิพลจากสเปนมาช้านานดังจะได้อธิบายต่อไปในระยะ ๕๐ ปีที่ล่วงมานั้นพดยุโรปอพยพเข้ามาไม่น้อยเช่น ชาวเยอรมัน อิตาลี เวียดนาม รัสเซีย โปแลนด์ รวมทงญี่ปุ่นด้วย

ตามประวัติกล่าวไว้ในต้นคริสต์ศตวรรษที่ ๑๖ พดสเปน ท้องที่ของมายันทวีปและเขาคตรองดินแดนตั้งแต่ เม็กซิโก ลงไปจนถึงชิลี และต่อมาชาวโปรตุเกส ความมาและชนกรองบราซิล ต่อมาระหว่างปลายคริสต์ศตวรรษที่ ๑๗

แตรคันคริสศักราชที่ ๑๘ พวกพื้นเมือง ซึ่งรวมทงพวกทมิฬเดอดมั้งจึงทำการ
ปฏิวัติต่อสู้แย่งแย่งไปรตุเกศ ฉะนั้นประเทศต่าง ๆ ส่วนมากในทวีปอเมริกา

ประเทศอเมริกากลางและใต้ได้ยึดมาได้โดยทรัพยากรธรรมชาติและพืชผล
ต่างๆมากมาย อาทิ น้ำมัน คัญบุก แปรดินนิม แมงกานิช ทองแดง ทองคำ เพชร เงิน
สังกะสี แร่แร่อื่น ๆ ส่วนพืชผลทางกสิกรรม อาทิ ไม้ต่าง ๆ ยาง ฝ้าย โทโก้
กล้วย นาคาด หนิง วนส์ดัว วนร ฉ่ำหรับพืชผลที่เป็นอาหารนั้นถึงกับมีผู้ทาสัก
ว่า ในจำนวนผลิตผลของโลกนั้น ประเทศอเมริกากลางและใต้ส่งสินค้าเหล่านี้
ออกไปขายต่างประเทศคือ กาแฟ ๘๕% ข้าวสาลี ๕๕% ข้าวโพด ๖๐% เนื้อวัว ๘๕%
เนื้อแกะ ๒๕%

เมื่อเป็นเช่นนั้นจึงไม่น่าแปลกที่ต่างประเทศซึ่งรวมทงสหรัฐอเมริกาและ
ประเทศในยุโรปจึงต่างแยกกันมาลงทุน ในประเทศเหล่านี้ตาม สักติเมื่อเริ่ม
สงครามโลกครั้งที่สองคือปี ค.ศ. ๑๙๓๘ ปรากฏว่า อังกฤษมีเงินลงทุนได้ถึง
๘๕๐๕ ล้านเหรียญ และสหรัฐอเมริกาเท่าๆ กันนอกจากนี้ อิตาลี เยอรมัน
ฝรั่งเศส และสเปน

แต่นอกจากในเรื่องประโยชน์ทางเศรษฐกิจแล้ว ยังมีเหตุอื่นอีกซึ่งให้
ประเทศในยุโรปมาสนใจในอเมริกากลางและใต้ มีประเทศในยุโรปหลายประเทศ
ที่มาตั้งดินแดนทางภาคนี้ อาทิ อังกฤษเป็นเจ้าของเกาะ Bahama Jamaica
British Honduras และเกาะอื่น ๆ ระหว่างสงครามคราวนี้ก่อนสหรัฐอเมริกา
เข้าสงคราม อังกฤษเจรจาตั้งญายยอมให้อเมริกาเข้าตั้งฐานทัพบนเกาะเหล่านี้
ได้ โดยอเมริกายกเรือพิฆาตเก่า ๆ ให้หลายสิบลำ เนื่องจากอังกฤษลงทุนได้
ในอาณานิคมและธุรกิจจึงมีส่วนได้เสียในการค้าอย่างสำคัญ ในประเทศทั้งสอง
นอกจากนี้เคเตอร์แดนและฝรั่งเศสก็มาตั้งดินแดนทางนี้ด้วย ถึงแม้จะไม่มากเท่า
อังกฤษก็ตามแต่ก็เกี่ยวกับทางยุทธศาสตร์ อย่างไรก็ตามประเทศที่มีส่วนได้เสียมาก
ที่สุดก็คือสหรัฐอเมริกา เพราะสหรัฐอเมริกาเห็นว่าถ้าชาติใดซึ่งเป็นศัตรูกับ

สหรัฐอเมริกาภายใต้การครอบงำของดินแดนในอเมริกากลางหรืออเมริกาใต้ได้ข้อมหมายถึง
อันตรายของอเมริกา

สำหรับฝรั่งเส้นนอกจากดินแดนดังกล่าวแล้ว พวกอเมริกากลางและใต้ก็
นิยมชมชอบ เพราะถือว่ามีความสัมพันธ์ทางวัฒนธรรมอย่างเดียวกัน

แต่ประเทศที่ถูกพันทางจิตใจกับอเมริกากลางและใต้มากที่สุด นอกจาก
สหรัฐอเมริกา ก็คือเปรู เม็กซิโกจะเคยปกครองและที่ถูกรุกรานประเทศเหล่านี้
ปฏิวัติและขับไล่ไป แต่เปรูได้ทิ้งมรดกทางวัฒนธรรมทางเชื้อชาติไว้มากหลาย
พวกเหล่านี้ยังคงถืออำนาจเป็นญาติกับเปรูเพราะมีศาสนาเดียวกัน คือ
โรมันคาทอลิก ภาษาเดียวกันขนบธรรมเนียมอย่างเดียวกัน

ก่อนสงคราม โลกครั้งที่หนึ่งเยอรมันมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดมาก เฉพาะ
อย่างยิ่งชาวเยอรมันมาตั้งหลักฐานเป็นนายธนาคารและพ่อค้า แต่เมื่อสงคราม
โลกครั้งที่ ๑ เกิดขึ้น พวกนั้นก็ต้องถอนตัวกลับไปและกลับมาใหม่ในสมัยฮิตเลอร์
นโยบายต่างประเทศ
ของประเทศไทย ได้อธิบายในบทที่ว่าด้วยนโยบายของสหรัฐอเมริกาแล้ว
ว่าการสัมพันธ์ใกล้ชิดของสหรัฐอเมริกา ก็คือกับประเทศอเมริกา
กลางและอเมริกาใต้ โดยสหรัฐอเมริกามีนโยบายหลายอย่าง เช่น Monroe
Doctrine และนโยบายเพื่อนบ้านที่ดี (Good neighbour Policy) ทั้งนี้โดย
เหตุผลอะไรบ้าง

สำหรับประเทศเหล่านี้เช่นเดียวกัน ส่วนมากสัมพันธ์กับสหรัฐอเมริกา
เพราะภูมิประเทศใกล้เคียงกันและคิดพึ่งสหรัฐอเมริกา มีประเทศเดียวที่แต่คงออกหน้า
ไม่ค่อยยอมสหรัฐอเมริกา คือ อาเจนตินา เวทราวแล้วจำเมื่อปี ค.ศ. ๑๙๒๓
อเมริกาได้แถลงหลักการของ Monroe ที่จะไม่ยอมให้ประเทศในยุโรปมาเชื่อมสัมพันธ์
โลกซีกตะวันตก และต่อมาได้ประกาศว่าประเทศทางภาคนี้ปกครองตนเองหลุด
จากการปกครองของชาติอื่นอเมริกาจะรับรองนับถือทันที แต่ต่อมาการปฏิบัติ

ของสหรัฐอเมริกาต่อเม็กซิโกในกรณีรัฐ Texas กัด ในทำนองที่ไปกัด พวกอเมริกาได้จึงชักไม่ไหวใจ เกรงสหรัฐอเมริกาจะมายึดครอง ยิ่งต่อมาสหรัฐอเมริกาได้คิดมาจากสเปนและเกี่ยวข้องกับกรณีคองปานามา โดยหนุนให้ชาวปานามาถูกต่อประเทศโคลัมเบียถึงหวาดเกรงมากจน

ครั้นเมื่อสงครามโลกครั้งที่ ๓ สิ้นสุดลง ประเทศในภูมิภาคนี้ ส่วนมากจึงสมัครเข้าเป็นสมาชิกสันนิบาตชาติ ทั้งนี้ นอกจากจะเป็นการให้โดยยอมรับว่าตนมีเอกราชเป็นต้นมาชิกของครอบครัวในมา ๆ ชาติเป็นทางการแต่ก็หวังสำหรับให้รับสิทธิชอบช่วยในกรณีการขัดแย้งกับสหรัฐอเมริกาและการติดต่อกับยุโรปยังมีมากขึ้น เพราะยุโรปเริ่มซบเซาถูกลูกจากอเมริกาถาดงแต่ได้มากขึ้น และชายฉกรรจ์ให้เป็นการตอบแทน

อย่างไรก็ดี อาจกล่าวได้ว่าเมื่อเกิดสงครามโลกครั้งที่ ๒ ขึ้น และก่อนที่สหรัฐอเมริกาถูกญี่ปุ่นโจมตี ความสัมพันธ์ระหว่างสหรัฐอเมริกาและประเทศในภาคใต้เริ่มกระชับสนิทยิ่งขึ้น ได้มีการประชุมระหว่างประเทศของในอเมริกาด้วยกันที่ประเทศปานามา ที่ประชุมประกาศตนเป็นกลาง และประกาศว่าตั้งแต่นั้นมาทางมาจนปลายอเมริกาได้ และห่างจากฝั่งทะเล ๓๐๐ ไมล์ให้ถือว่าเป็นเขตความเป็นกลาง ครั้นเมื่อญี่ปุ่นและเยอรมันประกาศสงครามกับอเมริกาแล้ว คอส์ตาริกา คิวบา โดมินีกานับติก แซลวาดอร์ กัวเตมาลา นิคารากัวและปานามาได้รับประกาศสงครามทันที และต่อมาได้มีการประชุมกันอีกเพื่อประกาศร่วมกันบ่อนักอเมริกากลางและใต้ แต่มีอาเจนตินและชิลีแสดงท่าที่ไม่ยอม ต่อมาส่วนมากก็ได้ประกาศสงครามตามสหรัฐอเมริกา อย่างไรก็ดีเมื่อเยอรมันยอมแพ้แล้ว อาเจนตินและชิลีจึงประกาศเข้าข้างสหรัฐอเมริกา

จบเททบทบรรยาย

ป พ.ศ. ๒๔๙๔

พิมพ์ที่โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
นาชนคร ศรีษานนท์ ผู้พิมพ์และผู้โฆษณา
วันที่ ๑๔ มกราคม พ.ศ. ๒๔๘๖